

**T.C. KÜLTÜR VE TURİZM
BAKANLIĞI**

**©Kütüphaneler ve Yayınlar
Genel Müdürlüğü**

Eser Adı: Sehî Bey Divânı

Müellifi: Sehî Bey

Hazırlayan: Hakan Yekbaş

Yayın Yılı: 2020

ISBN: 978-975-17-4660-3

Ana Yayın Numarası: 3679

Kültür Eserleri Dizisi- 635

Adres: Emek Mahallesi, Wilhelm Thomsen Caddesi

N0:4 06490 Çankaya/ANKARA

Telefon: +90 312 470 80 00

Faks: +90 312 470 54 71

e-posta: yaphaz@ktb.gov.tr

www.ktb.gov.tr

<http://ekitap.ktb.gov.tr>

SEHÎ BEY

DÎVÂN

Hazırlayan

Dr. Hakan YEKBAŞ

Ankara

2020

KISALTMALAR

G : Gazel

Kt : Kıta

K : Kaside

M : Mesnevî

Mf : Müfred

Mr : Murabba

Mt : Matla‘

R : Rubâ‘

T : Tarih

Tb : Terkîb-i Bend

v. : Varak

B : Fransa Bibliotheque Nationale, Supplement Turc 360 numaralı yazma nüsha.

M : Mecmuatü'n-Nezâ'ir, Edirneli Nazmi, Topkapı Sarayı Kütüphanesi, III. Ahmet Bölümü, No: 2644.

P : Mecmuatü'n-Nezâ'ir, Pervane b. Abdullah, Topkapı Sarayı Kütüphanesi, Bağdat Kütüphanesi, B 406.

K : Mecmua-i Kasâ'id-i Türkiyye, Süleymaniye Kütüphanesi, Halet Efendi, No: 3418.

GİRİŞ

SEHÎ BEY'İN HAYATI, EDEBÎ KİŞİLİĞİ VE SANATI

Hayatı¹

Sehî Bey, Fatih Sultan Mehmed devrinde Edirne'de dünyaya gelmiştir. Asıl adı ve doğum tarihi hakkında herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Gelibolulu Âlî'nin “*Abdullahoğludur*” şeklindeki ifadesi, devşirme olduğuna işaret etmektedir. Necâtî Bey'in yanında yetişmiş ve ölümüne kadar üstadının yanından ayrılmamıştır.

Kaynaklarda Necâtî Bey'le olan münasebetinin ne zaman ve nerede başladığına dair bir malumata rastlanılmamıştır. Ancak yakınlıklarının II. Bayezid'in oğlu Şehzade Mahmud'un Manisa valiliğine tayininden (914/1504) önceye dayandığı anlaşılmaktadır. Necâtî Bey, Şehzade Mahmud'un Manisa valiliği sırasında (1504-1507) şehzade hocası ve nişancı olması hasebiyle Sehî'yi de yanında Manisa'ya götürmüştür. Babinger, “*Sicill-i Osmânî*” ve “*Kâmûsu'l-A'lâm*”a dayanarak Sehî Bey'in, II. Bayezid'in diğer oğlu Şehzade Mehmed ile Kefe'ye gittiğini söylese de bu bilgi diğer kaynaklarda doğrulanmamaktadır.

¹ Sehî Bey'in hayatı hakkında bilgi verirken ağırlıklı olarak aşağıdaki kaynaklardan faydalanılmıştır : 1- G. M. Meredith-Owens (hızl.) (1971). *Âşık Çelebi, Meşâ'irü's-Şu'arâ or Tezkere of 'Âşık Çelebi*. London. v. 163a-163b. 2- Rıdvan Canım (hızl.) (2000). *Latîfî, Tezkiretü's-Şu'arâ ve Tabsiratü'n-nuzamâ*. Ankara: AKM Yay. 314. 3- Mustafa İsen (hızl.) (1994). *Gelibolulu Âlî, Kühü'l-Ahbâr'ın Tezkire Kısım*. Ankara: AKM Yay. 179-180. 4- İbrahim Kutluk (hızl.) (1989). *Kınalı-zâde Hasan Çelebi, Tezkiretü's-suarâ*. C. 1. Ankara: TTK Yay. 493-495. 5- İbrahim Kutluk (hızl.) (1997). *Beyânî Mustafa bin Carullah, Tezkiretü's-Şu'arâ*. Ankara: TTK Yay. 131-132. 6- Kâf-zâde Fâizî. *Zübdetü'l-Eş'âr*. Süleymaniye Kütüphanesi. Şehid Ali Paşa. no: 1877. vr. 54a. 7- Riyâzî. *Riyâzî's-Şu'arâ*. Nuruosmaniye Kütüphanesi. no: 3724. vr. 87b-88a. 8- Abdurrahman Hibri. *Ensü'l-Müsâmirin*. Edirne Selimiye Yazma Eser Kütüphanesi. 22 Sel 2180. v. 8a. 9- Cemal Kurnaz, Mustafa Tatçı (hızl.) (2000). *Bursalı Mehmed Tahir, Osmanlı Müellifleri*. C. 2. Ankara: Bizim Büro Basımevi. 225. 10- Şemseddin Sâmî (1311). *Kâmûsu'l-A'lâm*. C. 4. İstanbul. 2706. 11- Kâtip Çelebi (1941). *Keşfü'z-zünûn*. C. 1. Maarif Matbaası. 387, 793. 12- Cemal Kurnaz, Mustafa Tatçı (hızl.) (2001). *Mehmet Nâil Tuman, Tuhe-i Nâilî*. C. 1. Ankara: Bizim Büro Yay. 408. 13- Ömer Faruk Akün (2001). “Sehî Bey”. *İslam Ansiklopedisi*. C. 10. Eskişehir: MEB Yay. 316-320. 14- Günay Kut (hızl.) (1978). *Heşt Bihişt. The Tezkire by Sehî Beg*. Harvard. 1-42. 15- Günay Kut (1978). “Sehî Divanı”. *Çevren* 20 (Aralık): 23-36. 16- *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi* (1990). “Sehî Bey”. C. 7. İstanbul: Dergah Yay. 491. 17- Haluk İpekten (1996). *Divan Edebiyatında Edebî Muhitler*. İstanbul: MEB Yay. 185, 189. 18- Haluk İpekten vd. (2002). *Şair Tezkireleri*. Ankara: Grafiker Yay. 29. 19- Mustafa İsen (1997). “Sehî Bey”. *Ötelerden Bir Ses*. Ankara: Akçağ Yay. 272-278. 20- Mustafa İsen (1998). *Sehî Bey Tezkiresi*. Ankara: Akçağ Yay. 9-12. 21- Franz Babinger (2000). “Sehî Çelebi”. *Osmanlı Tarih Yazarları ve Eserleri*. Çev. Coşkun Üçok. Ankara: KB Yay. 76. 22- M. Orhan Soysal (1978). “Sehî Bey”. *Eski Türk Edebiyatı Metinleri*. Ankara. 406. 23- Behçet Necâtigil (1975). “Sehî Bey”. *Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü*. İstanbul: Varlık Yay. 247. 24- Rıdvan Canım (1995). “Sehî Bey”. *Edirne Şairleri*. Ankara: Akçağ Yay. 127-130. 25- Rıdvan Canım (2009). “Sehî Bey”. *TDVİA*. C. 36. İstanbul. 316-317. 26- Nihad Sâmî Banarlı (1998). *Resimli Türk Edebiyatı Tarihi*. C. 1. İstanbul: MEB Yay. 613-614. 27- Vasfi Mahir Kocatürk (1967). *Türk Edebiyatı Antolojisi*. Ankara: Edebiyat Yayınevi. 104-105. 28- Agâh Sırrı Levend (1988). *Türk Edebiyatı Tarihi*. C. 1. Ankara: TTK Yay. 257-259.

Âşık Çelebi ve Hasan Çelebi'ye göre Sehî'nin Manisa'daki vazifesi, aynı zamanda ilk resmî görevidir. Bu vazifesi esnasında Şehzade Mahmud'un divan kâtibi Şevki-i Atîk, Sun'î ve hazine kâtibi Tâli'î gibi şairlerle birlikte çalışmıştır.

II. Bayezid'in damadı Davud Bey'i övmek amacıyla kaleme aldığı terki-i bendden (Divan, 50a-52a) anlaşıldığı kadarıyla Manisa'daki görevinden bir süre önce Mora'da vazifelendirilmiştir. Terki-i bendde, Mora'nın halkından ve ikliminden şikâyet eden Sehî Bey, Davud Bey'den Eğriboz'a tayini için talepte bulunmuştur:

Sefer ârzusun ideliden berü
Mora'nuñ hevâsı beni itdi lâl (Tb. 1/4)

...

Şuyı bed hevâsı çepel kendü şûm
Yöresi harâbe yatık pür-dalâl (Tb. 1/7)

...

Olanca köyü hep perâkendedür
Ahâlisi 'âşî kamu pür-şerer (Tb. 1/13)

...

Görinmezse göze dirîğ Eğriboz
Bu yirde kalıruz zelîl ü uyuz (Tb. 1/28)

Bu şiiirden hareketle Sehî Bey'in ilk resmî görev yerinin Mora olduğu söylenebilir.

Sehî Bey, Şehzâde Mahmud'un ölümü üzerine (913/1507) İstanbul'a döner ve Şehzâde Süleyman'ın (Kânûnî) divan kâtibi olarak görevlendirilir. İstanbul'daki divan kâtipliği sırasında Necâtî Bey vefat eder. (914/1508) Bunun üzerine Sehî, üstadı için Şeyh Vefâ Tekkesi civarında bir mezar inşa ettirir ve kitâbesine şu tarih beytini yazdırır:

Naql-i Necâtî 'âleme târîh olmağın
Târîhini didi Sehî "gitdi Necâtî hây" (914) (T. 6)

Âşık Çelebî, Sehî Bey'in Necâtî'nin mezar taşına aşağıdaki beyti ve rubâiyi de yazdığını ifade eder:

Bir seng-i dil fîrâkına ölen Necâtînüñ
Billâh mermer ile yapasız mezârını

...

Dîvânuñı Necâtî egerçi qaraldıñ
Umar mısın ki nâme-i a' mâlûñ ağ ola
İllâ meger ki hayr du'âdan unutmaya
Añılcağ olanları anlar ki şağ ola

Tezkirelere göre Necâtî Bey'le Sehî Bey'in yakın bir dostluğu vardır. Necâtî Bey, Sehî Bey'i gençken tanımış, ona şiir sanatını öğretmiştir. Evliya Çelebi, şairin Necâtî

Bey'in damadı olduğunu ileri sürse de diğer kaynaklar bu bilgiyi doğrulamamaktadır. Âşık Çelebi, Hasan Çelebi, Gelibolulu Âlî, Latîfi, Beyânî ve Riyâzî gibi birçok kaynak, iki şairin dostluğunu hoca-talebe, usta-çırak veya iki yakın arkadaş ilişkisi içinde izah etmektedir.

Sehî, Şehzade Süleyman (Kanûnî) 1513 yılında sancağa çıkınca divan katibi olarak ikinci defa Manisa'ya gider. Şair, 1520 yılına kadar Manisa'da, ardından Edirne'de kısa bir süre daha aynı görevi ifa eder. Kanûnî'nin cülusuyla (1520) birlikte Kapıkulu Sipahi Bölüğü'ne tayin edilir. Latîfi'nin belirttiğine göre Kanûnî'nin tahta çıkışından bir süre sonra kendisine Edirne'de küçük bir tevliyet verilir ve bu yüzden İstanbul'dan ayrılmak zorunda kalır. Tezkiresinde Kanûnî'ye hitaben kaleme aldığı küçük bir mesnevîde, kendisinin haksız yere İstanbul'dan uzaklaştırılmış olduğunu söylemektedir. Divanında yer alan bazı kasideler de bu tayinin arzusu dışında olduğunu göstermektedir. Rodos'un fethi (929/1623) dolayısıyla söylediği kaside de (Divan 16a) bu durumu açıkça ifade etmektedir.

Makbul ve Maktul İbrahim Paşa (Divan 18a) ile İskender Çelebi'ye de (Divan 33a) kasideler sunan şair, yine de İstanbul'da dönememiştir. Sehî, Edirne'den başka Ergene ve diğer bazı yerlerde de mütevellilik yapmıştır. Hayatının son otuz yılını Edirne'de inzivaya çekilerek mütevellilik vazifesini ifa ederek geçirmiştir.

Âşık Çelebi, Sehî'nin Edirne'de dârü'l-hadîs mütevellisi iken tezkiresini tamamladığını (945/1538) söyler. *Heşt Bihiş*'i Kanûnî Sultan Süleymân'a nişancı ve defterdar olmak ümidiyle aşağıdaki beyitler eşliğinde sunar:

*Ne itdüm bilmezem ben dirliğümde
Ki kapudan sürüldüm pirligümde*

*N'ola ihsân-ı sultân olsa mebzûl
Koca kul kapusunda olsa maqbûl*

Yukarıdaki beyitlerden şairin tezkiresini sunduğu sırada artık yaşının epey ilerlemiş olduğu anlaşılmaktadır. Kendisinin beklediği göreve atanmaması, tezkiresinin saray tarafından pek de ilgiyle karşılanmadığını göstermektedir.

Latîfi'nin ifadesiyle hoş tabiatlı, derviş yaradılışlı ve temiz itikada sahip bir şair olan Sehî Bey, 955 (1548) yılında yaşı 80'i aşmış olduğu hâlde vefat etmiştir. Gelibolulu Âlî ve Hıbrî, Sehî'nin 1543'te öldüğünü söylemektense de diğer kaynaklar Sehî'nin ölüm tarihi olarak 955 (1548) yılında ittifak etmektedirler.

Edebî Kişiliği ve Sanatı²

Sehî, yaşadığı çağda ve kendisinden sonraki dönemlerde divanından ziyade tezkiresiyle anılmıştır. Bu yüzdendir ki şairin divanı, Anadolu sahasında yazılan ilk şuarâ tezkiresi olarak kabul edilen *Heşt Bihişt*'in gölgesinde kalmıştır.

Sehî Bey'in iyi bir öğrenim gördüğü divanından ve tezkiresinden anlaşılmaktadır. Her şeyden önce şiir sanatında hocası ve üstadı Necâtî Bey'dir. Çeşitli vesilelerle Necâtî Bey'in izinden gittiğini söyleyen şair, divanın dibacesinde buna özellikle vurgu yapar. Sehî, onu şöhreti ve şiirleri her diyarı kaplamış olan söz üstadı ve Anadolu'nun Hüsrev'i olarak nitelendirmektedir:

“(3a)...*Fe-li-hâzâ ‘aşk maḥfiliniñ şem‘-i cem‘-ârâsı, maḥabbet gülsitânınıñ bülbül-i nağme-serâsı, mâlik-i memâlik-i ma‘ânî ‘ârif-i ma‘ârif-i nükte-dânî üstâd-ı pîşîn ve pesendide-i müteḥayyizin üstâdı ve mâdde-i ḥayâtı* (3b) *merḥûm Mevlânâ Necâtî kudde sırâhu. Ebyât-ı şîrîn-keḷâmı ve eş‘âr-ı rengîn-nizâmı ile her diyâr memlû ve eknâf-ı ‘âlem toḫtoludur. ‘Avâm u ḥavâş arasında şöhret-i ḥâş bulup diyâr-ı Rûm‘da iştiḥâr-ı eş‘arı ma‘lûmdur. Bu eelden aña Ḥusrev-i Rûm dîrler.”*

Divan'da, şiir sanatında Necâtî Bey'i örnek aldığını şu şekilde ifade etmektedir:

² Sehî Bey'in edebî kişiliği ve sanatı hakkında bilgi verirken divanı ve ağırlıklı olarak aşağıdaki kaynaklardan faydalanılmıştır : 1- M. Meredith-Owens (hzl.) (1971). *Âşık Çelebi, Meşâ'irü'ş-Şu'ârâ or Tezkere of 'Âşık Çelebi*. London. v. 163a-163b. 2- Rıdvan Canım (hzl.) (2000). *Latîfî, Tezkiretü'ş-şu'arâ ve Tabsiratü'n-nuzamâ*. Ankara: AKM Yay. 314. 3- Mustafa İsen (hzl.) (1994). *Gelibolulu Âlî, Kühû'l-Ahbâr'ın Tezkire Kısmı*. Ankara: AKM Yay. 179-180. 4- İbrahim Kutluk (hzl.) (1989). *Kınalı-zâde Hasan Çelebi, Tezkiretü'ş-şuarâ*. C. 1. Ankara: TTK Yay. 493-495. 5- İbrahim Kutluk (hzl.) (1997). *Beyânî Mustafa bin Carullah, Tezkiretü'ş-şu'arâ*. Ankara: TTK Yay. 131-132. 6- Kâf-zâde Fâizî. *Zübdetü'l-Eş'âr*. Süleymaniye Kütüphanesi. Şehid Ali Paşa. no: 1877. vr. 54a. 7- Riyâzî. *Riyâzî'ş-Şu'arâ*. Nuruosmaniye Kütüphanesi. no: 3724. vr. 87b-88a. 8- Abdurrahman Hibrî. *Enisü'l-Müsâmîrîn*. Edirne Selimiye Yazma Eser Kütüphanesi. 22 Sel 2180. v. 8a. 9- Cemal Kurnaz, Mustafa Tatçı (hzl.) (2000). *Bursalı Mehmed Tahir, Osmanlı Müellifleri*. C. 2. Ankara: Bizim Büro Basımevi. 225. 10- Şemseddin Sâmî (1311). *Kâmûsu'l-A'lâm*. C. 4. İstanbul. 2706. 11- Kâtip Çelebi (1941). *Keşfü'z-zünûn*. C. 1. Maarif Matbaası. 387, 793. 12- Cemal Kurnaz, Mustafa Tatçı (hzl.) (2001). *Mehmet Nâil Tuman, Tuḥfe-i Nâilî*. C. 1. Ankara: Bizim Büro Yay. 408. 13- Ömer Faruk Akün (2001). “Sehî Bey”. *İslam Ansiklopedisi*. C. 10. Eskişehir: MEB Yay. 316-320. 14- Günay Kut (hzl.) (1978). *Heşt Bihişt. The Tezkire by Sehî Beg*. Harvard. 1-42. 15- Günay Kut (1978). “Sehî Divanı”. *Çevren* 20 (Aralık): 23-36. 16- *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi* (1990). “Sehî Bey”. C. 7. İstanbul: Dergah Yay. 491. 17- Haluk İpekten (1996). *Divan Edebiyatında Edebî Muhitler*. İstanbul: MEB Yay. 185, 189. 18- Haluk İpekten vd. (2002). *Şair Tezkireleri*. Ankara: Grafiker Yay. 29. 19- Mustafa İsen (1997). “Sehî Bey”. *Ötelerden Bir Ses*. Ankara: Akçağ Yay. 272-278. 20- Mustafa İsen (1998). *Sehî Bey Tezkiresi*. Ankara: Akçağ Yay. 9-12. 21- Franz Babinger (2000). “Sehî Çelebi”. *Osmanlı Tarih Yazarları ve Eserleri*. Çev. Coşkun Üçok. Ankara: KB Yay. 76. 22- M. Orhan Soysal (1978). “Sehî Bey”. *Eski Türk Edebiyatı Metinleri*. Ankara. 406. 23- Behçet Necâtigil (1975). “Sehî Bey”. *Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü*. İstanbul: Varlık Yay. 247. 24- Rıdvan Canım (1995). “Sehî Bey”. *Edirne Şâirleri*. Ankara: Akçağ Yay. 127-130. 25- Rıdvan Canım (2009). “Sehî Bey”. *TDVİA*. C. 36. İstanbul. 316-317. 26- Nihad Sâmî Banarlı (1998). *Resimli Türk Edebiyatı Târihi*. C. 1. İstanbul: MEB Yay. 613-614. 27- Vasfi Mahir Kocatürk (1967). *Türk Edebiyatı Antolojisi*. Ankara: Edebiyat Yayınevi. 104-105. 28- Ağâh Sırrı Levend (1988). *Türk Edebiyatı Tarihi*. C. 1. Ankara: TTK Yay. 257-259.

Nice şâd olmasun rûh-ı Necâtî ey gül-i cennet
Sehî eş‘ârı İstanbul’a şimdi armağân itdi (G. 273/5)

Sehî'nin sanat kudreti hakkında en geniş malumatı Âşık Çelebi vermektedir. Onun için; “*Eski zamân şu‘arâsına taqlîd iderdi. Zamânenüñ kavâbilinden gâfil ve teşhîs-i maķâdirde hayli câhil idi... Dîvânın gördüm. Qabûle kâbil ebyâtın yazdum.*” ifadelerini kullanan Âşık Çelebi; şiirlerinin orijinal olmadığını ve kendinden önceki şairleri taklit ettiğini söylemektedir.

Latîfi; “...*fenn-i şî‘rde ve tarîk-ı gazelde merhûm Necâtî Beg hizmetin itmiş idi. Merhûm mezkûrula Kili ve Bugdan fetihine bile gitmişler. Mûmâ-ileyh için üstâdumuzdur dîrler idi ve tarz-ı revîşde aña taqlîd iderlerdi. Ammâ eş‘ârında çendân ‘uzûbet ü reng yokdur. Bir şî‘ri meyân-ı nâsda şüyû‘ u şöret ve i‘tibâr u rağbet bulmamışdur meger ki nedre ile.*” ifadeleriyle onun Necâtî Bey’in izinden gittiğini, ancak şiir meydanında rağbet bulmadığını vurgulamaktadır.

Tezkire müellifleri içinde Sehî'nin sanat kudreti hakkında sadece Hasan Çelebi olumlu değerlendirmeler yapmıştır. Onunla ilgili olarak; “*Ebyât-ı firâvânı ve eş‘âr-ı bî-ğadd ü kerânı ve mükemmel ü müretteb dîvânı vardur.*” ifadelerini kullanan Çelebi, *Sehî Divanı*'nın mükemmel olduğunu belirtmektedir. Bu görüşleriyle Hasan Çelebi; Âşık Çelebi ve Latîfi'den ayrılmaktadır.

Sehî'nin sanatı hakkında Osmanlı döneminde kaleme alınmış diğer kaynaklar, herhangi bir görüş belirtmemekte ve yorumda bulunmamaktadır. Bunun yerine sadece şairle ilgili biyografik bilgi ve gazellerinden birkaç örnek verilmiştir.

Kaynaklarda Sehî'nin sanatçı kişiliği hakkında söylenenler, genel olarak onun beğenilen ve izinden gidilen bir şair olmadığı yönündedir. Bugüne kadar divanının sadece bir nüshasının ulaşılmış olması, şiirlerinin çok da rağbet görmediğini göstermektedir. Zira, Sehî'nin şiirleri tezkireciliği kadar etkili ve kuvvetli olsaydı bugün divanın elimizde bir nüshası yerine birçok nüshası olabilirdi. Buna karşın yaşadığı dönemdeki ve sonraki asırlardaki bazı mecmualarda nazirelerine de rastlanılmaktadır.

Sehî'nin şiirle uğraşmasında, Necâtî Bey'in dizinin dibinde yetişmiş olması ve divanın dibacesinde övgüyle bahsettiği Kazasker Fenârî-zâde Muhyiddin Çelebi'nin teşvikleri önemli saiklerdir.

Sehî Bey'in şairlik kudretini değerlendirirken başvuru olan tezkire ve biyografi kitaplarının yanı sıra divanı da önemli bir mihenk taşıdır. Çünkü eserden yola çıkarak yapılacak değerlendirmeler, tezkirelerde zaman zaman görülen öznel ifadelerden daha sağlıklı olacaktır. Ayrıca divan, Sehî'nin gerek sosyal hayatının gerekse şiire bakış açısının bir yansıması olması bakımından değer taşımaktadır.

Sehî Divanı'nda klasik bir divanda bulunması gereken hemen hemen bütün nazım şekilleri bulunmaktadır. Divanda; başta kasideler ve gazeller olmak üzere terkiib-i bend, mesnevî, kıt'a, nazm, murabba, rubâî, mülemma', matla, müfred gibi nazım şekilleri yer almaktadır.

Divan, 5 varaktan müteşekkil bir dibaceyle başlar. Dibacenin başında Allah'ı, Hz. Muhammed'i ve dört halifeyi öven mensur ve manzum bir bölüm bulunmaktadır. Daha sonra kelamın dört çeşit üzerine olduğunu söyleyen Sehî, şiirin hepsinden üstün olduğunu ifade eder. Buna delil olarak birçok peygamberin şairlikle suçlanmasını gösterir:

“Ma‘lûmdur ki kelâm-ı fużalâ vü peyâm-ı fuşâha dört nev‘ üzerinedür. Neşr ü sec‘ ü recez ü şi‘r. Mağâm-ı rif‘at ve ‘uluvv-i menzilet-i (3a) şi‘r bir derecededür ki Qur‘ân-ı mu‘ciz-nişân nüzûline bâ‘iş olup ol sebebden kâşırân-ı bî-idrâk ve mu‘ânidân-ı nâ-pâk hazret-i server-i enbiyâ vü mefhar-ı aşfiyâya hâşâ şâ‘irlik töhmetin isnâd itdiler. Mertebe-i şi‘r bülend ve merd-i şâ‘ir ercümend olduğuna bu ma‘nâ delîl-i rûşen ve bu bürhân-ı mübeyyendür. Rubâ‘î :

Mertebe-i şi‘ri bülend itdi Haqq

Pâye añâ ‘arş-ı mecîd oldı çağ

Fehm idicek ‘arş olur kalb-i şi‘r

‘Ârif olan câna yeter bu sebak’

Necâtî Bey'i “*Hüsrev-i Rûm*” olarak nitelendiren Sehî Bey, bir anlamda kendisini onun takipçisi olarak görmektedir. Dibacede Necâtî Bey'i ve onun şiirini öven bir de manzume bulunmaktadır:

Gel ey ğavvâş-ı deryâ-yı ma‘ânî

Bu ğuş-ı hûşa vir dürden nişânı

Nedür dirseñ bu nazm-ı şi‘r-i ğarrâ

Ma‘ânî tobtolu bir ulu şahrâ

Reyâhîn hañtı nazmı gülsitâni

Bu gül-şen içre güllerdür ma‘ânî

Gönül gül-zâridur bî-ğadd ü ğâyet

Ma‘ânî anda envâr-ı hidâyet

Göñül levhinde nağş olan hayâlât

Bulur işbât-ı ma‘nâ ile hâlât

Ya hod bir dilber-i pür-hâl olupdur

Ma‘ânî anda hañt u hâl olupdur

*Hilâl ebrûlar olmuş hüsn-i maṭla‘
İki cânibden iki zülf maḳta‘*

Bilindiği gibi dibacelerin büyük bölümünde şairler, divanını niçin tertip ettiğini açıklamaktadır.³ Dibacede yer alan aşağıdaki ifadelerden eserin Kazasker Fenârî-zâde Muhyiddin Çelebi'nin teşvikleri ve isteği üzerine telif edildiği anlaşılmaktadır:

“Tedvîn ü tezyîn için sultân-ı ‘ulemâ-i ehl-i yakîn nigeḥ-bân-ı fuṣalâ-i memâlik-i dîn vâriş-i seccâde-i şerî‘at sâlik-i mesâlik-i tarîkat vâkıf-ı (4b) ḥazâyin-i esrâr-ı İlâhî kâşif-i daḳâyık-ı aḥbâr-ı nâ-mütenâhî mellâḥ-ı seffîne-i ‘ulûm-ı Rabbânî sebbâḥ-ı deryâ-yı ma‘ârif-i Sübhânî râfî‘-i elviye-i İslâm dâfî‘-i mezâlim-i enâm ḳâdî‘-asker-i kâm-kârî Muḫyî‘d-dîn Çelebî Efendi el-Fenârî. Meşnevî :

*Ḳapusı mecma‘-ı ehl-i hünerdür
İşiginde ulular ḥâk-i derdür*

*Feleklerden yücedür ḳadri ḥaylî
Sa‘âdet bendesi himmet tufeyli*

*Ḳamu faẓl u kemâlât ile meşhûr
Nitekim dîni vü dünyâsı ma‘mûr*

*Olupdur devlet aña ‘abd-i kemter
Eben ‘an-ced sa‘âdet ana çâker*

*‘Aceb mi olsa her fenn içre baḥḥâş
Kime san‘at ise ‘ilm aña mîrâş*

Ḥazretlerinden bu ser-geşte-i vâdî-i ḥayret ve esîr-i belâ-yı çâḥ-ı ḥasret bende-i fakîr ü efgende-i ḥaḳîrlerine işârât ü iltifât buyruldu. Egerçi âyîne-i dil jeng-i ğam-ı rûzgârla pür-gerd ve sitem-i çarḥ-ı devvârla pür-derd olup ḥâtır-ı fâṭırda daḫî zerrece cilâ-yı şafâ ve şemme-i pertev-i ziyâ ḳalmamışdı ki bu nev‘a güftâra ḳâdir ve bu cins kelimât-ı gevher-bâra (5a) ḥâzır olbileydi. Aña binâ‘en bu emre imtişâl itmege cür‘et ü ḥareket idemeyüp te‘hîr ü taḳşîr olunmuşdı. Âḫirü‘l-emr cenâb-ı ‘âlî iltifâtı muḫarrik düşüp el-umûru merḥûnetün bi-evḳâtiḥâ mefhûmı zâhir ü bâhir olup tertîb-i eş‘âra ve terkîb-i güftâra iḳdâm u ihtimâm idüp. Beyt :

*Bu emre ey dil olduñ çünki me‘mûr
Düriş kim oldu el-me‘mûru ma‘zûr”*

Yukarıdaki ifadelerden Muhyiddin Çelebi'nin teşviklerine rağmen Sehî'nin önceleri divanı oluşturmakta tereddüt ettiğini, çeşitli sebeplerle bunu gerçekleştiremediği anlaşılmaktadır. Fakat sonunda şiiirlerini tertip ederek divanını ikmal etmiştir.

³ Tahir Üzgör, *Türkçe Dîvân Dibâceleri*, KBY, Ankara 1990, s. 10.

Dibacenin ardından kasideler gelmektedir. Şairin kasideleri, özellikle muhtevaları bakımından birçok ilginç özellik arz etmektedir. Bu şiirler, hem şairin hayatı hakkında önemli ipuçları vermekte hem de dil ve içerik bakımından mahallî birçok unsuru ihtiva etmektedir. Şair, kasidelerinde sanat endişesinden uzak, yalın bir dil kullanılmıştır. Sehî, mümkün olduğunca uzun tamlamaları tercih etmemiş ve kullandığı kelimelerin Türkçe olmasına özen göstermiştir.

Sehî'nin bu üslûbunu divandaki diğer nazım şekillerinde de görmek mümkündür. Sade dili, deyim ve atasözlerini başarıyla kullanması onu yerlileşmenin önemli temsilcilerinden biri yapmıştır. Şiirlerinde yerli unsurları ve gündelik hayata dair izlenimlerini gerçekçi tasvirlerle ifade etmesi, sanat anlayışının temelini oluşturmuştur.

Bu anlayışın en güzel örneklerinden biri de “*Der-Medh-i Pâdişâh-ı Zıllullâh Sultân Süleymân Şâh ve Sıfat-ı Esb-i Lâgar*” başlıklı kasidesidir. Bugün Yunanistan sınırları içinde bulunan Karaferye’de iken atının ölmesi üzerine kaleme aldığı manzumede, bölge halkıyla ilgili gözleme dayanan gerçekçi tasvirleri ve sosyal hayata dair tespitleri oldukça ilgi çekicidir. Kaside muhteva yönüyle de birçok türün özelliklerini taşımaktadır. Bir yönüyle Şeyhi’nin *Har-nâme*’sinin hatırlatan kaside, bir taraftan da şikâyet-nâme, sergüzeşt-nâme ve şehir hicviyesi tarzındadır.

Kaside, Sehî’nin tesadüfen yolunun Karaferye’ye düştüğü ve bölge halkının özelliklerinin anlatıldığı beyitlerle başlar. Bu bölüm muhteva itibarıyla bir şehir hicviyesi türündedir:

*Bir gün çıkup ki Rûm iline eyledüm sefer
Nâ-gâh Karaferye’ye düşdi yolum meger*

*Gördüm içinde halkı kamu ehl-i küfrdür
Söyletmek istedikçe dilinden küfür yağar*

*İçinde on kişi var ola adı müslümân
Her biri bir müzevvir ü müfsid [ü] ehl-i şer*

*Îkâdîsî iki gözi yumuk bengî bir kişi
On dirhem afyonu bir uğurdan siler atar*

*İkulluk diyü elüme virilen nişân u hüküm
Mâzmûnını ne kâdî bilür ne haîb-i har* (K. 21/1,2,3,4,5)

Halkın ve kadının kötülüğü yetmiyormuş gibi bu sırada ecel ulağı şairin atını elinden alıp gider:

*Hâlümü fikr iderken ecel ulağı irüp
Kapdı elümden atımı gîtdi dağı gider* (K. 21/7)

Şairin hâline acıyan Karaferye halkı, ona cılız ve bakımsız bir at satar. Atın özelliklerini anlatıldığı 19 beyitlik bölüm, Şeyhî'nin *Har-nâme*'sini hatırlatmaktadır:

Didüm ki anlara ne kişisiz bu at nedür

Biri didi ki uşta bunuñdur saña satar

Benümle söyleşürek atı baña şatdılar

Ayruķ dağı bilümediler anı çavdılar

Bir atdur ki döneli bu çarđ-ı nîl-reng

Anuñ mişâli görmedi bir bâr-gîr-i ĥar

Üstine bindüğümce ne eşer ne yorgalar

Binüp yürütmek istedüğümce yiri eşer

Ben kaççı şalduğumca o kıyruķ şalar yürür

Ben depdüğümce anı o durmaz yiri deper (K. 21/9,10,11,12,13)

Hemen hemen bütün kasidelerinde sade Türkçeyle şiir söylemeye özen gösteren Sehî'nin bu üslubu, terkîb-i bendlerinde de geçerlidir. Divandaki ilk terkîb-i bend, resmî bir görevle gittiği Mora'dan ayrılmak için Sultan II. Bayezid'in damadı Davud Bey'e hitaben yazılmıştır. Şehir hicviyesi türünde kaleme alınan terki b-i bend; Mora'dan ve Mora'nın kuzeyinde bir sancak olan Korintus'dan bahsetmektedir.⁴ Sehî Bey, Mora ve Korintus'un halkından şikâyetçidir. Bu beldelerin havasının ve suyunun kötülüğünden bahseden şair, Davud Bey'den Eğriboz'a atanmasını istemektedir:

Sefer ârzusun ideliden berü

Mora'nuñ hevâsı beni itdi lâl

Ĥuşûşâ Kıorintus hevâsı ile

Şarardı beñiz ü bozardı mişâl (Tb. 1/4,5)

...

Şuyı bed hevâsı çepel kendü şûm

Yöresi ĥarâbe yatık pür-đalâl

Toķınsa hevâsına bir şîr-i tıfl

Bir ayda kıocala ola kıaddi dâl

İçerse kıimesne bir içim şuyın

Verem bağlar içi olur kendü lâl (Tb. 1/7,8,9)

⁴ "Nâm-ı kadîmi Ergulis olup Yunanistan'da Mora'nın taraf-ı şimâlisinde bir liva merkezidir. Burada olan Korintus berzahı Mora nîm-cezîresiyle Yunanistan-ı şimâlîyi yekdigere vasl ider. İşbu berzaha 'Osmânlılar Gördes Derbendi dirler idi.'" Ahmed Rıf'at (2004). *Lügat-i Tarihiyye ve Coğrafiyye*. C. 6. Ankara: Keygar Neşriyat. 41.

...

*Olanca köyü hep perâkendedür
Ahâlisi ‘âşî kamu pür-şerer*

*Harâmî kamûsı yeler uğrıdur
Şu resme ki gözden burunı siler* (Tb. 1/13,14)

...

*Görinmezse göze dirîğ Eğriboz
Bu yirde çalırız zelîl ü uyuz* (Tb. 1/28)

...

*Sen eyle müyesser ki Dâvûd Beg
Ebed dü-cihânda ola kâm-kâr* (Tb. 1/40)

...

*Halâş it bu yirden yakında ki var
Habîbiñ haqıyçün bizi berr ü bâr* (Tb. 1/47)

Sehî Bey, gazellerinde de yalın ve sade bir üslup tercih etmiştir. Gazellerindeki konular, klasik edebiyatımızın genel temalarından farklı değildir. Aşk, tasavvuf, sevgili, şarap gibi konularda gazeller söyleyen Sehî, alışılmışın dışında mazmunlara başvurmaz. Gazellerinde ilgi çekici olan bir diğer nokta ise divan şairlerinin kendilerini methetmeyi âdet hâline getirdikleri mahlas beyitlerinde kendisini çok övmemesidir. Şair, divandaki 303 gazelin çok azında fahriye beyitlerine yer vermiştir. Söz konusu fahriyelerde de kendisini geleneğe uygun bir şekilde genellikle İranlı şairler ile mukayese etmiştir:

*Görse Mûsâ Tûr-ı vaşfuñda bu eş‘ârüm diye
Sâmîrî sihrîdür ol ya şîve-i Selmânîdür* (K. 19/9)

*N’ola rağbet bulsa kapuñda kemâl ü fazl ile
Şevk ile evşâf-ı luţfuñ yazmada Hâkânîdür* (K. 19/20)

*Bahr-i ğamda vire evrâk-ı hadâyıķı yele
Görse eş‘âr-ı sihir-sâzumı Vaţvât-ı Reşîd* (G. 34/8)

*Görse bu şi‘r-i laîfî vü hayâl-engîzi
Âferîn eyleye taḥsîn idüben şeyḥ-i Hocend* (G. 37/6)

*Sehî gazelde öğelden o serv-i meh-rûyı
Ġazel kemâle irişdi vü sözde Selmânız* (G. 93/7)

*Serv-i kıaddüñ Sehî vaşf itdügin işitse Kemâl
Sûz-ı şi‘rümle dutuşup yana hem Câmî daḥî* (G. 267/5)

*Şi‘rüm yine bir vech ile irişdi kemâle
Söz ile Sehî Husrev ü Selmân’a yetişdüm* (G. 157/6)

Hayâl-engîz eş‘ âruñ Sehî varsa Horâsân’a
Oқыup dura yirinden şafâdan raqs ura Câmî (G. 270/5)

Sehî, bir beyitte ise üstadı Necâtî’yi zikrederek onun izinden gittiğini ifade etmiştir. Bu sayede Necâtî’nin ruhu şâd olmuştur:

Nice şâd olmasun rûh-ı Necâtî ey gül-i cennet
Sehî eş‘ârı İstanbul’a şimdi armağân itdi (G. 273/5)

Başka bir beyitte ise şiirinin Karamanlı Nizâmî’den de üstün olduğunu ifade eder:

Fârîğ ola nazmından elin yuya Nizâmî
Varsa Sehî bu şi‘r-i laîfûñ Karaman’a (G. 205/5)

Sehî Bey; divanının her meclisde okunduğunu, sözlerinin bir inci olduğunu, başka şairlerin şiirlerinin kendi şiirleri yanında tuyuğ olarak vasıflandırılacağını söylemektedir:

Hıfz idüp şevk ile her meclisde dîvânım okur
Girdi eş‘ârım bi-ğamdillâh ki cânân koyınına (G. 204/6)

Dür dişî vaşfiyla ol servüñ olalı âşinâ
Bahr-i nazm içre Sehî her bir sözün bir incidür (G. 54/5)

Bülbül şadâsı gibi şi‘r-i Sehî güzeldür
Eş‘âr-ı gayrılar hep ana göre tuyuğdur (G. 57/5)

Necâtî Bey’in sanatının en önemli özelliklerinden olan yerel unsurları sade bir Türkçe ile ifade etme geleneği, onun talebesi ve yakın arkadaşı Sehî’de de görülmektedir. *Necâtî Bey Divanı*’nda Bursa kaplıcaları için söylediği gazelin bir benzerini Sehî de kaleme almıştır. Sehî’nin “*Kabluca*” redifli gazeli ile Necâtî Bey’in şiiri arasında benzerlikler dikkat çekicidir:

Ayağına varır ola bin peri gün başına
Var ise bulmuş durur mühr-i Süleyman Kaplıca
Necâtî Bey (G. 473/2)⁵

Râm oldı cümle emrine ins ü perî vü cin
Var ise buldı mühr-i Süleymân’ı Kabluca
Sehî Bey (G. 244/2)

Kendiyi vakf eyleyip yollar gözetmezdi müdâm
Ger Hâlîlullâh gibi sevmese mihmânı Kaplıca
Necâtî Bey (G. 473/6)

⁵ Ali Nihad Tarlan (1992). *Necâtî Bey Divanı*. Ankara: Akçağ Yay. 361.

*Başdan ayağa luḡ u kerem ıssı ḡalbi şâf
Oldur el üzre tutduḡı mihmânı Ḳabluca*

Sehî Bey (G. 244/3)

Sehî Bey'in gazellerinde yer bulan beldelerden biri de Tekirdağ'ın Malkara ilçesidir. Divanda Malkara'yı konu edinen iki gazel söyleyen Sehî, bu beldenin güzelleri ile meşhur olduğunu ve cennete benzediğini ifade eder:

*Maḡalḡara ki şahn-ı ḡülsitândur
Güzeller mecma'ı bir bûstândur*

*Hevâsı cân-fezâ topraḡı 'anber
Şuyı kevşer özi bâḡ-ı cinândur* (G. 46/1,2)

*Maḡalḡara leḡâfetde cinânũ yeg havâsından
Dimâḡ-ı dil mu'aḡḡardur nesîm-i cân-fezâsından* (G. 194/1)

Sehî Bey, tezkireci kimliğinin gereği yaşadığı devirdeki şairleri yakından takip etmiştir. Divanında bulunan 303 gazelden 42 tanesinin nazire olması, muhtemelen bunun sonucudur. Divan metninde yer alan 4, 6, 7. gazeller Nizâmî'ye; 13, 15, 32, 148. gazeller Ahmedî'ye, 17, 31. gazeller Resmî'ye; 19, 20, 72, 264, 276, 292. gazeller Huffî'ye; 24, 77, 118, 119, 163, 247. gazeller Ahmed Paşa'ya; 33, 51, 56, 174, 230. gazeller Necâtî Bey'e; 9. gazel 'Atâ'ya, 25. gazel Mesîhî'ye, 28. gazel Ulvi'ye, 42. gazel Mahmud Paşa'ya, 53. gazel Safî'ye, 60. gazel Tâcî-zâde Ca'fer Çelebi'ye, 84. gazel Nesîmî'ye, 104. gazel 'Atâyî'ye, 115. gazel Şeyhî'ye, 122. gazel Kâsım Paşa'ya, 125. gazel Revânî'ye, 136. gazel Tali'î'ye, 156. gazel Sabâyî'ye, 165. gazel Hilâlî'ye, 198. gazel Zâtî'ye, 203. gazel Kemâl-i Zerd'e nazire olarak söylenmiştir.

Nazirelerin şairlerin beğendiği veya bir noktada etkilendiği şairleri göstermesi bakımından önemli olduğu gerçeğinden hareketle, Sehî'nin gazel sahasında en çok Huffî (6 gazel), Ahmed Paşa (6 gazel) ve Necâtî Bey'in (5 gazel) tesirinde kaldığı söylenebilir. Bilindiği gibi Sehî Bey, Necâtî Bey'in yanında yetişmiş ve onun sanatına duyduğu hayranlığı divanının dibacesinde açıkça ifade etmiştir. Bundan dolayıdır ki Sehî Bey'in en çok Necâtî Bey'in şiirlerini tanzîr etmiş olması beklenirken Huffî'ye ve Ahmed Paşa'ya ait gazellere daha fazla nazire söylemesi dikkat çekicidir.

Sehî Bey, çağdaşı birkaç şairi letayifleri vasıtasıyla divanında zikrederek hicvetmiştir. Söz konusu letayiflerde bazı şairleri taklitçilikle ve yeteneksiz olmakla suçlamaktadır. Bunlardan biri de Revânî'dir. Sehî, tezkiresinde Revânî'yi hem mana hırsızlığı ile hem de altın çalmakla itham eder. Revânî'nin başka şairlerin renkli sözlerini

ve Ka'be'de iken surre alaylarından bazı kimselerin payına düşen altınları çaldığını anlatır.⁶ Bu durumu divanında da açıkça ifade eder:

İñende baş kışmasun Revânî
Bile doğdı benüm ol yaştaşumdur (Mf. 1)

İlüñ ma' nâsın almasun Revânî
Ana hayr itmez âhîr Ka'be haqqı (Mf. 2)

Divan'da adı geçen bir diğer şair ise Zâtî'dir. Sehî, tezkiresinde Zâtî'yi överken letayiflerinde şairin özellikle kulağının sağır olmasına gönderme yapmaktadır:

Zâtî şî'r içre ma'ânî kısmını
Şağır oşruğın sezer gibi sezer (Mf. 3)

Elmâs-ı tîğ-i şî'rüm Zâtî'yi itdi şağır
Albız kulağına kurşun dinür meşeldür (Mf. 4)

Visâlî de Sehî Bey'in sivri dilinden nasibini alır. Şair, Visâlî'nin Necâtî Bey'i taklit etmeye niyetlendiğini, ancak onu da başaramadığını ifade eder.

Necâtî şî'rine geh geh Vişâlî ağranur ammâ
Meşeldür mâ-teğaddemden köpek ürer yeñi aya (Mf. 5)

Sehî'nin şiirinde özellikle deyimlere, atasözlerine ve halk söyleyişlerine sık sık yer verdiği daha önce ifade edilmişti. Bu özelliğiyle bir bakıma Necâtî Bey'in takipçisidir. Şiirlerinde XVI. asırda yaşayan birçok şairde olduğu gibi bugün birçoğu kullanılmayan eski Anadolu Türkçesine ait kelimelere, deyimlere rastlamak mümkündür. Divandaki deyimlerden bazıları bu bakımdan çok ilginçtir.

Bunlardan biri Anadolu'da eskiden var olan bir âdeti ifade etmek için kullanılan ve “*Evlâtlığa kabul etmek, evlâtlık olarak almak*”⁷ anlamına gelen “*yakadan geçirmek*” veya “*yakadan geçmek*” deyimidir. Buna göre henüz ergenlik çağına ermemiş çocuklar, yetim kaldıklarında ziyan olup gitmesinler, aile terbiyesi içinde yetişsinler diye evlat edinilirdi. Evlat edinilen çocuk, kaldığı evdeki kardeşlerini, anne ve babasını öz bilsin diye bir ritüel gerçekleştirilirdi. Bu sayede “*Hak oğul*” yani öz evlat olurdu. Bunu gerçekleştirmek için de yetim çocuğu evlat edinmek isteyen bir kadın, genişçe bir fistan giyer, çocuğu çırılçıplak soyduktan sonra Besmele ve Âyete'l-kürsî eşliğinde gömleğin yakasından geçirerek koynuna alır, sanki onu emzirir gibi sarılırdı. Bu işlemi üç defa gerçekleştirdikten sonra yetim çocuk, artık kadının “*Hak oğlu*” yani öz çocuğu olurdu:

⁶ Günay Kut. *Heşt Bihîşt. The Tezkire by Sehî Beg.* Harvard. 222-223.

⁷ M. Ali Tanyeri (1999). *Örnekleriyle Divan Şiirinde Deyimler.* Ankara: Akçağ Yay. 242.

Haqq oğuldur *yağadan geçme* begüm eşk-i yetîm
Tıfl iken daği bırakmışdı gözüm dâmenüme (G. 203/2)

Sehî, aynı deyimi Hz. Muhammed ve Hz. Ali'nin manevî kardeşliğini vurgulamak için de kullanmıştır. Bilindiği gibi Hz. Muhammed daha doğmadan yetim, küçük yaşta iken de öksüz kalmıştır. Amcası Ebû Tâlib onu evlatlık almış ve büyütmiştir. Dolayısıyla Ebû Tâlib'in oğlu Hz. Ali ile bir anlamda kardeş olmuştur. Sehî, Hz. Muhammed ve Hz. Ali'nin aynı yakadan baş çıkardığını söyleyerek bu uygulamaya telmihte bulunmaktadır. Aslında İslam tarihinde böyle bir olaydan bahsedilmemektedir. Muhtemelen Sehî, Hz. Muhammed ile Hz. Ali'nin kardeşliğini vurgulamak için bu deyimde yer vermiştir:

Muhammed ile *çıkarđ* o bir *yağadan baş*
Bir olduğına ikisi yeter bu deñlü güvâh (K. 2/15)

Sehî, aynı deyimi sevgili uğruna çektiği sıkıntıları ifade etmek için bahis konusu yapmıştır:

Dil-rübâlar şevkına dîvâne olduğum görüp
Yakadan geçürdi başdı bağına zindân beni (G. 297/3)

Divandaki ilginç deyimlerden biri de “*cebe satmak*”tır. Sehî Bey, bugünkü anlamıyla “*cağa satmak*” olan bu ifadeyi düşmanları için kullanılmıştır:

Dâğlar halkası giydürdi zırhlar tenüme
Cebe şatmak nic' olur göstereyin düşmenüme (G. 203/1)

Divanda, bazı deyimlerin ve atasözlerinin farklı kelimelerle veya kelimelerin yerlerinin değiştirilmesi suretiyle kullanıldığı da olmuştur:

Ġamze-i dilber Sehî gönlüme bir zağm urdı kim
Dil ağız virmez yatur ġamdan ölümlü ġastedür (G. 60/6)

Beni redd it yanuñdan yâ raķıbi
Ki *bir kıoltuğda şığmaz iki kıarpuz* (G. 94/2)

Key şakin ey dil alınma gözlerinüñ âlına
Ġamze-i fettânı anuñ *sürmeyi gözden siler* (G. 64/4)

Üstühân oldum ġam-ı zülfüñle derdüm kıatıdur
Hey baña rağm it efendi *süñüğe irdi bıçağ* (G.119/2)

Vaşf iderken ġâlüñi ġonca şabâya döstum
İşidüp şuşen didi *ağzuñda durmaz mercimek* (G. 133/4)

Ġamzeler *zağmuma tuz ekmek* neden
Sözde çünkim şekker-efşândur lebüñ (G. 140/4)

Yaraya n'îçün lebüñ tuz ekmege hâlün kıomaz
 Yoğsa göz göre benüm *itmek mi doğrar kıanuma* (G. 228/3)

Tîr-i ğamzeñ deldi bağrum cevr ile hey pür-belâ
 Odi şöyle eyle kim *ne sîh yansun ne kebâb* (K. 12/30)

Sehî Bey, eski Anadolu Türkçesine ait bazı kalıp sözler de kullanmıştır. Bunlardan biri olan “*be bak*”, günümüz Türkçesinde “*hele şuna bak, baksana, bak şu işe*”⁸ gibi anlamlara gelen kalıplaşmış bir sözdür:

Yine bir şîve ile la' l-i leb-i ħandânı
 Yazdı yâķûta *be baķ* mühr-i ħaķ-ı reyĥânî (G. 279/1)

Bir kışı aña didi târîĥini
 İctimâ' -ı mihr ü mâha *be baķ* (T. 4/2)

Yüz sürdüğüm kıapuñda görüp itlerün didi
 Eyler şavâf-ı Ka' be ĥarîfe *be baķ be baķ* (G. 122/3)

Ķurdı yâ kıaşıñı ğamzeñ kı ura sîneme tîr
 Dil ü cân aldı vü kıasd itdi *be baķ* şimdi sere (G. 235/4)

Halk arasında nazar değmesin diye söylenen “*şeytan kıulağına kıurşun*” ibaresi de divanda geçen önemli halk deyişlerinden biridir. Şair, bu deyim vasıtasıyla XVI. asrın önemli şairlerinden Zâtî'nin sağırılığına telmihte bulunur:

Elmâs-ı tîğ-i şî' rüm Zâtî'yi itdi şağır
Albız kıulağına kıurşun dinür meşeldür (Mf. 4)

⁸ M. Fatih Köksal (2005). *Klâsik Türk Şiiri Araştırmaları*. Ankara: Akçağ Yay. 372.

Nüsha Tavsifleri

Sehî Bey divanının bilinen tek bir nüshası bulunmaktadır. Divan metni oluşturulurken bu nüsha esas alınmıştır. Orijinali Fransa’da Bibliotheque Nationale’de Supplement Turc 360 numarada kayıtlı bulunan eserin Süleymaniye Kütüphanesinde de iki mikrofilm kopyası mevcuttur. “3753” ve “2363” numarada bulunan mikrofilmler, Fransa’daki nüshanın pozitif kopyalarıdır. Yalnız “3753” numarada kayıtlı olan mikrofilm, kayıtlarda 193 varak olarak geçse de “2363” numaralı mikrofilm ile birebir kopyadır.

Divanın ünük nüshası dışında önemli mecmua nazîrelerinde bulunan şiirler de metne dahil edilmiştir.

1. (B) Fransa Bibliotheque Nationale, Supplement Turc 360.

İlk beyit:

Her nefes zikr-i Hâkka sa‘y eyle
Zikr-i Hâkka ile gönlüni egle

Son beyit:

Bu nâ-tüvân ü bu süst ü za‘îfi yâ Rabbî
‘İbâdetüne kavî kıl namâza itme kühel

Divan 153 varaktır. 225x135 mm ebadındaki nüsha, ta’lik yazı ile istinsah edilmiş. Başlıkları kırmızı mürekkepledir. 13 satır. 16. yüzyılda istinsah edildiği düşünülen yazmanın istinsah tarihi ve müstensihî belli değil.

Bu yazmada; 33 kaside, 2 terkîb-i bend, 32 kıt’a, 303 gazel, 4 murabba, 15 rubâî, 7 tarih, 2 mesnevi, 15 matla‘, 22 müfred, 3 nazm olmak üzere toplam 438 manzume bulunmaktadır.⁹

2. (M) Mecmuatü’n-Nezâ’ir, Edirneli Nazmi, Topkapı Sarayı Kütüphanesi, III. Ahmet Bölümü, No: 2644.

Toplam 541 varak. 280x115 cm ebadında. Ta’lik yazı. 340x235 mm. ebadında. İstinsah kaydı, tarihi ve müstensihî belli değil.

⁹ 2010 yılında yayımladığımız *Sehî Bey Divanı*’nda dikkatimizden kaçan bazı hatalar, değerli hocalarımın ve akademisyenlerin tavsiyeleri ile bu çalışmada düzeltilmeye gayret edilmiştir. Bu vesileyle yapıcı eleştirileriyle katkı sağlayan başta merhum hocam Prof. Dr. Mehmet Arslan olmak üzere Prof. Dr. Recep Toparlı, Prof. Dr. Rifat Kütük ve Arş. Gör. Dr. Müslüm Yılmaz’a teşekkür etmeyi yerine getirilmesi gereken bir vazife addediyorum.

Bu mecmuada Sehî'nin 30 gazeli bulunmaktadır.

3. (P) Mecmuatü'n-Nezâ'ir, Pervane b. Abdullah, Topkapı Sarayı Kütüphanesi, Bağdat Kütüphanesi, B 406.

Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi restorasyonda olduğundan bu mecmuayı bizzat görmek mümkün olmadı. Eser, 627 varaktır. Nesih yazı. Mecmuanın tertip tarihi 968/1560'tır.

Bu mecmuada Sehî'nin 37 gazeli bulunmaktadır.

4. (K) Mecmua-i Kasâ'id-i Türkiyye, Süleymaniye Kütüphanesi, Halet Efendi, No: 3418.

Toplam 327 varaktır.

Kaside Mecmuasında Sehî'ye ait 3 kaside bulunmaktadır. Bunlardan biri divanında bulunmamaktadır.

KAYNAKÇA

- Abdurrahman Hıbrî. *Enîsü'l-Müsâmîrîn*. Edirne Selimiye Yazma Eser Kütüphanesi. 22 Sel 2180.
- Ahmed Rıf'at (2004). *Lügat-i Tarihiyye ve Coğrafıyye*. C. 6. Ankara: Keygar Neşriyat.
- Akün, Ömer Faruk (2001). "Sehî Bey". *İslam Ansiklopedisi*. C. 10. Eskişehir: MEB Yay. 316-320.
- Aydemir, Yaşar (2007). "Metin Neşrinde Mecmuaların Rolü ve Karşılaşılan Problemler". *Turkish Studies / Türkoloji Araştırmaları* 2/3 (Summer): 122-137.
- Tarlan, Ali Nihad (1992). *Necatî Beg Divanı*. Ankara: Akçağ Yay.
- Babinger, Franz (2000). "Sehî Çelebi". *Osmanlı Tarih Yazarları ve Eserleri*. Çev. Coşkun Üçok. Ankara: KB Yay.
- Banarlı, Nihad Sâmî (1998). *Resimli Türk Edebiyatı Târîhi*. C. 1. İstanbul: MEB Yay. 613-614.
- Bloch, E. (1932). *Catalogue des Manuscrits Turcs*. C. 1. Paris.
- Canım, Rıdvan (hızl.) (2000). *Latîfî, Tezkiretü's-şu'arâ ve Tabsiratü'n-nuzamâ*. Ankara: AKM Yay.
- Canım, Rıdvan (1995). "Sehî Bey". *Edirne Şâirleri*. Ankara: Akçağ Yay. 127-130.
- Canım, Rıdvan (2009). "Sehî Bey". *TDVİA*. C. 36. İstanbul. 316-317.
- Edirneli Nazmî. *Mecmuatü'n-Nezâ'ir*. Edirneli Nazmî. Topkapı Sarayı Kütüphanesi. III. Ahmet Bölümü. No: 2644.
- Gölpınarlı, Abdülbaki, *Alevî Bektaşî Nefesleri*, İnkılâp Kitabevi, İstanbul 1977.
- İpekten, Haluk (1996). *Divan Edebiyatında Edebî Muhitler*. İstanbul: MEB Yay.
- İpekten, Haluk vd. (2002). *Şâir Tezkireleri*. Ankara: Grafiker Yay.
- İsen, Mustafa (hızl.) (1994). *Gelibolulu Âlî, Kühü'l-Ahbâr'ın Tezkire Kısım*. Ankara: AKM Yay.
- İsen, Mustafa (1997). "Sehî Bey". *Ötelerden Bir Ses*. Ankara: Akçağ Yay. 272-278.
- İsen, Mustafa (1998). *Sehî Bey Tezkiresi*. Ankara: Akçağ Yay.
- Kâf-zâde Fâizî. *Zübdetü'l-Eş'âr*. Süleymaniye Kütüphanesi. Şehid Ali Paşa. no: 1877.

- Kahraman, Seyit Ali ve Yücel Dağlı (hızl.) (1999). *Evliya Çelebi Seyahatnamesi*. İstanbul: YKY.
- Kâtip Çelebi (1941). *Keşfü'z-zünûn*. C.1. Maarif Matbaası.
- Kocatürk, Vasfi Mahir (1967). *Türk Edebiyatı Antolojisi*. Ankara: Edebiyat Yayınevi.
- Köksal, M. Fatih, *Klâsik Türk Şiiri Araştırmaları*, Akçağ Yay., Ankara 2005.
- Kurnaz, Cemal ve Mustafa Tatçı (hızl.) (2000). *Bursalı Mehmed Tahir, Osmanlı Müellifleri*. C. 2. Ankara: Bizim Büro Basımevi.
- Kurnaz, Cemal ve Mustafa Tatçı (hızl.) (2001). *Mehmet Nâil Tuman, Tuhfe-i Nâilî*. C. 1. Ankara: Bizim Büro Yay.
- Kut, Günay (1978). *Heşt Bihişt. The Tezkire by Sehî Beg*. Harvard.
- Kut, Günay (1978). "Sehî Divanı". *Çevren* 20 (Aralık): 23-36.
- Kutluk, İbrahim (hızl.) (1989). *Kınalı-zâde Hasan Çelebi, Tezkiretü'ş-şuarâ*. C. 1. Ankara: TTK Yay.
- Kutluk, İbrahim (hızl.) (1997). *Beyânî Mustafa bin Carullah, Tezkiretü'ş-şu'arâ*. Ankara: TTK Yay.
- Levend, Agâh Sırrı (1988). *Türk Edebiyatı Tarihi*. C. 1. Ankara: TTK Yay.
- Lugal, Necâtî H. ve Osman Reşer (1942). *Sehî Bey's Tezkere, Türkische Dichterbiographien aus dem 16. Jahrh.* İstanbul.
- Mehmed Süreyya (1311). *Sicill-i Osmânî*. C. 4. İstanbul.
- Mecmua-i Kasâ'id-i Türkiyye*. Süleymaniye Kütüphanesi. Halet Efendi. No: 3418.
- Mehmed Şükri (1315). *Âsâr-ı Eslâftan Tezkîre-i Sehî*. İstanbul.
- Necatigil, Behçet (1975). "Sehî Bey". *Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü*. İstanbul: Varlık Yay. 247.
- Owens, G. M. Meredith (hızl.) (1971). *Âşık Çelebi, Meşâ'irü'ş-Şu'arâ or Tezkere of 'Âşık Çelebi*. London.
- Pervane b. Abdullah. *Mecmuatü'n-Nezâ'ir*. Topkapı Sarayı Kütüphanesi. Bağdat Kütüphanesi. B 406.
- Riyâzî. *Riyâzü'ş-Şu'arâ*. Nuruosmaniye Kütüphanesi. no: 3724.
- Sehî Divanı*. Fransa Bibliotheque Nationale. Supplement Turc 360.
- Soysal, M. Orhan (1978). "Sehî Bey". *Eski Türk Edebiyatı Metinleri*. Ankara. 406-408.
- Şemseddin Sâmî (1311). *Kâmûsu'l-A'lâm*. C. 4. İstanbul.

- Tanyeri, M. Ali (1999). *Örnekleriyle Divan Şiirinde Deyimler*. Ankara: Akçağ Yay.
- Tarlan, Ali Nihad (1992). *Necatî Beg Divanı*. Ankara: Akçağ Yay.
- Tolasa, Harun (2002). *Sehî, Lâtîfî ve Âşık Çelebi Tezkirelerine göre 16. Yüzyılda Edebiyat Araştırma ve Eleştirisi*. Ankara: Akçağ Yay. 120-170.
- Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi* (1990). “Sehî Bey”. C. 7. İstanbul: Dergah Yay. 491.
- Üzgör, Tahir (1990). *Türkçe Dîvân Dîbâceleri*. Ankara: KB Yay.
- Yazır, Elmalılı M. Hamdi (1995). *Hak Dîni Kur'an Dili*. Ankara: Akçağ Yay.

SEHÎ BEY DÎVÂNÎ

METİN

(1b) Her nefes zikr-i Hakk'a sa' y eyle
Zikr-i Hakk ile gönülünü egle
Hakk ile ger hak olmağ isterseñ
Zikr-i Hakk eyle sözimi esle

Elif-i Allâh ki sebep-i ülfet-i ehadîyyet ve mûcib-i şâhid-i keşretdür.
Şehidallâhu ennehu lâ ilâhe illâ hû

Beyt :

Allâh Allâh bu nice kudret olur
Keşreti vahdetine şâhiddür

Îkâdir-i mahz-ı kudret ve muhterî -i bî- illet ki bir ağızdan iki cihânı ve bir
elden kevn ü mekânı yaradup şuver-i insânla müşerref ü müzeyyen idüp *ve lekad
kerremnâ benî âdeme*¹⁰ hil' atıyla mu' azzez ü mükerrem kıldı. Şi'r :

Bârekallâh nedür bu hüsn ü şeref
Âdem oğlanına bu deñlü laţef

(2a) Âdem'e luţf-ı Hak hidâyet olur
Bundan özge nice kerâmet olur

Bu ni' metüñ şükrini ve bu kerâmetüñ zikrini vaşf itmekte zâkir kâşırdu.
Hakkâ budur ki giriftârân-ı kemend-i ' isyân ve dil-figârân-ı âhîrü'z-zamâna şefâ' at
içün efdal-i âdem ve ekmel-i ' âlem imâmü'l-kıbleteyn hümâm-ı *kâbe kavseyn*
sâyir-i ' âlem-i melekût zâyir-i iklîm-i ceberût ser-defter-i cerîde-i risâlet şadr-ı
nâme-i ' unvân-ı celâlet zâyîçe-i takvîm-i enbiyâ netîce-i ta' zîm-i aşfiyâ şâhibü'l-
' ilm ve't-tâc râkibü'l-Burâk-ı fi'l-mi' râc. Meşnevî :

O gice oldı çün şeb-i mi' râc
Giydi hulle urundı başına tâc
Cebre'îl irdi vü getürdi Burâk
Başdı üzengüye o demde ayak
Çıkdı ' arşı vü kürsi seyr itdi
Vardı çok baħr-i vahdete yitdi
Bir nefesde niçe biñ oldı nefes
Bir nebî anda daħi itmedi ses
Vaşl-ı yâra irişdi oldı vuşûl
Anda kat' itdi menziline resûl

¹⁰ "And olsun biz Âdemoğullarını yücelttik." Kur'ân-ı Kerîm, 17/70 (Elmalılı M. Hamdi Yazır (1995). *Hak Dîni Kur'an Dili*. C. 5. Ankara: Akçağ Yay. 144.)

(2b) Sultânü'r-rüsül bürhânü's-sübül taht-nişîn-i minber-i *lâ ilahe illallâh Muhammedü'r-resûlullâh* 'aleyhi efđalü's-şalavât u ekmelü'l-taḥiyyât *rahmeten li'l-âlemîn* virildi. Şi'r:

Muhammed dürr-i tâc-ı enbiyâdur
 amuya râh-ı Hakka pîşvâdur
 Maâm-ı *kâbe kavseynüñ* muîmi
 Sa' âdet baḥrinüñ dürr-i yetîmi
 Nebîler olmağıçün aña ümmet
 Olupdur enbiyâ silkine temmet

Ve 'ala âlihî ve aşḥâbihî ḥuşûsâ ḥazret-i çehâr-yâr-ı aşfiyâ vü ḥulefâ-i ezkiyâ ki her biri hezâr-ı destân-ı belâgat ve tûṭî-i şekker-sitân-ı feşâhatdür. Rıdvanullâhü 'aleyhim ecma'în ilâ yevmi'l-ḥaşri ve'd-dîn. Şi'r :

Saňa yâr ola dirseñ 'avn-i Bârî
 Edeb gözle sev imdi çâr-yâri
 Fedâ kıl anlara baş u dil ü cân
 Olardur dîn evine çâr-erkân
 Dilerseñ kim bülend ola kelâmuñ
 Oı vaşfını aşḥâb-ı kirâmuñ

Ma' lûmdur ki kelâm-ı fuzalâ vü peyâm-ı fuşaha dört nev' üzerinedür. Neşr ü sec' ü recez ü şî'r. Maâm-ı rif'at ve 'uluvv-i menzilet-i (3a) şî'r bir derecededür ki Qur'ân-ı mu'ciz-nişân nüzûline bâ' iş olup ol sebebden kâşırân-ı bî-idrâk ve mu'ânidân-ı nâ-pâk ḥazret-i server-i enbiyâ vü mefḥar-ı aşfiyâya ḥâşâ şâ'irlik töhmetin isnâd itdiler. Mertebe-i şî'r bülend ve merd-i şâ'ir ercümend olduğuna bu ma' nâ delîl-i rûşen ve bu bürhân-ı mübeyyendür. Rubâ'î :

Mertebe-i şî'ri bülend itdi Hakk
 Pâye aña 'arş-ı mecîd oldı çağ
 Fehm idicek 'arş olur alb-i şî'r
 'Ârif olan câna yeter bu seba

Kelâm-ı muḥayyile ki her biri elfâz-ı dürer-i ferâyid ile müretteb ve nikât-ı gevher-i fevâyid ile mühezzeb olmuş ola. Her zihn-i selîm ü her tab'-ı müstaîm bi'z-zarûrî aña mâyil ü kıyıldür. Fe-li-hâzâ 'aş maḥfiliniñ şem'-i cem'-ârâsı, maḥabbet gülsitânınıñ bülbül-i nağme-serâsı, mâlik-i memâlik-i ma'ânî 'ârif-i ma'ârif-i nükte-dânî üstâd-ı pîşîn ve pesendîde-i müteḥayyizin üstâdı ve mâdde-i ḥayâtı (3b) merḥûm Mevlânâ Necâtî kıddise sırrahu, ebyât-ı şîrîn-kelâmı ve eş'âr-

ı rengîn-nizâmı ile her diyâr memlû ve eknâf-ı ‘âlem toptoludur. ‘Avâm u havâs arasında şöhret-i hâş bulup diyâr-ı Rûm’da iştihâr-ı eş‘ârı ma‘lûmdur. Bu eçlden aña Husrev-i Rûm dirler. Ol anda ve ol ezmândaki şeref-i hizmet ü eltaf-ı muşâhabetleri ile müşerref ü muğtenem iken murğ-ı dil-i nâlân sevdâ-yı zülf-i hûbân ile şikeste-bâl ve cân-ı nâ-tüvân elem-i gubâr-ı hatt-ı cânânla âşüfte-hâl olup ‘aşk mey-hânesi bâdelerinden mest ü yaka çâk ve maḥabbet kâşânesi peymânelerinden mey-perest ü bî-bâk. Şi‘r :

Şafâ mey-hânesiniñ mey-fürûşu
Belâ bezminde miḥnet bâde-nûşu

Yetîm-i buḳ‘a-i miḥnet ve muḳîm-i tekye-i meşakḳat rüsvâ-yı küçe-i harâbâtî âşüfte-i elfâz-ı Necâtî aḥḳar-ı rehi dervîş Sehî Dürer-i Ğurer-i ebkâr-ı efkâr-ı tab‘-ı zehḥârdan şüret-i kitâbîde zuhûr bulan (4a) evşâf-ı selâtîn-i ‘izâm ve kaçâyid-i vüzerâ-i kirâm u eşvâḳ-ı hevâ-yı gül-rûyân ve etvâḳ-ı sevdâ-yı sünbül-bûyânla şudûr iden hayâlât-ı güftâr-ı güzîn-i emşâl-âmîzi vü ma‘ânî-i eş‘âr-ı metîn-i hayâl-engîzi ki mânend-i hâtır-ı ‘âşık-ı ğam-ġîn perîşân-evrâḳ ve ḳalb-i rûzgâr gibi muḥît-siyâḳ olmuşdı. Meşnevî :

Gel ey ğavvâş-ı deryâ-yı ma‘ânî
Bu ğuş-ı hûşa vir dürden nişânı
Nedür dirseñ bu nazm-ı şi‘r-i ğarrâ
Ma‘ânî tobtolu bir ulu şahrâ
Reyâhîn hattı nazmı gülsitânı
Bu gül-şen içre güllerdür ma‘ânî
Gönül gül-zârıdur bî-hadd ü ğâyet
Ma‘ânî anda envâr-ı hidâyet
Gönül levhinde naḳş olan hayâlât
Bulur işbât-ı ma‘nâ ile hâlât
Yaḥud bir dilber-i pür-hâl olupdur
Ma‘ânî anda hatt u hâl olupdur
Hilâl ebrûlar olmuş ḥüsn-i maḥla‘
İki cânibden iki zülf maḳḳa‘

Tedvîn ü tezyîn için sultân-ı ‘ulemâ-i ehl-i yakîn nigeḥ-bân-ı fuzalâ-i memâlik-i dîn vâriş-i seccâde-i şerî‘at sâlik-i mesâlik-i tarîḳat vâḳıf-ı (4b) ḥazâyin-i esrâr-ı İlâhî kâşif-i daḳâyık-ı aḥbâr-ı nâ-mütenâhî mellâḥ-ı sefîne-i ‘ulûm-ı Rabbânî sebbâḥ-ı deryâ-yı ma‘ârif-i Sübhânî râfi‘-i elviye-i İslâm dâfi‘-i mezâlim-i enâm ḳâḳî-‘ asker-i kâm-kârî Muḥyi’d-dîn Çelebî Efendi el-Fenârî. Meşnevî :

apusu mecma  -1 ehl-i h nerd r
 İşiginde ulular h k-i derd r
 Feleklerden yücedür adri hayl 
 Sa  adet bendesi himmet tufeyli
 amu fazl u kem l t ile meşh r
 Nitekim d ni v  d ny sı ma  m r
 Olupdur devlet a a   abd-i kemter
 Eben   an-ced sa  adet ana  ker
   Aceb mi olsa her fenn ire baħħ ř
 Kime san  at ise   ilm a a m r ş

H zretlerinden bu ser-geşte-i v d i hayret ve es r-i bel -yı  h-1 asret bende-i fa r   efgende-i  k rlerine iş r t   iltif t buyruldu. Egeri  y ne-i dil jeng-i am-1 r zg rle p r-gerd ve sitem-i ar-1 devv rle p r-derd olup h t r-1 f t rda dai zerrece cil -yı şaf  ve şemme-i pertev-i ziy  almamışdı ki bu nev  a g ft ra  dir ve bu cins kelim t-1 gevher-b ra (5a) h z r olubileydi. A a bin 'en bu emre imtiş l itmege cür'et   hareket idemey p te' h r   taş r olınmışdı.  hir 'l-emr cen b-1    li iltif tı muharrik düşüp *el-um ru merh net n bi-ev t h *¹¹ mefh mı z hir   b hir olup tert b-i eş   ra ve terk b-i g ft ra id m u ihtim m idüp. Beyt :

Bu emre ey dil oldu   nki me'm r
 D riş kim oldu el-me'm ru ma  z r

“*Kellim 'n-n se  al  adri  u lih *”¹² fehv sı mutez sı üzre   aş galebesiyle ş r deli eyy mında dinilen eby t ve hev  germiyyeti ile şeyd li    leminde söylenen azeliyy t alem-i i' tiz r u h me-i inkis r ile tesv d   tecd d olındı. Beyt :

B k yi gözle naş-1 nig ra alınma gel
 S z mi esle sözüm işit a la ve's-sel m

¹¹ “Her işin gerekleşeceği bir vakit vardır.” Emir Sultan'a ithaf edilen bir kel m-1 kibar.

¹² “İnsanlara akılları  ls nde s z söyleyiniz.” Had s-i şerif.

KASÎDELER

1 (B: 5b)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Ey fezâ-yı lâ-mekân rahşuña bir meydân-ı teng
Çarh-ı atlas rif' atüñ qaddine yek-tâ sebz-reng
- 2 Atüñ öñince piyâde gitmege peyk-i sipihr
Mâh-ı nevden başına daqmış durur perr-i küleñg
- 3 Qıtb-ı ' âlem gördi rahşuñ seyrini eflâkde
Qaldı bir yirde o demden vâlih ü hayrân u deng
- 4 Rahş-ı hâşuñ hizmetine germ olup üstâd-ı çarh
Mihr ü mehden aña bir gâşiye itmişdür se-reng
- 5 Seyr-i eflâk eyleseñ atüñ ayagına döşer
Şîr-i gerdün şevk ile bir niçe kez nat' -ı peleng
- 6 Tûti-i tab' um maqâlâtına medhüñ şekkeri
Şekkeristân-ı feşâhatden çekilür teng teng
- 7 Peyk-i gerdün şevk ile kapuñda urmağa şeleng
Mihr ü mehden daqdı çevre yanına altunlu zeng
- 8 Nice cânlar urmasun bir kişi hâk-i pâyuña
İki ' âlem halkınuñ maḥbûbısın ey şûḥ u şeng
- 9 Birbirine düşdi hep cümle cihân sultânları
Senüñ içündür olan bu fitne vü âşûb u ceng
- 10 Saña iqrâr itdiler iki cihân sultânısın
Türk ü Rûm u Deylem ü Bulgâr ile Rûs u Fireng

- 11 Eyleye düşmenlerüni qahr ile def^c -i helâk
Mâ remeyte terkeşinden bir kez atarsañ hadeng
- 12 Hâtem-i mühr-i nübüvvet der-miyân bendiñ nigîn
 Uçmamağa bağlanan cism-i latîfiñdeki seng
- 13 Sen cihân maḥbûbısın her şeyde mihrüñ toludur
 Başdı derd ü fûrkatünden tağlar bağrına seng
- 14 Çarḥ bir Hindû-yı hâdimdür ḥarîm-i ḥâşuña
 Bir kenîzektür sarâyuñda güneş ḥûrşid-neng
- 15 Şayd-gâh-ı ‘arşa çıķduķça kemend-i kudretüñ
 Şîr-i gerdûn boynına fi’l-ḥâl daķar pâleheng
- 16 Tîğ-i qahrüñ kabza-i kudretde ey Ḥayrû’l-beşer
 Nîl-gûn deryâda şan merdüm-rübâdur bir neheng
- 17 Sen Ḥabîb-i Ḥaķķ iken medḥ ide mi vaşfuñ Sehî
 Vaşf ider mi seni her zihni saķîm u ṭab^c -ı leng
- 18 Göñlümüñ âyînesin luṭfuñdan eyle pür-şafâ
 Şuğl-ı dünyâdan meded mir’ât-ı ḳalbüm ṭoldı jeng
- 19 Ḳıl ‘inâyet raḥmetüñden yâ şeffi‘ a’l-müznibîn
 Şol nefesde k’eyleye nefis ile rûḥum çarḥ-ceng

Mâ remeyte: “Sen atmadın” Kur’ân-ı Kerîm, 8/17. (Elmalılı M. Hamdi Yazır (1995). *Hak Dîni Kur’an Dili*. C. 4. Ankara: Akçağ Yay. 119.)

2- Der-Na‘t-ı Hâzret-i ‘Alî Kerremallâhu Veche

(B: 6a)

Me fâ ‘i lün / Fe ‘i lâ tün / Me fâ ‘i lün / Fe ‘i lün

- 1 Didim ki kim vire ey dil bu varıadan saña râh
Didi ki şâh-ı velâyet ‘Alî veliyyullâh
- 2 Hâlâs ola gönül ânide vâdi-i ğamdan
Eger ‘inâyet iderse havâletın baña şâh
- 3 Şeh-i vilâyet-i kişver-güşâ vü dîn-perver
Ki yandı qahrı odına tütüşdı her bed-h‘âh
- 4 Odur ki nâm-ı şerîfi olur mübârek-fâl
Kaçan ki haste gönül yaza diye bismillâh
- 5 O şîrdür ki olup zü‘l-fekârı ejderhâ
Veġâ deminde ‘adûyı kırıp iderdi tebâh
- 6 Odur ki nâr-ı ‘Alî‘ye sebep düşüp zâtı
Cemî‘-i derde devâ oldı ol bi-emrillâh
- 7 Odur ki sırrını anda kodı Resûl-i Hudâ
Cemî‘-i hâl-i velâyetden eyleyüp âġâh
- 8 Ne şeh-süvâr olur ol k‘oldı merkeb-i Düldül
İderdi tayy-ı mekân u keserdi göklere râh
- 9 Ne qal‘a-gîr olur ol kim bürüc-ı eflâki
İderdi istese Hayber qapusı gibi tebâh
- 10 Ğazâ qapusını açup eliyle ol server
Fedâ iderdi özini o fî-sebilillâh
- 11 Görinmez eyledi qahrı odı ‘adûyı meger
Eridi şu gibi geçdi yere olup yiri çâh
- 12 Bu nice devlet olur k‘oldı rûz-ı fıtratdan
Velâyet egnine hil‘at başına fazl-ı külâh

- 13 Sınardı bahşışı mâlıyla çarh-ı mîzânı
Sehâ deminde degül kûh-ı zer öñinde çü kâh
- 14 Nicesi derk idebilsün haşâyilini hıred
Anuñ katunda olur ‘ aql-ı dûr-bîn kûtâh
- 15 Muhammed ile çıkardı o bir yakadan baş
Bir olduğına ikisi yeter bu deñlü güvâh
- 16 Hasan ile Hüseyin k’oldı iki necm-i sa‘ id
Velâyeti göginedür birisi gün biri mâh
- 17 Kapañda buldı şeref Ka‘ be nitekim Kanber
Dağup kulağına halka geyerse n’ola siyâh
- 18 İşigün ehl-i şafâya olup durur Ka‘ be
Anuñ-çün oldı Necef kıble-gâh-ı hâcet-h’âh
- 19 Ne şâh-bâz-ı ‘ alâsın ki irdi pervâzuñ
Fezâ-yı ‘ arşa olup ‘ arş saña menzil-gâh
- 20 Ne şâhsın ‘ aceb ey şeh-süvâr-ı ‘ arşa-i cûd
Ki oldı firka-i âl-i ‘ abâ yanuñca sipâh
- 21 Haşâyilün ile sensin bugün habîb-i kulûb
Fezâyilün ile olduñ iki cihâna penâh
- 22 ‘ Umûr-ı ‘ âlemi yüz sözde bir kitâb itdün
Feşâhatuñla delil olmadı mı bu ey şâh
- 23 Çerâğ-ı millet-i dîndür sözüñ bu rûşendür
Delil idinse ‘ aceb midir anı her güm-râh
- 24 Şu demde kim olasın sâki havz-ı Kevser’de
Mürüvvet it baña da itme benden istikrâh
- 25 Yüzüm karasına kalma eyâ şeff‘ -i zünûb
Terağhum eyle baña kim yüzün düşürdi günâh

- 26 Yüzüm kıarasını âhir yedi deñiz yuyamaz
Gözüm yaşıyla ne deñlü ağara reng-i siyâh
- 27 Ğarîķ-i baķr-i ĝam oldu meded Sehî'ye meded
Şefâ' at eyle elin al kıoma yazuķ eyvâh
- 28 Kıoma bu bâdiye-i ĝamda anı ser-gerdân
Murâda irĝür o miskîni ana eyle nigâh
- 29 Kılavuzı ola fetķ ü zafer mu' âvini Hâķķ
Havâletüñ aña her yirde eylegil hem-râh

3 (B: 7b)

Me fâ'î lün / Fe'î lâ tün / Me fâ'î lün / Fe'î lün

- 1 Yine nesîm-i sa'âdet irişdi viridi haber
Ki muştuluk saña açıldı bâb-ı fetḥ u zafer
- 2 Gözüñi göñlüñi uyar bu ḥ'âb-ı gafletden
'Înâyet-i ezeli oldu saña çün rehber
- 3 Göñül serâçesini sil süpür küdüretten
Ki lâylıḥ ola saña medḥ-i şâh-ı dîn-perver
- 4 Gel imdi âyine-i ḳalbüñi muşaffâ ḳıl
Serîr-i mülk-i sa'âdetde olasın server
- 5 Dilerseñ eyleye ihlâş hırş murğını şayd
Hümâ-yı himmetüñe eyle şıdḳunı şeh-per
- 6 Ne bunca yüz sürüme her le'ime nefsün için
Niçe bir ola bu yelmek uşanmaduñ mı yiter
- 7 Yüzüñi var yüri bir şâh işigine sür kim
Cihân melikleridür ḳapusında kem çâker
- 8 Çerâğ-ı necm-i hidâyet delîl-i şer' -i mübîn
Sipîhr-i mihr-i fazîlet velî-i nîk-aḫter
- 9 Emîr-i mülk-i velâyet 'Alî veliyullâh
Şeh-i gâzanfer-i Bârî vaşî-i Peyğamber
- 10 Dilîr-i şaf-der-i Ḥayder zâhîr-i 'asker-i dîn
Ferîd-i mülk-i şecâ'at müfettiḥ-i Ḥayber

4 (B: 8a)

Mef 'û lü / Fâ 'i lâ tü / Me fâ 'î lü / Fâ 'i lün

- 1 Bir şâh işiginüñ yine dil oldı çâkeri
Kim kûlî kâpusında bu dünyâ melikleri
- 2 Boynuma yine tavk-ı 'ubûdiyyeti dağup
Cân u gönülden olmuşam ol şâh çâkeri
- 3 Kûl olduğum işigine şol kimsedür k'olur
Îmân ehlinüñ kâmu 'ilm ile rehberi
- 4 Ser-defter-i velâyet ü ser-ğayl-i evliyâ
Ser-ğalkâ-i fütüvvet ü Bârî gâzanferi

5- Der-Na‘t-ı Akyazılı Baba

(B: 8a)

Mef‘û lü / Fâ‘i lâ tü / Me fâ‘î lü / Fâ‘i lün

- 1 Akyazılı ki gerçek eridür o hazretüñ
Sür yüziñi ayağına var ise devletüñ
- 2 Sulţân-ı evliyâya gönülden maħabbetüñ
Er ocağına gel berü ħâk eyle şûretüñ
- 3 Vâkıf zamîri cümle-i esrâr-ı ‘âleme
Añlayamaz rumûzını münkir bu ħikmetüñ
- 4 Naşş oldı ħalk-ı ‘âleme hep emr-i nâfizi
Oldur cihânda var ise şâhı velâyetüñ
- 5 Bir laħza kesme gel Sehî dilden niyâzıñı
Sa’y eyle kim ħabûl ola ħazretde ħizmetüñ
- 6 Sulţân-ı evliyâsın eyâ kâşif-i rumûz
Dervîşüñi esirge dirîğ itme himmetüñ
- 7 Eksikliyem günâhımı bildüm meded senüñ
Luţf it suçum bağışla demidür mürüvvetüñ

6- Der-Na‘t-ı Hâcî Efendî

(B: 8b)

Mef‘ûlü / Me fâ‘îlü / Me fâ‘îlü / Fe‘ûlün

- 1 Kıtıb-ı felek-i dîn ü düvel Hâcî Efendi
Ser-defter-i mecmû‘ -ı milel Hâcî Efendi
- 2 Dünyâyı kuduñ iki cihânı hîçe şatduñ
Varlık olalı saña ‘amel Hâcî Efendi
- 3 Pâk olmağın ol zât-ı şerîfüñ çok ezelden
Dünyâya bulaşdurmaduñ el Hâcî Efendi
- 4 İzüñe yüzün sürmege şıdķ ile ħalâyıķ
Cândan yoluña bağladı bel Hâcî Efendi
- 5 Bir demde senüñ ħidmetüñe olmağa lâyıķ
Sen ayağa düşmişe vir el Hâcî Efendi
- 6 Sevdâ idinüp zülf-i nigârı uzun uzak
Aldı beni bu tûl-ı emel Hâcî Efendi
- 7 Âlüfte-i dünyâ-yı denîdür Sehî kırtar
Luţf it kıoma bu ħâl ile gel Hâcî Efendi

7 (B: 8b)

Me fâ 'i lün / Fe 'i lâ tün / Me fâ 'i lün / Fe 'i lün

- 1 Emîr-i fâtiḥ-i Ḥayber gâzanfer-i ğâlib
Emîn-i çeşme-i Kevşer ' Alî Ebû Tâlib
- 2 İmâm-ı ümmet-i Aḥmed vaşî-i Peyğamber
Çerâğ-ı Mekke vü şem ' -i Medîne vü Yeşrib
- 3 Velâyet iklîminüñ şâhı vü şehen-şâhı
Sa' âdetüñ güneşi şâh-ı maşrık u mağrib
- 4 Şu şâhdur ki bu dünyâ selâtinı cümle
İşigine yüz urup ḳulluğa olur râğıb
- 5 Ḳılıcı ile idüpdür cihân yüzün rûşen
Arıtdı zulmet-i küfri açıldı her cânib
- 6 Ne sır ki ḳodı Muḥammed'e Rabbüyü'l-a' lâ
' Alî de eyledi zâhir ḳamusın ol Vâhib
- 7 Süvâr-ı Düldül ü kân-ı şehâ veliyyullâh
Emîr-i maḥşer ü cây-ı ḫilâfete nâyib
- 8 İderdi bir dem içinde cihânı zîr ü zeber
Ḳaçan ki tîğ alup olsa o Düldül'e râkib
- 9 Degenegün dayanup mihr ü meh ḳapuñ bekler
Birisi gice biri gündüz oluban ḫâcib
- 10 Degül cevâhir-i ' âlem ḳatuñda bir sırça
Yanuñda bir ḳara manḳır degül zer-i şâḳıb
- 11 Diyemezsin nideyim biñde birin evşâfuñ
Yazılmaya bu cihân ḫalkı olsa hep kâtib
- 12 Muḫt' üñ oldı ḳaza vü ḳader tutup ḫükmüñ
Ne olsa emrüñ ile olmağa olur vâcib

- 13 amu g n huma tevbe ey  veliyyull h
ab l eyle ki senden ben olmuşam t yib
- 14 Benim g n hum içen ok yiri durur vall h
Yaarsa ahru  odı şu' lesi olup l hib
- 15 Vel k luş u mürüvvet senün durur ey ş h
Seh  ulu na meded ıl şef ' at it g lib
- 16 Be-akkı n r-ı Muammed be-akkı r z-ı şis b
Be-akkı ş h-ı şeh d n-ı Kerbel  ş hib
- 17 Esirge y  ' Al  urtar beni bu derd mden
Vel yet n ile cezb ola uvvet-i c zib

8 (B: 10b)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Ey nübüvvet tahtınuñ şâhı Resûl-i Kibriyâ
Hâtm-i silk-i enbiyâsın hâtm-i silk-i enbiyâ
- 2 Gülsitân-ı rif' atüñde mâh u hürşîd-i felek
Nîl-gûn deryâda berg-i nîlüferdür gûyiyâ
- 3 Çarhı eşkâl-i bürûc itmişdi fânûs-ı hayâl
Döne döne meh şeb-i esrâda mûm oldı saña
- 4 Keff-i pâküñ naqşı bir gül-destedür kapmış zemîn
Başa şokmış götürür şeydâñ olup ey meh-liqâ
- 5 Fürkatüñden Ka'be toprak döşenür taş yaşdanur
Meryem-âsâ kara geymiş ihtiyâr itmiş fenâ
- 6 Rağş-ı hâsuñ şevkına yüz mihr ile pîr-i felek
Na'1 kesdi mâh gibi sînesinde câ-be-câ
- 7 Emrüñe râm olmayandur tâ ebed maq̄hûr olan
Bahtlı ol k'eylemişdür sen imâma iktidâ
- 8 Oldılar beyt-i nübüvvet tahtına kâ'im-maq̄âm
Her yañadan çâr-rükñ-i çâr-yâr-ı aşfiyâ
- 9 Serv-i gülzâr-ı risâletsin Sehî dervîşüñi
Sâye-i rahmetden itme yâ Resûla'llah cüdâ
- 10 Luţfuñuñ deryâsına müstağrağ iken hâş u 'âm
Hâşelillâh şefkatüñden ben gedâ maħrûm ola

9 (B: 11a, K: 263a)

Fe ‘i lâ tün / Fe ‘i lâ tün / Fe ‘i lâ tün / Fe ‘i lün

- 1 Cânib-i Hâkdan olup hâtif-i gâybî peydâ
Baña bir bezm-i şafâ müjdesin itdi ilķâ
- 2 Hâbbezâ bezm-i şafâ-bağş-ı Mesîhâ- nefesi
Ki virür bir demi bezm ehline biñ zîb ü bahâ
- 3 Nice bezm ol ki virür bir demi biñ câna hayât
Nice meclis k’olıbilmez aña cennet hem-tâ
- 4 Bezm gül-zâr-ı behişt oldu vü bâde gül-i sürh
Nuķl talķîf-i kelâm oldu vü sâķî havrâ
- 5 Olsa bu bezm n’ola ‘ıķd-ı Süreyyâ’ya şebîh
Tâb buldı mey-i sâķî ile her mâh-liķâ
- 6 Mesken-i bezm-i hevâsı ne şeref buldı k’ider
Bir dem içinde niçe ‘azm-i remîmi ihyâ
- 7 Çeng bezm ehline pîrâne naşîhatler ider
‘Ûd pîrûñ nefesin tüt diyü eyler ilķâ
- 8 Nây bir âteşi göynüklü yanar hasretle
Bağrınıñ yaraları şerhîni eyler inşâ
- 9 Daķınup öksüzini yanına yilter ire ney
Lîkin uymaz kıpuzuñ yiltemesine şeş-tâ
- 10 Zühre cân oynaya çengin şıya raķs ura dura
Ele muķribler alup çalacağuz rûh-efzâ
- 11 Pür ider dâmenin Efrenĝî filori ile def
Tâ ki şeh meclisi muķribleri üstine şaçâ

9a- daķınup / taķınup K

9a- ire ney / izini K

10a- dura / tura K

- 12 Def tatar dâyireden mihr-i felek çını çalar
Rağş urup şî' r-i ciger-sûzumı okur şu' arâ
- 13 Dehenüñden leb-i cân-bağşuñı şorsam şanemâ
İncinür ğamzelerüñ yok yire eyler ğavgâ
- 14 Gül kıaranfûl dağınur sünbül ü reyhan götürür
Hadd ü hâlün ile bu zülf ü hağ-ı ' anber-sâ
- 15 İncinür dâmen-i gül olduğına hâra yağın
Nergisün ğoncaya gül-şende bağışı şehlâ
- 16 Dağınur sünbül-i gül-pûşı benefşe şanasın
Bir Habeş'dür ki reyâhin dağınur iki yaña
- 17 Meze için leb-i sâkî ruğı devrinde kodı
Gül ü mül şevkı ile bir iki dâne ğurmâ
- 18 Leb-i sâkîsi meyle buldı tarâvet nitekim
Ğonca bârân-ı bahâr ile bulur neşv ü nemâ
- 19 Bezm-i sultâna ğarîf olmâğ için gül götürür
Tabağ-ı la' l ile pür-nuğl u muza' fer ğelvâ
- 20 Bezmüne sünbül ü gül bû götürüp saçmağ için
Zülf-i miskîn iki ğucağ ile taşır şâhâ
- 21 Çeşm-i sâkî gibi nergis yine mağmûr durur
Lâleler gibi çemende yine çekmez şâhbâ
- 22 Nev-bahâr u gül ü mül vağtidür için içelüm
Begümüz devri ğuşûşâ n'ola gelse dünyâ

14a- dağınur / tağınur K

14b- ... / ü K

16a- dağınur / tağınur K

17a- ruğı / dağı K

21. beyit K nüshasında yok.

- 23 La'l hâşşiyetini virse n'ola bezme şarâb
Lebi yâkûtı müferrih mi degüldür ' acabâ
- 24 Sidre tâvusı ser-i zülfüñüñ üftâdesidür
Müntehâ boyuñuñ efgendesı oldu tûbâ
- 25 ' Âdetidür yaşın ayağuna ğaltân itmek
Çok yaşasın ki gözüm haqqını eyler icrâ
- 26 Ağlamağ ile bulur mağfireti ümmet olan
Demidür durma gözüm sen daği ağla sıklâ
- 27 Baş koyup her güzel ayağına kan ağlamasa
Bezm-i şâhâ yol iletmezdi şurâhî ebedâ
- 28 Bezm-i şeh çarh u felek bâdiye vü meh sâgar
Sâkî hürşîd-i cihân bezmi n'ola bulsa cilâ
- 29 Şâh-ı Haydar-dil ü ' Oşmân-siyer ü ğitî-dâr
Merkez-i dâ'ire-i salţanat u ' adl ü şehâ
- 30 Müşterî-bezm ü Zühâl-kîn Cem-i Cemşîd-neşât
Şâh Sulţân Süleymân-şeref zıll-ı Hudâ
- 31 Şâh u şeh-zâde-i gerdûn- ' azamet mâh-ı ' alem
Âsumân-çetr ü felek-mertebe hürşîd-liķâ
- 32 Kâdri şeh-bâzı şikâr itmege pervâz idicek
Nesr-i Tâyir göge çıķmağ ile kırtulmaya
- 33 Hâmle vaķtinde muķâbil olımaz Rüstem añâ
Tağıdur ķahr ile ne deñlü çoğ olsa a' dâ
- 34 Döşeyüp bezm-i refi' ine simât-ı felegi
Çâşni-ĝir-i sipihr itdi ķamu halka şalâ

26b- durma / tırma K

30a- Cemşîd-neşât / Cemşîd-nizâm K

- 35 Yazmağa kâse-i çînî içine şemse-i zer
Hall ider çînî tabağda varakın şems-i duhâ
- 36 Donadıp çînî-i çarhı yine zevvâk-ı felek
Getürür kırş-ı nücûm ile muza^ç fer selmâ
- 37 Bezm-i hâşına nedâmet idüp almağa nedîm
İki yüzden niçe şûretlere girer Cevzâ
- 38 Bezmi büryânına yanar yaqılır Şevr ü Hamel
Sofra-i himmeti üftâdesidir arz u semâ
- 39 Cür^ç a-i câm-ı lebüñ câm-ı Cem'i itdi helâk
Gayrıya cür^ç a-i cân-bağş iken ol kıatre-i mâ
- 40 Kâse-lîs olmağa bezmünde Ferîdûn u Kıubâd
Meclisünde sürinür her biri mânend-i gedâ
- 41 Cennete virmeye bezmüñi begüm âdem olan
Dergehüñ bendeleri istemez anı hâşâ
- 42 Ebr-i nîsân kef-i dür-pâşuña mânend ola mı
Bağr-i bezmünde şehâ sen idicek halka ^ç ağâ
- 43 Şehr-yârâ kim ola Hâtem-i Tayy sen var iken
Hâşelillâh ki saña benzeye bir aç u gedâ
- 44 Baş çeküp düşmene nîzeñ dil uzadur şanasın
Yutdurur leşker-i Fir^ç avn'ı ^ç aşaya Mûsâ
- 45 Dest-i kudret çalalı tabl-ı refi^ç ün töludur
^ç Adl u inşâfuñ ile iki cihân şît u şadâ

36a- Donadıp / Tonadup K

36b- selmâ / helvâ

36. beyit K nüshasında 34. beyit olarak geçmektedir.

40a- Ferîdûn u Kıubâd / Ferîdûn-ı Kıubâd

- 46 Şâh-bâz-ı zafer ü feth olupdur tûğûñ
Ki şikârı zafer ü nuşret olur itse ğazâ
- 47 Dutmağa mülk-i cihânı çözücek sancağ olur
‘ Alemüñ mâh u şafağ bayrağun ey şîr-livâ
- 48 And içer çarğ hamâyil kılıcuña şeb ü rûz
Ki seni şâh ide dünyâya kamu ucdan uca
- 49 Berğ-ı şemşîrûñi görse kocunur şîr-i felek
Darb-ı gürzüñi yise tevsen-i gerdûn yoğ ola
- 50 Kân tamar rûz-ı ğazâda kılıcuñdan şâhum
Atlanup düşmene karşı süricek yevm-i veğâ
- 51 Çekemez yayuñı kimse oğûñ ey haşm-ı şikâr
Yidi kat çarğı bir ider nitekim tîr-i du‘ â
- 52 Hüsrevâ yir yüzüni hayr ile tutdı aduñ
‘ Adl ile iki cihânı nitekim şîr-i Hudâ
- 53 Taht-ı iklîm-i sa‘ âdet saña virilse n’ola
Sen dururken ya cihân mülkine zâbiğ kim ola
- 54 Kalemüñden şanuram çeşme-i hayvân dökülür
Tîb-i ahlâquñı yazarken eyâ Hızr-liğâ
- 55 Vaşf-ı gül-zâr-ı cemâlüñ oğur ey serv Sehî
Bülbülüñdür saña karşı n’ola eylerse nevâ
- 56 Şi‘ r-i pür-sûzımı görüp hased itmese hasûd
Seng-i ta‘ n ile benüm cânıma itmezdi ezâ
- 57 Luţf-ı tab‘ um had-i i‘ câza iletđi sühanum
K’anda zâhir olur âşâr-ı kelâm-ı ‘Îsâ

47a- Dutmağa / Tutmağa K

53b- dururken / tururken K

- 58 Naḥl-i Meryem gibi ḥâmem bitürür mîve-i rûḥ
Leb-i cân-baḥşuñı vaşf eyleyüp itsem inşâ
- 59 Midḥatüñde bu kadar kim dür ü güher saçdum
Ne için olmayasın ḥâlüme vâkıf şâhâ
- 60 Ne revâdur beni ğayrılar ile bir göresin
Bülbül-i nağme-serâ ile bir olmaz qarĝa
- 61 Şahn-ı gülşen nitekim bula bahâr ile şeref
Gül ile nite k'ola bülbül-i bî-dil gûyâ
- 62 Gül gibi bezm-geh-i salṭanatuñ şâd olsun
Bezm-i sulṭânî müdâm ola saña şubḥ u mesâ

10- Der-Medh-i Hazret-i Kâsım Paşa

(B: 13b)

Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lün

- 1 Kûy-ı dilberden esüp cânib-i 'uşşâka şabâ
İtdi 'Îsâ gibi cân mürdesin ol dem ihyâ
- 2 Nefes-i bâd-ı nesîm ile gönül tâzelenür
Cân dirildür meger ol bûy-ı haţ-ı 'anber-sâ
- 3 İtdi ser-sebz çemen servlerin kâmet-i dost
Virdi cân gül-şenine hüsn-i ruĥı zîb ü bahâ
- 4 Dil-i ğam-gîn açılır lâle-şıfat ey yüzi gül
'Ârız u ĥattuñ añup âh idicek şubĥ u mesâ
- 5 Sevinür cân u gönül işigüñe yüz süricek
Nitekim Ka'be tavâfin ide aşhâb-ı şafâ
- 6 Âferîn ola o ĥâk-i der-i cânâneye kim
Virdi bu çeşm-i remed dîdemüze tâze cilâ
- 7 Gördüm ol serv hevâsına alındı bu gönül
Ben daĥi cân u seri yolına virdüm nic'ola
- 8 Oldur ol Âşaf-ı devrân-ı Süleymân-ı zamân
Melce'-i fazl u kerem Hazret-i Kâsım Paşa
- 9 Zîhn-i pür-nûrı ile mihr-i cihân-tâb-ı münîr
Nitekim zât-ı şerîfiyle sa'âdet zîbâ
- 10 Gün gibi âyine-i levĥ-i zamîri rûşen
Evc-i devlet gibidür fikr-i daĥîki a' lâ
- 11 Baĥt u devlet görünür câme-i fazlına tırâz
Yaraşur şadr-ı vezâretde olursa yek-tâ
- 12 Pâye-i fazlı felekden daĥi a' lâ görünür
Olımaz hergiz aña fazl-ı efâzıl hem-tâ

- 13 Her ne fikr eyler ise fikri olur rây-ı şavâb
Ya anuñ zât-ı şerîfî ide mi rây-ı haţâ
- 14 Balsa ‘ahdinde tarâvet n’ola gül-zâr-ı cihân
‘Âleme mâşıta-ı ‘adli yeter zîb ü bahâ
- 15 Yaşdanur rif‘ati dîvârına râyât-ı celâl
Anuñ için görünür fark-ı felekden bâlâ
- 16 Açılır hulķı nesîmiyle gülistân-ı cihân
Bezenür luţf-ı nefesiyle ser-â-ser dünyâ
- 17 Dürişür tâ‘at-i Yezdân’a şu resme şeb u rûz
Dîn ü dünyâyı ‘ibâdetle idüpdür ihyâ
- 18 Zühd ü taķvâyı dişâr eyleyüben fazlı şi‘âr
Gey yaraşur saña bu hil‘at u devlet haķķa
- 19 Tağlarda görinen seng-i dil ü âb-ı revân
Oldur ol kûh-ı vaķârũ dağı ħilm ile sehâ
- 20 Ne su‘âl eylese sâ‘il işidür lafz-ı ne‘am
Nuţķ-ı luţfindan anuñ gelmedi bir kimseye lâ
- 21 Âb-ı luţfindan anuñ ben niye nevmîd olayın
Himmet-i ħ‘ânına müstağrak iken bay u gedâ
- 22 Emr-i nefâzına râm oldu ħalâyık yek-ser
Ki gelür yüz süriyü işigiñe şubĥ u mesâ
- 23 Tîr-i ħahruñ iricek düşmene kendin unudur
Berķ-i tîguñ göricek ħaşm olur nâ-peydâ
- 24 Saña meydân-ı sa‘âdetde muķâbil olımaz
Bunca demdür ki cilâsun geçinür şems-i duĥâ
- 25 Dest-i luţfiyla benüm yüregüme şu sepeler
Nuţķa gelse dem-i ‘Îsâ gibi la‘lũ şanemâ

- 26 Bunca fazlıyla Һuzûruñda Һired ebkem olur
Ben nice yazabilem Һapuña Şi' r ü inşâ
- 27 ' Arz ider bende Sehî ey gül-i gül-zâr-ı murâd
Һüsn-i Һatı ile yine Һapuña Şi' r-i ğarrâ
- 28 Ağladurdur beni bu miĥnet-i eyyâm meded
Âstîn-i keremüñ kanlu yaşım silse n'ola
- 29 ÂŞafâ zât-ı Őerîfüñe yaraşur idesin
Ĥalka sen himmet ile luıf u saña ĥalk du' â
- 30 Pâye-i ĥadrüñe rif' at virüben her Şeb ü rûz
NâŐır u yâr u mu' âvin ola Allâh saña

11 (K: 249b)

Mef'û lü / Me fâ'î lü / Me fâ'î lü / Fe'û lün

- 1 Enfâs-ı şabâdan irişüp mu'ciz-i 'Îsâ
Kıldı demi emvât-ı nebâtı yine ihyâ
- 2 Dem urdı şabâ yine İrem manzarasından
Feyzinden anuñ oldu çemen tarafı mu'tarrâ
- 3 Cân göz ile bak gör niçedür gün gibi rûşen
Her zerrede Hâkkuñ eşer-i rahmeti peydâ
- 4 Meşşâta-i ebr ile 'arûsân-ı çemenler
Hoş zîb ü bahâ buldı geyüp hülle-i hadrâ
- 5 Dâmâd-ı felek dest-i bahâr ile dem-â-dem
Tursun ki saçup sîm-i şükûfe idi yağmâ
- 6 Ref' eylemeden perde ruḥ-ı şâhid-i gonca
Başladı figân eylemege bülbül-i gûyâ
- 7 Ezhâr-ı çemen şâhı gülüñ bezm-gehine
Ferrâş-ı şabâ şaldı yine naṭ' -ı mücellâ
- 8 Ğabrâ-yı zümürüdde kurup taht-ı zeberced
Fîrûze tınâb üzre tutar hayme-i vâlâ
- 9 Ol bezme gelüp mu'trib-i murğân-ı hoş-elhân
Söz ile düzüp perde çalar sâz-ı hoş-edâ
- 10 Nergis gözini gördi k'alur ḥ'âb-ı humârı
Def' itmegiçün lâle şunar sâgar-ı şahbâ
- 11 Dil uzaduban hâl lisânı ile sûsen
Dir mevsim-i 'ayş irdi gelüñ 'ayş idelüm hâ

11. kaside B nüshasında bulunmamaktadır.

- 12 Gül fırsatı fevt olmadan ey sâkî-i bâkî
Şun lâle-şıfat nûş idelüm bâde-i hamrâ
- 13 Şol bâde ki viridi dil ü cân derdine anuñ
Kânûn-ı Şifâda ola dârû-yı müdâva
- 14 Muṭrib dem-i dil-sûz ile sâzuñ ele al kim
‘Uşşâka nevâ vire nevân ile ol âvâ
- 15 Şol nağme ki şavtı irişüp sem‘ -i cihâna
Çarha gire bu çarḥ-ı girân-cân u sebük-pâ
- 16 Pâyine şu şâhuñ ki anuñ bezm-gehinüñ
Sâkîsi meh ü muṭribidür Zühre-i zehrâ
- 17 Şol şâh-ı felek-ḳadr u melek-çihre ki her dem
Ahdâm-ı hıyâmına anuñ necm-i semâvâ
- 18 Sulṭân-ı cihân-baḥş u cevân-baḥt u felek-taḥt
‘Âlî-‘alem ü himmetile vâlî-yi vâlâ
- 19 Cem-câm u Sikender-der ü Sührâb-şecâ‘ at
Rüstem-sitem ü rây ile Dârâ-yı müdârâ
- 20 Gördüm ki gül-i cûd gelür bâğ-ı seḥâdan
Medḥi çemenind’ol dem anuñ bülbül-i gûyâ
- 21 Ey ehl-i şafâya işigi Ka‘ be-i ‘ulyâ
V’ey ehl-i dile secde-geh ol dergeh-i a‘ lâ
- 22 Yüz mertebe a‘ lâ olur aḳtâb-ı felekden
Her kim ḳapuñı bir dem idinür ise me’vâ
- 23 Rif‘ atde ḳapuñ menzil-i Maḥmûda mümâşil
Rütbetde ḳapuñ Ḥusrev-i Îrân ile hem-tâ
- 24 İrdüm ḳapuña sa‘y ile zî-Ka‘ be-i ‘âlî
Buldum ḳapuñı ḳaşd ile zî-maḳşad-ı aḳşâ

- 25 Şuffeñde şaf tuta melek-çihre perîler
Gûyâ ki tolar hûrî vü gılmân ile mînâ
- 26 Bulmazdı harîmüñe reh ey mâh-ı melek-rû
Yüz urmasa bu işige mihr-i felek-ârâ
- 27 Bir hadde irişdi ki saña bende olanuñ
Kim bendesinüñ bendesidür Husrev ü Dârâ
- 28 Bir zerre durur rûyuña baksa meh ü hûrşîd
Bir kıatre durur cûduña nisbet yidi deryâ
- 29 Bezminde ‘amel olmağa bu kıavl-i tarab-nâk
Dil levhine cân ile revân eyledüm inşâ
- 30 Dil gül-şeni reyhânıdur ol hatt-ı semen-sâ
Cân bâğı Sehî servi durur bu kıad-i bâlâ
- 31 Cân âfetidür hışm ile bu çeşm-i mu‘arbid
Âşûb-ı dil ol turra-i tarrâr u muţarrâ
- 32 Müşğîn saçuñuñ Çîn’e şabâ ilteli bûyın
Kıldı bu hevâ nâfe dimâğın tolu sevdâ
- 33 Fir‘avn-haţuñ leşkerine Mûsâ-haddüñ
‘Arz eyledi şu‘bân saçuñla yed-i beyzâ
- 34 Andan berü kim silsile-i zülfüñe düşdüm
Hayrân dil ü cân oldu hıred vâlih ü şeydâ
- 35 Maĥdûm idinen ĥazretüñi çün ola Maĥmûd
Maķşûd idinen luţfuñı maĥrûm ola ĥâşâ
- 36 Neşr itmek içün yoluña [cân u ten ü] dilden
Ĥoş dürr-i şenâlar çıkuban nazm ider inşâ
- 37 Nite k’ire nev-rûz u güle ‘îd-i dil-efrûz
Zeyn ola cihân ĥalkı kıla zevķ u temâşâ

- 38 Ezhâr-ı çemen şâmı çeküp râyet-i rengîn
Şayfuñ hademi ide şitâ ceşşini yağmâ
- 39 Câhuñ güli gül-zârına meyl ide semen-zâr
Ola çemen-i salţanatuñ ğayret-i mînâ

12- Der-Medh-i Pâdişâh-ı Zıllullâh Sultân Süleymân Şâh Şıfat-ı ʿİd-i Mübârek

(B: 14b)

Fâ ʿi lâ tün / Fâ ʿi lâ tün / Fâ ʿi lâ tün / Fâ ʿi lün

- 1 Sâkiyâ ʿİd irdi şun câm-ı mey-i gül-reng-i nâb
Vaqt-i ʿişretdür dem-i şâdî ile hüsni meʿâb
- 2 Kıldı âfâkı muʿathtar nesmet-i ʿanber nesîm
İtdi enfâs-ı şabâ dehrüñ dimâğın müsteṭâb
- 3 İtmege saqqâ gözüm bezme gülâb-efşân-ı ʿİd
Gül-ruhuñ şevkıyla doldurdu iki şîşe gül-âb
- 4 Geydi nârencî kabâ urundu zerrîn şeb-külâh
Mâh-rûlar şevkına germ oldu benzer âfitâb
- 5 ʿİd hengâmında âteş-bâz-ı vaqt oldu meger
Kʼâsumânîler yaqar her şeb felekde mâh-tâb
- 6 Her taraf ʿuşşâk ile şalınmağa bayrâmda
Nâzdan her serv-i sîmîn geydi eşvâb-ı şevâb
- 7 Mâh-ı rûze gerçi kufıl urdu der-i mey-ḥâneye
Yine miftâḥ-ı hilâl-i ʿİd eyler feth-i bâb
- 8 Baş çıkarmış hûbdur ceyb-i ufukdan rûz-ı ʿİd
Yaqasına düğme dikmişdür meh-i zer-rişte-tâb
- 9 Yâ şehüñ bezminde meh altun kadehdür devr ider
Şîşe-i eflâk ile sürḥ-i şafaḥ olup şarâb
- 10 Zıll-ı Yezdân Ḥazret-i Sultân Süleymân Şâh kim
İşigine yüz sürer her ḥusrev-i ʿâlî-cenâb
- 11 Oldur ol kim nâmına oldu müsaḥḥar ins ü cîn
Berḳ-ı tîğî virdi düşmen ḥâtırına ıztırâb

- 12 Zîhn-i pür-idrâkine kuvvet virir tab^ç -1 selîm
Lafz-1 gevher-bârına zînet virir rây-1 şavâb
- 13 Rezme binse bir oğı biñ cân-1 haşm eyler şikâr
Bezme inse meclisinde toylanur her şeyh ü şâb
- 14 Oğ atup her bir kemân-ebrû nişân-gâh itmege
Rif atüñ meydânına dikdi kabâğın âfitâb
- 15 Çarğ bir remmâldür bahtuñ zamîrin bilmege
Noğtalar dökmüşdür encümden olup mîli şihâb
- 16 ^ç Adl u inşâfuñ cihân mülkini ma^ç mûr ideli
Hamdülillâh devletüñde zûlm ili oldı harâb
- 17 Düşmeni oğıñ ağaç kurdı ki içinden yedi
Tîğ-i kahruñ dağdı a^ç dâ boynına tavğu'r-riğâb
- 18 Râyet-i nuşret çeküp olsañ süvâr ey şeh-süvâr
Tîğ-i râyın ço[parır] kalb-i^ç adûda inqılâb
- 19 Bir gedâdur çarğ-1 sâyil keçküli olmış hilâl
Bezm-i cûduñ ni^ç metünden itmek ister iktisâb
- 20 Görse rezmüñ yoğ olurdu Rüstem-i İsfendiyâr
Bezmüñe irse bilürdi kendüyi Efrâsiyâb
- 21 Âsitânuñ toprağı bir cevher-i iksîrdür
Vâşıl eyler tâlib-i bî-hûde-râyı ol türâb
- 22 Muşhaf açsam katl-i a^ç dâ içün ey kistrâ-nişîn
El urıcağ açılır fi'l-hâl âyât-1 ^ç azâb
- 23 Gice gündüz âsitânuñda gelür hizmet ider
Ay u gün beñzer kapuñda itmek ister intisâb
- 24 Sen Süleymân-şavletüñ devrinde ey Yûsuf-cemâl
Tañ mı bulsa pîr-i dünyâ revnağ-1 ^ç ahd-i şebâb

- 25 Nağme-i dil-sûz ile bezmünde muṭrib germ olup
Zıkr ider bu maṭla' ı feryâd idüp çeng ü rebâb
- 26 Çeşm-i mestüñ yâdına olmuş durur bağrum kebâb
La' l-i nâbuñ fikridür iden gözüm yaşın şarâb
- 27 Pâdişâhum dilde buldukça hayâl-i hâlûñi
Eşk-i çeşmümden kızıl otâğlar tutar habâb
- 28 Şol kadar kan ağladım zülfüñ ucından kim remed
Kara bahtum gibi aşdı çeşmüme müşgîn hicâb
- 29 Sünbülüñden kesb-i bû itmek diler bâd-ı nesîm
Sürinür ey serv-ḳad dilber yanuñca yâb yâb
- 30 Tîr-i ğamzeñ deldi bağrum cevri ile hey pür-belâ
Odı şöyle eyle kim ne sîh yansun ne kebâb
- 31 Yıkdı dil ma' mûresin miḫnetle bu gerdûn-ı dûn
Aç himmet ḳapusın göñlüm evin luṭf eyle yap
- 32 Bir nazâr ḳıl ben gedâya k'olsa şâḫum yaraşur
Sen Süleymân devletinde ben ḳarınca kâm-yâb
- 33 Umarın sen şehri-yârîñ devletinde rûzgâr
Dergehüñ çâkerlerin ide ḳamu devlet-me'âb
- 34 Vaḳtidür sen şehden irerse sözüme terbiyet
Tâb-ı hûrşîd ile çün hoş-bû olur dirler gül-âb
- 35 Bûstân-ı rif' atüñ medḫini tekrâr eylesem
Tâzeler göñlün Sehî ser-sebz olur serv-i sezâb
- 36 Şehr-yârâ midḫatüñ bir veche zîbâ yazdı kim
Şeyḫ Sa' dî Gülsitân' ı gibi itdi bâb bâb
- 37 Nitekim vire şeref her yıl cihâna rûz-ı 'îd
Hûblar ḫımnâ ile destini itdikce ḫizâb

- 38 Her giceñ adr ü Berât u her günüñ nev-rûz ola
Uşbudur virdüm benüm *vallâhu ‘a‘lem bi’s-savâb*

13- Der-Medh-i Pâdişâh-ı Zıllullâh Sultân Süleymân Şâh ve Şıfat-ı Şeb

(B: 16a)

Mef'û lü / Fâ'î lâ tü / Me fâ'î lü / Fâ'î lün

- 1 Bir dün ki şâh-ı husrev-i hâver zafer-me'âb
Mağrib diyârı cânibine itdi' azm-i h'âb
- 2 'Âlem yüzini tutmuşıdı hayl-i zeng-bâr
Halk-ı cihâna virmişıdı hayli ıztırâb
- 3 Bir demde çarhuñ itdi toğuz kal' asın hişâr
Yürüiş itdi leşker-i bî-'add u bî-hisâb
- 4 Üşmüşdi kal' a çengine yir yir sipâh-ı zeng
Kalb-i sipihre düşmüşıdı gâyet inçılâb
- 5 Dün başgınını itmek için gice keh-keşân
Taşır dökerdi dâmen-i gerdûn ile türâb
- 6 Mâh-ı münîr tûbdı kavı-ı kuzah kemân
Çarh okı idi anda meger atılan şihâb
- 7 Yir yir kemend itmiş idi pehlevân-ı şeb
Virmiş idi gice resen-i keh-keşâna tâb
- 8 Bedr-i münîr humbara almışdı gûyiyâ
Kim âsumânı yağar idi gökde mâh-tâb
- 9 Mirrîh eline hançer alup ceng-cûyıdı
İsterdi ide tîr ile sa' deyn feth-i bâb
- 10 Eflâk kal' asını uğurlamağa seher
Bâm-ı sipihre çıkar idi şubh yâb yâb
- 11 Bu ceng içinde çıkdı zuhûr itdi bir dilîr
Peyk-i nesîm önince yeler eyleyüp şitâb
- 12 Başdan ayağa giymiş idi rezm tonların
Ol pehlevân-ı şîr-şıfat ya' ni âfitâb

- 13 Yükler dađınıdđ geldi dil-âverlik eyledi
Srdi ‘adyı eyledi cem‘ iyyetin ĥarâb
- 14 Feth itdi geldi şal‘ a-i eflâki đarb ile
Mânend-i pâdişâh-ı cihân müşterî-cenâb
- 15 Sultân-ı şark u ġarb Süleymân şâh kim
Dîn dşmenine tığı durur mâlik’r-riķâb
- 16 Sultân-ı şahramân-ı zevî’l-iķtidâr kim
Eylere metîn-i ķahr ile düşmen evin ĥarâb
- 17 İsfendiyâr-ı ġitî-gşâdur ki vaķt-i ceng
Âteş gibi ķılıcı şaçar düşmene lihâb
- 18 Râyât-ı ‘adli ġokleri ttardı ser-be-ser
Olmasa ara yirde eger âsumân ĥicâb
- 19 Rây-ı zamîri rşen olur eylemez ĥařâ
Her fikri fikr-i şâyib  her bir sözi şavâb
- 20 Bir pâdişâh-ı ĥusrev-i ry-ı zemîndür
Enfâs-ı ĥulķı eyledi âfâķı msteşâb
- 21 Zâtuñda Ĥaķķ ‘aceb ne kerâmet ķoyup durur
‘Adlñ esâsı itdi mezâlim evin yebâb
- 22 Nizeñ ‘ars-ı fethñe dâmâd olur gibi
Barmaķlarına ĥn-ı ‘addan ider ĥiřâb
- 23 Ordu-yı rif‘ atñde eyâ ĥusrev  cihân
Yer teng-târdur ġorinen řarĥ-ı nh-ķıbâb
- 24 Yâ sâye-bân-ı ķadrñe bir şemsedr ġüneř
Kim aña câ-be-câ buludı naķř olur seĥâb
- 25 Fermân-peşîr olur dşer atı ayađıña
Peyķân-ı tîrñ itse ‘adya eger ĥiřâb

- 26 Şaflar yarar kılıcuñ urup na' ra kerrenây
Bir kez 'adûya karşı eger eyleseñ 'itâb
- 27 Devründe kimse nâle kıılır yoğ meger ki ney
'Ahdünde kimse inlemez illâ meger rebâb
- 28 Deryâya kaçmağ ile 'adû kıurtulam şanur
Girdâb-ı ğamda yile varur nitelim ğabâb
- 29 Minnet Ğudâ'ya kim yine Rodos ğışârını
Ğahr ile fetĥ eyleyüp itdiñ ğamu yebâb
- 30 Devr-i Resûl'den berü bir şâh itmedi
Bunuñ gibi ğazâyı meger kim Ebû Tûrâb
- 31 Bu fetĥ-i pür-sürûra zamân oynayup güler
Şâdân ğalk-ı 'âlem ü ğandân şeyĥ ü şâb
- 32 Vâdi-yi ğamda bir benem ancağ enîn iden
Bezm-i elemde gel beni inletme çün rebâb
- 33 Bir bendeyem ki meclis-i medĥinde sen şehûñ
İtdüm ğazel-serâlığa cân ile irtikâb
- 34 Siĥr ile çeşm-i mestûñ ider bağrumı kebâb
Fıkr-i lebûñ virir dile ğâsiyyet-i şarâb
- 35 Bîmâr-ı 'aşĥam öldüm iriş ey tabîb-i cân
Ben ğasteye şeker dehenünden buyur cevâb
- 36 Beñzetdügi-çün özini sen gül nihâline
Gül-şende serve tırmadın ayak tolar âb
- 37 Devr-i ruĥunda bu nice rengîn laţfedür
Olmuş 'arûs-ı ğüsne şaçun 'anberîn niĥâb
- 38 Şevĥ-ı ğaţuñla yüzüme şûret virir yaşum
Nâzük degül mi misk ile ğoş-bû olur gül-âb

- 39 Zâg-ı haþ uşmesün diyü ol hâl-i gendüme
Zülf-i siyâhı hürmen-i hüsne aşar gurâb
- 40 Cân kılcı aldı zülfüne irişmedi elüm
Ol serv itdi ey Sehî kıaddümi pîç ü tâb
- 41 Sîrâb-ı gamda kıalmışam ey çeşme-i hayât
Şefkat eliyle şun bize luþf it bir içim âb
- 42 Burc-ı felekde nice k'ola pâsbân Zühâl
Olduķça şâh kıal' a-i gerdûna âfitâb
- 43 Kesr it 'adûya mülküñe eyle cihânı zamm
Şâhâ kıılıcuñ üstün ola tâ dem-i hisâb

14- Der-Medh-i Hazret-i İbrâhîm Paşa Yessarallâhu Mâ-Yeşâ

(B: 18a)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Oldı çün zât-ı şerîfüñle müşerref kâ'inât
Luţf u ihsânuñ kıılır 'âlemde ihyâ-yı memât
- 2 Çâr-rükni himmetüñ desti tutupdur nitekim
'Adl ü inşâfuñla bulmuşdur nizâmı şeş cihât
- 3 Açılır gülseñ lebüñden goncalar ğandân olup
Söz deminde sözlerüñden şu olur ğand ü nebât
- 4 Dest-i cûduñ bağşışinden utanur deryâ vü kân
Luţf-ı tab' uñdan ğacil olmuş durur âb-ı ğayât
- 5 Niçe Âşaf-rây geldi bu cihân mülkine lik
Saña beñzer bir vezîre yazmadı devrân berât
- 6 Âşaf-ı şadr-ı vezâret eşref-i erkân-ı Rûm
Dâfi' -i şirk ü dâlâlet kâmi' -i Lât u Menât
- 7 Oldur ol Cem-ğadr İbrâhîm Paşa kim bugün
'Adl ile dünyâ yüzünde itdi def' -i müziyât
- 8 At sürüp meydâna düşmen üstine döndürse ruğ
Niçe ğusrevler kılıcından olalar şâh-mât
- 9 Şol ğadar yüksek durur burc-ı sarây-ı rif' ati
Geçse andan nesr-i ğayir ğorğudan döker ğanat
- 10 Ħağ senüñ zatuñda ne sır ğodı kim ey ğayr-ı nâs
Pây-ı tağt-ı salţanat 'adlüñle bulmuşdır şebât
- 11 Luţf u ihsânuñ sebep düşdi vücûd-ı 'âleme
Zât-ı pâküñle şeref buldı cemî' -i mümkinât
- 12 'İzz ü iğbâliyle hem begler begisin hem vezîr
Eğnüñe geydürdi Ħağ devlet libâsın ğat ğat

- 13 Şûret-i kaçır-ı refî' üñ reşk-i Firdevs-i na'îm
Hâk-i pâyuñ sürme-i ' ayn-ı Şifâhân u Herât
- 14 Bir kez alur göz ile baksañ cihân aqvâline
Kalmıya ' âlem içinde dağı hergiz mübhemât
- 15 Âşafâ mühr-i Süleymân sendedür devrân senüñ
Saña teshîr oldı ins ü cinn ü cümle kâ'inât
- 16 Şöyle tutdı hayr ile nâm-ı şerîfüñ ' âlemi
Saña beş vaktde du' â-yı hayr ider ehlü's-şalât
- 17 Gördi kim vaşfuñda nazmumdan güher dizer kalem
Barmağın ısırđı ağzın açdı hayretten devât
- 18 Gerçi çok yazıldı vaşfuñda senüñ inşâ vü şî'r
Yazmadı medhüñde kimse buña beñzer münşe'ât
- 19 Sihr iderdi vaşfuñı yazmağda aqlâmum benüm
Eyleseñ ben bendeye geh geh gönüldeñ iltifât
- 20 Çok zamândur bilürem hizmet yolında nâ-murâd
Kendü yemin arturur dirler egerçi yügrük at
- 21 Pây-mâl itdi beni devrân eli Hızır ol yetiş
Zillet ü miñnet gamından baña luğf it vir necât
- 22 Rağm idüp kanlu yaşum sil âstîn-i luğf ile
Ağlamağdan oldı iki gözlerüm Nîl ü Fırat
- 23 İstemez dünyâda kapuñ var iken cennet Sehî
İşigüñ ben bendeye yiter ...¹³

¹³ 23b'deki kelime okunamadı.

- 24 Vaşf iderken hüsni-i ahlâkıñ görüp didi hured
Sözi taṭvîl itme gel *el-bâkıyâtü's-şâlihât*¹⁴
- 25 Niçe kim her yıl tavâf-ı Ka'be ide hâcılar
Dâyimâ dîn yolına tâ kim gazâ ide gûzât
- 26 'Îd ayı gibi zâtuñ hurrem ü handân olup
Dest-i cûduñ çeşme-sârınla cihân bulsun hayât

¹⁴ “Baki kalacak ve ahirette sevap kazandıran salih ameller” anlamına gelen bu ifade, Kur’ân-ı Kerîm’de iki ayette geçmektedir.

“Mallar ve evlatlar, dünya hayatının süsüdür. Baki kalacak salih ameller ise, Rabbinin katında, sevap olarak da ümit olarak da daha hayırlıdır.” Kehf Sûresi, 18/46.

“Allah doğruya erenlerin hidayetini artırır. Kalıcı salih ameller Rabbinin katında sevap bakımından da daha hayırlıdır, sonuç itibari ile de.” Meryem Sûresi, 19/76.

15- Der-Medh-i Pâdişâh-ı Zıllullâh Sultân Süleymân Süleymân Şâh ve Şıfat-ı

Tîğ

(B: 19a)

Mef 'û lü / Fâ 'i lâ tü / Me fâ 'î lü / Fâ 'i lün

- 1 Olsa n'ola cihânda Süleymân-nişân kılıç
Buldı kudûm-i şâh ile baht-ı cüvân kılıç
- 2 Şâhib-ı kırân-ı husrev-i rûy-ı zemîndür
Yüzden götürdi perdeyi oldı 'ayân kılıç
- 3 Çün taht-ı Rûm'a devletile geçdi şehr-yâr
'Adl ile itdi 'âlemi emn ü emân kılıç
- 4 El urdı pây-ı taht ki ola rikâb-dâr
Oldı sa'âdet atı ile hem-'inân kılıç
- 5 Viridi yine beşîr-i sa'adet memâlike
İtdi cihânı 'adli ile şâd-mân kılıç
- 6 'Âlem kudûm-i şâh ile bulmasa tâze cân
İtmezdi def'-i fitne-i âhîr zamân kılıç
- 7 Düşmen ne deñlü çoğ ise dañi kayırmazın
Yiter 'adû helâkine şâh-ı cihân kılıç
- 8 Şunsam 'aceb mi tehniye-i pâdişâh için
Pûlâd sözlerümden aña armağan kılıç
- 9 Keskinligiyle tutdı cihânı sözüñ yine
Ey medh-i pâdişâha redîfüm olan kılıç
- 10 Tîr-i müjeñ ki câna geçer bî-amân kılıç
Merdümler içre geçse n'ola Türkmân kılıç
- 11 Beñzüm şarusı 'aksi ile kanlu kirpügün
Şaklu niyâm-ı dilde yatur ser-nişân kılıç

- 12 Elmâs-ı gamze cevri ile bağrum delüp yürür
İtme ten-i za'îfîme gel imtihân kılıç
- 13 Şol tîğ-bâza beñzer iki çeşm-i sâhirüñ
Kim oynadur elinden tutup hûn-feşân kılıç
- 14 Âhû bağışlu gözleri yâ Rab ne sihr ider
Vaqt-i gâzabda göstere şekl-i aşlan kılıç
- 15 Dil şekl-i zaḥm-ı tîğüñü baş üzre şakınur
Heykel-i du'â-yı seyf idinür hırz-ı cân kılıç
- 16 Pehlû-keş olmağa yine bir dil-firîb ile
Yandı yakıldı göz göre bî-îmtinân kılıç
- 17 Hindû gibi elinde cevâhir tutup gelür
Terk itdi Rûm şevkına Hindûstân kılıç
- 18 Menzil *hadîd-i şânına be'sun şedîdi fih*¹⁵
Olsa 'aceb mi 'âleme şâhib-kırân kılıç
- 19 Bir âhenîn yüreklü yüzi ıssı er geçer
El üzre tütülürse n'ola pehlevân kılıç
- 20 Gerçi yaqar çerâğı Duḥân sûresinden ol
Feth âyetini ezber oqur her zamân kılıç
- 21 Ey kaşı nûn egri otur toğrı söyle gel
Şekl-i hilâl-i 'îd degül mi hemân kılıç
- 22 Yâ mildür bi-'aynihi çeşm-i ḥasûd için
İtmiş gılâf zerden aña sürmedân kılıç
- 23 Yok yok ki berķ-i şâ'îkadur dest-i devrde
Alsa eline ḥusrev-i şâhib-kırân kılıç

¹⁵ "Bir de demiri indirdik ki onda büyük bir güç ve insanlar için yararlar vardır." Hadîd Sûresi, 57/25.

- 24 Sulţân-ı taht-ı Rûm Süleymân Şâh kim
Mülk-i cihân benüm diyü aşmış nişân kılıç
- 25 Sen şâh âsitânesine arka virmese
Olmazdı bu zamânedede gîtî-sitân kılıç
- 26 Hıaşmın ögüttdi dâne gibi âsiyâb-ı çarh
Seyl-i fenâ akıtdı meger nâv-dân kılıç
- 27 Düşmen ğazâsın idüp özin ‘ arşa aşmaĝa
Ne çarh pâyesin idinür nerd-bân kılıç
- 28 Ye’cüc-i fitneye oluben âhenîn hişâr
Devründe oldı sedd-i Sikender-nişân kılıç
- 29 Virmese dest-i ‘ adlün ile ‘ âleme nizâm
Bulmazdı şöhet-i şeh-i Nûşînrevân kılıç
- 30 Başında tâc-ı zer var elinde nişân-ı şâh
Hüküm ıssı olmadıysa neden bu nişân kılıç
- 31 Şâhâ ‘ aceb ne kıymeti cevherlü kân olur
Her bendeyi kapuñda ider kâm-rân kılıç
- 32 Öyküne mi bihâr-ı sehâvet-me’âbıña
Tutam ki ola ‘ âleme cevher-feşân kılıç
- 33 Bahtuñ eliyle ‘ arşa-i rif atde hoş çalar
Kûy-ı ser-i ‘ adûyı yine şavlecân kılıç
- 34 Olsa muhâlif emrüne hıaşmuñ dağup yeder
Boynına tâb-ı şâ‘ iğadan rîsmân kılıç
- 35 Rûşen zamîri gerçi ağırdur dili çalar
Düşmen yüzine okıyamaz dâstân kılıç
- 36 A‘ dâya karşı yollanup ağızı şuyı ağar
Hûn-ı hasûda diş biler açup dehân kılıç

- 37 Ne deñlü yan başarsa ‘ adû-yı muqarrer ol
Doğınmayınca bir yaña geçmez revân kıılıç
- 38 Yüz virmek ile düşmenüñe başa çıkmadı
Âhır gözine şoğdı ‘ aķıķ-i Yemân kıılıç
- 39 Küfr ehlini uyarmağa şirk ü dalâldan
Bezm-i sa‘ âdetüñde yanar şem‘ -sân kıılıç
- 40 Kıor şahn-ı rezm-gâhıña yir yir vuğuş için
Pür kelle-i ‘ adûyı hûn-âlûde hûân kıılıç
- 41 Yevm-i vegâda düşmene od başdı ķalgıdur
Kimse mi gösterür gözüne bî-amân kıılıç
- 42 Gör kürki düşmene ne deriden keser biçer
Tek el ucıyla eyle işâret hemân kıılıç
- 43 Bögrini deldi bilin iki bükdi düşmenüñ
Şehr-i zaferde olalıdan pâsbân kıılıç
- 44 Bu nazm-ı âb-dâra söz olmaz iñen şebîh
Tîğ-i siyâh ile bir olur mı yaman kıılıç
- 45 Sen pâdişâhı dün gice medh itmek istedüm
Şi‘ rüm redîfi oldu benüm nâgehân kıılıç
- 46 Ey âfitâb-ıtal‘ at u şâh-ı esed-süvâr
Meydân senüñ bu ‘ aşrda muķkem ķuşan kıılıç
- 47 Ayağa düşmüşem elümi al şefâ‘ at it
Bir artuķ olsa şehlere itmez ziyân kıılıç
- 48 ‘ Arz it şenâ güherlerini ehl-i cevhere
Şal mülk ü nazma gel Sehî şûşen zebân kıılıç
- 49 Her yıl tavâf-ı Ka‘ be’ye yeldükçe hâcılar
Ķuşandugınca dîn yolına ĝâziyân kıılıç
- 50 İķbâl ü baht u devletile müstedâm ol
İtdikçe rezm-gâhı gül ü ergavân kıılıç

51 Olsun mübârek ey şeh-i ferhunde tâc ü taht
Dest-i sa' âdetüñde ola câvidân kılıç

16- Der-Medh-i Hazret-i Sultân Bâyezîd Şıfat-ı 'İdü'l-Mübârek

(B: 21a)

Mef 'û lü / Fâ 'i lâ tü / Me fâ 'î lü / Fâ 'i lün

- 1 Ferhunde itdi 'âlemi şekl-i hilâl-i 'îd
Tâ şafha-i cihâna yazıldı mişâl-i 'îd
- 2 Bu nesmet-i şabâ mı ki yâ nefha-i Kudüs
K'irürdi cân dimâğına bûy-ı vişâl-i 'îd
- 3 Cân virdi mürde cisme Mesîhâ gibi seher
Maşriq şehi ufukda açalı cemâl-i 'îd
- 4 Hüküm-i cihân-muţâ'ını neşr itmege hilâl
Tuğra yazar felekde muhallâ çü dâl-ı 'îd
- 5 Şubh-ı şafâ demine irem diyu mâh-ı nev
Dipdiri tutdı irteyi ender-leyâl-i 'îd
- 6 Şahn-ı çemende 'asker-i ezhâra 'andelîb
Gülден menâbir üstine eyler mağâl-i 'îd
- 7 Âdem midür o kimse ki görüp bu mevsimi
Nûş itmeye bu demde o câm-ı sifâl-i 'îd
- 8 Hâşşa ki devr-i Hazret-i Şeh Bâyezîd ola
Kim hüsni nüshasından açar fâl sâl-ı 'îd
- 9 Şâhâ tavâf-ı Ka'be işigüñ şafâsına
Açmış gelür şitâb ile hoş perr ü bâl 'îd
- 10 Hâk-i derüñ müferrihine beñzer ol meger
Kim zâyil itdi dilden ü cândan melâl 'îd
- 11 Dil-ğasteler bulurdı şifâ ey tabîb-i cân
Dil-teşneye irürse çapuñdan zülâl-i 'îd
- 12 Ol âstâne mağla'-ı mâh-ı nev olmasa
Bulmazdı rûze mağta'-ı 'izz ü celâl 'îd

- 13 Pejmürde-dil şafâ bulur ey gül-şen-i hayât
Cân hastesine irse nesîm-i şimâl 'îd
- 14 İrerdi adr ü rif' ati eflâke gün gibi
Şâhâ Sehî apuñda eger giyse şâl-ı 'îd
- 15 Pîrûz-rûz rûzeñ u giceñ Berât ola
Bahtuñ 'arûsı görmiye hiç infişâl-i 'îd

17- Der-Vaşf-ı Hâzret-i Sultân Süleymân Şâh ve Şıfat-ı Bahâr

(B: 21b, K:150b)

Mef'û lü / Fâ'î lâ tü / Me fâ'î lü / Fâ'î lün

- 1 Revnağ bulalı eşküm ü âhumla rûzgâr
Mergûb oldu âb u hevâ ile her diyâr
- 2 Kesb-i letâfet itdi zemâne şu resme kim
'Azm-i remîme cân virür oldu Mesîh-vâr
- 3 Gül-şen şu hadde hûb u laţif oldu dir gören
Bir lâle-çihre gönca-dehendür semen-'izâr
- 4 Cennet çemenlerine dönüpdür fezâ-yı bâğ
Gül yüzlülerle bâğ-ı behişt oldu her kenâr
- 5 Gül şafhasına yazdı haţ-ı zer-nigâr ile
Âşâr-ı rahmet âyetini şun'-ı Kirdgâr
- 6 Gel gülsitâna gör ki nice her taraf yine
Envâr-ı gülden oldu münevver Medîne-vâr
- 7 Her lâle oldu luţf ile bir câm-ı şeb-çerâğ
Her bir benefşe nâfe-i misk eyledi nişâr
- 8 Şûşen surâhi gönca kabağdur şarâb gül
Bezm-i çemende lâleler olmuş şarâb-dâr
- 9 Nazm-ı terâne söyledi bülbül figân idüp
Başın şalar şafâ ile qarşup aya çenâr
- 10 Sebzî kafesde gönca-i gül al tûfidür
Kim yir yir aşdı şahn-ı gülistâna rûzgâr

K'de başlık yok.

7b- misk / müşğ K

- 11 Gül abla onca finduğı ta' lım-hâne bāđ
Döndi kemâna gül budadı oldu tır-i hâr
- 12 Cârû gibi benefşe miyân-beste pâk ider
Etrâf-ı gül-şeni ki güle onmaya ubâr
- 13 Kesb-i şafâ-yı hâtır ise şu gibi murâd
Ey dil-şikeste haste yûri ülsitâna var
- 14 Gül vakti irdi 'ârif iseñ urma bâğa git
'Ayş-ı bahârdan olıgör sen de hisşe-dâr
- 15 Bir onca-leb güzel boyı şimşâd yâdına
Bezm-i çemende sâye-i serv eyle ihtiyâr
- 16 Gül vaktini geçürme şakın ibn-i vakt ol
oma gönülde uşşa vü hâtırda inkisâr
- 17 Hâşşa ki devr-i 'ahd-i Süleymân Şâh ola
Kim bâd-ı hulkı ile bahâr eyler iftihâr
- 18 Şâh-ı sitâre-mevkib ü mâh-ı Zuhal-mağal
Mıhr-i sipihr mertebe utb-ı felek-medâr
- 19 Zer-levha-i cerîde-i dîvân-ı salţanat
Ser-defter-i seffine-i mecmû' a-i vakâr
- 20 Nâm-ı şerîfi nâme-i tevķî' -i lem-yezel
Nağş-ı nigîni mühr-i Süleymân-ı rûzgâr
- 21 Rây-ı refî' i nâzım-ı ahvâl-ı kâyinât
Dest-i laţîfi mağsem-i erzâķ-ı rûzgâr
- 22 Yüz biñ şafâ-yı alb ile ger hâliş olsa zer
Hâk-i rehi atında degül âbil-i 'ayâr

11a- finduğı / findıķı K

13a- gibi / bigi K

- 23 Alur iki cihânı bir elden ayağına
Şeh-bâz-ı kıadr ü rif' ati itse eger şikâr
- 24 Luţfı nesîmi ile cihân buldı tâze cân
Hulķı hevâsı ile zamân oldu kâm-kâr
- 25 Gül-şen bezendi giydi gülistânî câmeler
Yüz sürmege ayağına hizmetde bende-vâr
- 26 Sen serv ayağına düşer gül kıızıl benek
Bâd-ı şabâ gibi çemene eyleseñ güzâr
- 27 Devründe çekdi tîguñ eyâ husrev-i cihân
Ye'cüc-i fitne çevresine âhenîn hışâr
- 28 Bulmadı tîr-i luţfuña hergiz hisâb u 'add
Gerçi nücûmdan raķam idüp ider şümâr
- 29 Oķuñ ki haşm sînesin itmez vaţan geķer
Tîr-i kıazâdur ol ide mi hâkde kıarâr
- 30 Bâga mehebb-i terbiyetünden irerse bâd
La' l ola himmetüñle biten dâne-i enâr
- 31 Altun gül oldu câme-i kıadründe âfitâb
Baķtuñ 'arûsı sâ' idine mâh-ı nev sivâr
- 32 Gitse piyâde tañ mı rikâbuñda peyk-i çarķ
Çiğninde mâh-ı nev gibi altun nacağı var
- 33 İksîr-i himmetüñle işi 'ayn-ı mâl olur
Hâk-i haķîre bir kez eger itseñ i' tibâr
- 34 Başum irerse göklere gün gibi vechi var
Kapuñda kıuluñ olmağ ile buldum iştihâr

- 35 Nazmum cevâhirinden eyâ husrev-i cihân
Dökdüm zemâne gûşına bir dürr-i şâh-vâr
- 36 Her beytüm oldu vaşf-ı ruhuñla gül-i behişt
Her bir sözüm cevâhiri la' l oldu âb-dâr
- 37 Dünyâ bezendi luţfuñ ile geldi hâş u 'âm
Ben devletüñde niçün olam böyle zâr u h'âr
- 38 Lâyık degül ki bülbül-i gül-zâr-ı hüsnüñi
Bustân-ı dergehüñde ide her le'im-i zâr
- 39 Ey serv-i nâz gülşen-i hüsnüñde yaraşur
Bülbül gibi iderse Sehî şad-hezâr zâr
- 40 Gül-zâr-ı bâğ-ı kadrüñe irişmesün zevâl
Olsun bahâr-ı devletiñüñ bir güli hezâr

18- Mev'ize Der-Medh-i Sultânü'l-'Ulemâ Mevlânâ Muhyiddîn Çelebi
 Kâzî-'asker el-Fenârî

(B: 23b)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün

- 1 Göñül virme hazer kııl gel cihân bir dâr-ı gurbetdür
Fenâdur menzili âhîr dirîgâ cây-ı rıhletdür
- 2 Şararmış za' ferân ile tenüm şan bir kefendür kim
Bu ben mürde faķîre ol kefen şâhâne ħil' atdur
- 3 Kıo dünyâ mülkine bakma cihân-ârâyı gör gözle
Ara yirde cihân ârâyışı bî-ma' nî şûretdür
- 4 Zer ü sîmüñ kıoma mihrin göñülde aña meyl itme
Cigerde şon nefesde her biri bir dâg-ı hasretdür
- 5 Gözüñ yaşın revân eyle saña raħm ideler tâ kim
Sirişk-i 'âşık-ı bî-çâre çünkim âb-ı raħmetdür
- 6 'İbâdet eylegil haķķa şafâ-yı hâtır isterseñ
Elif kıaddüñ dü-tâ kııl kim saña ol dâl-i devletdür
- 7 Hevâ-yı nefse uymışsın düşüp sevdâ-yı dünyâya
Yüz urup sürinürsün her denîye bu ne zilletdür
- 8 Elüñ kendüñde tut epsem kıo dünyâ mâlına şunma
Kı dünyâ mâlınuñ her birisi bir mâr-ı âfetdür
- 9 Bu hây u hüyı neylersün kıanâ' at menzilin gözle
Kıo dünyâ begligin terk it bilirsün şöhret âfetdür
- 10 Bu dünyâ devletine ħirre olma kim vefâsuzdur
Ne deñlü devlet artarsa şon ucı devletüñ letdür
- 11 Vücûduñ mülkini yağmâ iden nefsüñ çerîsidür
Er iseñ nefsüñi baş kim anuñ hep işi ħaretdür

- 12 Eger insañ iseñ nefsiñ bil andan Rabbüni añla
Bilürseñ âdem olduğıñ saña ulu sa' âdetdür
- 13 ' Alâyıkdan mücerred ol özüñ insân-ı kâmil kııl
' Alâka itme dünyâyâ ta' alluğ çünki keşretdür
- 14 Düriş var pûte-i faqr içre qalbün naqdini qal it
Ki eksük olsa mi' yâruñ bilürsün kim saqâmetdür
- 15 Tılsım eyle vücûduñ naqdini gencîne-i faqra
Vücûd-ı heykel-i âdem tılsım-ı genc-i ' ibretdür
- 16 Şeh-i iqlîm-i faqr olmağ dilerseñ fânifillâh ol
Şu sâlik kim özin fânî ider maqbûl-ı hazretdür
- 17 Ferâgat küncine geç zıkr-i fikr-i lâ-ilâh ile
Ki illallâh ile işbât itmek Haqqı vaqdetdür
- 18 Münevver eyle gönlün hânesini zıkr-i qalbî it
Oğursañ Hâdi ismini saña Haq'dan hidâyetdür
- 19 Eger vaqdet dilerseñ gel qanâ' at güşesin gözle
İki ' âlemde vaqdet ister iseñ künc-i ' uzletdür
- 20 Riyâzet ile qurtar kendü nefsiñi kesâfetden
İçüñi taşını pür-nûr iden âhir riyâzetdür
- 21 Göñül beytini lâ cârûsı ile sil süpür pâk it
Qararmış ' ucb u kibr ü kînenen toptolu zulmetdür
- 22 Ğazâ kııl zü'l-feqâr-ı lâ ile nefsiñi öldür kim
Kişi nefsiñi Haydar gibi öldürmek velâyetdür
- 23 Vücûduñ Haq yolında qara toprağ ile fânî ol
Ki qalbün hâliş ü şâf ide iksîr-i sa' âdetdür
- 24 Er iseñ zînet-i dünyâyı terk it göze gösterme
Ki zînet isteyenler er degüldür belki ' avretdür

- 25 Görinen câme-i zer-beft altunlu ‘alemlerle
‘Alemler mârdur zer-beft câme ulu hil‘ atdür
- 26 Tâma‘ başka marazdur nefsüñi gör gözle zabt eyle
Ki varduğınca artar bir oñulmaz ulu zaħmetdür
- 27 Temâşâ-gâhuñ olmağ ister iseñ ‘âlem-i ‘ulvî
Bu süfliyyâtı terk eyle gider cehd it kesâfetdür
- 28 Cihân çün dâr-ı ‘uqbânuñ ekinligidür añlarsañ
Ekinüñ pâk idegör kim bilürseñ vaqt-i fırsatdur
- 29 Toħumdur nîk ü bed aħlâğ-ı insân mezra‘ atdür kim
Ne ekseñ hâşılıuñ oldur eyü yatlu zirâ‘ atdur
- 30 Şalâh u zühd ü taqvvâyı özüñe pîşvâ eyle
Şerî‘ at emrini tutmağa sa‘y it kim itâ‘ atdür
- 31 Şerî‘ at emrin icrâ idüben fağr ihtiyâr eyle
Tarîk-i fağruñ evvel çapusu çünkim şerî‘ atdür
- 32 Esâs-ı fağrı muħkem eylemek isterseñ ey dervîş
Şeh-i iklîm-i şer‘ e ittikâ it kim çanâ‘ atdür
- 33 Sipîhr-i ma‘ delet muħyî-i dîn ü devlet oldur kim
Mu‘ ayyen ehl-i fağr u sâlik-i râh-ı hağlîğatdür
- 34 Zahîr-i ehl-i fağr u hâmi-i şer‘ -i mübîndür kim
Ayağı tozu dünyâ beglerine tâc-ı devletdür
- 35 Penâh-ı millet-i İslâm u şer‘ -i zînet-i dîndür
Sözünüñ dürr-i meknûnı bütün dünyâya hücçetdür
- 36 Kemâlâtından anuñ hep efâzıl kesb-i fağl eyler
İşigin beklemek fağl ehline ulu fağiletdür
- 37 Şerî‘ at mülkine sulţân iken fağr ihtiyâr eyler
Te‘ alallâh ne ħikmetdür bu ħaşlet özge ħaşletdür

- 38 Kerîm ol hadde kim hûn-ı kerem bezl itse ‘ âlemde
Ne deñlü bay u yoğsul olsa hep andan ğanîmetdür
- 39 İzi tozına göz diküp cihân halkı umarlar hep
Ayağı toprağın çünkim ümîd-i ehl-i hâcetdür
- 40 Mübârek hâmesi Çîn’den diyâr-ı Rûm’a haţ çekse
Diyâr-ı Rûm’dan Çîn’e varınca hep itâ‘ atdür
- 41 Haţ-ı müşğînine münkâd olupdur cümle-i ‘ âlem
Cihân serkeşleri emrine baş kor bu ne hikmetdür
- 42 Bilür cev cev zamîrin her kişünñ ber-murâd eyler
Kamunuñ derdine dermânlar eyler bu ne hikmetdür
- 43 Görinür gönli levhinde dü-‘ âlem nağşu hep bir bir
Bu rüşendür ki mir’ât-ı zamîrinden işâretdür
- 44 Kamu andan umar feyzi cihânunñ ehl-i taqvâsı
Cihân halkın keremlerle rızâ itmek kerâmetdür
- 45 Edebdür ço ne haddünñdür o ‘ âlî-şânı vaşf itmek
Süleymân vaşfını qarınca itmek hod hamâkatdür
- 46 Egerçi vaşf-ı ahvâlin gönül zıkr itmek ister lîk
Anuñ evşâf-ı ahlâkı dinilmez bî-nihâyetdür
- 47 Sehî evşâf-ı ahlâkına anuñ ‘ add ü hadd olmaz
Du‘ â bâbında sa‘ y eyle du‘ a çün bâb-ı hizmetdür
- 48 Mürîd oldukça tâlib feyz-i Haqq’a şevk u zevk ile
Huzûr-ı şeyh-i kâmil eksik olmaya ki himmetdür
- 49 İlâhî sâye-i serv-i vücûdın ser-firâz eyle
Cihân halkına anuñ sâye-i luţfi himâyetdür

19- Der-Medh-i Hâzret-i İbrâhîm Paşa Yessarallâhu Mâ-Yeşâ

Der-Medh-i Hâzret-i İbrâhîm Paşa ve Şıfat-ı Bahâr u ‘Urs

(B: 25a)

Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lün

- 1 Çün sa‘ âdet bezminüñ yüzüñ meh-i tâbânıdır
Haqq mezîd itsün ki mihr ol nûr ile nûrânıdır
- 2 ‘Âlemi deycûr iden her gice dilber zülfidür
Dehri pür nem gösteren her dem gözüm bârânıdır
- 3 Şâne urmuş zülfine yâruñ şabâ meşşâta-vâr
‘Âlemi hoş-bû iden ol şânenüñ dendânıdır
- 4 İtme zülfin ey şabâ taraf-ı külâhından nihân
Kim şafâ bezminde ol ‘âşıklarüñ reyhânıdır
- 5 Zülfi pergârı ki ağzı noqtasını devr ider
Merkezin fehm eylemez ol noқта ser-gerdânıdır
- 6 Zülfi-yâr ucında yazmış misk ile haţ haţ ki bu
Ey niçe ser-mest olan ‘âşıklarüñ reyhânıdır
- 7 Çeşmini gözler ruhında hâl-i hüsn-ârâ-yı dost
Âyine almış ele gûyâ Habeş sultânıdır
- 8 Maşer-i hüsnünde kaşuñ haţtuñı zeyn eylemiş
Şanasın ol nâme-i a‘ mâlümün ‘unvânıdır
- 9 Ey leţâfet gülşeninde serv-i hoş-reftâr olan
Bülbülün hoş gör ki beş günlük kapuñ mihmânıdır
- 10 V’ey cemâlün gülsitâni ravza-i huld-ı berîn
‘Âlemi hurrem tutan yüzüñ gül-i handânıdır
- 11 Sâkiyâ gel cür‘a-i câm-ı lebün şun kim yine
Gonce-i gül mevsimi zevk u şafâ devrânıdır

- 12 Şöyle zeyn olmuş zümürüd ferşile şahrâ vü tağ
Yeryüzün şimdi gören şanur cinân bustânıdur
- 13 Şahn-ı gül-şende şabâ dîbâ gülistânı döşer
Ebr-i nîsân bezm-i gül-zâruñ gül-âb efşânıdur
- 14 Ayağa binse benefşe ne ‘ aceb gül-zârda
Bâğ meydânında ‘ işret topınuñ çevgânıdur
- 15 Jâleler sîmîn fuqâ‘ oldı fuqâ‘ ıdur şabâ
Lâle ol sîmîn fuqâ‘ ın tîsek-i mercânıdur
- 16 Şanasın çînî şurâhidür çemende servler
Al güller kâsesi pür şerbet-i reyhânıdur
- 17 Şebnem ile tıldurup çînî kabağın şüsenüñ
Lâle-i hamrâ bu iclâsuñ kadeh gerdânıdur
- 18 Meclis-i ezhâra saçu saçmağ içün her dirâht
Elde tutmuşdur idüp her biri pür dâmânıdur
- 19 Kürsi-i gülden oğur şî‘ r-i laţîfim ‘ andelîb
Câmi‘ -i dehr içre ol bu faşl maḥfil-ḥ‘ânıdur
- 20 Leblerüñ câmını şun sâķî ki gül devrânıdur
İçmeyen bu demde ғанın içmege devr anıdur
- 21 Bâğ-ı ḥüsniñde lebüñ ser-çeşme-i cândur meger
Sebz ḥaṭṭuñ Hızrdur sîb-i zenaḥ ḥayvânıdur
- 22 Dökdi ğamzeñ şu gibi ғанım baña raḥm eylemez
Cür‘ a-i câm-ı lebüñ irgür ki cânım cânıdur
- 23 Zülfüñ ey meh-rû ki şunmuşdır lebüñde ḥâlüñe
Fülfül almış ağızına tîvus-ı Hindûstânıdur
- 24 Gül-şen içre ney gibi ‘ uşşâķ-ı nâlân eyleyen
Her seher ki bülbül-i şûrîdenüñ efġânıdur

- 25 Gülsitânuñ zînetin şordum görüp bir ‘ârife
Didi kim bu bezm-i şâh-ı milket-i ‘Oşmânîdür
- 26 Pâdişâh-ı heft-kışver Hân Süleymân bin Selîm
Ten durur şûretde gerçi halk-ı ‘âlem cânıdur
- 27 Şol kadar yüksek durur kaşr-ı sarây-ı rif‘ atı
Mihr ü meh altun gümüş dayak tutar derbânıdur
- 28 Yücedür eflâkden dîvân-ı kadri şöyle kim
Şeh-nişîni çarh-ı a‘ zamdur bürûc eyvânıdur
- 29 İns ü cinn ile vuḥûşa maḳsem-i erzâḳ olan
Ol Süleymân-şavletüñ dîvân-ı ‘âlî-şânıdur
- 30 Zînet-i şer‘ ile bir vech üzre bulmuşdur şeref
‘Adl ile iki cihân mülkinüñ ol sultânıdur
- 31 Rişte-i şer‘ ile ‘aḳd idüp vezîrüñ şâh-ı dîn
Sûr ider şol resme k’anuñ hayyiz-i imkânıdur
- 32 Nice sûr ol cennet-i firdevs-i a‘ lâ bezmidür
Kimsene görmüş degül kevn ü mekân hayrânıdur
- 33 Bezm-i cân-baḳşında çîñî çekmege faḡfûr-ı Çîn
Cân virür lâyıḳ degül dirsem aña erzânıdur
- 34 Yâ vezîr-i nîk-maḳzar ‘ursına saçu için
Jâlelerden gül-şen itmiş toptolu dâmânıdur
- 35 Mûmdur zanbaḳ çemende aḳ güllerdür şeker
Oḳumaḡa gül-şene gül yüzlüler âvânıdur
- 36 Ni‘ met-i bezminden oldı cümle ‘âlem mümtelî
‘Âleme düpdüz çekildi tut ki cennet-ḥ‘ânıdur
- 37 Şekkerîn bezm içre yir yir ḳonılan şekl-i tuyûr
Uçmaḳ ister şanasın tãvûş-ı Hindûstânîdür

- 38 Naḥl-i şem' i serv ü gül-zâr ile zeyn olmuş durur
Şanasın kim cennet-i firdevs naḥl-istânıdır
- 39 Âsumânîler yaqup her şeb felekde mâh-tâb
Her gice seyyâreler bezminde gül-efşânıdır
- 40 Hacle itmiş nev-' arûs-ı ğoncaya beñzer bahâr
Bâĝ-ı reng-â-reng pür naqş-ı nigâr-istânıdır
- 41 Nev-bahâr idüp cihânı gül gibi ḥurrem tutan
Âşaf-ı Cem-ḳadrüñ ol sûr-ı gül-i ḥandânıdır
- 42 Tâc-ı dîn ü devlet İbrâhîm Paşa kim bugün
Ṭoylayan ḥalk-ı cihânı luṭf ile iḥsânıdır
- 43 Oldur ol şadr-ı nişîn-i şâhib-âşaf-rây kim
' İzz ü iḳbâl işiginde bende-i fermânıdır
- 44 Ne kerâmet ḳodı Haḳḳ zâtında kim bir laḳada
On sekiz biñ ' âlem anuñ bende-i fermânıdır
- 45 Dem-be-dem ḳahr ile düşmen zehresin çâk eyleyen
Tîĝ-i ḥûn-âşâmı ile ḥaçer-i bürrânıdır
- 46 Şübhesüz maḳbûl-i Haḳḳ olduĝı bu yetmez mi kim
İltifât-ı pâdişâhî ḥüccet-i bürhânıdır
- 47 Ṭañ mı şâhuñ devletinde bulsa bunca i' tibâr
Ḥâk-i pâ-y-ı şâh iksîr-i sa' âdet kânıdır
- 48 Germ idüp dil-berleri her ğüşede raḳs itdüren
Vaşf-ı ḥüsnüñde Sehî bî-çârenüñ elḥânıdır
- 49 Görse Mûsâ Ṭûr-ı vaşfuñda bu eş' arum diye
Sâmirî siḫridür ol ya şîve-i Selmânîdür
- 50 N'ola raĝbet bulsa ḳapuñda kemâl ü fazl ile
Şevḳ ile evşâf-ı luṭfuñ yazmada Ḥâḳânîdür

- 51 Dâ'imâ 'ayş u neşât u devlet ü iqbâl ile
Şâd ol kim düşmenüñ 'îdi tapuñ qurbânıdur
- 52 Eylesin Hakk nev-bahâr-ı gül-şen-i bezmüñ münîr
Nitekim gül-şende her yıl gönceler handânıdur

20- Der-Medh-i Ahmed Paşa ve Şıfat-ı Bahâr

(B: 27 b)

Me fâ ' i lün / Fe ' i lâ tün / Me fâ ' i lün / Fe ' i lün

- 1 Yine şanâyî' -i şun' -ı Hudâ-yı Rabb-i ğafûr
Derûn-ı perde-i ğayb-ı tutuğdan itdi zuhûr
- 2 Açıldı yine seherden der-i hizâne-i ğayb
Zuhûra geldi kamu hep ne var ise mestûr
- 3 Hayât buldı dirildi nebât-ı emvâtı
Şanasın oldı çemen şahn-ı cây-gâh-ı nüşûr
- 4 Cihân bezendi vü cennet-mişâl oldı çemen
Komadı dilde güzeller hevâ-yı hûr u kuşûr
- 5 ' Aceb mi olsa benefşe çemende micmere-sûz
Bugün ki tağ eteginde şakâyık itdi buhûr
- 6 Bu bezm şevkına girdi semâ' a serv ü çenâr
Nevâya başladı kumrı terennüm itdi tuyûr
- 7 Çemende ' işve ile almaduğ gönül komadı
Hezâra nâzlanur gül içüp şarâb-ı gurûr
- 8 Bu dem nesîm-i şabâ olsa tañ mı cân-perver
Fezâ-yı bâğ-ı cinândur şular şarâb-ı tahûr
- 9 Düzetdi Mısr-ı çemende cerîm nîlûfer
Diler ki Nîl-i şitâdan bahâra ide ' ubûr
- 10 ' Aceb neşât u şeref virdi bâğ u bustâna
Leţâfet-i mey-i nâb u tarâvet-i engûr
- 11 Çemende gör ki nice haşr olup yürür ezhâr
Bahâr mevsimi oldı meger ki yevm-i nüşûr
- 12 Gel imdi ' ibretile kâyinâta bağ gör kim
Nicesi kopardı kıyâmet dirildi ehl-i kubûr

- 13 Göñül gözini uyar cânuñı muşaffâ kııl
Söz esle kulağ ur diñle bir nedür sanğûr
- 14 Zamâne bâğ-ı fenâdur bu mevsimi hoş gör
Şafâ-yı kalb gerekse gözet mağâm-ı huzûr
- 15 Dem-i neşât u şafâdur diyü yeşil hağğ ile
Çemen şahîfe-i gül-zâra yazdı çün menşûr
- 16 Şurâhi gibi seherden ayağ üstine gel
Bahâr hizmetin eyle çü bende-i me'mûr
- 17 Bahâr mevsimi irdi oturma ey 'ârif
Tür imdi gül-şene var 'ayş u nûşa bünyâd ur
- 18 Bir iki yâr ile tenhâca seyr-i gül-zâr it
Bahâr mevsimi irdi oturma gel örütür
- 19 Kenâr-ı âb-ı revânıyla serv sâyesini
Cihâna virme dilerseñ iki cihândan huzûr
- 20 Muşâhib olmağa sa'y eyle bir perî ile kim
Ayağı toprağına reşk ide ferişte vü hûr
- 21 Bisât-ı bezme şeref vir şarâb-ı nâb ile tâ
Ola o meclise sâki-i gonca-leb müzddür
- 22 Gehî tena'um u gâhî leğâyif ü eş'âr
Gehî semâ' u terennüm nevâziş-i tanbûr
- 23 Bu bezme degmemege nergisüñ gözi siğri
Eyâ nesîm-i şabâ Şâd sûresin oğı ur
- 24 Gel imdi mu'tekif-i gûşe-i gülistân ol
Elüñde câm u dilüñde bu beyt ola mezkûr
- 25 Bahâr-ı hüsnine itdi gözüm yaşın yağmur
Açıldı gonca-lebi oldı gül yüzi mesrûr

- 26 Yüzün düşer ayağına çemende lâle vü gül
O serv-i sîm-beden itse gülsitâna mürûr
- 27 Çemende serve boyuñ ögredüp yürür hârekât
Şafâ-yı la' l-i lebûñ itdi ğoncayı mesrûr
- 28 Cihânı bir birine urdı çeşm-i fettânuñ
Nedür bu şîve-i nâzük nedür bu nâz u ğurûr
- 29 Ne sır durur bu ki yâ Rabb hevâ-yı ' aşkuñ ile
Gönül ğarâbesini eyledi ğamuñ ma' mûr
- 30 Yüzümi ğapuña sürmekle feth-i bâb umarın
Hevâ-yı zülfüne zamm oldı bu dil-i meksûr
- 31 Gözüñ yaşın yeter ırmağ eyle ey dil-rîş
O serv-i lâle-ruğuñ var ayağına yüzüñ ur
- 32 Tazarru' eyle yüzüñ sür ü ağla aĥvâlüñ
Terahĥum eyleye tâ saña Ğazret-i Destûr
- 33 Vezîr-i ekrem ü a' zam müşîr-i Âşaf-rây
Ki oldı emrine tefvîz anuñ cemî' -i umûr
- 34 Mu' in-i dîn ü düvel Aĥmed-i ğazanfer-fer
Melek-nişân u memâlik-sitân u şadr-ı sudûr
- 35 Medâr-ı luţf u himemdür ki nesr-i tâyir-i çarĥ
Hümâ-yı himmeti ğatında olamaz ' uşfûr
- 36 Ğaçan ki cüz'üce maĥşûd idinse ğaşıl olur
Nizâm-ı ' âlem ü külli meşâlih-i cumhûr
- 37 Ne yire ' atf-ı ' inân itse feth-i rehber olup
Livâ-yı nuşratı olur muzaffer u manşûr
- 38 Yed-i mehâbeti itdi kılâ' -ı küfri ğarâb
Ğılıcı ğıttâ-i İslâm'a çekdi çünkim sûr

- 39 Niçe mu'ânidi bir harf ile şır aḥkâmı
Huḩûḩ şaf şaf olup ger şaḩîfe çekse suḩûr
- 40 Leḩâfet-i suḩanından muḩâvere idicek
Dizer şan iplige bir niçe lü'lü-i menşûr
- 41 Ğubâr-ı ḩatḩı yüzünden maḩâsini merḩûm
Göñül şaḩîfelerinde maḩâmidi mestûr
- 42 ḩudâyġân-i şudûr-ı cihân-güşâsın kim
Atun öñince yeler her nefes şimâl ü debûr
- 43 Sen ol güzîde-i evlâd-ı âl-i âdemsin
Ki oldı zât-ı şerîfüñ netîce-i maḩdûr
- 44 Şu kimse kim senüñ ol emrüñe muḩâlif ola
Ferîd-i 'aşr ise olur mu'âteb u maḩḩûr
- 45 Cihâna himmet-i maḩz-iken ol vücûd-ı şerîf
Revâ degül ki Sehî himmetüñden ola dûr
- 46 Şıfât-ı zât-ı şerîfüñle ḩüsn-i aḩlâḩun
Medâyihinde nihâyetde olmuşam mecbûr
- 47 Benüm ki vaşfuñı yazmaḩda olmuşam mümtâz
Nite ki himmet ile olduñ cihânda sen meşḩûr
- 48 Niteki mevsim-i gülde çemende her şeb ü rûz
Eline sâġar-ı zer ala nergis-i maḩmûr
- 49 Hemîşe gonca gibi düşmenüñ olup dil-teng
Gül-i cemâl ü celâlüñ müdâm ola mesrûr

21- Der-Medh-i Pâdişâh-ı Zıllullâh Sultân Süleymân Şâh
ve Şıfat-ı Esb-i Lâğar

(B: 29b)

Mef ' û lü / Fâ ' i lâ tü / Me fâ ' î lü / Fâ ' i lün

- 1 Bir gün çıkup ki Rûm iline eyledüm sefer
Nâ-gâh Kâraferye'ye düşdi yolum meger
- 2 Gördüm içinde halkı kamu ehl-i küfrdür
Söylemek istedikçe dilinden küfür yağar
- 3 İçinde on kişi var ola adı müslümân
Her biri bir müzevvir ü müfsid [ü] ehl-i şer
- 4 Kâdîsı iki gözi yumuk bengî bir kişi
On dirhem afyonu bir uğurdan siler atar
- 5 Kulluk diyü elüme virilen nişân u hüküm
Mazmûnını ne kâdî bilür ne haşib-i har
- 6 Gördüm ki fikre varmış iken benî müfsidîn
Bir yire cem' olup boğazuma çıkardılar
- 7 Hâlümi fikr iderken ecel ulağı irüp
Kıpı elümden atımı gitdi dağı gider
- 8 Bu fikre hayretile varup hâlüm ağladum
Gördüm bir iki kimse gelür turmaz at yeder
- 9 Didüm ki anlara ne kişisiz bu at nedür
Biri didi ki uşta bunuñdur saña satar
- 10 Benümle söyleşürek atı baña şatdılar
Ayrığ dağı bilümediler anı çavdılar
- 11 Bir atdur ki döneli bu çarh-ı nîl-reng
Anuñ mişâli görmedi bir bâr-gîr-i har

- 12 Üstine bindüğümce ne eşer ne yorğalar
Binüp yürütmek istediğimce yiri eşer
- 13 Ben kamçı şaldığımca o kıyruk şalar yürür
Ben deydüğümce anı o durmaz yiri deper
- 14 Gördükçe atıla beni şehriñ güzelleri
Hey hey cemâle bak diyü ben tahtalar kaçar
- 15 Eyerlenüp yola çıkıcağ cümle cîfe-ğor
Her birisi yanumca gelüp şaf tutup gider
- 16 Geh şağrısına pençe urur hışm ile zağan
Geh karğalar başına üşüp gözlerin oyar
- 17 Kuzgun daği kesilmedi her-giz kafamdan
Şağrısına konar üyez ü şirtına süner
- 18 Geh dizginüne yapışuban şehriñ itleri
İn haqqumuzu vir diyüben kâdıya çeker
- 19 Şirtında sağ yer eşeri zerre deñlü yoğ
Arkası büsbütün kızıl et kanları açar
- 20 Yağırları koğusını def eylemek için
Oğlan âhırda günde beş aqçe buğûr yaçar
- 21 Gün germ olunca demler olur arkası kızar
Şöyle olur ki râyihasından şehir kaçar
- 22 Cümle maħalle ħalkı derülüp gelür ki hey
Bu râyiħa nedür nic' olur bunu kim çeker
- 23 Kimi gelür kağır söger eydür ki hey kişi
Ya çık yüri maħalleden veya atun gider
- 24 Ben ya İlahî neyleyeyin ol pelid ile
Bu ħali niçe bir çekeyin baňa bir nazır

- 25 Ne kimsene alur ne ölür ne uğurlanur
Uğrı degül ecelde yüzinden bile bezer
- 26 İl bendeden şikâyet ider ben de atdan
Ben halk ile cedelde benümle o ceng ider
- 27 Vaḳti durur ki bende daḳı ‘ arz-ı hâl idem
Ola ki vâḳıf ola şehen-şâh-ı baḫr ü ber
- 28 Bir pâdişâh işigine itdüm tazallümi
Kim ‘ adli günü ile cihân buldı zîb ü fer
- 29 Şeh-zâde-i zamâne Süleymân Şâh kim
Çeşm-i zamâne görmedi aña bedel güher
- 30 Bir şâhdur ki süm-i semendi ğubârını
Eyler mülûk gözlerine sürme-i başar
- 31 Bir pâdişâhdur ki bu dünyâ selâṫını
Üzengisini öpmege ḳaddin ider kemer
- 32 Sarrâc-ı ḳadr ü baḫtı yine ‘ izz ü nâz ile
Çarḫ ablağına çekdi hilâli gümüş eyer
- 33 Şol şeh-r-yâr ḫusrev-i rûy-ı zemîndür
Kim atı şayḫasından olur ğuş-ı ra‘ d ker
- 34 Şâhâ semend-i rif‘ atüñ ol-deñlü ‘ âlîdür
Seyr itdüğince himmeti eflâke yol keser
- 35 Sen şol ḫudâyğân-ı mülûk-ı cihânsun
Atuñ ayağın öpmege şehler yüzün sürer
- 36 Çapük-süvâr-ı fâris-i meydân-ı şarḫ u ğarb
Bu ‘ arşa-i zamânede yoḳdur saña yiter
- 37 Bir şeh-süvâr görmedi şâhum senüñ gibi
ḫink-i sipihre zîn uralı çarḫ-ı nüh-siper

- 38 Hâyard şalâbetinde yaratmış seni Hüdâ
Görüp kocunsa Döldül'ini n'ola şîr-i ner
- 39 'Ahdüñde ser-keş ise eger tevsen-i felek
'Adlüñ licâmı kıomaz anuñ başını eger
- 40 Görse semendüñi vü depinse kıolayına
Çarh-ı 'inân-keşîde hemân devletün deper
- 41 Bir arpa deñlü ħink-i felek şırsa emrüñi
Âñide seng-i kıahruñ anuñ dişlerin kırar
- 42 Sen devlet atına olıcaķ ħün ħibi süvâr
Öñüñce mâh ħâşıye-dâruñ olup gider
- 43 Tab'um semendi bir niçe yıldur yaraķlanup
Meydân-ı vaşf-ı rif' atüñüñ öñdülin diler
- 44 Tab'um semendi 'arşa-i medħüñde ħusrevâ
Öñ virmez oldu kimseye bulduħını ħeçer
- 45 Umar Sehî kıapuñda ki baş vire baş ala
Bî-çâre neylesün atı yoķdur aña yarar
- 46 Şâhâ revâ mıdır ki senüñ devletüñde ben
Bu resme ata fâris olam eyleyem sefer
- 47 Bir atdur ki ħamza-i Şeyyâd atına
Râzı olurdı görse benüm atımı eger
- 48 Bir ferz itdi beni piyâde evinde mât
Bir atıla meded iriş ey şâh-ı pür-ħüner
- 49 Meydân-ı çarħda nitekim ablaķ-ı sipihr
Cevlânlar eyleyüp döne her ħice her seħer
- 50 Şâhâ semend-i rif' atüñe irmesün zevâl
A' dâya tâziyâne-i kıahruñ belâ yiter

22- Der-Medh-i Pâdişâh-ı Zıllullâh Sultân Süleymân Şâh ve Şıfat-ı ‘Îd

(B: 31b)

Fe ‘i lâ tün / Fe ‘i lâ tün / Fe ‘i lâ tün / Fe ‘i lün

- 1 Hâll ile levh-i zebercedde yazıldı bir dâl
Hücce-i ‘îd-i hümâyûna ola şâhid-i hâl
- 2 ‘Âleme hükm-i hümâyûnını neşr itmek için
Yazdı menşûr-ı felek üstine tevķî‘ hilâl
- 3 Şâhid-i ‘îd-i cihân halkını şâd itdi yine
Revzen-i kaçır-ı felekden idüben ‘arz-ı cemâl
- 4 Mâh-ı nev bir şanem-i gonca-dehendür ki kıllur
Kara bahtum görüben hânde ile gunc u delâl
- 5 Altun üsküflü güzeldür adı bayram olmuş
‘Îd kim hizmet için şâha gelür bende-mişâl
- 6 Şâh dîvânına hân çekmek için şâhid-i ‘îd
Giceden daħi elin eyledi hınnâ ile al
- 7 ‘Îd menşûrî işârâtı budur bu demde
Kömaya ‘âķil olan zerrece gönllünde melâl
- 8 ‘Ays u ‘işret demi irişdi huşûşâ bu zamân
Begümüz şâh-ı cüvân-baht ola ferhunde-ķişâl
- 9 Serv-i bostân-ı sa‘ âdet gül-i gül-zâr-ı İrem
Mîve-i bâğ-ı leţâfet melik-i ferruķ-fâl
- 10 Pâdişâh-ı şeref-i silsile-i ‘Osmânî
Mâye-i ‘adl ü kerem kıble-i ‘izz ü iķbâl
- 11 Şâh-ı sultân-ı selâtin Süleymân-ı zamân
Sâye-i pertev-i envâr-ı Hudâ-yı Mute‘âl
- 12 Âfitâb-ı felek-i saltanat u ‘izz ü şeref
Kevkeb-i burc-ı ‘adâlet meh-i hürşîd-cemâl

- 13 Câme-i salṭanatı dâmenine faẓl-ı tırâz
Râyet-i nuşretine oldu ‘alem şekl-i hilâl
- 14 Ne şeref virdi Hudâ zât-ı şerîfine k’olur
Şît-i ahlâk-ı laṭîfiyle cihân mâl-â-mâl
- 15 Dest-i cûdı kereminden utanur baḥr ile kân
Baḥşış itse kef-i mizân ile mâl u menâl
- 16 Adli bâzi ile pervâz ideli kebk-i derî
Hoş geçer kanadı altında uçup fâriğ-i bâl
- 17 Tal‘ atüñ kevkebi âfâka virür ḥayli şeref
Buldı ‘izzet nitekim tâze қaranfülle sıfâl
- 18 Perçem-i tuğûñ ile sâye-i çetrüñ şerefi
Şâhid-i nuşretüñe olsa n’ola zülf ile ḥâl
- 19 Âb-ı luṭfuñ ile bâğ-ı keremüñ sebz ü tarî
Ebr-i cûduñla boyuñ servi zihi tâze nihâl
- 20 Dest-i cûduña göre kân bir avuç ḥâk-i mühîn
Himmetüñ veznesine kûh-ı girân bir mişķâl
- 21 Rif‘ atüñ şem‘ ini uyarmağa ḥûrşîd-i felek
Çarḫı bir şûretile eyledi fânûs-ı ḥayâl
- 22 Döne döne dolanur işigüñi şems-i münîr
Bulımaz kapuña yüz sürmege bir zerre mecâl
- 23 Ḥusrevâ rây-ı daķıķüñ görünür şöyle refî‘
Ki taḥayyül idemez hîç anı ehl-i ḥayâl
- 24 Meclisüñde ‘acabâ zühre-i zehrâ ne çalar
Muṭribüñ çeng ele alup idicek kıl ile қâl
- 25 Görse bezmüñ şerefin üstine Cemşîd ü Қubâd
Bilse rezmüñ unudurdu özini Rüstem-i Zâl

- 26 El uzunluğın ider haşmuñı görse kılıcuñ
Dil uzadur ser-i nîzeñ idüben ceng ü cidâl
- 27 Çahramânlar yüzi şuyın yire döker kılıcuñ
Tîr-i çahruñ açicaç cânib-i haşma per ü bâl
- 28 Sensin ol kim idicek rezm gazâ niyyetine
Boynı bağılu gelür işigiñe Boğdan u kıral
- 29 Yüz sürerse çapuña n'ola selâtin-i cihân
Saltanat hâli bulupdur çapuña istiklâl
- 30 Saltanat mülkine mişlüñ gele mi farz idelüm
Bir zamân ile gele bula vücûd emr-i muhâl
- 31 Şehr-yârâ nice demdür gam-ı devrân ile kim
Dolaşuban dilüm olmuş idi şüşen gibi lâl
- 32 Şükr k'oldı heves-i vaşfuñ idelden çalemüm
Tûti-i tab' uma medhüñ şekeristân-ı mağâl
- 33 Gözümün yaşına baç hâlime raħm it kerem it
Ki dimişler ulular eylügeni iyle şuya şal
- 34 Vaşf-ı hüsnüñle olan şi' r-i hayâl-engizüm
Görse taħsîn idüben oçıya Selmân u Kemâl
- 35 Gül-şen-i midhatünñün olsa şenâ-h'ânı Sehî
Servler el götüre başın aç a cümle cibâl
- 36 Nitekim çubbe-i çarha aş a meh zer-çandil
Nitekim bula şeref şavm ile 'îd-i şevvâl
- 37 Dilerem ola çapuñ merci' -i eşraf-ı kirâm
Saltanat emri şehâ bula saña istiklâl

23- Der-Vaşf-ı Gül ve Medh-i İskender Çelebi-i Defterdâr u Şıfat-ı Bahâr

(B: 33a)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Nev-bahâr irişdi gösterdi gelüp dîdâr gül
Eyledi bezm-i çemende bülbüle izhâr gül
- 2 Cümle-i reyhândan öñ gelse 'aceb mi gül-şene
Leşker-i ezhâra olmuşdur sipeh-sâlâr gül
- 3 Za' ferân ile yazup rengîn varağda nüshalar
Goncalardan bağladı gül şâhına tûmâr gül
- 4 Bir zümürüd kaçrdur gül-şen ki gülden goncadan
Yazdı yir yir şemse vü terenci bî-pergâr gül
- 5 La' lden pîrûzeden bir kaçr-ı zîbâ yaptı kim
Gül-şen-i luğf içre olsa yaraşur mi' mâr gül
- 6 Çîn nigâristânına döndi şanasın gülsitân
Kim kenîzekdür içinde ism ile gül-nâr gül
- 7 Yaydı bâzâr-ı çemen içre bisât-ı 'ıtrını
Çâr-sû-yı gül-şene geldi olup 'atğâr gül
- 8 Boynına aşdı ridâ-yı sebzi seyyidler gibi
Bağladı 'Abbâsîler resmince hoş destâr gül
- 9 Mevsim-i güldür çemenden yaña seyrân eylegil
Eyledi gül-şende 'işret bezmini ihzâr gül
- 10 Fûta-i zengâri bağlandı nitekim ni-şükür
Olmağ için meclis-i ezhâra şîrîn-kâr gül
- 11 Def tutar hatmi vü ney mişkâl çalar galibâ
Bülbüle ta' lîm eyler 'ilm-i mûsîkâr gül
- 12 Serv kol şalar semâ' eyler aya karşı çenâr
Bülbülün feryâdın işitmez güler oynar gül

- 13 Lâle mest olmuş yazar nergis benefşeyle humâr
Gülsitânda beñzer açmış hâne-i hammâr gül
- 14 oqlar ağızın çemenden sen şârâb içdüñ diyü
Goncanuñ nâzüklüğüyle ağızını arar gül
- 15 Şâh-ı gülden germ olup gördi ki şi' r okur hezâr
Eyledi bu maqla' ı fi'l-hâl istiğzâr gül
- 16 Gün yüzüñ tâbından oldı toptolu gül-zâr gül
Ruqlaruñ şevkıñdan açılsa n'ola tekrâr gül
- 17 Yüzüme bir kez güle bakmaqla güldi goncalar
Güller açılmış begüm luğ eyle gel tekrâr gül
- 18 Hastedür nergis leb-i la' lüñden umar gül-şeker
Luğfuñuñ dârü's-şifâsından diler tîmâr gül
- 19 Bezm-i gül-şende ele alsañ şarâb-ı lâle-reng
Gül budağında açıldı şanuram bî-hâr gül
- 20 Yollar üstinde durup gül-şende luğ-ı 'ârîzuñ
Lâleden gülden semenden eyler istifsâr gül
- 21 Gül yüzüñ görmekledür beñzer bu ra' nâlanduğı
Kim şalınur hüsn bâzârında şâhid-vâr gül
- 22 'Ârîzuñdan reng ü bû uğurlamağın rûzgâr
Başına taşlar geyürdi eylemez ikrâr gül
- 23 Yile varup açılır gonca-lebüñden her nefes
Ruqlaruñ şevkıyla her dem odlara yanar gül
- 24 Öldürürdi cevr ile ben bendesin ol serv-i nâz
Virmese bâğ-ı ruğından luğ ile gül-nâr gül
- 25 Bir semen-sîmâ perî-peyker melek-hil' at k'ider
Bûy-ı luğfindan cihânı ser-te-ser her bâr gül

- 26 Oldur ol İskender-i şânî-i Cemşîd-i kıtidâr
Kim nem-i hulkından olur toptolu gül-zâr gül
- 27 Bâd-ı hulkı esmese ser-sebz olmazdı çemen
Âb-ı luţfi irmese bitürmez idi hâr gül
- 28 Şemse-i hûrşîd-i ‘ âlem-tâb u nûr-efrûz iken
Câme-i kıadr-i refî‘ üñde olur zer-kâr gül
- 29 Hûsn-i tedbîrûñledür hep bu umûr-ı memleket
Şahn-ı gül-şende nitekim gösterür âşâr gül
- 30 Yazmağa maşşûl-i kesb-i cûduñuñ defterlerin
Luţfuñuñ gencînesine oldu defter-dâr gül
- 31 Açılup güldi yüzi bâd-ı tarîden gonca-vâr
Bâğ-ı luţfuñdan olur hoş-ţab‘ -ı nîkû-kâr gül
- 32 Seyr-i gül-zâr eyledükçe ayağuşna saçmağa
Her seher la‘ lîn ţabağlar toldurur dînâr gül
- 33 Gül-şen-i hûsnüñden aña irmeseydi âb-ı rû
Kande bulurdu ‘ aceb bu resme gül-ruhsâr gül
- 34 Âb-ı luţfuñdan olur ser-sebz serv ile çenâr
Bûy-ı hulkûñdan tolar cümle der ü dîvâr gül
- 35 Şol kıadar bezl eyledüñ in‘ âm-ı luţfuñ ‘ âleme
Oldı ser-tâ-ser kıamu şahrâ ile küh-sâr gül
- 36 Hû‘ân-ı ihsânûñdan oldu hulk-ı ‘ âlem mümtelî
Bezm-i cûduñda n’ola olursa şekker-bâr gül
- 37 Himmetüñ dâmânına yapışmasaydı bende-vâr
Bağtı açılmazdı vü olmazdı ber-ğurdâr gül
- 38 Dil şarâb-ı himmetüñle eyler ıslâh-ı mizâc
Cân şudâ‘ına gül-âb ile ider tîmâr gül

- 39 Şöyle beñzer kim şikâyetdür felekden çapuña
Ağlamakdan eyleyüpdür dîdesin hûñ-bâr gül
- 40 Sen Aristô-ma' rifet devrinde oldım ben zelîl
Ehl-i ' irfân bezmidür olmaç olur mı h'âr gül
- 41 Al ele gön'lün bu ben üftâdenüñ luţf eyle kim
Bülbül-i dil-ğasteye olsa olur ğam-h'âr gül
- 42 Yüz çevürme ben du' â-gûyuñdan ey ârâm-ı cân
' Andelîbinden bilürsin eylemez ğod 'âr gül
- 43 Bağladum bir naħl-i zîbâ midħatüñ bâğında kim
Gülşen-i cennetdür anda şad hezârân var gül
- 44 Bu meşeldür 'ârife bir gül yiter dirler Sehî
Ehl-i diller bezmidür yitmez mi bu miğdâr gül
- 45 Gül-şene dökdükçe dâmân ile dür ebr-i bahâr
Eyledükçe leşker-i ezhâra zer îşâr gül
- 46 Tâze tâze gül vire gül-zâr-ı luţfuñ ğaşre dek
Olduğınca nev-bahâr iqlîmine ser-dâr gül
- 47 Gül-şen-i bâğ-ı vücûduñ ğurrem ü ğandân olup
Oğıya çarşuñda bülbül her zamân eş'âr gül

24 (B: 35a)

Müf te 'i lün / Müf te 'i lün / Fa' i lün

- 1 باز هلال از افق همچو نیل
روی نموده چو پر جبریل
- 2 کشتی ماه نو طرف افق
کشته جریم عرب و بحر نیل
- 3 یافت زمانه شرف از روز عید
کشته منور بجمال حمیل
- 4 در شب صوم غم در مانده کآن
شدمه نو شمع منور دلیل
- 5 شد شرف مقدم سلطان عید
از دل یو نان کدورت مزیل
- 6 زردشده چهره ماه چشن
ازالم محنت راه طویل
- 7 ماه و شان بهر تماشای عید
خوب ستاده بسر سر سبیل
- 8 از پی دادن بحیان خوان عید
مست کف دست شهنشه کفیل
- 9 خسرو آفاق سلیمان شاه
سایه حق اشرف ظل ظلیل
- 10 پادشهی خسرو دارا که شب
باخر دود آتش و عقل و عقیل
- 11 شیر دلی کزید او وقت جنک
آب دمد تیغ بخلق غلیل
- 12 شیر شکاری که بوقت غضب
شد حمل و ثورز قتیرش قتیل

- 13 دستمی از کرز زکران جان او
میجهد از جای زمین میل میل
- 14 کرکنداز فضل و کمالات بحث
یک سر مو کن کند قال و قیل
- 15 نیزد سماط نعم ممتش
کم عدس سفره خوان خلیل
- 16 درصدف خسروی دردانه
زانکه نداری بعدالت عدیل
- 17 الویه عدل برا فرآختی
مقبل کونین شدی زین قیل
- 18 رمح تواردز غضب بارمرك
بهر عدو همچو نهال نخیل
- 19 سرخ کند از سر تیغ تو خصم
کسوه جان همچو سر اردبیل
- 20 روز وغا تیغ تو سقی مثال
آب اجل کرد بد شمس سبیل
- 21 طاسچه نقره چو سایل بدست
مه کند از خون تو جر ثقیل
- 22 دل زسر نعت تو در وقت عید
داشت بهم ثوب تو اب جزیل
- 23 حضرت قدس این غزل دیل فریب
دوش همی خواند جمیل
- 24 ای عدپس خال تو خوان خلیل
شربتتی از لعل لببت سلسبیل
- 25 از سوپس لعل شکر ریز تو
بافت دلم خا صیت زنجیل

- 26 نرکس مخمور فسون ساز تو
کرد بیک غمزه دلم اعلیل
- 27 سرو بیلای قمت کشت اسیر
اری همه جتن بخش یمیل
- 28 نیست بکمر اه طریق خدا
چون خط رخسار تو روشن دلیل
- 29 در قدمت لایق ایثار نیست
پیش تو جان ست متاع قلیل
- 30 بافت ره صحبت تو خاص و عام
بامن دلداره نداری سبیل
- 31 نیست بکلزار مدیحات سزا
همچو سهی جرب فصیح المقیل
- 32 ای شه فرزانه که در پیش تو
پادشهان رخ نهاداز اسب و پیل
- 33 من بچنین دانش و طبع سلیم
مست روا پیش تو باشم دلیل
- 34 بامن مسکین و کدا و فقیر
همتی کن کور شود تا بخیل
- 35 ناکه بینا ید بجهان روز عید
از در تو روز هیود تارحیل
- 36 هر شب تو قدر شود روز تو
عید کند حضرت رب جلیل

25- Der-Medh-i Kâsım Paşa ve Şıfat-ı Engüsterî

(B: 36b)

Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lün

- 1 İm bir itdi dehen-i yâr ile beñzer hâtem
K'eyledi hüsni ilini böyle müsahhar hâtem
- 2 Seyr ider hüsni ilini gonca-fem ü la' lîn-leb
Altun üsküflü güzel dilbere beñzer hâtem
- 3 Taht-ı zer üstine geçdi geyüben la' lîn tâc
Fitne Ye'cûcnadur sedd-i Sikender hâtem
- 4 La' l-i cân-bahşı gibi itmege teshîr-i kulûb
Çevre yanına çeker haţ-ı müdevver hâtem
- 5 Mey gibi ayağa düşüp elin öpsem yârûñ
Kıatı gönli tarılır kaşın eger her hâtem
- 6 Serçe barmasına degmez biñ eger sa'y itsen
Zûr-ı bâzû ne virür çün ola bî-zer hâtem
- 7 La' l-i cân-pervere beñzer dirilür şöyle ki var
Gözine kan görünür ölümün ister hâtem
- 8 La' lden başına odlar yakuben zer-ger-i hüsni
Pûte-i gamda şıkuş şızırup eyler hâtem
- 9 Raşş urup döne döne bezme gazel-h'ân olmuş
Eyleyüp bu gazeli şevk ile ezber hâtem
- 10 Daşınaldan berü ol gözleri ' abher hâtem
Gözi âdem mi görür ey kaş'ı ' anber hâtem
- 11 Bir tel iplige yazup Rûmî Hıfâyî yaprak
Naşş idüp la' lüne ad eylemek ister hâtem
- 12 Dem-be-dem ' aks-i leb ü zülfüñ ile çeşmüm olur
Şûret-i İsí vü Meryem'le muşavver hâtem

- 13 Beñzer ol nâme-i tezvîre hatuñ kim yazılup
Oldı mihr-i dehenüñ aña müzevver hâtem
- 14 Diline nâm-ı lebüñ alsa şulanur ağzı
Mihri kim hoşka-i dür-pûşına başar hâtem
- 15 Nakş idüp geçdi sevâd işini hattı lebine
La' lden zer-ger-i hüsn eylemek ister hâtem
- 16 Şeh-i 'âdil işigünde beni yâd itmek için
Barmağın rişte-i zerrîn ile bağlar hâtem
- 17 Âteş-i la' le buhûr itmek için 'anber olur
Âşaf-ı şâh-ı cihân bezmine micmer hâtem
- 18 Oldur ol burc-ı kerem Hâzret-i Kâsım Paşa
Mihri mührinden olan bende-i ahkâr hâtem
- 19 Mühri dünyâyı bütün avcuna olsa n'ola kim
'Adl idüp her işini ad ile işler hâtem
- 20 Barmağı âb-ı revân yüzügi altun lüle
Yiridür olsa n'ola çeşme-i enver hâtem
- 21 Vefk idüp nâm-ı şerîfüñ götürür başında
Tâ ki sen luğf iyesin ide müsahhar hâtem
- 22 Âşafâ bağlasa luğfuña binâen yaraşur
Himem-i baħr-i kefüñ feleke lenger hâtem
- 23 Elleyüp başına kaħsa ne 'aceb dest-i nigâr
Geçinürmiş yed-i kâdrüne berâber hâtem
- 24 Mehd-i keffünde yapup nakş-ı nigâr ile nigîn
Tıfl-ı nev-reste gibi barmağ emer her hâtem
- 25 Kâlbde nâme gibi nâm-ı şerîfüñ şaħınur
Oldı çün mühr-i Süleymân ile mih-ter hâtem

- 26 Taşı başa başı taşu uruban sa' y eyler
İşigün bendesine olmağa çâker hâtem
- 27 Kankı taş katı ise başını ursa yiridür
Olmadı çün işigün taşına hem-ser hâtem
- 28 Geçmiye hükmi cihân mülki berâtınıñ ebed
Yed-i kadruñla'ña mihr itmez ise ger hâtem
- 29 Olalı mühr-i Süleymân yed-i kadruñe qarîn
İns ü cân emruñe fermân-ber ü çâker hâtem
- 30 Burmadur kavı-ı kuzah mihr-i cihân-tâba nigîn
Rif atüñ barmağına çarh mücevher hâtem
- 31 Diyüp işitmege vaşfuñ dehen ü güş olmış
Kulağın burma eyü aduñı söyler hâtem
- 32 Ne tılısm eyledi gencîne-i destüñde ' aceb
Sîm ü zerden düzedür heykel-i ejder hâtem
- 33 Giceler meclisüñe mührüñi mûm ile oğur
Baht-ı pîrûze irüp olalı server hâtem
- 34 Eyu ad ile n'ola hâtem olursañ yaraşur
Nitekim silk-i nebîlerde peyem-ber hâtem
- 35 Zîhn-i dūşîzeme dâmâd-ı ' aqıl itdi nişân
Viridi vaşf-ı dehenüñ aña mücevher hâtem
- 36 Ğam-ı hecründe Sehî çekdügi derd ü eleme
Râstî âgız açup tapuña söyler hâtem
- 37 Eyledi Ğam gözüm ağın ten-i zerdüme nigîn
Bulsa elmâs ile zîver yaraşur zer hâtem
- 38 Derdümi ' izz-i hużûruñda diler kim ide şerh
K'eyledi kışsa-i ahvâlümü defter hâtem

- 39 Görđi vařfuñda olan şi' r-i ĥayâl-engîzüm
Kaldı ĥayrân ısırup barmağını her ĥâtem
- 40 Fi'l-meşel bir şanem-i ĥonca-dehendür şi' rüm
Ki doğunmış ola her barmağına zer ĥâtem
- 41 Âşafâ mühr-i Süleymân ola avcuñda müdâm
Şağ elüñde ola tâ ĥaşr muğarrer ĥâtem

26- Der-Medh-i Sultân Süleymân Şâh Der-Şıfat-ı Câm

(B: 38a)

Mef'û lü / Fâ'î lâ tü / Me fâ'î lü / Fâ'î lün

- 1 Döndi şafâ sefinesine zer-nigâr câm
Baħr-i neşât buldı gibi rûzgâr câm
- 2 Almış kolına şubh güneş şâh-bâzını
Gör kim ne şîve ile tutar dest-i yâr câm
- 3 Bezme şurâhi sedd-i Sikender olup turur
Ye'cüc-ı fitneden idinüpdür hişâr câm
- 4 Pergâra çekdi cümle-i aşhâb-ı şöhet
Cedvel gibi olursa n'ola râst-kâr câm
- 5 Beñzer ki da' vet itmek için çekdi dâyire
Durmaz kadeh du' asın oğur bî-şümâr câm
- 6 İster ki ala şems-i sa' âdetden irtifâ'
Almış ele zamâne suşurlâb-vâr câm
- 7 Mir'ât-ı kalbi silmek için oldu mişkale
İster ki sırr-ı gaybı ide âşikâr câm
- 8 Mihr ile mâh sâgar u sürh-i şafağ şarâb
Elden zamâne komadı leyl ü nehâr câm
- 9 Rind-i cihân-dîde gibi âl idüp yürür
Gördüğü mâh-pâreyi eyler şikâr câm
- 10 Hercâyidür egerçi ki baş üzre yiri var
Her bir gönülde itse yiridür qarâr câm
- 11 Her nâzenîne zînet [ü] zîb ü bahâ virür
Meşşâta-i cemâledür âyine-dâr câm
- 12 Gözüm yaşı yeñilmedi ha durmadın ağar
Buldı zamâne taşî ile inkisâr câm

- 13 Oldı kadeh egerçi ki girdâb-ı ma^ç şiyet
Luţfi şuyıyla şuna direm Kirdigâr câm
- 14 La^ç l-i lebini itmese bûse kenâr-ı câm
Meclisler içre bulmaz idi i^ç tibâr câm
- 15 Yaşum ^ç aceb mi lâle gibi olsa sürh-rû
Şunsa lebinden ol şanem-i gül-^ç izâr câm
- 16 Gül gibi şâd u hurrem olup gözlerin süze
Nergis mişâl eline ala nigâr câm
- 17 Güvler lebüñ şarâbına âvâreler düşer
Devr-i lebüñde bulalıdan iştihâr câm
- 18 Yüzüñe bakmağa göz idinmiş habâbdan
Beñzer ki oldı hüsñüñe âşüfte-zâr câm
- 19 Ne deñlü taş bağırlu ise gözi yaşludur
La^ç l-i lebüñi görse olur eşk-bâr câm
- 20 Öpüp lebüñ iñen daği germ olmasun müdâm
^ç Uşşâk gönline doşınur zînhâr câm
- 21 Şevk-i mey-i lebüñle delürdi şarâb-ı nâb
Hum-hânelerde kaldı idüp ihtiyâr câm
- 22 Çıkdukça başa şevk-i mey-i la^ç l-i dil-firîb
İtse ^ç aceb mi şâhibini tâc-dâr câm
- 23 Sulţân-ı berr ü baır u cihân-baış u tâc-dih
Kim dest-i luţfi ile olur kâm-kâr câm
- 24 ^ç Âlem-penâh ya^ç ni Süleymân Şâh kim
Bezminde olsa tañ mı şeh-i nâm-dâr câm
- 25 Yevm-i veğâda her biri cânlar nişâr ide
Şunsa eliyle kullarına hoş-güvâr câm

- 26 Bir cüz'i fikr ile yedi iklîmi fetḥ ider
Dil mülkin açduğı gibi bî-gîrûdâr câm
- 27 Biñ pehlevânı başsa n'ola bir ayâğ ile
... zevi'l-iḳtidâr câm
- 28 Düşmenlerüñi ḳahr ile bî-tîğ ü bî-teber
Ne deñlü çoğ olursa ider târmâr câm
- 29 Virse 'aceb mi düşmene dârû-yı hûş-ber
Bezmüñde buldı çün bu ḳadar i' tibâr câm
- 30 Sen şol ḥudâygân-ı cihânsın ki bezmüñe
Cânlar virür iletmege her şehr-yâr câm
- 31 Hıfz eylemege maḥzen-i esrâr-ı ḳalbüñi
Bezmüñde oldı ḳal' a-i gevher-nigâr câm
- 32 Lâf ursa ṯa' n mı bezm-i dil-firûzuñı görüp
La' l-i lebüñ meyinden ider iftiḥâr câm
- 33 Gül gibi meclisüñde el üstinde ṯutdılar
Devrüñde buldı ḥaylice 'izz ü vaḳâr câm
- 34 Sâḳîlerüñle bir nefes olmağ için enîs
La' l-i müzâb aḳıdup ider cân-nişâr câm
- 35 Cür' añ irerse zerre ḳadar ḳara yirlere
Eyleye yir yüzini ḳamu lâle-zâr câm
- 36 Bezmüñde anı elden ayağa düşürdiler
Sırr-ı dehânuñ itdüğü-çün âşikâr câm
- 37 Bi ḳulı cüz'i luṯfuñ ide Mışr'a pâdişâh
Niteki bir gedâyı ider şehr-yâr câm

- 38 Hûlķuñla halk-ı   âlemi Şol deñlü toyladuñ
Kim ni  met ñle oldu yem n   yes r c m
- 39   Adl ñ Şu resme   âleme virmişdür intiz m
Kim devletüñde tutdı Őıg r u kib r c m
- 40 Dest-i   in yet ñle h l Ő eyledi dili
Dery -yı g mda k lmıŐ iken Hızr-v r c m
- 41 Tar k-i g mdan a dı dili r Ően eyledi
Dil h nesinde k yalı  st d-ı k r c m
- 42 Bir c m i urdi midhat-i   aŐķuñ Seh 'ye kim
Bir c r   asına degmez anuñ Şad hez r c m
- 43 İtdüm cih nda zer-ger-i tab  umdan i tir  
C m-ı cih n-n m  gibi bir y dig r c m
- 44 Bir bendeyem ki meclis-i medh ñde eyledüm
Bir nice nev  a Őan  at ile b -hum r c m
- 45 Redd itme ben k luñı ki bir eski k luñam
Eskimek ile  unki bulur i  tib r c m
- 46 Z kr itdügince Őıdķ ile medh    Ően ñı dil
Ref  i du  a-yı devlet ñe el açar c m
- 47 Ser-sebz ola hem Őe g list n-ı Őoĥbet ñ
Alduķça m h-ı nevden ele r zg r c m

27- Der-Şıfat-ı Tehniye-i Kudûm-i Sultân Süleymân Şâh

(B: 40a)

Fe´ i lâ tün / Me fâ´ i lün/ Fe´ i lün

- 1 Yüzüñi göricek şifâ gördüm
Dil marîzine hoş [devâ] gördüm
- 2 Merhabâ ey beşîr-i rahmânî
Seni hoş sağ esen şafâ gördüm
- 3 Nicesin nitedir neden düşdi
Yel yepék nitekim şabâ gördüm
- 4 Didi müjde işit ki şâh-ı cihân
Gün gibi geldi kim toğa gördüm
- 5 Çın seher´ âleme beşâret için
Muştuluğ itmegi sezâ gördüm
- 6 Oldur ol Hazret-i Süleymân Şâh
K´işigin Ka´be-i şafâ gördüm
- 7 Bâr-gâh-ı sa´ âdet-efzûnsun
Mağsim-i rızık-ı cân-fezâ gördüm
- 8 Sensin ol pâdişâh-ı´ âlem-gîr
Na´ t u vaşfuñı lâ-fetâ gördüm
- 9 Sen o şehsiñ ki âsitânuñda
Bu cihân beglerin gedâ gördüm
- 10 Hâmdülillâh ki devletüñde seni
Yedi iqlîme pâdişâ gördüm
- 11 Atuñ ayağı altına alduñ
Bu cihânı saña revâ gördüm
- 12 Hüküm ider şarka ğarba bendelerüñ
Seni bu mülke ben velâ gördüm

- 13 Feth ider yir yüzi memâlikini
Tîğ-i râyuñ cihân-güşâ gördüm
- 14 Bezm-i rezmüñde tîğ-i hûn-rîzüñ
Ben de câm-ı cihân-nümâ gördüm
- 15 ‘ Alemüñ nuşret âşiyânesidür
Zafer ü fethüñi hümâ gördüm
- 16 Hıfz ider büsbütün bu dünyâyı
Emr ü nehyüñ ‘ ale’s-sevâ gördüm
- 17 Bâd mümkin degül muhâlif ese
Emrüñ ile eser şabâ gördüm
- 18 Bâd-ı luţfuñ durur nesîm-i şabâ
‘ Âlemi kıldı pür-şafâ gördüm
- 19 Giceler şem‘ -i cem‘ -i devletüñi
Yandı par par pür-ziyâ gördüm
- 20 Zulmet-i küfr şem‘ idür kılıcuñ
Yapyalın yandı uğraşa gördüm
- 21 Düşmenüñi helâk ider bir bir
Kılıcuñ elde ejdehâ gördüm
- 22 Saña yavuz şanan ‘ adûlaruñuñ
İşin oñarmadı Hudâ gördüm
- 23 Rûz-ı maşser midür ki dîvânuñ
K’anda çok çok ‘ atâ cezâ gördüm
- 24 Bâğ-ı firdevse beñzedüp kapuñı
Sidreden anı muntehâ gördüm
- 25 Baş eger öpmege rikâbıñı mâh
Kademüñde anı dü-tâ gördüm

- 26 Hâk-i pâyuñla eşk-i dür-pâşum
Baħr-i eşkümde âşinâ gördüm
- 27 Kānlu gözüm yaşına şıḥhat ola
Hâk-i pâyuñı tûtiyâ gördüm
- 28 Ayağun toprağına sürmek için
Yüzümi yirden aşğa gördüm
- 29 ‘Îd-i vaşla irişmedüm ḥayfâ
Rûze-i hecrüñi tuta gördüm
- 30 Gelmedi oğya şâh-bâz-ı ümîd
Beg idüp göñlümi şala gördüm
- 31 Eski kuluñ durur du‘ âcı Sehî
Anı ben pîr ü bî-nevâ gördüm
- 32 Umaram dergehüñden olmaya redd
‘Abd-i muḥliş ki bî-riyâ gördüm
- 33 Nitekim sâl u mâh u leyl ü nehâr
Gele vü gide çapuna gördüm

28- Der-Vaşf-1 Sûr-1 Şeh-zâdegân ve Şıfat-1 Hıtne

(B: 41b)

Me fâ 'i lün / Fe 'i lâ tün / Me fâ 'i lün / Fe 'i lün

- 1 Çuruldı çetr-i mu' allâ döşendi naç' -1 zemîn
Cihân bezendi vü oldı mişâl-i huld-1 berîn
- 2 Bu dehr-i pîre-zeni gör nice civân oldı
Müzeyyen oldı cihân u cinâna döndi zemîn
- 3 Şu resme kendüzini zînet itdi dünyâ kim
Görüp bu zîneti kevn ü mekân ider taşîn
- 4 Hezâr reng ile şûret-pezîr olup dünyâ
Şanasın oldı bu ' âlem nigâr-ğâne-i Çîn
- 5 Şu deñlü buldı şeref yir yüzi zamânedede kim
Şafâ vü zevk ile tıldı kamu yesâr u yemîn
- 6 Cihânı velvelelerle pür itdi ser-tâ-ser
Figân-1 çeng ü çegâne şadâ-yı şavt-1 hazîn
- 7 Şadâ-yı şavt-1 terâne ' amel virüp naqşa
Uşûli dâyireden def tıutup ney itdi enîn
- 8 Çalındı kûs u nağâre figânlar itdi nefîr
Sipihir tāsına düşmez dağı bu resme tanîn
- 9 Bu şevk u zevk u bu luţfi görüp hemân ol-dem
Bezendi her şanem-i dil-rübâ vü mâh-cebîn
- 10 Şalındı ' aşık u ma' şûk yer yerin nitekim
Şalındı Vâmık u ' Azrâ vü Husrev ü Şîrîn
- 11 Bezendi bezm-i şafâ vü donandı cây-ı tarab
Neşât u şâdi ile tıldı her dil-i gam-gîn
- 12 Cinâna döndi bu bezm-i şafâ ki leyl ü nehâr
Bir oldı gıceyi mağv itdi rûzgâr hemîn

- 13 Çurıldı meclis-i   iřret döşendi ħ ân u simâť
D k ldi geldi fir v n nef yis-i reng n
- 14 Dizildi geldi hez r n hez r ni  metler
Ki kimseler idemezler o ni  meti ta  y n
- 15 Pil v şanma bezimde yıġın yıġın görinen
Pirinç d nelerid r ki oldu dürr-i şem n
- 16 Yapıldı ortaya geldi g l c-ı ş r n-leb
Ezildi şekker iġildi niteki m -i ma   n
- 17 G r ndi ġin  tabaġlarda şekl-i senb se
Sem da nite ki g rindi ş ret-i Perv n
- 18 şu ħadde biçdi v  yaşandı s kker  ħelv 
Ki řaġı yaġmasını itdi k h  v  peşm n
- 19 Yıġıldı ol-kadar eşk l-i şekker n b -ħad
Ki vaşf n itmeye vaşş f  gerse bi de birin
- 20 Çeh r-p  v  vuġ ř u t y r-ı reng- -reng
Kimisi fil   kimi at kimisi ş r-i ġ r n
- 21 Fez -y  bezmi tolu ġaz u ördek   şeh-b z
Hez r t ťi v  ġumr  ġek vek   ř h n
- 22 şanasın uġmaġa döndi bu bezm     işret-g h
O deňli eyledi kendin  r yiř   tezy n
- 23   Aceb mi olsa eger naġl-i m m  b ġalem n
Kim aldı g l-şen-i cennetden  rneġi naġřın
- 24 Boyadı gök yüzüni göge  sum n ler
Cih n yüzine tar ka düşürdi ġarġ-ı ber n
- 25 Bu řevġ u zevġle ħalk -ı cih n tem ş ya
Ayaġa bindi gelüp hep ġamu kih n   mih n

- 26 Zemînde yer bulımayup bu seyre a ile gün
Felekler üzre çıkup oldu çeşm-i ‘ âlem-bîn
- 27 Görüp bu bezm-i laîfi baña didi bir pîr
Nedür bu meclis-i ‘ işret bu tertîb ü âyîn
- 28 Didüm ki husrev-i âfâk sûr ider oldur
Cihân-penâh u memâlik-sitân u server-i dîn
- 29 Hudâygân-ı cihân Hazret-i Süleymân Şâh
Kim oldu tîrem-i firûze hâteminde nigîn
- 30 Hümâ-yı saltanatında ‘ aceb şeref var kim
Şıgındı kanadı altında kaldı çarh-ı berîn
- 31 Serîr-i hükme Süleymân-ı ins ü cindür ol
Halâş ola mı elinden ‘ adû-yı dîv-i la‘ în
- 32 Bu devre irse göreydi şehüñ bu haşmetini
Öñince gâşiye-dârı olaydı fağfûr-ı Çîn
- 33 Ri‘ âyet-i sünen-i fahr-i enbiyâ itdi
Ki bula sûr ile zînet cihânda şer‘ -i mübîn
- 34 Diledi k’eyleye sünnet o şâh-zâdelerin
Buyurdu kim ola bir hıtne sûr u hûb-âyîn
- 35 Kinâye ile diyem vaşf-ı hıtneyi diñle
Ki hâşıl ola senüñ gönlüñe bu ‘ ilm-i yaqîn
- 36 Dâr oldu hâtemi barmağda şâh-zâdelerüñ
Ki barmağından alup yüzügin giderdi hemîn
- 37 Uzadı dırnağı barmağlarında beñzer yâ
Ki dırnağını kesüp aldı anı nâhun-çîn
- 38 Şoyundu gonca-i zanbağ yağûd gılâfından
‘ Ayân oldu göründi çü şûşe-i tesmîn

- 39 Başından aldı çeküp ya toğancı üsküfünü
Diler meger şala keklik şikârına şâhîn
- 40 Kıpıldı bir delükanlunuñ üsküfi başdan
Ya rûzgâr yele virdi bir gül-i nesrîn
- 41 Sehî saña bu ma'ânî neden durur hâşıl
Meger ki hâtif-i ğaybı ider saña telkîn
- 42 Cihân yüzi nitekim 'ayş-ı şâdı ile güle
Neşât-ı 'işret ile yir yüzi ola tezyîn
- 43 Bahâr-ı gülşen-i 'ömrin bu şâh-zâdelerüñ
Kemâle irgür İlâhî hazâna itme qarîn

29- Der-Medh-i Tevkîf -i Muştafâ Çelebî

(B: 43a)

Mef 'û lü / Fâ 'i lâ tü / Me fâ 'î lü / Fâ 'i lün

- 1 Ey hüsni ile serîr-i sa' âdetde zer-nişân
V'ey milket-i cihâna Sikender-zafer nişân
- 2 Döne döne cihânı gezüp seyr iden kişi
Görmedi bir senüñ gibi bir hûb-ter nişân
- 3 Çekdi çevürdi avcına koydı cihânı hep
Hükmiyle halka söylese n'ola ne var nişân
- 4 Naşş u bahâda görine tâvus kıyruğı
Şahn-ı semende yazılur olsa eger nişân
- 5 Bir lâciverdi çînî şurâhî mişâlidür
Bezm-i tarab-fezâ-yı mekâtibde her nişân
- 6 Olmasa idi kıble-i maḥlûḳ-ı kâyinât
Miḥrâb vaz' ı şekline olmazdı her nişân
- 7 Şâhib-velâyet olsa 'aceb mi bu devrde
Bektâşi tâcı geydi kuşandı kemer nişân
- 8 Naşş-ı nigîni mühr-i Süleymân degil midür
İnsi vü cinni itse müsaḥḥar ne var nişân
- 9 Esrâr-ı gayba olmasa elbette muḥḥali'
Virmezdi halka ḥayr ile şerden ḥaber nişân
- 10 Olmasa anda ḥâşiyeti ism-i â' zamuñ
Baş üzre hırz-ı cân gibi itmezdi yer nişân
- 11 Kimüñ başına sâyesi düşse 'azîz olur
Devlet hümâsıdur ki açar bâl ü per nişân
- 12 Altunlu tâc geydi gümüñ taḥta geçdi çün
Oldı cihânda pâdişeh-i baḥr ü ber nişân

- 13 Yelken dūrîde itdi donadup sefînesin
Feth ü zafer diyârına eyler sefer nişân
- 14 Âyât-ı luṭf u ḳahr ile gökden iner gibi
Gösterdi ḥükm-i şâhı melâ'ik-siyer nişân
- 15 İyliği luṭfa şarf ider ü ḳahrı zâlîme
Bâğ-ı 'adlden uşbunı virür şemer nişân
- 16 Bir girde-bâlişe ṭayanup iki şehir-yâr
Mülk-i cihânı ṭutmağa yazup şalar nişân
- 17 Şâhib-şadâret itmege bir ehl-i devleti
Virdi eline gün gibi mihr-i seher nişân
- 18 Mihr-i sipihr-i faẓl u ma'âlî Nişâncı Beg
Kim dest-i luṭfı ile bulur zîb ü fer nişân
- 19 Ol kim cihânda muşliḥ-ı dünyâ vü dîn olup
Ḳânûn-ı şer' dâyiresine ider nişân
- 20 Sen şol ḥudâygân-ı cihânsın ma'ârifüñ
Dîvân-ı 'arşa-gâh-ı felekde aşar nişân
- 21 Bir günü zâhir eyledüñ iki hilâlden
Devr-i ḳamerde sencileyin kim yazar nişân
- 22 Ḳuluñ gibi ḳalem ḳuşanup ḥizmetiñde cüst
Bağlandı biline iki yirden kemer nişân
- 23 Zerrîn şem' -dân ile kâfûrî şem' dür
Ṭûmâr olup ḳapuñda ṭutuşup yanar nişân
- 24 Ta' bîr-i ḥûb ile bulur aḥkâmuñ i' tibâr
'Ayn-ı 'inâyetüñle olur mu' teber nişân
- 25 Ḥükm-i cihân-muṭâ' uñı tenfîz itmege
Olmış ezel güninde ḳazâ vü ḳader nişân

- 26 Dest-i şerîfûñ öpmege cânlar virir kalem
Yüz sürmege işigüñe ğayet iver nişân
- 27 Ser-^ç asker oldı geldi alay gösterüp saña
Mülk-i cihânı tutmağa sancağ çeker nişân
- 28 Zülfüñ ki yazılır haţ-ı miskînüñ üstine
Âyât-ı hüsnedür per-i tâvûs ser-nişân
- 29 Evşâf-ı hüsñ ü hulküñi medh itmek istedüm
Virdi hemân-dem uşbu ğazelden haber nişân
- 30 Beñzer kaşuña beñzemek ister meger nişân
Görüp kaşun mişâlini gerer çeker nişân
- 31 Ebrûlaruñ mişâlini meşķ itmek istese
Levh-i cemâle nûn-ı müşennâ yazar nişân
- 32 Resm itdüğince kaşını ğayetde ter düşer
Anûn içün kağıdlara burar şarar nişân
- 33 Hatt-ı lebüñle şafha-i ruhsâra kâkülüñ
Düşmiş berât-ı hüsne ğüzel mühr eger nişân
- 34 Levh-i ^ç izâruñ üzre döşenmiş yatur saçuñ
Şan tâvusı mürekkeb ile yazdılar nişân
- 35 Gelmiş havâledür ^ç amel-i hüsne gözlerüñ
Almış eline iki kaşuñdan birer nişân
- 36 Başın eline aldı bu göñlüm yüreklenüp
Tîr-i hadeng-i ğamzeñe dikmek diler nişân
- 37 Ben şol Sehî degül miyem ey serv k'eyledüm
Kaşuñ kemânı oğlarına cân u ser nişân
- 38 Vaşf itmese benüm gibi bir kimse medhüñi
Menşûr-ı şâha yazmaya her bî-hüner nişân

- 39 Gerçi ki ehl-i fazl iñen çok bu devrde
Yetmez mi uşbu şi' r baña muhtaşar nişân
- 40 Devr-i kamerde da' vi-i fazl eyleyenlere
Bu şi' r-i sihr-sâz yeter muhtaşar nişân
- 41 Altun kalemle yazmaludur şi' r-i bendeyi
Altun ile yazılsa olur mu' teber nişân
- 42 Şi' rüm redîfi tutdı eķâlîm-i seb' ayı
Olalı mülk-i nazma şeh-i tâc-ver nişân
- 43 Koma ayağa düşmişî luţf eyle al elin
Yiter iki cihânda saña bu kadar nişân
- 44 Tâ rûzgâr levhasına hâkim-i ezel
Kudret eliyle yaza kazâ vü kader nişân
- 45 Olsun sa' âdetüñ güneşi gün gibi şerîf
Yazdukça levh-i çarha hilâl-i kamer nişân

**30- Der-Medh-i Pâdişâh-ı Zıllullâh Sultân Süleymân
Şâh ve Şıfat-ı Bahâr**

(B: 45a)

Fâ ‘ i lâ tün / Fâ ‘ i lâ tün / Fâ ‘ i lâ tün / Fâ ‘ i lün

- 1 Şemse yazdı rûmî yapraklarla gül-şende zemîn
Kim anuñ bir yaprağın yazmaz hezâr Erjeng-i Çîn
- 2 Gül-şene virmiş şabâ bir veche hadd-i i‘ tidâl
Hızra dönmiş sebzler olmuş şular mâ’-i ma‘ îñ
- 3 Tâze cân virdi cihâna nev-bahâruñ mağdemi
Gülsitânı itdi enfâs-ı şabâ huld-ı berîn
- 4 Bâğa gel gör hâl diliyle ne remz eyler çemen
*Hâzihî cennâtü ‘adnin fedhulûhâ hâlidîn*¹⁶
- 5 Şahn-ı gülşen bir zümürüd kaşr olmuşdur meger
Câm-ı zer-kârıdur anda gül konulmuş yir yirin
- 6 Sâye-i serve güneş düşdükçe yaprağdan düşer
Bâğa kaplanı nihâli yer yer altunlu zemîn
- 7 Gösterür mevc-i çemenden her seher bâd-ı nesîm
Gülsitânı baħr-i aħder jâle-i dürr-i şemîn
- 8 Haţt-ı reyhân gibi olmuşdur benefşe dūd-reng
‘Ârız-ı dil-ber gibidür şahn-ı gül-zâr âteşîn
- 9 Virdi zînet lâleye gül-gûne ile nev-bahâr
Çekdi sürme nergisüñ yüzine mişl-i hûr-ı ‘ îñ
- 10 Seyre yelkencek çıkup kesb-i hevâ itmek diler
Ağ vâlâ pîrehen giymiş çemende yâsemîn

¹⁶ “Onlar ebedi olarak adn cennetine girmişlerdir” anlamına gelen “Hâzihî cennâtü ‘adnin fedhulûhâ hâlidîn” başta Zümer Sûresi’nin 73. ayeti ve Tâhâ Sûresi 76. ayetleri olmak üzere cennetle ilgili başka ayetlerden iktibas edilmiştir.

- 11 Sûzen ile nîlî hâl eyler ' izâr-ı gül-şene
İtmedin daği benefşe imtizâc-ı mâ' u tîn
- 12 Ğonca doldurmuş kabağını şarâb-ı âl ile
Sebzeler bezminde olmuş piste nuql-i şekkerîn
- 13 Dürr ü güher gül-şene niçün düşer faşl-ı rebî'
Çün degüldür faşl-ı gül-şen ferş-i firdevs-i berîn
- 14 Gül benefşeyle budur cem' olmaduğı ğalibâ
Görmedük cem' olmamışdur bir yire kîn ile dîn
- 15 Şavt-ı bülbül tâze hüsniyyâta virmişdür ' amel
Şu terâne bağladı ırlar bu şi' re âferîn
- 16 Yâ Rab ol hürşid mi yâ ruħ mı yâ meh yâ cebîn
Şad hezârân âferîn bir şun' -ı Rabbü'l- ' alemîn
- 17 Öldürürse tîr-i ğamzeñ ey kemân-ebrû beni
Yaz mezârum üstine hâzâ şehîdü'l- ' âşıkîn
- 18 Devr-i hüsnuñde meger gördi dehânuñ luţfını
Hacletinden ğoncalar dutmuş yüzine âstîn
- 19 Âsitânuñ gülsitânında gül-i nesrîn ki var
Bâğçe oğlanıdur kıızıl beñizlü şaruşın
- 20 Bâd-ı âhdan kıvırmış lâle yelken taķyesin
Allar giymiş sipâhî dil-beridür şanasın
- 21 Dôstum naķş-ı dehânuñda Süleymân mühri var
Yaraşur la' lüñe dirsem hâtem-i gevher-nigîn
- 22 Ğo ayauñ toprağına süreyin yüzüm gözüm
Pâdişâhum görme luţf it devleti ardın yegin
- 23 Dest-i miħnet pây-mâl itmiş durur ben bendeyi
Hey dimezseñ zulm elin uzatdı zülf-i ' anberîn

- 24 Zülf-i dil-ber fitneyi kesmezse ağlar varurın
Aña kim oldur penâh-ı ‘adl ü dâd u mülk ü dîn
- 25 Şâhib-i taht-ı sa‘ âdet husrev-i Cemşîd-baht
Kevkeb-i mihr-i siyâdet kâm-yâb u kâm-bîn
- 26 Hâzret-i Sulţân Süleymân Şâh-ı mülk-i ma‘ delet
Lâmi‘ -i nûr-ı hidâyet şâri‘ -i şer‘ -i mübîn
- 27 Oldur ol kim luţf u hulķı ‘ âleme zînet virüp
Tîb-i ahlâķıyla güller bitürür rûy-ı zemîn
- 28 Hilm ü ‘adli ‘ âleme bir veche vormüşdür şeref
Nite k’ihyâ itdi dünyâyı emîrû’l-mü’minîn
- 29 Egnine dikdükde devlet hil‘ atin itmiş Hudâ
Hilm dâmen ma‘ delet ceyb ü sehâvet âstîn
- 30 Fitne-i âhir zamân eylerdi dünyâyı harâb
Olmayaydı fikr ü râyı ‘ âleme hışn-ı haşîn
- 31 Kûh-ı Kâf’a virdi ağırlık vaķârı nitekim
‘Örfi dîvân ehline baķıslamışdur zîb u zîn
- 32 ‘Adl ü inşâfı cihâna şöyle ‘unvân virdi kim
Ma‘ delet dersin oķutmuş gibi Cibrîl-i emîn
- 33 Kâdri barmağına çarķ olmuş yeşimden bir yüzük
Âfitâb ol hâteme olmuş durur zerden nigîn
- 34 Ey felek-rif‘ at cihân husrevlerinüñ gözine
Tûtüyâ-yı hâk-i pâyuñ sürme-i ‘ayne’l-yaķîn
- 35 ‘Aks-i tîguñ görüben şu gibi ditrer âfitâb
Tüyi ürce geldi hışmuñdan kaçup şîr-i ğarîn
- 36 Tâc-ı devletdür ser-i nâmeñdeki nâmuñ k’aña
Eyledi baş üzre yir her husrev-i mesned-nişîn

- 37 Salṭanat ‘ahdine Ḥaḳḳ virmiş elüñe dest-i ḥaṭ
Anuñ için Ḥaḳḳ seni itmiş ḳamusından güzîn
- 38 Berḳ-i tîguñ şu‘ lesi yevm-i vegâda ḍarb-ı dest
Daḳdı düşmen boynına muḥkem kemend-i âteşîn
- 39 ‘Âlem içre tîḡ ü râyuñ ḥâfız-ı mülk eyleyen
Eylemiş nâm-ı şerîfüñ ḥâzin-i genc ü defîn
- 40 Ḥüsñ ü rây ile bugün sensin Sikender-menzilet
Fitne Ye‘cüc’ına tîguñ oldu sedd-i âhenîn
- 41 Sende bir sır ḳodı Ḥaḳ kim rezm-gâhuñ görse ḥaşm
Raḥş-ı ḥâşuñ şayḥasından yavı ḳılur kendüzin
- 42 Şehr-yârâ ‘ahd idüpdür devletüñde rûzgâr
Her diyâra şâh ide her bir ḳulnuñ eñ kemin
- 43 Şöyle tutdı ḥayr ile nâm-ı şerîfüñ ‘âlemi
Hep du‘â-yı ḥayr iderler ṭayyibîn ü ṭâhirîn
- 44 Mişlüñi devrân getürmez ḥaşre dek devr eylese
Gelmeye zât-ı şerîfüñ gibi idrâk-i metîn
- 45 Sen nice mümtâz iseñ eylükde vaşfuñ yazmada
Bencileyin bir daḫi yoḳ şâ‘ir-i siḥr-âferîn
- 46 Ṭotalum kim bencileyin ola şâ‘ir ḳanı yâ
Bir senüñ gibi fazîlet-perver ü dâniş-güzîn
- 47 Himmetüñ altun ider ṭopraḡı luṭf it ḥusrevâ
Bir nazâr ḳıl bendeye kim olmışam ḥâk-i mehîn
- 48 Şöyle nazm itdi Sehî silk-i cevâhir medḫüñi
K’işidüp taḥsîn ider nazmına serv-i râstîn

40b’de “oldı tîguñ” şeklinde geçen ifade, vezin gereḡi “tîguñ oldu” şeklinde düzeltilmiştir.

- 49 Nice kim her yıl cihânı zeyn ide faşl-ı rebî^ç
Faşl-ı gül-şen niçe k'ola reşk-i firdevs-i berîn
- 50 Dilerem Hâk'dan ki zât-ı pâküñe tâ haşr dek
Ola ^ç izzet hem-nişîn ü nuşret ü devlet mu^ç îñ

31- Medh-i Luţfi Paşa ve Şıfat-ı Serv

(B: 47a)

Mef 'û lü / Fâ 'i lâ tü / Me fâ 'î lü / Fâ 'i lün

- 1 Şâlınsa gelse gül-şene ol gül-^ç izâr serv
Turduğı yirde kıriya kıala hezâr serv
- 2 Cennet fezâsı gibi olurdu fezâ-yı bâğ
Şahn-ı çemende olalı her bir kenâr serv
- 3 Her dânesine nâfe-i misk-i Hutten dinür
Gül-şen içini itse n'ola müşg-bâr serv
- 4 Pür-naıhdür egerçi ki serv-i sehî-mişâl
Hey'etde nâz u şivedür ol ' işve-kâr serv
- 5 Serv ol durur ki dâmenine kıonmaya ğubâr
Gül gibi pâk-dâmen ola ey nigâr serv
- 6 Ben bildüğüm nazarda güzel bî-bedel gerek
Güzellik ile bulmuş ola iştiâr serv
- 7 El yukamaya tâ k'aña her nâ-tırâşda
Pîrûzededen idindi yeşil bir hisâr serv
- 8 Bir ' işmet ehliür harem-i gül-şen içre kim
Başdan başa bürindi zümürüdi çâr serv
- 9 Zâhirde eli yufka yoğ illâ meger çenâr
Ma' nî yüzinden olalı zü'l-iķtidâr serv
- 10 Cârû mişâl sâyesi gül-zâr şahnını
Sildi süpürdi kıomadı hergiz ğubâr serv
- 11 Bir bezm-ğâh k'anda leb-i cûy-ı âb olsa
Zînet virür o meclise bûy-ı bahâr serv
- 12 Kıadd-i nigâra olduğı-çün bir pere şebîh
Bezm-i çemende buldı biraz i' tibâr serv

- 13 Zıkr itdügince şî‘ rümi gül-şende ‘ andelîb
Vecd oluben şafâ ile başın şalar serv
- 14 Dün bâğa geldi seyr ide ol gül-‘ izâr serv
Şaf bağladı selâma durup bî-şümâr serv
- 15 Bâlâ-yı yâra beñzeye mi tağda her çenâr
Reftâr-ı kıadd-i yâra ne yüzden uyar serv
- 16 Kıaddüñ gibi bulunmıya gül-şende bir nihâl
Boyuñ mişâli bir dağı yok şîve-dâr serv
- 17 Bustân-ı ‘ ârızuñda o sîb-i zenağ nedür
Kim gördi ola sencileyin mîve-dâr serv
- 18 Kıaddüñ kıyâmı lerze düşürdi vücûdına
Oldı hevâ-yı luţfuñ ile bî-karâr serv
- 19 Boyuñ görüp delürdi düşüp tağa her çenâr
İtdi cihânda gûşe-i bâğ ihtiyâr serv
- 20 Kıaddüñ hayâli şevkı ile kıanlar ağlasam
Her kıatresinde görine şûret nigâr serv
- 21 Keşf eylemeye şîve-i reftâruñı eger
İki biçilse cevri ile Cercîs-vâr serv
- 22 Öykündüğine kâmet-i dil-cûy-ı dil-bere
El kıodı gögi üzre ider i‘ tizâr serv
- 23 Sen ser-firâz ayağına îşâr itmege
Dâmânı tolu nâfe-i misk-i Taţâr serv
- 24 Rence-kadem buyur güli seyr eyle bâğa var
Yüz sürmege izüñe çeker intizâr serv
- 25 Cennet-mişâl olurdu gülsitân-ı şahñ-ı bâğ
Şalinsa gelse gül-şene Cem-ıktidâr serv

- 26 Destûr-ı a'zam ol ki gülistân-ı 'adlde
Bitürdi âb-ı lu'fı ile berg ü bâr serv
- 27 Âşaf-nişân-ı hâzret-i gerdûn-i'ktidâr
Hûrşîd-menzilet meh-i Keyvân-medâr serv
- 28 Adıyla lu'fı mazhar-ı lu'f-ı Îlâhidür
Gül-zâr-ı memleketde odur mîve-dâr serv
- 29 Şadr-ı şadâretüñ bezegi vü yaraşığı
Erkân-ı bâğ-ı saltanata kâm-kâr serv
- 30 Ey gülsitân-ı 'adle gül-i gülbün-i murâd
V'ey büstân-ı 'izzete şâhib-vaqâr serv
- 31 Baş üzere yir eyleyeli hâk-i pâyuña
Mülk-i çemende oldu şeh-i tâc-dâr serv
- 32 Sen serveri gelür diyü gül-zâra çın seher
Güller bezendi ayağa bindi hezâr serv
- 33 'Adlün şu resme 'âleme virmüşdür intizâm
Kim zerre deñlü olmadı zâr u nizâr serv
- 34 Kõmaz yavuz yel esmege bâğa himâyetüñ
Devründe daği görmedi bir inkisâr serv
- 35 Tûbâ boyuñ mişâlini gül-şende görelî
Buldı sa'âdetüñ ile hüsni-civâr serv
- 36 Egninde devletünde bahârî libâsı vâr
Nev-rûzî hil'at ile ider iftihâr serv
- 37 Bir şofra çekdi gül-şeni 'adlünde lâ-yezâl
Kim her kişiyi toyladı bî-ihtiyâr serv
- 38 Her kişi devletünde uyar arçada yatur
Bek başup ideli ayagın üstüvâr serv

- 39 Çok kimse geldi gül-şen-i bâğ-ı vezârete
Gelmedi daği sencileyin nâm-dâr serv
- 40 Gül-zâr-ı midhatüñde boyuñ vaşfını yazup
Dökdüm kenâr-ı gül-şene nice çatâr serv
- 41 Bir evdür iki karşılu beytüm ki kış u yaz
Evşâf-ı serv-ğaddüñ ile anda var serv
- 42 Şol deñlü yazmışam kad-i dil-cû-yı yâri kim
Toptolu oldu cümle yemîn ü yesâr serv
- 43 Bir tâze serv dikdi Sehî bâğ-ı vaşfa kim
Görmedi hergiz ancılayın rûzgâr serv
- 44 ‘ Adlüñ eliyle irse eger aña terbiyet
Bâğ-ı zamânede ola bir yâdigâr serv
- 45 Koma ayakda ben kulu luğf eyle al elüm
Lâyık degül kapuñda ola hâk-sâr serv
- 46 Serv-i redîf-i şi‘ rüme bir serv beñzemez
Şalınmağ ile olmaya her şâh-sâr serv
- 47 Güller baş açdı sebze bülbül du‘ â diler
Âmîn ider nesîm-i şabâ el açar serv
- 48 Olsun hemîşe gülbün-i bâğ-ı sa‘ âdetüñ
Ser-sebz nitekim ola kış u bahâr serv
- 49 Yâ Rabb bahâr-ı ‘ ömrine irişmesün zevâl
Şahn-ı çemende dâ’im ola pâ-y-dâr serv

32- Der-Medh-i Defter-dâr Muhammed Beg ve Şıfat-ı Hâme

(B: 49a)

Me fâ 'i lün / Fe 'i lâ tün / Me fâ 'i lün / Fe 'i lün

- 1 Şahâyıf-ı semen üzre saçar güher hâme
Nigâra hoş ğazel-i ter yazar meger hâme
- 2 Ne sihr ider lebi vaşında yâ Rab ol yârûñ
Elüme alsam olur cümle ney-şeker hâme
- 3 Emîr-i defter ü kân-ı kerem Muhammed Beg
K'idindi luţf u sehâsı elinde yer hâme
- 4 Midâd-ı nûr ile pürdür devât-ı hûrşîdi
Şu' a' -ı mihirden olmışdur aña zer hâme
- 5 Elin öpüp kara toprağa sürmege yüzini
Diyâr-ı Rûm'a kıılır Hind'den sefer hâme
- 6 Kıl ucı deñlü haber çekmege dehânuñdan
Devâtuñ ağızını görseñ nice arar hâme
- 7 Zebânı iki yarılır şafâ-yı lezzetden
Ne dem ki rûz-ı lebüñden virir haber hâme
- 8 Kõdı dehânına barmağ devât-ı hayretten
Şıfât-ı zâtuñı gör kim ne hoş yazar hâme
- 9 Lebüñden âb-ı hayâtuñ rumûzın ańlamağa
Karañulığa Hızır-tek düşüp gider hâme
- 10 Tutişa yana duhânı düte depesinden
Firâkuñ odı sözini diye eger hâme
- 11 Siyâh câme nigâr u çenâr-kâmetdür
Boyuñla kâkülüñe beñzese ne var hâme
- 12 Hıta-ı ' izâr-ı nigâra ilkâ-yı miskini
Müşâbih olduğı için iler çeker hâme

- 13 Mişâl-i şâmî kebûter idindi sîmîn bâl
Nihâl-i serv-i nigâra uçup konar hâme
- 14 Şu deñlü söyledi yârũ miyânı vaşfını kim
Bitürdi tü ağızında bu sîm-ber hâme
- 15 Yatur mağâr-ı kalem-dân içinde şan ejder
İşâret ile cihânı yapar yıkar hâme
- 16 ‘ Aceb ne luğ u kerâmet konuldı şânında
‘ Adû-yı ser-keşi cândan çeker eger hâme
- 17 Meger ki terbiyet itdi leğâfet-i tab‘ uñ
Ki sözde rişte-i cânâ dürer dizer hâme
- 18 Olup tırâş kalender-şifat o mâh-ebrû
Miyân-beste kapuñda yüzün sürer hâme
- 19 Baş üzre yer kademũnde idinse lâyıkdur
Sen ehl-i luğ degmesidür şimdi her hâme
- 20 Ayağa şalma ele al kalem uşığı gibi
İdinse n’ola yaraşur el üzre yer hâme
- 21 Ne dem ki vaşf-ı nigârı Sehî idem tañrîr
Şahâyif ellerin açar du‘ â diler hâme
- 22 Kemâl ü devlet ile ol sen eşref-i erkân
Nizâm-ı ‘ âleme virdükçe zîb ü fer hâme

19. beyitte vezinde bozukluk var.

TERKÎB-İ BENDLER

1- Der-Medh-i Dâvûd Beg Dâmâd-ı Sulţân Bâyezid

(B: 50a)

Fe 'û lün / Fe 'û lün / Fe 'û lün / Fe 'ûl

I

- 1 ' Acâyib leţâyif ğarâyib hayâl
Diyem dil bulursa ecelden mecâl
- 2 Eger haşre dek metni olursa şerh
Dinilmek ba' id ü yazılmak muhâl
- 3 Velî bir hikâyet ' aceb bir haber
İşid dil bulursa ecelden mecâl
- 4 Sefer ârzusın ideliden berü
Mora'nuñ hevâsı beni itdi lâl
- 5 Huşûşâ Kõrintus hevâsı ile
Şarardı beñiz ü bozardı mişâl
- 6 Gõñül toptolu od iki göz şuda
Diyeyim nitedür işid vaşf-ı hâl
- 7 Şuyı bed hevâsı çepel kendü şûm
Yöresi harâbe yatık pür-đalâl
- 8 Tõkınsa hevâsına bir şîr-i tıfl
Bir ayda kocala ola kaddi dâl
- 9 İçerse kimesne bir içim şuyın
Verem bağlar içi olur kendü lâl
- 10 Dağı görmez ayruğ o şihhat yüzün
Hõr olur ayakda kalur pây-mâl

6. beyitte iki mısranın yerleri değişik yazılmış.

- 11 Dirîgâ ki böyle olursa bu hâl
Dil ü cân bu gamdan tolar infi'âl

II

- 12 Egerçi hîşârı semâya irer
Veli bir çepel yer idinmiş maqarr
- 13 Olanca köyü hep perâkendedür
Ahâlisi 'âşî kamu pür-şerer
- 14 Harâmî kamûsı yeler uğrıdur
Şu resme ki gözden burunı siler
- 15 Kaçan kim yel esse eser sem yeli
Kaşırğa eser ü kıyâmet kıpar
- 16 Dem olur beş on gün kaşırğa eser
Tufanlar kıpar u göge yer tozar
- 17 Şunuñ gibi olur hevânuñ yüzi
Ki tozdan görünmez güneşden eşer
- 18 Katı yeller olup esicek revân
Eger kûh-ı Kaf'a tokınsa deler
- 19 Piresi oransız iñen çok durur
Talar it gibi vü sinek tek üşer
- 20 Boyumı zarûret kılpudur kemer
Îlâhî bu nev' a bititme sefer

III

- 21 Qo 'aķreblerini nitedür yavuz
Qomaz şoķduđını ider ol kıduz
- 22 İki engerekce var ola boyı
Şekilde kabîh ü özi egri boz

- 23 Bir ayda iki kez enikler müdâm
Yaşar beş kimisi kimisi otuz
- 24 Şoşup bir kişiyi urıcağ hemîn
Adım atlamadın yaturur henüz
- 25 Ya bergîrlerümüz ne zillet çeker
Şakağı olupdur yuda yuda toz
- 26 Olur bir tütam ot ikiye üçe
Yemi hoş bulunmaz ne kız ne ucuz
- 27 ‘ Aceb urdacıdır getürüp şatan
Kimi geyer miğâlî kimi ...¹⁷
- 28 Görinmezse göze dirîğ Eğriboz
Bu yirde kalırız zelîl ü uyuz

IV

- 29 Mora’nuñ diyârın idelden heves
Alup virmez olduğ nidelim nefes
- 30 Siñek çoşluğın şorarsañ eger
N’ideyim beyânı nitedür mekes
- 31 Bulunmaz kıyâsı oranı da yoğ
Hisâbıñ idemez anuñ hîç kes
- 32 Görinmez kemerde siñekden çâder
Beş onı yudulur alınsa nefes
- 33 Üşer her kaçışa yer iken yemek
Bişer yüz dem olur doyar her mekes

¹⁷ 27b’de “تودوز” şeklinde yazılmış olan kelimenin okunuşundan ve anlamından emin olmadığımızdan Arap harfli metnini yazmayı tercih ediyoruz. Günay Kut, aynı kelimeyi “Sehî Divanı” adlı makalesinde “todovuz” şeklinde okumayı tercih etmiş, fakat emin olmadığından kelimenin yanına soru işareti koymuştur. (Günay Kut (1978). “Sehî Divanı”. *Çevren* 20 (Aralık): 33.) Tahminlerimize göre bu kelime, yerel bir ifadeye benzemektedir. Bu yüzden taradığımız sözlüklerin hiçbirisinde rastlayamadığımız kelimenin Arap harfli metnini vermenin daha doğru bir tercih olacağını düşünüyoruz.

- 34 Იo kıllet elinden neler çekdügüm
Yularsuz anuñçün alupdur feres
- 35 Იudâyâ bu ne bed sitâre olur
Yanumda buçu yo k'alam bir 'ades
- 36 Gice dil bu hâli iderken hayâl
Gözümüñ pıñârın ılırdu Eres
- 37 Ferahdan bu göñlüm bulımazsa ses
Uçar cân afesden alur boş afes
- V
- 38 Იabîbüñ MuᲘammed Იakıçün ki var
K'anuñla amu şey ider iftiᲘâr
- 39 İlâhî Şu nûr-ı mu'azzam Იaı
Ki tutdı MuᲘammed yüzinde arâr
- 40 Sen eyle müyesser ki Dâvûd Beg
Ebed dü-cihânda ola kâm-kâr
- 41 Იudâyâ bu virdi sen eyle abûl
Be-Იaı MuᲘammed daᲘi çâr-yâr
- 42 Murâdı müyesser sa'âdet mezîd
Ola 'ömr ü devlet aña pây-dâr
- 43 Იulam kim mu'âf it günâhum keŐir
Eyâ ehl-i luᲘf u emîr-i kibâr
- 44 Elim al ki aldum ayada zelîl
Nazar ıl ki oldum apuñda ğubâr
- 45 Იo itsün iŐigüñ tavâfın Sehî
Ki envâr-ı luᲘfa çeker intizâr
- 46 Იapuñı mu'azzez iŐigüñ Şerîf
Murâduñ müyesser ide mîr-i kâr

- 47 Hâlâş it bu yirden yaqında ki var
 Hâbîbiñ haqıyçün bizi berr ü bâr

2- Der-Medh-i Ferhad Paşa vü Şıfat-ı 'Urs

(B: 52a)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

I

- 1 Gönlüme bir 'ayş u 'işret müjdesi ilhâm olur
Ğalibâ beñzer ki bir sûr-ı sürûr-encâm olur
- 2 Nice sûr ol belki bezm-i cennet-i a' lâ ola
Gicesi qadr ü berât u gündüzi bayram olur
- 3 Bir velîme oldı kim tâ haşr olunca kâyinât
Görmeye bir aña beñzer zînet-i İslâm olur
- 4 İctimâ' -ı 'îd ü nev-rûz ittişâl-i mihr ü mâh
İktirân-ı Müşterî vü Zühre bu aḡşam olur
- 5 Bezm-i rûḡ-efzâ degül mi bu zifâf-ı nîk-baḡt
Kim bu bezm içre melek ḡûr ile istiḡdâm olur
- 6 Şunsa bezm ehline sâḡî leblerinden câm-ı mey
Meclise çerem-i çeriz ol gözleri bâdâm olur
- 7 Güldi dünyânuñ yüzi oldı zamâne ber-murâd
Muḡtezâsın buldı dil bu ne şerîf eyyâm olur
- 8 Bârekallâh ey zifâf-ı zînet-i şer' -i mübîn
Kim saña taḡsîn ider 'âlemde taḡsîn-âferîn

II

- 9 Oldı dünyâ ḡamdülillâh cennetü'l-me'vâ gibi
Câm-ı mülden güldi meclis şâhid-i ra' nâ gibi
- 10 Naḡl-i şem' i şerm-sâr ider cinân gül-zârını
Dikilüp meclisde dursa serv-i ḡoş-bâlâ gibi
- 11 Bezme ol deñlü döküldi ni' met-i ḡân-ı ḡalîl
Oldı miḡmân-ḡâne ḡûyâ Ka' be-i 'ulyâ gibi

- 12 Hânegi beytine yer yer şemse olup zülbiye
Tâb virdi ‘âleme mihr-i cihân-ârâ gibi
- 13 Şerbet-i la‘l-i leb-i dil-dâra öykündüğü-çün
Kırma bâdâmiyi bezm ehli yedi helvâ gibi
- 14 Âsumânîler yaqub her şeb felekde mâh-tâb
Gökyüzün zeyn itdi gülden gül-şen-i hağrâ gibi
- 15 İzi tozına yüzüñ sür gamdan isterseñ halâş
Bir ferağ-bağş olmaya hâk-i reh-i Paşa gibi
- 16 Hâzret-i Ferhâd Paşa mihr-i burc-ı ma‘delet
Müşterî-rây u ‘Ufârid-fıtnat u meh-menzilet

III

- 17 Sensin ol kim heybetüñden kan kaşanur şîr-i ner
Vehm-i tîrûñden felekde Nesr-i Tâyir per döker
- 18 Virmese ‘adlûñ eli mehd-i felekde perveriş
Saltanat fâcın güneş geymezdi ey Cemşîd-fer
- 19 Gülşen-i ‘adlûñ cihân bâğını ihyâ eyledi
Eylemez bu deñlü ‘adl illâ Hudâ-yı dâd-ger
- 20 Feth ider rây-ı şerîfüñ hüsni tedbîr eyleseñ
Niçe yüz biñ leşker-i a‘dâyı bî-tîğ ü teber
- 21 Eyleyüp tennûr-ı gökde Cedyi vü Şevri kebâb
Nuql-ı bezm için götürdi şâh-ı encüm mâ-hazar
- 22 Rağş urur hengâme-i bezmünde çarğ-ı nâle-sâz
Germ olup elde def-i zer depredür şems ü kamer
- 23 Ey şehâvet ma‘deni v’ey menba‘-ı luğf u vefâ
Feyz-i cûduñdan bulupdur revnağ erbâb-ı hüner
- 24 ‘Ays u nûş eyyâmıdır gel gamdan isterseñ halâş
Hâk-i pây-ı Âşaf-ı devrâna göster ihtîşâş

IV

- 25 Gülşen-i hüsnünde dil vaşf-ı gül-i ruhsâr oğur
Beñzer ol tıfl-ı laţif elhâna kim eş'âr oğur
- 26 Bezm-i ğamda çekdügüm derdi saña şerh itmege
'Aşk firkat-nâmesini çengden evtâr oğur
- 27 Zâr zâr inler gönül ta' lîm-i 'aşk itse hîred
Tıfl-ı ebced-h'âna beñzer muttaşıl ağlar oğur
- 28 Serv-ğaddüñ vaşfi için bülbül-i şûrîde-dil
Gülsitânda şâh-ı gülden 'ilm-i mûsîkâr oğur
- 29 Luţf-ı tab' um nazmuma bir veche şûret virdi kim
Meyl idüp eş'âruma her bir şeker-ğüftâr oğur
- 30 Müctemi' olmağ için burc-ı şerefde mihr ü mâh
Bağt u iğbâli sa'âdet-hânesine yâr oğur
- 31 Bîkr-i fikre itdi dâmâd-ı hîred beñzer nişân
Rûzgâruñ şafhasında olmağa şî'rüm nişân

V

- 32 Oldı çün bezm-i laţifüñ ferruğ u ferhunde-fâl
Ğomadı ğam-ğîn gönülde zerrece gerd-i melâl
- 33 Aña beñzer görmedi 'âlemde hergiz bezm-i hâş
Gerçi çok 'işret temâşâ eylemişdür mâh u sâl
- 34 Gülşen-i cennetde şan iki nihâl-i tâzeyi
Rişte-i şer' ile 'ağd itdi virüp Hakk ittişâl
- 35 Mihr ü mâhı eşrefi gibi şarup kâğıdlara
Şaçu ilter işigüñe bu sipîhr-i bî-hemâl
- 36 Pîş-keş çekmek için yâhûd felek hinkini çarğ
Eyledi mihri kuţâs u na'lini itdi hilâl

- 37 Ayagũn toprağına saçmağa saçu yirine
Rişte-i nazma Sehî düzdi yine dürr-i le'âl
- 38 Âşafâ bu ' ayş u ' işret tâ ebed câvîd ola
Esmesün hergiz vücûduñ bâğına bâd-ı zevâl
- 39 Dâyimâ iķbâl ile mesned-nişîn-i ' izzet ol
Emrüñe râm olsun ' âlem muķtedâ-yı devlet ol

Der-Medḥ-i Sultân Süleymân Şâh

(B: 53b)

Me fâ 'i lün / Fe 'i lâ tün / Me fâ 'i lün / Fe 'i lün

- 1 ایا شهنشہ کشور کشا کیتی بخش
تویی که تیغ تو داده یملک عدل و قرار
- 2 بحکم سلطنت و خسروی سلیمان وقت
بعدل و جود و شجاعت چو حیدر کر آر
- 3 مهابت تو اکر دیده بود رستم ز آل
بپیش رخس تو باشد بیجان غاشیه دار
- 4 ایا کزیده ناس و خلاصه امت
مدیشی کویمت از من اکر نداری عار
- 5 بامر قول حدیث ثنا کو ابر دم
اطاعتی تباہل درین مقام و ودیاری
- 6 ولی چه چاره باجرای سنت نبوی
مقاومت ننموده باین فقیر کیار
- 7 معاونت بچنین امر نزد مساحب علم
معین است چه حاجت دین محل اکثر
- 8 ندانم از چه سبب این دو بزرگان زمان
چرا قبول نکرده ثواب آن غفار
- 9 زبنده بخش شاه جهان کم کردند
دریغ عارت ت عرسی نداماند بقرار
- 10 مراسم ذکر شخصهای ناموزون
فزون دهنده بوزته نیک بیک بشمار
- 11 کلیدهای قلاع ممالکهنرم
مسلمست بعون عنایت جبار
- 12 بشعر و سیف و قلم پارسی لغت انشا
جهات سته باین شش مماثلند بکار

- 13 لطایف سخنم خود شواهد هنرست
عجب چه شد که نکردند منکران اقرار
- 14 علی‌الخصوص در مدح پادشاه جهان
ز درج خامه صحایف پرند شهوار
- 15 شها بو صف تو من آن سخنورم که هنرد
کند ز شعر شعارم ظهیر استظهار
- 16 جواهر سخن من نه در خور مرکس
هنرد تباچ سلاطین نهاد یمین و یسار
- 17 بعندلیب غزل کوی کلشنت نرسد
اگر بجان ن‌بسرآید هزار بار هزار
- 18 بمرغ قافیہ پنج سرای مدحت
روا مدار بسنگ جفاکنند آزار
- 19 چه کویمت ز منیر چنین غریب شدم
منم که بیچ ندارم درآفر نیش یار
- 20 غریق بحر تحیر شدم سهی مددی
اگر زشه نرسد من نمیرم بکنار
- 21 من این یکانه عصرم زشر حقد حسود
بپا فتاده ز همت کرم‌نما بردار
- 22 تو پادشاه هنر دانش و هنر پرور
جه جای دم زدنت این وجود نی مقدار
- 23 دعای من شب روز ای شه جهان اینست
زباغ سلطنت و عمر باشی بر خوردار

Der-Medh-i Pîrî Paşa

(B: 54b)

Me fâ 'i lün / Fe 'i lâ tün / Me fâ 'i lün / Fe 'i lün

- 1 ایا خلاصه صدر صدور آصف رای
تویی که فکر تو بخشد بملك عدل و قرار
- 2 وقار حلم توداده جبال را تمکین
نیمین لطف تو بخشد بکان و بحر یسار
- 3 نهاده بر طبق عرض رای روشن تو
ضمایری که نهانست در دل ابکار
- 4 زکفته سخنان کمال اسمعیل
دوبیت از پی حال رمی کنم تکرار
- 5 مر ابکام دل دشمنان مکن تکلیف
که از تحمل این بار عاجزم زینهار
- 6 مده بیلی مر سقله کردن هنرم
که این چنین نکذارند حق خدمتکار
- 7 بخالقی که ایجاد آفرینش کرد
ببیک نفس همه ایجاد کاینات اظهار
- 8 بدان و دایع سبحن الذی امری
که شد بر آن ودیعت آمین احمد مختار
- 9 بر محرم اسرار خندان رسول
که اوست درره احمد عتیق و صاحب غار
- 10 عدل حضرت عمر بصحف عثمان
بعلم و طاعت حیدر بحق روز شمار
- 11 ... و قرش و باوج و قلم بکون و مکان
باسمان و زمین و بحق لیل و نهار

11. beyitteki kelime metinde siliktir.

- 12 ...بالش صدر وزارت تو که مست
بذات پاک توار ادرین زلمانه فرار
- 13 ...بخاک حبابت مشرفست سرم
نبرده ام من بیچاره غیرازین در یار
- 14 ببحر ثنای تو ذکرم نبود اندر دل
ببحر مدیح تو وردم نرفت در اسحار
- 15 کسی که باشرف خاک پای حضرت تو
مشرف چرا او بود چنین ناچار
- 16 بزیر پایه دست جلالت تو بود
وزیر و میر و پیامی و بنده و احرار
- 17 امید بنده چنین است ای کزیده ناس
شوی زباغ سعادت همیشه بر خوردار

12. beyitteki kelime metinde siliktir.

13. beyitteki kelime metinde siliktir.

NAZM

(B: 55a)

Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lün

- 1 امداز کلرخی تو درد هزارآن بر سر
مست زان نرکس جادو غم چندان بر سر
- 2 هاشمی نسل ازان شد بچمن زار جهان
دارداز سبز علامت کل خندان بر سر
- 3 سرو بالای نکارم ز لطافت بد مد
از رخ و زلف سمن بو کل و ریحان بر سر
- 4 هر که بزم صفا جان دمداز شوق رحمت
سوره نور خواند شمع شبستانن بر سر
- 5 دهازل هر چه نوشته بسرم حرف بحرف
سر نوشتم همه ارد خط خوبان بر سر
- 6 منم از کردش دوران که نشد یکسر مو
همچو زلف تو مرا حال پریشان بر سر
- 7 کر ازین گفته بار یک خیالی شنود
فتداز شرم بپا حضرت سلمان بر سر

KİT' A

(B: 55b)

Me fâ 'i lün / Fe 'i lâ tün / Me fâ 'i lün / Fe 'i lün

- 1 ایا خلاصه عیان و زبده ارکان
کرم بخدمت تو بنده ایست بی مقدار
- 2 کرم ز لطف جنابت شد مست شرمنده
از آن قرار نموده کنون ز نزد دکیار
- 3 ترا بفکر بخوانم سکندر ثانی
که پیش حکمت تو شد ارسطو زار نزار
- 4 وقار حلم تو داده شکوه را تمکین
یمین لطف تو بخشد بکان و بحر یسار

Der-Medḥ-i Sultân Selîm

(B: 55b)

Me fâ 'i lün / Fe 'i lâ tün / Me fâ 'i lün / Fe 'i lün

- 1 جواز داد بشادی زمانه را بطریب
ندای فتح سعادت بشیر شیرین لب
- 2 زسال نهصد و بست و دو ماه ذی الحجّه
کرفت خسرو روی زمین ملک عرب
- 3 شهنشهی که بستم ستور موکب او
قعفا غبار براردز مصر و شام و حلب
- 4 ... هلاک وجود عدوی مفسد وصال
خدای ذات شریف تو کرده است سبب
- 5 ... شعشعه تیغ او بوقت نبرد
بقلب شد فلک از نهیب لرزه تب

4. beyitteki kelime metinde siliktir.

5. beyitteki kelime metinde siliktir.

Münâcât

(B: 56a)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Fe 'û lün

- 1 İlâhî aç kaldum olmadum tok
Yüzüm kara günâhum çok 'amel yok
- 2 Benüm hiç bir işüm yok saña lâyıķ
Senüñ luţfuña ğarķ olmuş ğalâyıķ
- 3 Benem bir yüzi kara 'âsi bende
Özümden olmışam bîzâr ben de
- 4 Yüzi kara günâh-kârüm elüm boş
Yöneldüm işigüñe yüz urup uş

Mev'îza

(B: 56a)

Mef'û lü / Fâ'î lâ tü / Me fâ'î lü / Fâ'î lün

- 1 Derd-i dilüñe ister iseñ ey püser'îlâc
Dünyâ denîdür añun ile itme imtizâc
- 2 Ecnâs-ı naqd-i'ömrüñi âhir ider kesâd
Nağş-ı metâ'-ı dehre alınma şunup revâc
- 3 Mâl u menâle aldanup itme iñen gurûr
Bir cîfedür şaķın aña gösterme ihtiyâc
- 4 Hûân-ı zamâneden toķ olup çekme imtilâ
Nergis-mişâl uyğuya gel varma gözün aç
- 5 Zînet degüldür ol kişiyे derd-i ser virür
...

Der-Şıfat-1 Hızân

(B: 56b)

Mef 'û lü / Me fâ 'î lü / Me fâ 'î lü / Fe 'û lün

- 1 'İbret gözin aç bir nażar eyle bu cihâna
Ne renge boyar kendüyi gör yine zamâne
- 2 Bir vech ile reng itdi bu dünyâ özini kim
Pîr olmuş iken kendüyi döndürdi civâne
- 3 Her bir ağacın yaprağı bir şûrete girdi
Boyaca disem ben de olur bâd-ı hızâna
- 4 Evrâkı kimin şaru kimin ala boyadı
Kimini güzel bağlama boyadı mîyâna
- 5 Başdan başa ser-sebz idüp rûy-ı zemîni
Bir ferş-i zümürüd döşedi tâze zamâne

ĠAZELLER

1 (B: 60b)

Mef ʿ û lü / Fâ ʿ i lâ tü / Me fâ ʿ î lü / Fâ ʿ i lün

- 1 Şol dil ki ʿ aşk menziline râh oñarmaya
 o añma anı âlîʿ -i güm-râh oñarmaya
- 2 ʿ Âşık vişâle irmeye meyl itmese abîb
 Ey vây añna ki işini Allah oñarmaya
- 3 Âhum alup gice beni ağlatdı gerçi yâr
 orarın anı âh-ı seher-gâh oñarmaya
- 4 Tîgi elif çeküp dile tîri şıfır yazar
 Bağrum başını ʿ âıbet ol âh oñarmaya
- 5 Dil-asteyem firâ ile yâr eylemez nigâh
 Avâl-i bendeyi ne içün şâh oñarmaya
- 6 Ġamzeñ irişmez oldu dile ey ası kemân
 Kişi murâdı oını her-gâh oñarmaya
- 7 Firat şebinde şuʿ le-i âhum delîl olur
 orar ki kûy-ı yâra Sehî râh oñarmaya

2 (B: 60b)

Fâ ʿ i lâ tün / Fâ ʿ i lâ tün / Fâ ʿ i lâ tün / Fâ ʿ i lün

- 1 Şanma cânın şaınur cânâneden yâ her gedâ
 Dôst ʿ aşkıyla dil ü cân terkini eyler gedâ
- 2 Varlığın terk eyleyüp gözler anâʿ at gencini
 Yokluğıyla far ider ʿ âlem içinde her gedâ
- 3 Yâr derdiyle yanup yaıldıuğından azz ider
 Âteş-i minetde kendüzini âk ister gedâ

- 4 Şûretâ gerçi gedâdur bende-i dergâh-ı dost
Faqr yüzinden cihân sulţânıdur ekşer gedâ
- 5 Geç cihândan sâyesinde cân vir ol servüñ Sehî
Mâl ü mülk ü câh u izzet manşıbın neyler gedâ

3 (B: 61a)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Dil yanup hicrân odına olsa cânândan cüdâ
Sen naşîb itme İlähî ola cân andan cüdâ
- 2 Geh vücûdum hırmenine âteş urur 'aşk-ı dost
Dâne gibi gâh olur cismüm olur cân dan cüdâ
- 3 Gül yüzüñde gel tırâş itme gubâr-ı haţtı kı
Olmaz çün zerreler hûrşîd-i tâbândan cüdâ
- 4 Sebz-i hat kim la' l-i cân-bağşuñdan olmışdur tırâş
Hızrdur olmuş meger ser-çeşme-i cân dan cüdâ
- 5 Dil ki bir sevdâ ile düşdi şaçuñ zencîrine
Çok çekildi olmadı zülf-i perîşândan cüdâ
- 6 Gül yüzüñsüz nâleler itse Sehî ' ayb eyleme
Bülbül-i şûrîdedür olmuş gülistândan cüdâ

4 (B: 61a, M: 4b)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Görmüşem sen serv-i gül-ruhsârdan ben çok belâ
Râstî bu dôstum sen bî-vefâsın bî-vefâ
- 2 Şalınurken pîrehan nâzük tenüñe incinür
Anun için kızdurur pîrâhenüñ yüzün kabâ
- 3 Cûy-ı eşk ile kenâr itdüñ o servi ey gözüm
Veh ne sihr itdüñ demüñ artsun cihânda çok yaşa

- 4 Zülf-i miskînüñ hevâsı ile hoş-bûdur göñül
Nice yıl esdi yine anı getürdüñ bu yaña
- 5 Bûstân-ı dilde ayağına ol servüñ Sehî
Çeşmeler ağıtdı çeşmümden çemen bitürdi mâ

5 (B: 61b)

Mef ' û lü / Fâ ' i lâ tü / Me fâ ' î lü / Fâ ' i lün

- 1 Dil derd-i ' aşkuñ ile ço yansun yeter baña
Göster yüzüñi tek güzelüm bir nazar baña
- 2 Aldanma fitne-ger kaçınıñ yasına diyü
Âhû göziyle gamze-i mesti geçer baña
- 3 Cânâne kûyına yine dil ' azm idüp gider
Beñzer ki Ka' be yolına düşdi sefer baña
- 4 Nergis gibi yolında yüzüm ben zer eyledüm
Ol sîm-ten güzel niçün itmez nazar baña
- 5 Virmez isem Sehî zen-i dünyâya ben talâk
Halk-ı cihân içinde dimesünler er baña

6 (B: 61b, M: 4b)

Fâ ' i lâ tün / Fâ ' i lâ tün / Fâ ' i lâ tün / Fâ ' i lün

- 1 Kâmet-i dil-dâr öñinde serv geçmiş râst-pâ
Üstine dem dem anuñ-çün yol sürer bâd-ı şabâ
- 2 Baħr-i gamdan kurtulup fülk-i ten olmazdı ħalâş
Bâd-bân açup göñül bulmasa âhumdan hevâ

4a- hoş-bûdur / mu'attardur M

4b- getürdiñ / getürdi M

2a- ten / dil M

- 3 İtlerüñden gizlü gelse kûyuña düşmen n'ola
Dôstum çünki bilürsin görini gelmez kazâ
- 4 Şad-çeşm ü lâm-zülf ü râst-kâmetsin elif
Şal elüñ h̃ân-ı vişâle eyle 'uşşâka şalâ
- 5 Leblerüñ vaşfın ne hoş rengîn dir ey servüm Sehî
Lafz-ı nâzük-bârına taşsîn iderlerse sezâ

7 (B: 62a, M: 4b, P: 9b)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Ağlayup seyr eylese dil-ber mezârumdan yaña
Kabrüm üstinde biten serv ü gül ü bâdâm ola
- 2 Kûy-ı yâra ey şabâ vardıkda luţf it hâlüm añ
Ol meh-i bî-mihr ola ben zerreyi bir gün aña
- 3 Hâk-i pâyn görseñ ey dîde ne cevher nesnedür
İtdi gözüm meşrebin bir demde rûh-ı tûtüyâ
- 4 İşigüñ izi nişânıdır yüzümde gözlerüm
Yağmurından yaşumuñ irkildi geldi şu aña
- 5 Râ şaşuñla iki zülfüñ dâlı derd oldı baña
Yâ İlâhî olmasun bu derde kimse mübtelâ
- 6 'Aşğ u müşg idüp şaçuñ her yire müşg-efşân olur
Bî-vefâ hercâyî dil-berlerde 'aşğ olsun saña

3b- çünki / çün kim M

2. beyit P nüshasında 4. beyit olarak geçmektedir.

3. beyit P nüshasında 3. beyit olarak geçmektedir.

4. beyit P ve M nüshasında yok.

6a 'İşğ u meşk /'İşğ-ı müşg B

6. beyit P nüshasında yok.

- 7 Kim durur dirseñ Sehî ey serv-i nâzum bilmiş ol
Gice gündüz işigüñ bekler kapuñda bir gedâ

8 (B: 62a)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 ' Anberîn zülfüñ ki hem-demdür hat-ı reyhân aña
Sünbül-i terdür ki oldı çeşmüm âb-efşân aña
- 2 Ğamzeñ oqları dil ü cân murğın itdükçe nişân
Tâze ' aşkuñ odıdur sînemde zer kalğan aña
- 3 Zülf ü haţuñ bâğ-ı hüsnünde açaldan bâl ü per
Reşk idüp cevlân ider tâvus-ı Hindûstân aña
- 4 Çeşm-i mestüñ külbe-i dilde içerse şanımı
Bağrumı tennûr-ı ğamda ideyin biryân aña
- 5 Medh idelden şevkle sen servüñ evşâfın Sehî
Hacetinden reşk iltür şî' rdür yârân aña

9 (B: 62b, P: 1a)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Mey lebüñe öykinür gördi darıldı cân aña
Ağzın açdı güldi kaldı ğonca-i handân aña
- 2 Bunca demdür cevr ile bî-çâre itdüñ göñlümi
Hey vefâsuz niçe bir olmadı mı oran aña
- 3 İtiñüñ izi nişânıdur yüzümde gözlerüm
Yağmurından yaşımuñ irkildi kaldı şan aña

7b- bekler / gözler B

1b- güldi kaldı / kaldı güldi P

3. beyit B nüshasında yok.

- 4 Çatre çatre kan döker zıkr-i lebûñle gözlerüm
Gör nice tesbîh olmuş dâne-i mercân aña
- 5 Çana girdi hâk-i pâyn gözlerüm kuhl itmedi
Dôstlar hayr itmez âhir göresiz ol kan aña
- 6 Ol kamer evc-i felekde seyr iderken gün gibi
Nice menzil-gâh ola ol külbe-i aHzân aña
- 7 Zülfüñe baçduçça cânâ gözlerüm kanlar döker
Sünbül-i terdür saçuñ gözümdür âb-efşân aña
- 8 Gün yüzüñ mâhiyyetin bir veche vaş eyler Sehî
Görse istihsân ideydi germ olup Hassân aña

10 (B: 62b)

Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lün

- 1 Pek tutardum dâmenüñi virse el devlet baña
Âstîñüñ yüzüme sürmek yeter ‘ izzet baña
- 2 Sürebilsem yüzümi bir kez ayaguñ tozına
‘ Ömrüm olduçça yeter el virse bu devlet baña
- 3 Hâk-i pâyuñ tâc idüp geydüm melâmet hırçasın
Bir gedâyî dervişem yetmez mi bu kisvet baña
- 4 İtlerüñ tutup çapacaç yer bulmaz bendeyi
Âdemîlik eyleyüp gösterdi çok hürmet baña
- 5 Ben çulı bir görme ağıâr ile şâhum vechi yoç
Nisbet itmek bir segi göz göre ne nisbet baña

5. beyit P nüshasında yok.

7. beyit B nüshasında yok.

8a- eyler / itdi P

- 6 Bir gedâ iken cihân sultânı olurdum Sehî
 apusunda yir virüp yâr itse bir himmet baña
- 7 Dir imiş yolumda cân virsün benüm-çün ol nigâr
 Cânlar alur amze-i fettânı ne minnet baña

11 (B: 63a)

Fâ  i lâ tün / Fâ  i lâ tün / Fâ  i lâ tün / Fâ  i lün

- 1 Sînede her bir dögün bir dâg-ı asretdür baña
 Dilde tıguñ yarası zam-ı pür-âfetdür baña
- 2 Şalınup gelseñ ayağ üstine opar fitneler
 ametüñ ey serv-ad başdan ıyâmetdür baña
- 3 aste diller derdine Îsâ lebüñ eyler  ilâc
 Gitdi dermân eylemez bilsem ne ikmetdür baña
- 4 Yâri görsem vecd olup pür-âl olurum şevden
 Bilmezem ne olduğum yâ Rabb ne âletdür baña
- 5 ağ-ı ezelden dil-rübâlar  aşı kârumdur benüm
 Sen güzeller şâhınıñ sevgüsi il atdür baña
- 6 Bir dem ârâm it Sehî yanında gitme sevdüğüm
 Dâr-ı dünyâ sensizin bir künc-i minetdür baña
- 7 ar zehrin yutmada dil şöyle mu tâd oldu kim
 Yidi asdan geçmiş ağı şehd ü şerbet baña

12 (B: 63b)

Fâ  i lâ tün / Fâ  i lâ tün / Fâ  i lâ tün / Fâ  i lün

- 1 Za ferân keyfiyyeti var gülde andândur saña
 Ağzın açdı güldi aldı onca ayrândur saña

- 2 Sen ne gün yüzlü melek-peykersin ey hûr-ı behişt
Mihr ü meh ser-geşte vü âşüfte hayrândur saña
- 3 Gâh insân dir saña bu halk-ı ‘âlem geh melek
Müşg ilini ‘âlemüñ hall eyle âsândur saña
- 4 Hâtem-i mühr-i Süleymân’dur dehânuñ naqşı kim
İns ü cin cümle muîf’ üñ bende-fermândur saña
- 5 Sen güneşsin egnüñe bir câme çekdüñ nûrdan
Mâh-ı nev degme hilâlî bir girîbândur saña
- 6 Kuru gavğa itme gel şûfî bu hây u hûyı ko
Fârîg ol ‘âşık dirilme kuru bühtândur saña
- 7 Câm-ı la‘lün-çün ayağa düşdi zülfüñden Sehî
Göñli bu yüzden kalup hâtır-perîşândur saña

13 (B: 63b, M: 43b, P: 65b)

Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lün

- 1 Bezm-i gül-şende gazel-h’ân oldı beñzer ‘andelîb
Gül yüzüñ mecmû‘asın tekrâr idüp dir yâ mucîb
- 2 Bir şavber dâlna âyîne konmuş dir gören
Dildeki peykân-ı tîrüñ ey kemân-ebrû habîb
- 3 Beñzemezdi hüsn ile hûrşîd sen meh-pâreye
Başına üsküf urnup geymese altunlu şîb
- 4 Neyler ol çâh-ı zenaḥda hâl-i miskînüñ didüm
Didi kim bilmez misin dâg olur elbet nâf-i sîb

1b- habîb / mucîb P

4. beyit M nüshasında 6. beyit olarak geçmektedir.

- 5 Zülf-i bed-kîşüñ benüm ' ömrüm ne kâfir nesnedür
Kim biline dağdı zünnâr aşdı boynına şalîb
- 6 Vaşluñ ey meh-rû ıraklardan nice bir gözleyem
Var ümîdüm ki ola baña müyesser ' an-ķarîb
- 7 Luţf-ı ŧab' uñdur Sehî eş' âruña şöhret viren
Miske rağbetler virüp kıymetlü eyler yağşı ŧîb

14 (B: 64a)

Me fâ ' î lün / Me fâ ' î lün / Fe ' û lün

- 1 Müjeñ dil deldi ey çeşm-i pür-âşûb
Şaķındıķ göze ' âdetdür düşer çûb
- 2 Dolaşduğı budur haţtuña zülfüñ
Ķaralara şarılır Ķara mektûb
- 3 Ne sihr ider ' aceb yüzüñde zülfüñ
Kim oldu şaĥn-ı Beytullâha cârûb
- 4 Ħabîbüm vaşluña irsem olurdu
Olaydı ' ömr-i Nûĥ u şabr-ı Eyyûb
- 5 Sehî la' l-i lebüñ vaşf itmek için
Bulupdur nazm-ı cârî vü ter üslûb

15 (B: 64a, M: 39a, P: 52b)

Fâ ' i lâ tün / Fâ ' i lâ tün / Fâ ' i lâ tün / Fâ ' i lün

- 1 Ħûn-ı dilden ĥançerüñ yüzine al eyler niķâb
Ben za' îfüñ var ise Ķanından itmişdür ĥicâb

5. beyit M nüshasında 4. beyit, P nüshasında ise 6. beyit olarak geçmektedir.

5b- Kim biline dağdı zünnâr aşdı boynına şalîb / Biline zünnâr dağmış boynına aşmış şalîb M, P

6. beyit B nüshasında yok.

7b- miske / saña P

- 2 Şol kadar kıan ağladum zülfüñ ucından kim remed
Kıara bağtum gibi aşdı çeşümüme müşgîn niķâb
- 3 Dün tabîb-i ‘ aşka çok şordum devâsın derdümüñ
Ağzı yârın gösterür cânân zihî şâfi cevâb
- 4 Eyleyelden dil ser-i zülfüñ hevâsın ârzü
Ten türâb oldu gönül pür-nâr iki gözüm türâb
- 5 Mısr-ı hüsne Yûsuf-ı Ken‘ân olursa vechi var
Mekteb-i luţf içre almışdur güzellikden nişâb
- 6 Dâyim ol servüñ Sehî zülf ü ruğın yâd eylerem
Zıkr ü evrâdum budur *vallâhu a‘lem bi‘ş-şavâb*

16 (B: 64b)

Me fâ‘î lün / Me fâ‘î lün / Fe‘û lün

- 1 Cemâlüñ muşhaf-ı hüsni müretteb
Yazup hâl u haţuñla oldu mu‘reb
- 2 Lebüñe misk ile şîrînlık için
Haţuñ bir nüsha yazmışdur mücerreb
- 3 Beñüñ hod bir kıaraçidür ne yüzden
Lebüñ yanında olmuş ol muķarreb
- 4 Durulmuş gerçi kim halvet çeker mey
Lebüñ gibi degüldür şâf-meşreb

2b- çeşümüme / gözüme M

3a- çok / çün M

3b- cânân / yârüñ

3. ve 4. beyit M ve P nüshasında yer değiştirmiştir.

4b- türâb / pür-âh B

5b- luţf / hüsñ P

vallâhu a‘lem bi‘ş-şavâb: Doğruyu en iyi bilen Allah’tır.

- 5 Beni bir demde öldürür dirildür
Ne sıhr eyler ki sözde ol şeker-leb
- 6 Yeter cevri eyle cânâ hey yigit hey
Yaraşmaz pîre kim ola mu'azzeb
- 7 Kapuñda hâk olmağdur murâdum
İşigüñdür Sehî miskîne maṭlab
- 8 Koma hicrân bucağlarında tenhâ
Beni irgür vişâl-i yâra yâ Rabb

17 (B: 65a, P: 73b)

Mef 'û lü / Fâ 'i lâ tü / Me fâ 'î lü / Fâ 'i lün

- 1 Şol naşş-ı hüsni ne k'aña yoğ ey gönül şebât
Bünyâdı bir kıl üstinedür itme iltifât
- 2 Virme gönül cihâna ki bir bî-vefâdur ol
Aldamasun şakın seni dünyâ-yı bî-şebât
- 3 Bir iki gün şafâsına aldanma kim cihân
Kimesne manşıbına idüvirmedi berât
- 4 Naṭ'-ı felekde döne döne çarḡ-ı ferz-rev
Bir manşıb ile itdi niçe niçe şâhı mât
- 5 Yâr işigiñde bârî yüri fânî ol Sehî
İtmez vefâ kişiye bilürsin çü kâyinât

18 (B: 65a)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Fe 'û lün

- 1 İçerse kanum ol hûn-h'âra şıḡhat
Yaraşur sen gözi bîmâra şıḡhat

3b- Kimesne manşıbına idüvirmedi berât / Hiç manşıbına kimsene itdürmedi berât P

- 2 Libâs-ı ‘âfiyet giy kim yaraşur
Nitekim câna ten dil-dâra şîhhat
- 3 ‘ Aceb mi derdüñ ile şâd olursam
Ġamuñdan buldı dil bir pâre şîhhat
- 4 Lebüñ dârü’ş-şifâsından ‘ aceb mi
Bulursa bu ten-i bî-çâre şîhhat
- 5 Sehî ğamzeñden olalı zaħim-nâk
Bulupdur dilde her bir yara şîhhat

19 (B: 65a, P: 83b)

Mef ‘ û lü / Me fâ ‘ î lü / Me fâ ‘ î lü / Fa û lün

- 1 Gerçi gözüñ ağlatdı beni itdi ħimâyet
Yüzüme güle baksañ olur ‘ ayn-ı ‘ inâyet
- 2 Ġüsñüñe delîl oldı ħaţuñ göñlüme geldi
Ġûyâ ki nüzûl itdi semâdan yire âyet
- 3 Zıkr eyler iken vaşf-ı ruħuñ zülfüñi añdum
Bir yüzden olupdur bugün el-kışşa ħikâyet
- 4 Ķarşuñda durup âh idüp ağladuğum oldur
Şâyed ki dil-i señginüñe ide sirâyet
- 5 Yoluñda nişâr eyleyeyin cânımı cânâ
Sen dil-beri sevdi diyeler baña nihâyet
- 6 Ben bendeyi şâhum n’ola bir kez şora gelseñ
Dil miħnet-i hecr ile za‘ îf oldı be-ĝâyet

2b- yire / bize P

4b- Şâyed ki / Şâyed P; 4b- ide / eyleye P

6. beyit B nüshasında yok.

- 7 Çok âh u figân eyledi bülbül güle karşı
Beñzer Sehî serviden ider yine şikâyet

20 (B: 65b, P: 88b)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Fe 'û lün

- 1 ' Aceb mi cân u dil eylerse nefret
Görindükçe rakîb-i dîv-şûret
- 2 Didüñ kim başıñı top it yolumda
Senüñdür cân u dil aña ne minnet
- 3 Beliyle ağzı esrârı bilinmez
Yüri yok yire ey dil çekme zahmet
- 4 Lebüñ bir tûti-i şekker-şikendür
Bu mürde cisme cân vir anı söylet
- 5 Şaçüñ biñ cânâ bir kıldan geçüp bend
' Aceb iş aşdı üstâdına rahmet
- 6 Yüregüm yardı zülfüñ Zü'l-fekârı
' Alîlik eyledüñ koluña kuvvet
- 7 Sehî çokdan geçüpdür devr-i Mecnûn
Bir iki gün senüñdür şimdi nevbet

21 (B: 66a)

Mef 'û lü / Me fâ 'î lü / Me fâ 'î lü / Fa û lün

- 1 Âhîr ki gamuñ cismümi hâk idiser ey dost
Sinümde sînemden ide bârî güzêr ey dost

7b- serviden / servinden P

4a- şekker-şikendür / sükker-şikendür P

- 2 Miñnet bucağında elem-i hecr ile göñlüm
Gamdur yidügi içdügi hûn-ı ciger ey dost
- 3 Hâk oldı gam-ı hecrüñ ile cism-i za'îfüm
Bir gün ola cândan dañi gide eşer ey dost
- 4 Dilden şaşınur tîr ü müjeñ zañmını cânım
Anuñ-çün ider sînesin aña siper ey dost

22 (B: 66a)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Kadd-i yâra beñzeyelden kaldı her işden söğüt
Kendü ayağına balta urdı tutmadı öğüt
- 2 Bir ayağ üzre yıķayın iki 'âlem halkını
Sâķiyâ meclisde tek sen ayağı turma yürüt
- 3 Gonca sehv ile dehân-ı yâra beñzetmiş özin
Acı diller virdi sûsen didi var ağızını tut
- 4 Dün gice gördi sen aya karşı bir âh eyledüm
Yüzi ağlar acıyup yaşlar döker tağda bulut
- 5 Ruñları devrinde yâruñ leblerin vaşf it Sehî
Vaķt-i gülde bülbüle lâzım degül itmek sükût

23 (B: 66a)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Rif'atüñ tâķ-ı felekden yüce eyvân oldı tut
'Âķıbet devrân gamından anı vîrân oldı tut
- 2 Âteş-i 'aşķ ile dil mülkini ur yansun oda
Göñlümüñ ma' mûresin hâk ile yeksân oldı tut

- 3 Âh u efgân itmegi men^ç itme ben dil-ḥasteden
Zülfüñ ucından bu gönüm dil-perîşân oldu tut
- 4 Zaḥm-ı sînem şu kıpar ağlatma yazuk vâ beni
Kanı kan ile yuma lutf eyle gel kan oldu tut
- 5 Kışsa-i ^ç aşkı duyurma halka a çok sevdüğüm
Sırrı sen fâş eyleme illerde destân oldu tut
- 6 Bir kişinüñ yiri âhir çün yidi kat yirdedür
Yidi iklîme ser-â-ser anı sultân oldu tut
- 7 Dâmen-i vaşla çün el virmez kad-i bâlâ-yı dost
Bâğ-ı dilde ey Sehî serv-i hırâmân oldu tut

24 (B: 66b, M: 58a, P: 91a)

Fâ ^ç i lâ tün / Fâ ^ç i lâ tün / Fâ ^ç i lâ tün / Fâ ^ç i lün

- 1 Mihr ü meh germ olup eyler rûy-ı cânân ile baḥş
İtmesün pervâneler şem^ç -i dıraḥşân ile baḥş
- 2 Öykinür dirler şarâb-ı la^ç lüñe meclisde mey
İde mi ^ç İsí şuyı hiç âb-ı ḥayvân ile baḥş
- 3 Şalınur gül-şende gerçi saña karşı nârven
Cânı mı vâ ide sen serv-i hırâmân ile baḥş
- 4 Haṭ hücûm idüp lebün üzre ikide bir gelür
Gûyiyâ bir mûrdur ider Süleymân ile baḥş
- 5 Gül yüzi ra^ç nâlanurken ağız açup güldüğü
Goncador eyler meger gül-berg-i ḥandân ile baḥş

1b- dıraḥşân ile / şebistân ile P

3a- Şalınur / Şalina M

3b- ide sen / eyleye P

4b- ider / eyler P

- 6 Eyleme ‘aql ile ey dil ‘aşk için ceng ü cedel
Pîr olan itmez bilürsin çünkü oğlan ile baḡs
- 7 Remz-i ‘aşkı zâhid ile söyleşüp n’eyler Sehî
Ġâfil olan eylemez ‘âlemde nâdân ile baḡs

25 (B: 67a, M: 59b, P: 94b)

Me fâ ‘î lün / Me fâ ‘î lün / Fe ‘û lün

- 1 Egerçi ‘aşka Mecnûn oldu bâ‘is
Benem ‘aşk ile şimdi aña vâriş
- 2 İkilikden gide ma‘şûk u ‘âşık
Bu meclisde raḡîb olursa şâlis
- 3 Ġâmuñla gitmedi ‘aşkuñ gönülden
Ġadîmî zâyil itmez çünkü ḡadîş
- 4 Şaḡınur toḡm-ı ḡâlüñ dîdeden dil
Şaḡınur dânesin elbette ḡârîş
- 5 Şarâb-ı la‘lüñe öykinmesün mey
Lebüñ kevşer o ḡod ümmü’l-ḡabâ’is
- 6 Sehî bâr-ı tekellüfden elüñ çek
Saña irmeye tâ seng-i ḡavâdiş

6a- cedel / cidâl M, P

7a- Sehî / kişi B

7b- Ġâfil / ‘Âḡil M, P

2a- gide / geçer P

2b- raḡîb / ḡasûd P

5. beyit M nüshasında yok.

6a- tekellüfden / ta‘alluḡdan P

26 (B: 67a)

Fâ ' i lâ tün / Fâ ' i lâ tün / Fâ ' i lâ tün / Fâ ' i lün

- 1 Meclis-i ' uşşâka gel câm-ı meyi rindâne iç
 anı inşâfuñ yeter anımı ana ana iç
- 2 Sâiyâ hûn-h' ârelikden nîm-mest olmuş gözün
 Sâgarı billâhi oldur sen de bir peymâne iç
- 3 La' l-i cân-başı meyin attı-ı lebinden el çek
 Hızra irdün ey gönül şun çeşme-i hayvâna iç
- 4 Zâhidâ ol muğ-beçe bezmini eylerseñ heves
 Geç cüvân gibi otur mey-hânede pîrâne iç
- 5 Ey Sehî ogancıyı meclisde yine aşdılar
 Elde utma sen daı şol zülf-i müşg-efşâne iç

27 (B: 67b)

Me fâ ' î lün / Me fâ ' î lün / Fe ' û lün

- 1 Şauñ zencîri olmuş pîç-der-pîç
 Dehânuñ varlııdır hiçden hiç
- 2 Yüzüñdür asen-i tavîm sînem
 Yazıldı oldu ol tavîm için zîc
- 3 Şarâb-ı leblerün şun haste câna
 Yine and-i nebâtün ez şuyın iç
- 4 Şu kim ' aşuñdan ey cân yüz çevürdi
 Anı tîg-i cefâ ile iki biç
- 5 uluñdur açma gel şâhum Sehî'den
 Yoluñda ölür aır ir eger giç

28 (B: 67b, M: 62b, P: 95a)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Yidi başlu ejdehâdur gün yüzünde kara saç
Kim baña kıasd eyleyüp dâyim şunar kulaç kulaç
- 2 Balsa gözle yirdi gül-şende ayağın toprağın
Görmedüm dünyâda ben nergis gibi bir gözi aç
- 3 Kaçma benden ey perî merdümlük eyle gitme gel
Kañkı şeytândur diyen insân yanında durma kaç
- 4 Leblerün katında añma adını senbûsenün
Dile almalı degüldür ağzuña nisbet gülâc
- 5 Yüz sürüp sen servün ayağına hâk olur Sehî
Cür' a-i câm-ı lebünle beñzer itmiş imtizâc

29 (B: 68a)

Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lün

- 1 Şundı meclisde lebin ağzuma yâr itdi müzâh
Didi mey iç ki behişt içre olur bâde mübâh
- 2 Ğabğabuñ oğşayup öpsem lebünî itme 'aceb
Hûbdur rûh-ı revânum olıcağ sîb ile râh
- 3 Sen dururken güneşün yüzine kimse bakmaz
Kişiye şem' ne lâzım olıcağ vaqt-i şabâh
- 4 Kaşuñı zıkr idüp ańsam dehenün yoqlıgını
N'ola her müşkil işe besmele olur miftâh

1b dâyim / her dem M, P

1b şunar / süner M

2b- dünyâda / 'âlemde M, P

3b- şeytândur diyen / şeytân dir saña M, P

4b- almalı / almalu M

- 5 Lebi fikriyle Sehî mest-i harâbât olalum
Serv-i kıddüñ hevesi virmedi çün câna şalâh

30 (B: 68a)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Bilsem ağzıñ öpmeye yazup ne sihr eyler kadeh
Kim gelüp meclisde dâyim leblerüñ öper kadeh
- 2 Bezme rindâne gelüp her hûbı bir öpmek diler
Meclisüñde yüz kızardup bûse cerr eyler kadeh
- 3 Dem-be-dem bezm-i dil-efrûzuñda tekrâr itmege
Leblerüñ evşâfını durmadan ezberler kadeh
- 4 Yâr-i nâzük-tab' dur kim bezm-i gamda şevkle
'Âşık-ı gam-h'ârenüñ gönlin müdâm egler kadeh
- 5 Yıllar oldı mey-kede küncinde olup mu' tekif
La' l-i nâbuñ hasretinden göz yaşın döker kadeh
- 6 Pür-şafâdur leblerüñ şevkinden ey meh ehl-i derd
Tâb virdi meclise gün gibi ser-tâ-ser kadeh
- 7 Leblerini öpmeye yâruñ Sehî bir çâre yok
Döne döne hâ öper eger sebû eger kadeh
- 8 Câm-ı la' lîn al ele sen dañi sâkî bâğa gel
Nergis-i zerrîn kadeh almışken ele zer kadeh

31 (B: 68b, M: 67a, P: 104b)

Mef 'û lü / Fâ 'i lâ tü / Me fâ 'î lü / Fâ 'i lün

- 1 Bezm-i belâda yaşum olalı şarâb-ı telh
Tennûr-ı gamda bağrum olalı kebâb-ı telh

- 2 Gül-şende gonca ağzın eger burtarur yüzün
Şîrîn lebüñ şafâsına içsem şarâb-ı telḥ
- 3 Yüzüñ güninden olsa ʿ arak-rîz gül-ruḥuñ
Kızup utana ola ḥayâdan gül-âb telḥ
- 4 Zülfüñ beni çekerse n'ola acı dillere
Bilmez misin degül mi begüm misk-i nâb telḥ
- 5 İncinme derdümi saña söylersem ey ṭabîb
Yaraşmaz ola ṭatlu dilüñden cevâb-ı telḥ
- 6 Dil-teşneyem şarâb-ı lebüñden baña müdâm
Virse ʿ aceb mi dîde-i ḥûn-bâr âb-ı telḥ
- 7 Reyḥân ḥaṭuñ gamıyla Sehî acınup yürür
Ey serv-i nâz-pîşe olurmuş sezâb-ı telḥ

32 (B: 68b, M: 74a, P: 110a)

Me fâ ʿ î lün / Me fâ ʿ î lün / Fe ʿ û lün

- 1 Lebüñ-çün ney-şeker çoğ itdi feryâd
Göreyin hergiz anı bulmasun dâd
- 2 Ruḥuñ üzre ne zîbâ kâkülüñ var
Geçer hoş sâyesinde serv ü şimşâd
- 3 Ğamuñdan öldüğüme ḥande eyler
Lebüñ bilsem nedendür böyle dil-şâd

3a- güninden / güninde M

7a- acınup / acıyup M

1a- çoğ / çok M

2a- kâkülüñ / sünbülüñ M, P

2b Geçer / Açar P

- 4 Hâtı dîvân-ı hüsün itdi inşâ
Anuñ bir hârfini yazmaz Hudâ-dâd
- 5 Sehî sen servi nakş itse gâzelde
Yazılır şanki Şîrîn ile Ferhâd

33 (B: 69a, P: 114a)

Mef ' û lü / Fâ ' i lâ tü / Me fâ ' î lü / Fâ ' i lün

- 1 Sevdâ-yı nâr-ı haddüñ idelden gözüm murâd
Od ile şuyı gör ki nice buldı ittiñâd
- 2 Gerçi ki tîğ-i cevruñ ile çoğ atışdılar
Ġamzeñ oğı cigerde kodı zañm-ı ber-ziyâd
- 3 Hâtem gibi el üzre dutulsa ' aceb degül
La' l-i lebüñ gibi şu ki kazandı yañşısı ad
- 4 Bâzâr-ı ' aşğ içinde gönül müsterîsinüñ
Boynına şardı zülfi metâ' ın idüp mezâd
- 5 Zülfin çözüp kazıtdı hâşını Sehî nigâr
Miski ayağa şaldı idüp ' anberi kesâd

34 (B: 69a)

Fe ' i lâ tün / Fe ' i lâ tün / Fe ' i lâ tün / Fe ' i lün

- 1 Oldı dil ' aşğ ile bir mürşid-i kâmile mürîd
' Aşğa irşâd ide bilürse zihî bañt-ı sa' îd

4b- Anuñ / K'anuñ P

4. beyit P nüshasında 2. beyit olarak geçmektedir.

5b- sanki / bir yire M, P

5b-i ile / ü M

2a- atışdılar / iş etdiler P

3a- dutulsa / tütulsa P

- 2 Tâzeler cân u dili eski mey ile yeñi yâr
N'ola cân lezzetini bulsa olur külli cedîd
- 3 Yine bir şâh-ı cihânuñ kılıyuz kim yaraşur
Luţf u ihsânı ile toylanuruz ' ömri mezîd
- 4 Görsele kâmet ü reftârını gül-şende eger
Serv-i ser-keş kul ola emre hilâf itmeye bîd
- 5 Zülfüñe sünbülün öykündügiñi işideli
Nâfenün kanı kuruyup kağıdı oldu kadîd
- 6 Kurudum kaldum işigüñde gam-ı cevrüñle
Ey şanem deyr-i muğânda nitekim kaldı kadîd
- 7 Umaram kalmaya ayakda eyâ serv Sehî
Aña zülfün gibi el vire eger ' ömr-i medîd
- 8 Baħr-i gamda vire evrâk-ı hadâyıķı yele
Görse eş'âr-ı siħir-sâzumı Vatvât-ı Reşîd

35 (B: 69b)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Fe 'û lün

- 1 Ayağun tozı başum tâcı Aħmed
Kuluñam işigünden eyleme red
- 2 Gül-i cennet utanurken yüzünden
Senün gün yüzüne öykine mi verd
- 3 Kara zülfün gibi öpem ayağun
Müyesser olur ise ' ömr-i sermed
- 4 İñen dayanmasun minberde vâ' iz
Ne çağırur bağırur derdine derd
- 5 Yaşum Ye'cüc'ına İskender-i 'aql
Bir avuc ħâk-i cismüm ide mi sed

36 (B: 69b)

Fe 'i lâ tün / Me fâ 'i lün / Fe 'i lün

- 1 Yağdı halkı figânum âh meded
Göge irdi duhânum âh meded
- 2 Baña rahm it ki künc-i mihnetde
Başdan aşdı figânum âh meded
- 3 Gördi haţtuñ irişdügin didi dil
N'ideyin çıkdı cânım âh meded
- 4 Çihre-i zerdüm ile kanlu yaşum
İtdi ifşâ nihânum âh meded
- 5 Yâr şevkın yazar iken Sehiyâ
Oda yandı dîvânım âh meded

37 (B: 70a)

Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lün

- 1 Dil ü cân boynına dağdı resen-i zülfî kemend
Piç idüp tırrasın ister baña dağı geçe bend
- 2 Tatlıdur sözde ne deñlü dir iseñ gerçi şeker
Leb-i cân-bağşuña ne şûret ile beñzeyeye kıand
- 3 Seyr ider gözde hayâlüñ oluban eşke süvâr
Kıanlu yaşuma yaraşur dir isem ben de semend
- 4 Kâmet-i serv-i ser-efrâzuña tûbâ dimez
Müntehâdur kıad-i bâlâña dimek serv-i bülend
- 5 Sehî durmaz tılaşur zülfüme kimdür dir iseñ
Bir cihân oñmaduğı eski yüzi kıara levend

- 6 Görse bu şi‘r-i laţîfi vü hayâl-engîzi
Âferîn eyleye taĥsîn idüben şeyĥ-i Hocend

38 (B: 70a)

Mef‘ûlü / Me fâ‘îlü / Me fâ‘îlü / Fe‘ûlün

- 1 Bir bûseñe şükrâne Buĥârâ vü Semerķand
Gören didi bûs-ı lebüñi virdi şemer ķand
- 2 Gice yüzüñe karşı dil uzatduğıçün şem‘
Dîvâne diyü itdi çerâĝ aña demür bend
- 3 Öpüp lebüñi boynuña ģol doladuğum bu
Ťatlu olur ol mîve k’ola şâĥına peyvend
- 4 Zülfüñe tolaşdı gönül ırak yire gitmez
Sünbül şaçuñ itdi meger ol miskine pâ-bend
- 5 Ben mürdeye cânlar vire ‘İsî bigi anı
Şîrîn lebi yâruñ baña eyleser şeker ĥand
- 6 Zülf-i siyehi gibi Sehî bir daĥi var mı
Bir yüzi ģara ģaraçı çok başlu vü dil-bend

39 (B: 70b)

Mef‘ûlü / Fâ‘îlâtü / Me fâ‘îlü / Fâ‘îlün

- 1 Kûyuña ilte cismümi âĥ eylerem ümîd
Yol kesmek ile ģûyuña râĥ eylerem ümîd
- 2 Sa‘yum budur ģapuñda itüñle enîs olam
Gör ben gedâyı şoĥbet-i şâĥ eylerem ümîd
- 3 Bûseñ alınca cevır ile cânumdan uşanup
Ki ye’s eylerem velî ģâĥ eylerem ümîd

- 4 İzüñ tozını başuma tâc eylesem n'ola
Ser-pâ bürehneyem ki külâh eylerem ümîd
- 5 Zülfüñ düninde gün yüzüñi görmek isterin
Gör nice kara gicede mâh eylerem ümîd
- 6 Özendüğüm kıranfil ile sünbüle bu kim
Sevdâ-yı hâl ü zülf-i siyâh eylerem ümîd
- 7 Ol serv-i nâz ışığını yaşdandüğüm Sehî
Ya'ni ki kıpusında penâh eylerem ümîd

40 (B: 71a)

Mef 'û lü / Fâ 'i lâ tü / Me fâ 'î lü / Fâ 'i lün

- 1 İtmedi 'âşık âhı kıatı göñlüñe eşer
Sa' ile gerçi rızkıñı taşdan çıkarur er
- 2 Ey nergis izi tozını gözle gözünde tut
Gül-şende bir gün anı şabâda şakın çalar
- 3 Ter olsa eşk-i çeşmüm ile 'ârızuñ ne tañ
Bir tâze gül durur ki bulutdan o nem kıpar
- 4 Beñzetdi ise kıaşuña kendüyi mâh-ı nev
Luţ it sen aña kıılma ki eksükligin diler
- 5 Şîrînlık ile râyiha-ı cân gelür yine
La' l-i leb-i nigârı Sehî vaşf ider meger

41 (B: 71a, P: 141a)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Her ne deñlü hüsn ile yârum benüm meşhûr olur
Açılır gönlüm gözüm 'âlem yüzi mesrûr olur

- 2 ‘Ârız-ı gül-fâmına sünbül saçın tağıtsa yâr
Gün görünmez gözime ‘âlem şeb-i deycûr olur
- 3 Dil mey-i şevk-i lebûñle germ olup âh eylese
Dostum ‘ayb eyleme mestûñ işi ma‘zûr olur
- 4 Hâş degüldür şafha-i ruhsâruñ üzre görinen
Hüsn ili sulţânısın hâţtuñ aña menşûr olur
- 5 Açma ol servüñ Sehî râz-ı dehânından haber
Öldürür yoğ yire bir gün hüsnine mağrûr olur

42 (B: 71b, M: 162b, P: 210a)

Mef ‘û lü / Fâ ‘i lâ tü / Me fâ ‘î lü / Fâ ‘i lün

- 1 Zülfüñ ki gün yüzüñe düşüp târmâr olur
Âb-ı ruhuñda gör nice her târı mâr olur
- 2 ‘Aşkuñ kuşu kimün ki başına yuva yapa
Mecnûn gibi cihânda şeh-i tâc-dâr olur
- 3 Kâpuñda itlerüñle bir olmuş yürür raķîb
Bir kelbe çâğ bu deñlü ne hoş i‘tibâr olur
- 4 Añmadı bâd-ı âhum o servi egerçi kim
Her bir le’ime şü gibi aķar kenâr olur
- 5 Bir tîr urdı sîneme ol kâşu yâ didi
Şâkla cigerde saña ki hoş yâdigâr olur
- 6 Oldum zelîl ‘aşk işini başa ilteli
Her oñmaduğı kim göresin pîşe-kâr olur

3a- mey-i şevk-i lebûñle / şarâb-ı ‘ışkun ile P

4b- ili / ile P

2. beyit P nüshasında yok.

5b- ki / ne P

6. beyit P nüshasında yok.

- 7 Yâruñ hevâ-yı kıaddi ile göz yaşı Sehî
Her servüñ ayağına aķar cûy-bâr olur

43 (B: 71b)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Fe 'û lün

- 1 Yine 'azm itdi gül-zâra güzeller
İdüp 'uşşâķı âvâre güzeller
- 2 Kılup kirpüklerini cümle ser-tîz
İderler bağrumı yare güzeller
- 3 Kıalur bir yirde ĥayrân serv ü şimşâd
Şalinsa gelse reftâra güzeller
- 4 Kıarardup 'ömrümi dağıtdı 'aqlum
Şaçı sünbül gözi kıara güzeller
- 5 Melek şeytâna çünkim hem-dem olmaz
Niçün meyl ide ağıyâra güzeller
- 6 İder bir birine nâz u niyâzı
Ara 'âşıkklar u ara güzeller
- 7 Sehî birez diñerdi ağlamaķdan
Yüzine gülse bir pâre güzeller

44 (B: 72a)

Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lün

- 1 'Ârızuñ ĥattı gibi ĥatt-ı muĥaķķaķ mı olur
Ya lebüñ câmı gibi câm-ı mürevvaķ mı olur
- 2 Yareler urdı dile ĥamzeñ oķı bir gele gör
Dil-i vîrâneleyin naķş-ı müşebbaķ mı olur

- 3 Lâle-tek od uruban yağma cihân halkını kim
Âteş-i ‘aşkuña sînem gibi ocağ mı olur
- 4 Çigzinüp varma rakîbüñ yıkılası evine
İt ini ey yüzi gül âhuya yatağ mı olur
- 5 Yazmağa vaşfını sen mâh-liqânuñ bu Sehî
‘Ârizuñ hattı gibi hatt-ı muhaqqak mı olur

45 (B: 72a)

Mef ‘û lü / Fâ ‘i lâ tü / Me fâ ‘î lü / Fâ ‘i lün

- 1 Gül ruğlarında yâr saçın târmâr ider
Sihr ile çeşm-i sâhiri her târı mâr ider
- 2 Kırdu kaşı kemânını ol Türk-i ‘işve-dâr
Bir fitne ile biñ dil ü cânı şikâr ider
- 3 Bezm-i belâda semm-i elemdür yidügi dil
Zülfi ucından anı daği zehr-i mâr ider
- 4 Zülfi çoğusu nâfe-i miski hacil kılar
Âb-ı hayâtı la‘l-i lebi şerm-sâr ider
- 5 Evşâf-ı metn-i ağzuñı vaşf eylese Sehî
Şîrîn kelâm ile sözünü ihtîşâr ider

46 (B: 72b)

Me fâ ‘î lün / Me fâ ‘î lün / Fe ‘û lün

- 1 Mağalgara ki şahn-ı gülsitândur
Güzeller mecma‘ı bir bûstândur
- 2 Hevâsı cân-fezâ toprağı ‘anber
Şuyı kevşer özi bâğ-ı cinândur

3 Hâkîkatde İrem gül-zârı kendi
Fezâsı bâğ-ı cennetden nişândur

4 Kıyâm-ı kâmet ile her kıyâmet
Ayağ üzre turur serv-i revândur

5 Güzeller çok velîkin ‘ Abdî Şâh’ı
Şorarsañ âfet-i devr-i zamândur

6 Güneş hüsni gülinden bir varağdur
Yañağı tâze berg-i ergavândur

7 Göñül açmağ için ‘ uşşâka her bâr
Sehî şî‘ rüñ be-gâyet armağandur

47 (B: 72b)

Mef ‘ û lü / Fâ ‘ i lâ tü / Me fâ ‘ î lü / Fâ ‘ i lün

1 Cânâne her kaçan beni görüp selâm ider
Dünyâ yüzini gözüme dârü’s-selâm ider

2 Bağrumı deldi tîr-i müjeñ yayğara ile
Kaşuñ gözüñ baña ne ‘ aceb intikâm ider

3 Öpdükce sâgar ağzuñı kanum içer gözüñ
Baña bu işleri leb-i la‘ lüñ müdâm ider

4 Görse kapuñda bendeyi yaltaqlanur raqîb
Bir it dürür ki gördüğine iltiyâm ider

5 Meclisler içre ayağuña baş urup müdâm
Secd’itdügince şîşe şurâhî kıyâm ider

6 Şevk-i lebüñle mey-kedede kanlığ eylesem
Bu bir içim şarâbı baña ol harâm ider

7 Firqat düninde işimüz Allâh’a döndi çün
Bir gün Sehî o serv-ğad işüm temâm ider

48 (B: 73a)

Fâ ‘ i lâ tün / Fâ ‘ i lâ tün / Fâ ‘ i lâ tün / Fâ ‘ i lün

- 1 Her kaçan çeşmüñ beni öldürmege tedbîr ider
Dirilüp kirpüklerüñle gamzeler el-bir ider
- 2 Olmuşam ben bir melek yüzlü perî dîvânesi
Kim dağup boynuma dûd-ı âhumı zencîr ider
- 3 Hey ne kâfirdür haţuñ haddüñde görüp zülfüñi
Muşhaf-ı hüsne ayağ başdı diyü tekfir ider
- 4 Mihr-i ruhsârın n’ola devr itme ey dil haţı-ı yâr
Câmi‘ -i hüsne içre ol Nûr âyetin taht-ı ider
- 5 Şol boyı şimşâd şevkıyla dinilen her gâzel
Râstî cânda elif gibi Sehî ol yir ider

49 (B: 73a)

Fâ ‘ i lâ tün / Fâ ‘ i lâ tün / Fâ ‘ i lâ tün / Fâ ‘ i lün

- 1 Her nefes âhum benüm gökler yüzün nâlân ider
İşidüp feryâdumı tağlar dağı efgân ider
- 2 Bezm-i gamda ben ne çekdüğüm ne hâcet ben demek
Kışsamı ‘ âlemlere nâlem benüm destân ider
- 3 Çeşm-i mesti hışm ider râz-ı dehânın ańsa yâr
Öldürür âhir beni yoğ yire bir gün kan ider
- 4 Çün hayâli pâdişâhı taht-gâhıdur gönül
Ya niçün cevri ile dil ma‘ mûresin vîrân ider
- 5 Geh yağar geh açılır bahtum günidür şanasın
Kim beni ol meh Sehî giryân u hem handân ider

4a’da “taht-gâhıdur pâdişâhı” şeklinde geçen ibare, vezin ve söz dizimi gereği “pâdişâhı taht-gâhıdur” şeklinde yer değiştirilerek okunmuştur.

50 (B: 73b)

Mef 'û lü / Fâ 'i lâ tü / Me fâ 'î lü / Fâ 'i lün

- 1 Ol mâh gün yüzi haþını çün tırâþ ider
Dîn ğayretine kâfir ile þan savaþ ider
- 2 Mey meclisinde germ oluban tolu içse yâr
İki gözüm kabağını toptolu yaþ ider
- 3 Beñzetme hâline hâcerü'l-esvedi gider
Tañrı urur þakın seni kapkara taþ ider
- 4 Ol hüsn şâhı yazsa eger 'aşkı leþkerin
Dîvâneler alayına ben kulı baş ider
- 5 Bülbüller ile gül-şen-i kûyında bendesin
Gül yüzi muþhafın okıdup h'âce taþ ider
- 6 Cânâ ğamuñdan ölmegin uş kûyuñ itleri
Derildi geldi üstime cânım-çün aþ ider
- 7 Gözüm duyurdu halka Sehî gönñlüm âteþin
Şu koyula ocağına sırrımı fâþ ider

51 (B: 73b, P: 199b)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Fe 'û lün

- 1 Güzeller bûseyi tekrâr iderler
Bizümle merhabâya 'âr iderler
- 2 Dehânın añma girersin fuķâ'a
Cihân mülkin gözüñe dâr iderler
- 3 Çapup haþtuñ çerisi pâdişâhum
Güzellik mülkine ılğar iderler

- 4 Yüzüñ nûrını görüp ehl-i îmân
Şaçuß küfrinden istigfâr iderler
- 5 Tırâş itmiş haţını hûb-rûlar
Güli gör kim nice bî-hâr iderler
- 6 Ne işdür bu ‘aceb gîsûlaruß kim
Dil-i âvâreyi bî-kâr iderler
- 7 Mey-i la‘ line her servüñ uzanma
Sehî mest ü harâb evkâr iderler
- 8 Görüp şi‘ rümi nazm inkâr idenler
Gelüp teslîm idüp ikrâr iderler

52 (B: 74a)

Mef ‘ û lü / Fâ ‘ i lâ tü / Me fâ ‘ î lü / Fâ ‘ i lün

- 1 Âl ile şanımı içen ol gözi aladur
Bir hûnîdür ki her dem anuß meyli aladur
- 2 Gül ruğlaruß hayâlini ter tutmaya yaşum
Çeşmüm piyâlesinde iki tâze lâledür
- 3 Ol kâmet ü bu zülf ile şekl-i dehân-ı yâr
Şan muşhaf-ı cemâle yazulmuş celâledür
- 4 Top yıka yazdı hâli hayâli beden beden
Gönlüm hişârı burcını k’aña havâledür
- 5 Şerh eylemege derd-i derûnumı harf harf
Haţuß mişâli dilde yazulmuş piyâledür
- 6 Âfâkı tutdı büsbütün âvâzuß ey Sehî
Şöhret viren sözüñe meger bu yelâledür

5. beyit P nüshasında yok.

6a’da“büsbütün tutdı” şeklinde geçen ibare, vezin gereği “tutdı büsbütün” şeklinde okunmuştur.

53 (B: 74b, M: 137a, P: 173b)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün

- 1 Göñül sen lâle-ruhsâruñ ğam-ı 'aşkıyla yanıķdur
Yaşum ırmağı anuñ-çün kızıl kıana boyanıķdur
- 2 Yoluña cân virüp öldüğüm inkâr itme ey dilber
Seni sevdüğümü sende bilürsin Tañrı danıķdur
- 3 Boyanmasun mı göge dūd-ı âhum nâr-ı şevķuñla
Bu göñlüm şehr-i Bursa gibi her dem oda yanıķdur
- 4 Leb-i dil-dâra gül-şende güler her şubĥ-dem ğonca
Ne ra' nâ şûĥ u şen güldür ki böyle kıatı açıķdur
- 5 Göñül sen Mısr-ı ĥüsne varımazsın Şâm-ı zülfinden
Bu sevdâdan elüñ çek kim reh-i zülfi dolaşıķdur
- 6 Ĥabîbüm ĥâl ü ĥatıuñ fitnessin def' itmege kıaşuñ
Şaçuñdan bâd-bân açmış ĥüsün baħrinde kıayıķdur
- 7 Kıoyup 'uşşâķı aġyâra ruĥ-ı dil-dârı 'arz eyler
Seĥî âyîneyi görseñ iki yüzlü münâfıķdur

54 (B: 74b)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 'Aks-i çihremle libâsı ol mehüñ nârencidür
Göñlüm anuñ-çün bu serv-i sîm-ten zârencidür
- 2 Ğamzedden minķâr zülfinden per açmış çeşm-i yâr
Şaldı göñlüm süġlünine dil-berüm şâhincidür

1a- lâle-ruhsâruñ / serv-i ra' nânuñ M

2. beyit P nüshasında 3. beyit olarak geçmektedir. 2b- danıķdur / tanıķdur M, P

3. beyit P nüshasında 2. beyit olarak geçmektedir.

5b- dolaşıķdur / tolaşıķdur M / tolanıķdur P

6b kıayıķdur / fâyıķdur M

- 3 Yüzüm üstine segürdüm şaldı yaşum leşkeri
Şan Tuna'dan geçdi Kızıl Yireli aķıncıdur
- 4 Çok yelüp yopurmadan âhumla eşk-i hûn-feşân
Şabrumı yağmaya virdi bî-bedel eşkincidür
- 5 Dür dişi vaşfıyla ol servüñ olalı âşinâ
Baħr-i nazm içre Sehî her bir sözün bir incidür

55 (B: 75a)

Mef 'û lü / Fâ 'i lâ tü / Me fâ 'î lü / Fâ 'i lün

- 1 Mecmû' a-i cemâle ki zülfüñ cerîdedür
Ebyât-ı luḡ-ı halk meger sen perîdedür
- 2 Ey dil raķîb-i kelbe şaķın yâr iti dime
Ol o maķâma varmadı daħi berîdedür
- 3 Mıĥlandı ĳaldı yâr işiginde raķîbi gör
Gitmedi bizden iki gözi eñseridedür
- 4 Ĥaḡḡ-ı 'izâr-ı yâr ile zülfi dolaşmasun
Barmaķ başamaz ol aña dest-i bürîdedür
- 5 Baķmaz Sehî yüzüñi ĳoyup aya bir nefes
Sen bir ferîd-i deħrsin ol âferîdedür
- 6 Mihr ü vefâñı şaķlayayın dilde ben hele
Cevr ü cefâyı sen de baña bir bir ide dur

56 (B: 75a, M: 92a, P: 147b)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Kûyuñuñ her gûşesi gönñlüm kuşu ocağıdur
Ayağunñ toprağı cennetdür yaşum ırmağıdur
- 2 Şimdi geldi şanma gönñlüm şehrine sultân-ı 'aşk
Eskiden ol şeh-süvâruñ ol atı oynağıdur
- 3 'Aşk kandilin uyar gel türbe-i Ferhâd'dan
Hızmet eyle himmet isterseñ ki er ocağıdur
- 4 Kâkülün cem' eylemez hâl-i perîşânum benüm
Gül yüzünñde sünbülünñ tutam benefşe bâğıdur
- 5 Yüzünñe beñzetse bülbüller güli incinme kim
Gülsitânda bülbülünñ ey gonca-leb bu lağıdur
- 6 Hırz-ı cândur leblerünñ vaşfin yazarsam n'ola kim
'Uğde-i zülfünñ gönñülde şaklaram dil bâğıdur
- 7 N'ola beğlense Sehî 'uşşâk içinde 'aşkla
Derd ü miñnet illeri şimdi anuñ sancağıdur

57 (B: 75b)

Mef 'û lü / Fâ 'i lâ tün / Mef 'û lü / Fâ 'i lâ tün

- 1 Gül goncasını gördüm bir ağızı açığıdur
Şordum dehân-ı yârı bir zerre deñlü yoğıdur
- 2 Gül gibi nâz idüp yâr yine yüzini dürdi
Kîn itdi baña beñzer kim kaşları çatığıdur

1a- ocağıdur / uçmağıdur M, P

1b- yaşum / nesim P

4. beyit M nüshasında yok.

6b- şaklaram / bağlaram P

7a- beğlense / añılsa P

7b- sancağıdur / yaylağıdur P

- 3 Öldürmege kuluñı şalma saçun kemendin
Cân kâşdına efendi ğamzeñ atılmış oğdur
- 4 Gülzâr-ı hüsn içinde boyuñ mişâli olmaz
Bûstânda servi añma ol bir kuru oyukdur
- 5 Bülbül şadâsı gibi şî' r-i Sehî güzeldür
Eş'âr-ı ğayrılar hep ana göre tıyukdur

58 (B: 75b)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün

- 1 Hâbîbüm 'uğde-i zülfüñ tılısm-ı tîb-ı hikmetdür
Aşılmış câmi' -i hüsnünde yâ Rab bu ne hikmetdür
- 2 Ğaraż gül-zâr-ı 'âlemden senüñ kaddüñ kıyâmıdur
Çemende hey'et-i serv-i sehî bir kuru şûretdür
- 3 Saçuñ ğün yüzüñi örterse n'ola ey kıyâmet-ğad
Ğüneş toğmaduğı âhir kıyâmetden 'alâmetdür
- 4 Dile gelse hayâl-i vaşf-ı haññ-ı mihr-i ruhsâruñ
Semâdan nâzil olmuş yeryüzine şanki âyetdür
- 5 Dil ü cân kâşdına gözüñ süzüp hışm itme luğf eyle
Yüzüme bir ğüle bağ kim baña 'ayn-ı 'inâyetdür
- 6 Şarâb-ı nâz ile çeşmüñ dil-i bîmârı hoş eyler
Baña senden ne kim gelse kamu şıñhat selâmetdür
- 7 Şarâb içme ğüzel sevme diyü men' eyleme vâ' iz
Mey ü mañbûbdan şakın Sehî ğeçme zarâfetdür

59 (B: 76a)

Mef û lü / Me fâ ‘î lü / Me fâ ‘î lü / Fe ‘û lün

- 1 Hâk eyledüğüm derd ile yoluñda tenümdür
 Șanlı gözümüñ yaşını silen kefenümdür
- 2 Zer-ger gibi Șalbüm eridüp pûte-i ğamda
 SıȘup sızırup hâliş iden sîm-tenümdür
- 3 Gördüm lebini şordum idi kâkül ü dilden
 Gül gibi gelüp did’o senüñdür bu benümdür
- 4 Şalınmasun aȘyâr şaçuñ silsilesine
 Ben aşılacak boynına daȘ kim resenümdür
- 5 Vaşf-ı leb-i la‘lin işidüp bendeden ol serv
 Didi ki Sehî tûṭî-i şekker-şikenümdür

60 (B: 76a, M: 109b, P: 218b)

Fâ ‘î lâ tün / Fâ ‘î lâ tün / Fâ ‘î lâ tün / Fâ ‘î lün

- 1 Çeşm-i maḥmûruñ ‘itâbı bu dil-i ser-mestedür
 Anuñ için ney gibi bezmüñde ol dem-bestedür
- 2 Âsitânuñda Șaşuñ yâsına cân virsem n’ola
 Tîr-i âhum her nefes yirden göge peyvestedür
- 3 Gel hümâ gibi hevâda uçma bizden yaña ol
 Âfitâbuñ menzili ey meh bilürsin pestedür
- 4 Yâr itine şevȘ ile hâk olduȘum ‘arz itmege
 Üstüḥânüm her biri bir nâme-i ser-bestedür

3a’da vezin gereği “didi” kelimesindeki “i” okunmamıştır.

1a- ‘itâbı / ‘uȘâbı P

1b- ol / her M, P

2b- Tîr-i âhum her nefes / Her nefesde tîr-i âhum P

2b- göge / göklere P

4. beyit P nüshasında yok.

- 5 Çaddüñ üzre ruĥlaruñ gördükce cânâ şanuram
 Bir nihâl-i serve baĥlanmıř iki gül deſtedür
- 6 Çamze-i dilber Sehî göñlüme bir zaĥm urdı kim
 Dil aĥız virmez yatur ĥamdan ölümlü ĥastedür

61 (B: 76b)

Fe ‘i lâ tün / Fe ‘i lâ tün / Fe ‘i lâ tün / Fe ‘i lün

- 1 Zülf-i kâfirler egerçi ki çelîpâ götürür
 Añma sünbül ſaçını k’ol büt-i tersâ götürür
- 2 Çân virürken lebi ſeftâlûsın alsam n’ola kim
 Sefer ehli yola azık diyü ĥelvâ götürür
- 3 Ulayup zülf eñegin la‘ line meyl itdüĥi bu
 Gül ü mül bezmine iletmege alma götürür
- 4 Göñül almaĥa ĥomadı beni öldürdi gözüñ
 Hey ne ‘ ayyâr olur bulduĥını hâ götürür
- 5 Dir gören ĥâmet-i bâlâsını ruĥsârı ile
 Serv-i sîmîn-beden ancaĥ gül-i ra‘ nâ götürür
- 6 Mîhrüm arturđı benüm yâr tırâşı geleli
 Ĥaĥı misk ile meger nüşa yazar yâ götürür
- 7 Şi‘ rüñ evrâĥı Sehî itdi cihânı ĥoř-bû
 Meger ol penbe ile ‘ anber-i sârâ götürür

62 (B: 77a)

Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lün

- 1 La‘ l-i nâbuñ ſerbeti vaşf-ı mey-i gül-bû tutar
 Külbe-i aĥzânımı âĥir benüm ol bû tutar

- 2 Sîne şahrâsın habâb-ı eşk-i çeşmüm zeyn ider
Ĝam beyâbânın şanasın hayme-i ordu tutar
- 3 Çeşm-i fettânın kaşı koltuğına almış durur
Gör ne zâlimdür yanında göz göre uğru tutar
- 4 Ebr-i nîsân zülfün itdi eşk-i çeşmüm dürr-i hâş
Şol şadefdür gözlerüm ecfânı kim incü tutar
- 5 Dilde bulduķca Sehî çeşmi hayâlin ğamzesi
Şanuram şayyâddur şayd eyleyüp âhû tutar

63 (B: 77a)

Fe ‘i lâ tün / Fe ‘i lâ tün / Fe ‘i lâ tün / Fe ‘i lün

- 1 Zülfün ańsam beni başdan ayađa dek ğam alur
Göñlümüñ darlığın ol ğonca dehân ol dem alur
- 2 Şan deñiz mâlikidür âb-ı ‘izâruñda şaçuñ
Hüsn deryâsı kenârında turup âdem alur
- 3 Tıtdı hatuñ dehenüñ dâ’iresini gidere
Ey Süleymân şaķın ol ehrimeni hâtem alur
- 4 Yaralarken dili ğamzeñ lebüñi ańsa n’ola
Varuban dâr-ı şifâya şanasın merhem alur
- 5 Gözüñ öldürdi bu ben bî-dili ağlatmağ ile
Beni öldürmedin ol hûnî ne bulur nem alur
- 6 Fikr-i zülf ü lebi dilden n’ola gitse ki zamân
Ĝâh Keyhüsrev ayağın gehi câm-ı Cem alur
- 7 Ağlamaķdan cigerim yareleri baş oldı
Sehî ol serv hevâsı ile beñzer nem alur

64 (B: 77b)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Bâğ-ı hüsnünde baña kıaddüñ nihâli gül yeter
Bu cihân bir gülsitândur niçe gül biter yiter
- 2 Kıanlar ağlar göz göz olmuş tır-i ğamzeñden yürek
Ey kemân-ebırü üzüldi yaş olup ağar ciger
- 3 Ğamzesinüñ ğançeri itdi dilim dilim dilim
Sûzen-i müjğân ile şimdi durup yir yir iler
- 4 Key řaķın ey dil alınma gözlerinüñ âlına
Ğamze-i fettânı anuñ sürmeyi gözden siler
- 5 Sen yüzi gül boyı tûbâyı diler Ğaķ'dan Sehî
Bu cihân bâğında ayruķ gül-şen ü servi n'ider

65 (B: 77b)

Mef 'û lü / Fâ 'i lâ tü / Me fâ 'î lü / Fâ 'i lün

- 1 Ğâl-i ruğına tır-ra-i 'anber-feşân şalar
Meydân-ı hüsn topın urur şavlecân şalar
- 2 Alur beni baña nağar itdükke şehr-yâr
Ğöñlüm kebûterine şanasın toğan şalar
- 3 Tır-i müjeñ ğayâline 'izzetler eyleyüp
Bağrumda aña iki gözüm eşk-i ğ'ân şalar
- 4 Tûbâ boyuña sidrenüñ öykündüğin görüp
İncinme ile başını serv-i revân şalar
- 5 Vaşf-ı ruğuñda şi'r-i Sehî ey gül-i murâd
Şudur ki gül-şen ayağına bâğ-bân şalar

66 (B: 78a)

Fe ' i lâ tün / Me fâ ' i lün / Fe ' i lün

- 1 Gül oturmuş çemende nâz eyler
Serv tırmış aña niyâz eyler
- 2 O lebi gonca açılup gülmez
Bâd-ı âhumdan ihtirâz eyler
- 3 Sâkıyâ bezm-i gamda muṭribi gör
Bûselikden döner hicâz eyler
- 4 Mey-i nâb adın alma ağzuña kim
Bî-ḥayâdur o keşf-i râz eyler
- 5 Çok yaşasın o serv-i bâğ-ı vefâ
Baña cevır ü cefâyı az eyler
- 6 Zülfi bigi o serv-i nâz Sehî
Şeb-i gam kışşasın dirâz eyler

67 (B: 78a)

Mef ' û lü / Fâ ' i lâ tü / Me fâ ' î lü / Fâ ' i lün

- 1 Tîr-i müjeñle ḥaste ciger kıan olup gider
Dil yâ kıaşuñ hevâsına kıurbân olup gider
- 2 Redd olduğın rakîbi kıapuñda görüp didüm
Yanıkdı ravzadan yine şeytân olup gider
- 3 Günden güne gönülde ziyâd oldu mihr-i dost
Tuṭdı cihâmı ḥüsne sultân olup gider
- 4 Gün gibi ḥüsni yakdı cihân ḥalkını tamâm
Ol âfitâb âfet-i devrân olup gider
- 5 Şalınsa ' izz ü nâzla ol yâr-ı gül-' izzâr
Cân gül-şenine serv-i ḥırâmân olup gider

- 6 Şormaz şikeste hâtırını yâr bir nefes
Ney gibi derd ile Sehî nâlân olup gider
- 7 Ey pâdişâh-ı hüsn ü melâhat olan meded
Dil taht-gâhı zulmla vîrân olup gider

68 (B: 78b)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Fe 'û lün

- 1 Lebüñden gözümüñ câm-ı Cem'i var
Demi olsun 'aceb hoş 'âlemi var
- 2 Lebüñ haţtı mücerredür ki yazmış
Maḥabbet derdine hoş emsemi var
- 3 Ne ağlar zaḥm-ı gamzeñden gönül kim
Lebüñ yarından anuñ merhemi var
- 4 N'ola şorsam kadeḥden ağzı râzın
Leb-i la' li gibi çün maḥremi var
- 5 Kâd ü zülf ü dehânıyla şeker-leb
Perî iken göründi âdemî-vâr
- 6 Kabağın pür-şarâb itse 'aceb mi
Lebüñ gibi gözümüñ hem-demi var
- 7 Feraḥ-nâk eyle esrâr-ı lebüñden
Sehî miskînüñ ey servüm gamı var

69 (B: 78b)

Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lün

- 1 Ğam-ı zülfüñ güzelüm tende dil ü cân egler
Ğam degül tıfl olanuñ gönlini reyḥân egler

- 2 Şeb-i fûrkatde hayâlûñsüz olmaz bu gönül
Kişinüñ gönlüni pes dem-be-dem oğlan egler
- 3 Ser-i kûyuñda figân itdügüme itme ‘aceb
Mevsim-i gülde güli murğ-ı hoş-elhân egler
- 4 Dil olur la‘l-i lebün fikri ile şâd u ferah
Kalb-i âşüfteyi şan bâde-i mercân egler
- 5 Sehî egler özini yüzüñe itdükçe nazar
Bülbülüñ hâtırını tâze gülistân egler

70 (B: 79a)

Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lün

- 1 Vaşf-ı dendânını zıkr itsem sözüm gevher düşer
Añup ağlarsam lebin cânâna gâyet ter düşer
- 2 Çeşm-i hûn-rîzi hayâli geldüginde gönlüme
Ġamze-i fettânı her demde aña rehber düşer
- 3 İşigüñde yüzüm üzre yaşını aqıtsa yâr
Âsumândan yir yüzine şanasın ahter düşer
- 4 Cevre bünyâd itdi beñzer ‘aşık-ı miskîn için
Ol cefâ mi‘mârı gönli hânesin mermer düşer
- 5 Ruğların yâd eylesem şi‘rüm Sehî rengîn olur
Vaşf-ı haţtın yazıcağ nüsham benüm ebter düşer

71 (B: 79a)

Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lün

- 1 Her zamân halk içre kim bir ehl-i dil insân kıpar
Bu cihâna lâ-cerem giryân gelür giryân kıpar

- 2 Zillet ü miñnetden olmaz bir nefes gönüm halâş
Degme bir nâ-ehli gör kim nicesi şâdân kıpar
- 3 Çenberüñ bozulsun ey çarh-ı felek kej-rev senüñ
Kim dil-i ‘ârif kamu âşüfte vü hayrân kıpar
- 4 Ğam yime ey dil ki hâr eksük degüldür her zamân
Kande kim bir gonca-i nâzük gül-i handân kıpar
- 5 Ger nemed-püş olduñ ise ğam yime hergiz Sehî
Muķtezâsıdur cihânuñ ehl-i dil ‘uryân kıpar

72 (B: 79b, M: 102b, P: 126a)

Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lün

- 1 Hañcer-i cevri ile durmaz yâr baĝrum pâreler
Yaş yirine aķıtıp gözden çıkar ol pâreler
- 2 Câ-be-câ dâĝ üzre yağmurdan açılmış lâledür
Zahm-ı peykânuñla dilde aĝız açmış lâleler
- 3 Her şeb âhum odı kıĝılcımıdır ey yüzi ay
Gök yüzinde görinen şol encüm ü seyyâreler
- 4 Uşdı açuķ gibi diller her tarafından la‘ lüñe
Câm-ı şahbâ üzre cem‘ oldu yine âvâreler
- 5 Mâh-rûlar gerçi şimdi yüzüñe baķmaz Sehî
Bir gün ola kim gelüp anlar saña yalvaralar

1a- pâreler / yaralar P

1b- yaş / baş M

1b- aķıtıp / aķup M

1b- pâreler / yareler M, P

2a- dâĝ / taĝ M, P

2b- açmış / açan M, P

4a- açuķ / ocaķ M, P

4b- cem‘ oldu / dirildi M, P

73 (B: 79b)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Olmaya haddüñ mişâli bir gül-i zîbâ yazar
Gerçi çoğdur Çîn içinde nüşha-i ra' nâ yazar
- 2 Hey ne kâmil naqş-bend üstâddur gamzeñ senüñ
Kıl kalemle dem-be-dem çeşmümde naqş-ı mâ yazar
- 3 Mâcerâ-yı ' aşkuñı ' arz itmege şâhum saña
Kâtib-i eşküm yüzümde sürhle inşâ yazar
- 4 Yüzüñ üzre dâne-i hâl-i siyâhuñ resmidür
Dâğ-ı ' aşkuñ kim dil üzre noқта-i sevdâ yazar
- 5 Gül-ruhuñ vaşfin Sehî mânendi kimse yazmaz
Gerçi çoğdur Çîn içinde nüşha-i ra' nâ yazar

74 (B: 80a)

Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lün

- 1 Hüsni-ñ haţ kim yañağuş şafha-i ruhsâra yazar
Varaq-ı gülde maħabbet gazelin yâra yazar
- 2 Târmâr itdi şaçuş ' aqlum evin gerçi benüm
Göñlümi ol haţ-ı reyhan hele bir pâre yazar
- 3 Kâmetüñle dehenüñ sînede naqş itdi göñül
Âh şeklin şanasın şafha-i dîvâra yazar
- 4 Hayl-i ' uşşâkı eger yoqlaya ol şâh-ı süvâr
Beni ser-defter idüp cümleden âvâre yazar
- 5 Yazsa derdüm Sehî ol serv ' ilâc itmek için
N'ola begler begidür ben kılı tîmâra yazar

75 (B: 80a)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Câmı zülfüñde eṭıbbâ göricek meftûn oḡur
Leblerüñ vaşfin Şifâ-baḡşında dil Qânûn oḡur
- 2 Zıkr iderken ḡâmetüñ añma ḡaşuñ aḡyâra kim
Serv-ḡaddüñ vaşfin ol keḡ-ṭab' nâ-mevzûn oḡur
- 3 Cân u dil meyl itmeḡe ḡaṭṭ-ı leb-i cân-baḡş-ı yâr
Siḡr idüp şîrînlık için şekkere efsûn oḡur
- 4 Çeşm-i mestüñ şevḡı ile kendüden geḡmiş imâm
Gördi ḡarf atar ḡaşuñ miḡrâba geḡmiş nûn oḡur
- 5 Ey Sehî ol servle añlar bu 'aşḡum ḡâletin
Her ki şî' rüm defterinden Leylî vü Mecnûn oḡur

76 (B: 80b)

Mef 'û lü / Fâ 'i lâ tü / Me fâ 'î lü / Fâ 'i lün

- 1 Ayaḡı tozı ile şabâ râhdan gelür
Zülfüñe uḡradı dil-i güm-râhdan gelür
- 2 Beñzer şaḡuñla hem-dem-i derd idi dün gice
Bâd-ı şabâ esüp ki seḡer-gâhdan gelür
- 3 Olma iñende derd ile cev-r-i nigârdan
ḡoş gör göñül sen anı ki Allâḡ'dan gelür
- 4 Qarşu düşerse gün yüzüñe ay ṭañ degül
Bir yüzi qaradur ne diseñ mâhdan gelür
- 5 Serv-i ḡadüñle zülfüñ añup âḡ ider Sehî
Biñ derdle her âḡı ciḡer-gâhdan gelür

77 (B: 80b, M: 122a, P: 123b)

Fâ ' i lâ tün / Fâ ' i lâ tün / Fâ ' i lâ tün / Fâ ' i lün

- 1 Cism-i zerdüm baña zerrîn câme ey dilber yeter
Dâğ-ı sînem aña la' lîn tügmeler yer yer yeter
- 2 Kaçma ey dil murğı ol şâhîn bakışlu yârdan
Zülfi şehbâzın şalar arduñcadur irer yeter
- 3 Zülfi açmaz ey şabâ râz-ı dehânından haber
Şağınur keşf eylemez bir sır durur serler yeter
- 4 Sen güzeller şâhısın ser-hayl-i hûbân ol yüri
Mülk-i hüsni tutmağa kaşuñ gözün leşker yeter
- 5 Taht-gâh-ı ' aşka geçdüm başuma sultân olup
Dest-i dil-berden iren seng-i belâ efsar yeter
- 6 Gömgök itdüm bu şararmış cismümi döğünmeden
Âsumânî zer-benek kaftân baña zîver yeter
- 7 Gayrılar eş'ârına meyl itmesün her serv-ğadd
Nâme-i şi' rüm Sehî dîvânla defter yeter

78 (B: 81a)

Mef ' û lü / Me fâ ' î lü / Me fâ ' î lü / Fe ' û lün

- 1 Şol işi baña kim haţ-ı cânâneler eyler
Âhîr göresin saña o cânâ neler eyler
- 2 Tesbîhi duzağına tutulsa n'ola zâhid
Bu işleri hep şûfiye ol dâneler eyler

1a- Cism-i / Çeşm-i B

4. beyit P nüshasında 5. beyit, M nüshasında ise 7. beyit olarak yazılmış.

6. beyit P nüshasında yok.

- 3 Acır yüregüm gamzeñ oqı yaralarına
Gördüñ mi qaşuñ yâsını baña neler eyler
- 4 Gözümi idüp hüsñ 'arûsına gözüngü
Kırpüklerini zülfi için şâneler eyler
- 5 Peymâna durup saña tolu içse Sehî yâr
Al iç işüñi altun o peymâneler eyler

79 (B: 81a)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Sâhir-i çeşmüñ ki haţtuñdan oqur efsûnı var
Sihr ider zülfüñde niçe biñ dil-i meftûnı var
- 2 Kûh-kenlik eyleyi başladı çün Ferhâd-ı dil
Gözle ey şîrîn-dehen erüñ yine oyunu var
- 3 Göñlümi dolana çekmek ister imiş kâkülüñ
Nağd-i cân virsem n'ola zülfüñ gibi boyunı var
- 4 Şayd idersem yaraşur sîmîn-beden dil-berleri
Her kimüñ beñzüm gibi yüze gelür altunı var
- 5 Nice pervâz urı bilsün şâh-bâzı göñlümüñ
Nâleden çıñrağısı zülfüñ gibi uzunı var
- 6 Qaşuña meyl eyleyüp cân virür ey servüm Sehî
Qıbleye yüzün tütup olsa bu miskîn boyı var

80 (B: 81b)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Fe 'û lün

- 1 Cemâlüñ pertevin ey mâh-peyker
Yüzün düşer görürse şems-i hâver

- 2 Yüzüñ mescid çaşuñ mihrâb-bînî
Olupdur câmi[‘] -i hüsnuñde minber
- 3 Münevverdür yüzüñden cümle [‘] âlem
Ne nûr olur yüzüñ Allâhu Ekber
- 4 Hikâyet itse çeşmüm mâcerâsın
Olur bezmüñde çeng ü nây defter
- 5 Gözi itdüğünü göñlüme bir bir
Egilmiş çaşı kulağına söyler
- 6 Kararı yok yanar bağı delinmiş
Olup bencileyin köynüklü micmer
- 7 O serv itdi Sehî dervîşi şûfi
Anuñ-çün acır ağlar aña sâgar

81(B: 81b)

Fe [‘] i lâ tün / Fe [‘] i lâ tün / Fe [‘] i lâ tün / Fe [‘] i lün

- 1 Beni bir kılla çaşı cânib-i dil-dâra çeker
İledür zülfine cebr ile dili dâra çeker
- 2 Şöyle âşüftesidür hüsnuñüñ ay ile güneş
Gün yüzüñ şevkına meh sînesine yâra çeker
- 3 Rûzgâra dayanup çıkma şakın cedvelden
Seni bir bend ile âhîr yine pergâra çeker
- 4 Ol cefâ yüki baña cevri ü cefâ itse n’ola
Şîve-i nâzını ancağ dil-i bî-çâre çeker
- 5 Lebi tiryâkini ğayra şunar ol serv-i Sehî
Tâs tâs zehr-i gamın [‘] âşık-ı bî-çâre çeker

82 (B: 82a)

Mef'û lü / Fâ'î lâ tü / Me fâ'î lü / Fâ'î lün

- 1 Dil tıflı gerçi ğamzeñ oқыla oyalanur
Lîkin қаsuñ һayâlini añsa oyalanur
- 2 Emdüm leb-i nigârı diyu lâf ider қadeһ
Beñzer ki bezm-i ehl-i dil içre o yalanur
- 3 Zülfüñ ile miyânuñ içün cenge düşdi dil
Қan dökmeк ile göz yaşı dem dem aralanur
- 4 Merve қаpuñ һақı içün ey yüzi âyine
Dil añduğınca Ka'be-i kûyuñ şafâlanur
- 5 Ağlar hevâ-yı zülfüñ ile âh ider Sehî
Bildüm ki bağrı başı şu қapar hevâlanur

83 (B: 82a)

Mef'û lü / Fâ'î lâ tü / Me fâ'î lü / Fâ'î lün

- 1 Gül-ruһlaruñ deri yire düşse gül-âb acır
Çözse şabâ şaçuñ girihin müşg-nâb acır
- 2 Ol-deñlü yandı âteş-i miһnetde cân u dil
Қanlar yudar şurâһi benüm-çün kebâb acır
- 3 Görse gözüm raқîbi efendi tola gelür
Elbette çeşm-i merdüme girse turâb acır
- 4 Güler şurâһi şevkle meclisde 'aşıқа
Âvâresine câm-ı lebüñüñ şarâb acır
- 5 Cân acısın çeке çeке oldum yine esîr
Anuñ içün Sehî'ye begüm şeyһ ü şâb acır

84 (B: 82b, M: 140a, P: 189a)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Fe 'û lün

- 1 Güneş yüzüne nisbet bir gül-i ter
Felek kaçruñda bir gömgök kebûter
- 2 Kıvırmış mâh-ı nevdin şeb-külâhın
Sîpihr almış ele bezmünde sâgar
- 3 Kapuñ tokuz dolanur yidi eflâk
İzüñe mihr ü meh yüz sürmek ister
- 4 Bize ol yâr zülfinden haber vir
Eyâ bâd-ı şabâ n'eyler ki dilber
- 5 Lebin vaşftmede tatluluğun çok
Sehî beñzer ezersin şîre şekker

85 (B: 82b)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Koma gül-ruhsârûña ol zülf-i 'anber-sâ deger
Muşhaf-ı hüsne yazuk niçün yed-i tersâ deger
- 2 Tûtiyâ-yı hâk-pây-ı yâri şakınsun şabâ
Gözlesün anı ki çeşm-i nergis-i şehlâ deger
- 3 Mısr-ı sultân olmadan bir beg kulı olmak güzel
Yâr işigin yaştanup yatmağ baña dünyâ deger
- 4 Nice cânlar virmeyem la' l-i leb-i cân-bağş-ı yâr
Bûse ile cân virür biñ mu'ciz-i 'Îsâ deger

1a- gül-i ter / gül-i zer M, P

2a- Kıvırmış / Kararmış M

3a- dolanur / tolanur M, P

5b- şekker / sükker P

- 5 Sevgisi ‘uşşâka kısmet olsa ol servüñ Sehî
Ol şaçı sünbülden ancak baña bu sevdâ deger

86 (B: 83a)

Fe ‘i lâ tün / Me fâ ‘i lün / Fe ‘i lün

- 1 Şerbet-i dil leb-i habîb olısar
Derdüme emsem ol tabîb olısar
- 2 Bûse-i cân-fezâsı haste-dile
Umarın ‘âkıbet naşîb olısar
- 3 Şimdiden va‘ deye hilâf eyler
Turra-i yâr dil-firîb olısar
- 4 Bend-i zülfinde unudıldı gönül
Şehr-i ‘aşk içre ol garîb olısar
- 5 Serv-ı kaddüñ hevâsı ile Sehî
Gül-şen-i hüsne ‘andelîb olısar

87 (B: 83a)

Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lün

- 1 Sûz-ı âhumdan kararımış kirpügüñ dil dâğlar
Kaşd-ı cân itdükce gamzeñ kılıcını zâğlar
- 2 Yalmanup ağıyâra karşı ağız açsa tîğ-i yâr
Zâğ-ı tîğinden üşer başına ol-dem zâğlar
- 3 Yañkılansa ne ‘aceb feryâd u âhumdan cihân
Sûz-ı sînemden benüm yandı yağıldı tağlar
- 4 Şanma kim yağmur yağar gök gürlere ey dil Zâl-ı çarğ
‘Âşık-ı Rüstem dil için şağı şağup ağlar

- 5 Zülfine yâruñ Sehî ben nice kâfir dimeyem
Muşhaf-ı hüsn üstine geçmiş turup ayağlar

88 (B: 83a)

Fâ ' i lâ tün / Fâ ' i lâ tün / Fâ ' i lâ tün / Fâ ' i lün

- 1 Sîne de hâl-i ruhuñ şevkıyla yanan dâğlar
Dâne için kondı hırmen üstine şan zâğlar
- 2 Sîne şahrâsına tolmış kanlu yaşumdan habâb
Şâh-ı aşkuñ ordusın tutmuş kızıl otağlar
- 3 Dil nice âşüftesi olmaya sen gül-çihrenüñ
Dâne-i hâl-i lebüñ şevkı cigerler dâğlar
- 4 Reg degüldür görinen yer yer tenümde döstüm
Kanlu yaşumdur aqup olmuş durur ırmağlar
- 5 Ol şeh-i hûbâna karşı sâkî-i gül-ruh Sehî
Bezm-i cân-bağşında el üzre tutar ayağlar

89 (B: 83b)

Fâ ' i lâ tün / Fâ ' i lâ tün / Fâ ' i lün

- 1 Şol leâfet ey perî kim sendedür
' Aşk-ı pâke beñzer ol kim bendedür
- 2 La' l-i nâbuñ şerbetinüñ lezzeti
Unudulmaz nitekim cân tendedür
- 3 Yüzüñe beñzer dimiş gâlib melek
Yüze gelmez gizlenür şermendedür
- 4 Gün gibi dünyâyı pür-nür eyledüñ
Mâh-ı tâbânsun yüzüñ tâbendedür

- 5 Gül yüzüne bendedür dirse eger
Kendüyi fark eyleyimez kandedür
- 6 Pâdişâhum kim durur dirseñ Sehî
Bir fakîr üftâde muhliş bendedür

90 (B: 84a)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Fe 'û lün

- 1 Güler yüz gösterelden yaza güller
Açıldı çın şeherden tâze güller
- 2 Yine 'arz-ı cemâl itmege bâğa
Bisât-ı hüsniñ ister yaza güller
- 3 Şarâb-ı şevk ile mest oldu bülbül
Görüp başladı def'î nâza güller
- 4 Yüzünden reng ü bû cerr itmek için
Girüp şehre ider dervâze güller
- 5 Görüp mecmu' a-i evrâk-ı hüsniñ
İder zer-rişteden şîrâze güller
- 6 Ne haddidür saña öykünmek ister
Ne için gözlemez endâze güller
- 7 Bu dem hoş gör Sehî gül 'âlemini
Uçup başlamadın pervâza güller

91 (B: 84a)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Vaşf-ı ruhsâruñdan olmuş gül-zâr şî' r¹⁸
Leblerüñ zikriñden olur sözlerüm tekrâr şî' r
- 2 Her ğazel kim leblerüñ vaşfında zıkr itsem olur
Ûâmetüm şîrîn redîfüm tatlu şekker-bâr şî' r
- 3 Ûâmetüñ vaşfında cânâ söylenen her bir ğazel
Bir nihâl-i serve beñzer kim ucında var şî' r
- 4 Ğonca ağzuñ sırrını keşf eylese gül-şende dil
Nâlişinden bülbülüñ tolar der ü dîvâr şî' r
- 5 Hâ ezilüp medh ider la' l-i lebüñi kand-i nâb
Tûti-i şîrîn-zebân olmuş şeker-güftâr şîr
- 6 Defter-i gülden yazar evşâf-ı hüsnüñ ' andelîb
Oğumağâ meclisünde eyler istihzâr şî' r
- 7 Ehl-i faẓl olana ' arz eyler Sehî eş' âruñı
N'idügin bilür mi her nâ-cins ü nâ-hemvâr şî' r

Fî Harfi'z-Zâ

92 (B: 84b)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün

- 1 Dilüñ tüt ço bizi nâşih sözüñe i' tibâr olmaz
Bilürsin ' âşık-ı rüsvâyî olanlarda ' âr olmaz
- 2 İki gönül bir olmayınca vaşl-ı yâra irmezsin
Gönül sa' y eyleyi gör kim yalıñuz taş dîvâr olmaz

¹⁸ Metinde herhangi bir boşluk ve silik bir yer olmamasına rağmen "olmuş" kelimesinden sonra bir kelime eksiktir.

- 3 Hârîf olup kapu duymış degüldür şeşder-i gamdan
Şu ‘âşık kim maḥabbet nerd-gâhı içre zâr olmaz
- 4 Sevüp cândan seni dil-berler içre ihtiyâr itdüm
Güzel sevmekde ‘ömrüm gerçi dirler ihtiyâr olmaz
- 5 Hevâ-yı leylî-i zülfüñle olmışdur Sehî Mecnûn
Figân u nâlesin ‘ayb itme ‘aqlı aña yâr olmaz

93 (B: 84b)

Me fâ ‘i lün / Fe ‘i lâ tün / Me fâ ‘i lün / Fe ‘i lün

- 1 Bu gün ki ney gibi bezm-i belâda nâlânız
Yolında ölmez isek biz bu yolda yalanız
- 2 Esîr-i ‘aşq olalıdan teraḳḳimüz çoḳdur
Ġam ile dirligümüz var başka sultânız
- 3 Lebi hevâsı ile cân çekişüp ölmekde
Şaçı gibi kara yaşlu olup perîşânız
- 4 Hevâ-yı âh ile dem dem cihânı seyr iderüz
Ġarınca gibi zelîlüz velî Süleymânız
- 5 Gicede taḡ eteginde yatup dil âh eyler
Seḫerde zârı kıluban yaḳada giryânız
- 6 Uzun gice saçuñuñ fikri ile şeydâyız
Bütün gün ol ruḫ-ı hûrşîde qarşı ḫayrânız
- 7 Sehî ğazelde ögelden o serv-i meh-rûyı
Ġazel Kemâl’e irişdi vü sözde Selmânız

94 (B: 85a)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Fe 'û lün

- 1 Virelden ey yüzüñ âyîneye yüz
Bağup gördüğine güler o yüzüz
- 2 Beni redd it yanuñdan yâ raqîbi
Ki bir kıoltuğda şıgmaz iki kıarpuz
- 3 Ne mehsin ey melek-ıal'at 'aceb kim
Yüzüñdür âfitâb-ı 'âlem-efrûz
- 4 Eyâ muırib götürdüğe kıopuzı
Neye ağlar yanuñca ol bir öksüz
- 5 Dökersin kıanımı yire yazıkıdur
Kıo sâkı nergis-i mestüñ yeter söz
- 6 Yüzüñden inleme bir dem dur iy ney
Meded yağıdı beni âh-ı ciger-sûz
- 7 Sehî eş'ârını kıırz eyle cânda
Dilerseñ irmeye saña yavuz göz

95 (B: 85b)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün

- 1 Lebi dârü's-şifâsından yatur dil zâr eglenmez
Öliceğ haste cânından geçer nâ-çâr eglenmez
- 2 Dirîgâ her nefes 'ömrüm gibi durmaz şitâb eyler
Gelüp gitdüğe yanumda meded ol yâr eglenmez
- 3 Ayağı kıımı bir lağza gözümde dil-berüñ durmaz
Ağar bir şışe-i sâ'at gibi hemvâr eglenmez
- 4 Geçer bir dem kıarâr itmez cigerde kıanlı peykânuñ
Şudur kıırbâlde şankim ağar her bâr eglenmez

- 5 Yatur dil-ḡaste hecrüñden Sehî nâlân olup her dem
Gel ey servüm ki sensüz bu dil-i bîmâr eglenmez

96 (B: 85b)

Fe ‘i lâ tün / Fe ‘i lâ tün / Fe ‘i lâ tün / Fe ‘i lün

- 1 Terk ider ravzayı dil kûy-ı cihândan geçmez
N’eylesün gül-şeni ol bâğ-ı cinândan geçmez
- 2 Seyr-i gülzâr-ı cemâle dili men‘ eyledi zülf
Ḥalka-i dâm-ı belâ ile yılandan geçmez
- 3 Sevme ḡûbı diyu men‘ eyleme gönüm vâ‘ iz
Her neden geçse geçer ‘ aşk-ı fülândan geçmez
- 4 Ḥayliden gönlüme gözüme ḡayâl-i zülfüñ
Gelmez oldu ne ‘ aceb n’oldı ki kıandan geçmez
- 5 İşiginde Sehî iti dirilür dil-dâruñ
Hele ölür dirilür ad ile sândan geçmez

97 (B: 85b)

Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lün

- 1 La‘ l-i şîrînüñ taberzeddür diyelden size biz
Dâne-i hâl-i lebüñ olmuş durur ḡabbü’l-‘ azîz
- 2 Kıl kalemle gül-şen-i ḡüsnüñe zülfüñ naqş idüp
Müşgle gül şafhasında ḡattuñ eyler ḡâk-rîz
- 3 Yeg görür zâhid ayağun toprağından cenneti
Ey dirîğâ yoğ imiş dünyâda bir şâḡib temiz
- 4 Leblerüñden yâsemen rengin tütaldan ḡatt-ı sebz
Görmez olduḡ diş yarasın yağdı kıar örtüldi iz

- 5 ‘Îd-i vaşluñda Sehî’den eyleme bûseñ dirîğ
Tatluyı bayramda erzân eyle itme kız

98 (B: 86a)

Müs tef ‘i lün / Müs tef ‘i lün / Müs tef ‘i lün / Müs tef ‘i lün

- 1 Yüzüñe bürka‘ eyleme şol zülf-i ‘anber-fâmumuz
‘Uşşâka göster gün yüzüñ budur bizüm ibrâmumuz
- 2 Hışm itdi baña gitdi yâr ne şabr kaldı ne qarâr
Ġâyet perîşân oldı dil qalmadı hiç ârâmumuz
- 3 Görinmez ol ebrû-hilâl gönñlüm evin tutdı melâl
Gelmedi mâh-ı pür-kemâl ‘îd olmadı bayramumuz
- 4 ‘Âlem yüzün gül-şen [kıla] gönñlüm evin rûşen kıla
Şalınsa gelse nâz ile serv-i semen-endâmumuz
- 5 Dil bülbülü feryâd ider ben hasteyi dil-şâd ider
‘Âlemde bir hoş ad ider yâr ańsa gelse nâmumuz
- 6 Bu gice ol bedr-i münîr aḡşamlamağa menzile
Toğdı güneş gibi gelüp gündüze döndi şâmumuz
- 7 Bir kez itüm dise ḡabîb dünyâ benüm olurdı hep
Yâruñ seg-i kûyı diyü arta Sehî ikrâmumuz

99 (B: 86b)

Fe ‘i lâ tün / Fe ‘i lâ tün / Fe ‘i lâ tün / Fe ‘i lün

- 1 Ġam-ı zülf ü ḡaḡ u ḡaddüñle yitürsek özümüz
Ġam degül çünki bir oldı gicemüz gündüzümüz
- 2 Saña öykündüğini ay işidüp didi güneş
Bu ne yüz qarasıdur yerlere düşdi yüzümüz

1a metinde “ḡam u zülf” şeklinde yazılmış.

- 3 Yâr ışiginde gözüm yaşına rahm itdi görüp
 Hamdüillâh ki şeref buldı yine yıldızumuz
- 4 Kaçsa bizden ne ‘ aceb yanına geldikce raķîb
 Kim bile dil-bere şâyed üleşir uyuzumuz
- 5 Kadrimüz bile olavuz der-i cânânda ‘ azîz
 Şatabilürsek eger yâra Sehî kendüzümüz

100 (B: 86b)

Mef ‘ û lü / Fâ ‘ i lâ tü / Me fâ ‘ î lü / Fâ ‘ i lün

- 1 Ol serv olalı gül-şen-i hüsni içre ser-firâz
 Âzâdelikle buldı güzellerde imtiyâz
- 2 Gül-zâr-ı hüsni yile virir ańsuzın şaķın
 Âhum yilinden ey yüzi gül eyle ihtirâz
- 3 Ey serv-i nâz gül-şen-i hüsniñde yaraşur
 Sen gül budağı nâz ide ben bülbülüñ niyâz
- 4 Egnüñe nâz hil‘ atını biçdi çünki zülf
 Gey hoş yaraşdı serv boyuña libâs-ı nâz
- 5 Göñlüm olunca baña Sehî itdi niçe nâz
 Ol yâra yaraşur dir isem serv-i dil-nüvâz

101 (B: 86b)

Mef ‘ û lü / Me fâ ‘ î lü / Me fâ ‘ î lü / Fe ‘ û lün

- 1 Cân kıldı sefer mülk-i çemenden yaña baķmaz
 Efgânum işidüp niye benden yaña baķmaz
- 2 Naķş-ı haķ-ı sebz-i leb-i cân-baķşı koyup dil
 Gül-zâr-ı cinân olsa çemenden yaña baķmaz

- 3 Nergis gibi göz diken izüñ tozına cânâ
Sen durur iken serv ü semenden yaña bakmaz
- 4 Gül dâmenine ildi dikenler gibi ağyâr
Ol gönca dehen hayf sevenden yaña bakmaz
- 5 Bir gün ola bağa saña eyleye nazarlar
Ol serv Sehî dime ki benden yaña bakmaz

102 (B: 87a)

Müs tef[‘] i lün/ Müs tef[‘] i lün/ Müs tef[‘] i lün/ Müs tef[‘] i lün

- 1 Şoyındı girdi nâz ile hâmmâma ol cânânumız
Endâmını göstermedi şakındı bizden cânımız
- 2 Görmeye diyü gün yüzün biz göñlümüzden kaçaruz
Kurtulmazuz sâyeden bekler durur bir yanumuz
- 3 Şoşbetde dil-ber yalanur didüm yalandur didiler
Toluyı def[‘] î yaladı gerçek gibi yalanumuz
- 4 Şekker dehâna nâzla bal ezdügince ağzuma
Senbûsesine leblerüñ görür turur îmânumuz
- 5 Ol serv-i bâlâ işigin yaşdanalıdan ey Sehî
Yüceldi çıkdı göklere kaçır-ı felek-eyvânımız

Fî Harfi's-Sin**103 (B: 87a)**

Fâ[‘] i lâ tün / Fâ[‘] i lâ tün / Fâ[‘] i lâ tün / Fâ[‘] i lün

- 1 Çarç sen hûrşîd-bahta itmek için dest-bûs
Yedi ayak bir kûze kürsî düzetti âbnûs
- 2 Devletinden sen şehüñ ser-hayl-i[‘] uşşâkam yine
Sancağumdur âh-ı âteş-nâk sînem oldu kûs

- 3 Çarh âhum âteşinden oldı mîr-i ‘ âşıkân
Mâh-ı nev olmış durur aña gül-i tîc-ı hûrûs
- 4 Sîm-i eşküm yüzümi bir veche altun itdi kim
Görse ne hoş sikke şûretdür diyeydi Taqyânûs
- 5 Puhte şunma zâhidûñ gönline te’sîr eylemez
Sâkıyâ taşdan binâdur ol ki tutmaz sandalûs
- 6 Duhter-i rez bâğdan geldi çemen meydânına
Al duvağ ile donanmışdur olup bir nev-‘ arûs
- 7 Ger dilerseñ kim saña bint-i ‘ ineb ola nikâh
‘ İlm-i hikmetde Sehî olmak gereksin Câlînûs

104 (B: 87b, M: 191b)

Fâ ‘ i lâ tün / Fâ ‘ i lâ tün / Fâ ‘ i lâ tün / Fâ ‘ i lün

- 1 Dün gice oldum dimişsin zülf-i yâra hem-nefes
Ey şabâ şimden girü ‘ âlem içinden durma es
- 2 Vâ ‘ izüñ efsânesinden incinüp mescidde halk
İndürüp ‘ uşşâkı minberden anı düşürdi kes
- 3 Seyr iderken gül-şeni ruhsâr u kıddüñ görmesem
Gözlerüme gül diken olur çenâr u serv has
- 4 Ruğlaruñ tâbından artuğ görünür yüzüñde hâl
Hey güneş yüzlüm gün ışınduçça çoğ olur mekes
- 5 Çâk-i tîguñla gönülden gitmeye zülfüñ gamı
Evde öğrenmiş gurâb uçmaz hünerse de kafes

1b- durma / tırma M

5b- hünerse de / şanursa da M

- 6 Kûyuña varduçca n'ola âh u efgân itse dil
Ka'be yolında çoğ eyler nâle vü zârı ceres
- 7 Ey Sehî her gördüğüñ serve uzanma fâriğ ol
Niçe bir daği uşanmaduñ mı nedür bu heves

105 (B: 88a)

Mef'û lü / Fâ'î lâ tü / Me fâ'î lü / Fâ'î lün

- 1 Hecrüñ gamından oldı gözüm ırmağı Eres
Olsa 'aceb mi kanlu gözüm kûze-i Keles
- 2 Kaldum gam-ı firâkuñ ile çatılı süñük
Oldı bu kuşca cânıma ten üstüñân kafes
- 3 Dirsin ki gice hem-dem idüm zülf-i yâr ile
Gel ey şabâ bu lâfi ço billâhi yiter es
- 4 Zülfüñ şebinde dil varımaz şehr-i hüsnüñe
Şem'-i ruhuñla gözler olup gözlerin 'ases
- 5 'Uşşâ[ka] dil uzatma eyâ vâ'ız epsem ol
Gavgâya virme başuñı luğ eyle sözi kes
- 6 Der-bend-i zülf-i yârı geçerken figânı ço
Gözi harâmîsinden üşen ey dil itme ses
- 7 Hicrân berinde kâfile-i derdden gelür
Şankim harâmî şıklığıdur nâle-i ceres
- 8 Cânâne çapısına irişdüñ ço ölme tur
Eglen Sehî birez daği gel gitme bir nefes

Fî Harfî'ş-Şim

106 (B: 88a)

Fâ ' i lâ tün / Fâ ' i lâ tün / Fâ ' i lâ tün / Fâ ' i lün

- 1 Zülf-i ' anber-bâruñ ey dil-ber ki bir hoş-bû imiş
Cân dimâğın her nefes iden mu' aţtar bu imiş
- 2 Hâ ezilür şevk ile şîrîn lebüñe döstum
Kandı gör miqdârını bilmez iken tatlu imiş
- 3 Eşk-i çeşmüm seyline meyl itmedüğü kadd-i yâr
Şimdi bildüm ben daği ol hod meger kanlu imiş
- 4 Dün tabîb-i ' aşka çok şordum devâsın derdümün
Didi bildüm suhte derdüñ sâye-i pehlû imiş
- 5 Nağd-i cânı özenüp şarf itme her la' lîn lebe
Mey içüp bendeñ Sehî dime hemân iş bu imiş

107 (B: 88b)

Mef ' û lü / Fâ ' i lâ tü / Me fâ ' î lü / Fâ ' i lün

- 1 Ol mâh-çihre sîm-beden yâr-ı ser-tırâş
Derdâ ki tîğ-i cevri ile bağrumuz itdi baş
- 2 Mihriligince idinüben ayı âyine
Ustura gamzesini katı gönlin itdi fâş
- 3 Kimseye baş egmez iken zülf-i serkeşi
Ol ser-tırâş şânesine egdi şimdi baş
- 4 Şağlar sifâl-i dilde ciger kanın âl ile
Beñzer ki gamze neşteri kanuma yirer aş
- 5 Mıkrâzı Zü'l-feğâr-ı ' Alî olsa vechi var
Kim hıtt-ı kâfir ile yüze yüz ider savaş

- 6 Çaynar şular koyulsa başuma ‘aceb degül
Berber şığanu sermenü itdükce ser tırâş
- 7 Çigzinmeyince yâr dükânını kösre-vâr
Ol âhenîn dile Sehî olmaz gözüm dutaş

108 (B: 88b)

Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lün

- 1 Ey dirigâ sevdüğüm ben mübtelâdan yâd imiş
Anuñ içün rûz u şeb [işüm] gücüm feryâd imiş
- 2 Râstî reftârda kıddin kıyâmet gösteren
Bâğ-ı dilde şalınur bir kâmet-i şimşâd imiş
- 3 Niceler Şîrîn leb-i dil-dâra cânlar virdiler
‘Aşk meydânında şanmañ yalıñuz Ferhâd imiş
- 4 Ey elif kıddi vü zülfi dâl olan yakma beni
‘Âşıka rahm it ki şoñ ucu kıalan bir ad imiş
- 5 ‘Âlemi âhîr yıkar seyl-âb-ı eşküm döstüm
Gâfil olma kâyinâtuñ hâli bî-bünyâd imiş
- 6 Öldi derdüñden dağı terk itmedi mihrüñ Sehî
Kâr-ı ‘aşk içre bu oñmaduk ne hoş üstâd imiş

109 (B: 89a)

Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lün

- 1 Ağladuğumca güler ol gonca-leb her yaz u kıış
Eşk-i çeşmüm jâlelerdür kim lebine urdı dış
- 2 Ağladup düşmenlere karşı gülünc itme beni
Döstüm her cevrüñ it tek yâd ile olma biliş

- 3 Gâh nâz u gâh şîve gâh cevr ü geh ' itâb
Öldürür âhîr kıomaz eyler baña ol yavuz iş
- 4 Terk terk eyler cefâ mıkırâzı ile bağruñı
Ol küleh-dûzuñ varup dükkânına geçme çiriş
- 5 Şuçını bildi bağışla pâdişâhum luţf kııl
Bende-i muhliş fakîrûñdür Sehî bî-gıll u gıış

110 (B: 89a)

Me fâ ' î lün / Me fâ ' î lün / Me fâ ' î lün / Me fâ ' î lün

- 1 Gidermiş zülfin ol meh-rû yüzünden bî-niķâb olmuş
Cihânı hüsñ ile yakmağa yine âfitâb olmuş
- 2 Ğam-ı cânân ile gönüm belâ bezminde hem-demdür
Gözümüñ kıanlı yaşından kıabağum pür-şarâb olmuş
- 3 Gözümi kıanlı yaşum içre gören vâdi-i Ğamda
Şanur bir iki merdüm şuya düşmiş Ğark-âb olmuş
- 4 Buğûr-ı bezm-i hüsñ için dil ü cânı sipend itdüm
Gözümdeñ aña toptolu iki şîşe gülâb olmuş
- 5 Kıaşuñla leblerüñ hıttı yazılmış çâr-mışra' dur
Meger dîvân-ı hüsñüñden rubâ' î intiķâb olmuş
- 6 İzi tozına sen servüñ Sehî cân virmek isterdi
Bi-ħamdillâh o dervîşüñ du' âsı müstecâb olmuş
- 7 Kıo dünyâyı ki sermâyeñ kefendür ' âķıbet yarın
Tıtalum kışi ' âlemde bugün Efrâsiyâb olmuş

111 (B: 89b)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Tutsa kûyında n'ola ağıâr ile dil-ber güreş
Ka'be'de Bû Cehl ile çün tıtdı Peyğamber güreş
- 2 Zülfi geh haţţına dolaşur gehî hat zülfine
Eyledi meydân-ı hüsn içini ser-tâ-ser güreş
- 3 Küştgîr-i dil ki olmuş dūd-ı âhı perçemi
'Aşq odına tıtuşup durmaz yanar ister güreş
- 4 'Aql ayırmağ diler göñlümi 'aşq-ı yârdan
'Aşq haşmâne tıtuşdı 'aql ile eyler güreş
- 5 Mülk-i tende pehlevân iken Sehî 'aqlımı zülf
Dest-i çenberden başup itdi beni çenber güreş

112 (B: 89b)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Fe 'û lün

- 1 Lebûñ üstinde bir haţ var yazılmış
Kim aña za'ferân u müşg ezilmiş
- 2 Şaçuñ bir miski atıasdur olup zâr
Tutar leb Ka'be yüzüne yazılmış
- 3 Haţâ oldı diyü kazındı haţtuñ
Beyâz-ı hüsnüne yañlış yazılmış
- 4 Bizi gözler raķıbüñ iki gözi
Seni sevdüğümüz gâlib sezilmiş
- 5 N'ola habs eyleseñ taraf-ı külehden
Esîr-i 'uğde-i zülfüñ çözülmüş
- 6 Ruĥ-ı dil-ber Sehî olmuş 'arağ-rîz
Ĥayâdan yüzine dürler dizilmiş

Fî Harfî'ş-Şâd**113 (B: 90a)**

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Fe 'û lün

- 1 Hâyâlüne gönüldür halvet-i hâş
Kadem kı l rence luţf it yüzüme baş
- 2 Halâş olmadı dil zülfün ğamından
Okıdum gerçi biñ bir kerre ihlâş
- 3 Beni aĝyâr ile bir görme şâhum
Bilinsin ҡo ҡapuñda ' âleme hâş
- 4 Güler dil añsa aĝlarken vişâlün
Sevinür lâ-cerem dür bulsa ğavvâş
- 5 Sehî gönülün evin pâk eyle ğamdan
Duĝân-ı âh ile olmışdur is paş
- 6 Sözümdür hep ma' ânî-i ğarîbe
' Aceb mi bulsa şî' rüm şöhret-i hâş

Fî Harfî'đ-Dâd**114 (B: 90a)**

Me fâ 'i lün / Fe 'i lâ tün / Me fâ 'i lün / Fe 'i lün

- 1 Çevürme yüzünü benden gel eyleme i' râz
' İlâc-ı derd-i dile itme ey tabîb igmâz
- 2 Hâyâl-i sünbül-i zülfünle hatt-ı reyhânuñ
Ol âhû çeşme gönül sebze-zârı oldu riyâz
- 3 Firâkuñ ile ben ey nev-cüvânum oldum pîr
Kara ҡan aĝlamadandur sevâd-ı dîde beyâz

- 4 Lebüñi la‘ le dişüñ dürre kim ider teşbîh
Cevâhir ile ‘aceb bir olur mı ki â‘ râz
- 5 Dimeye derd-i dili yana gide şem‘ gibi
Keserse başını râh-ı belâda ger mıkrâz
- 6 Sehî o servüñ olur vaşfi câna ânı feyz
Kaçan ki defter-i şî‘ re yazam hüve’l-feyyâz

Fî Harfî’-t-Ṭâ

115 (B: 90b, M: 208a, P: 294a)

Mef ‘û lü / Fâ ‘i lâ tü / Me fâ ‘î lü / Fâ ‘i lün

- 1 Yâkût leblerüñ ki yazar âbdâr ḥaṭ
Ḥaddüñ mişâli yazmadı bir şîve-dâr ḥaṭ
- 2 Çok dem durur ki şafḥa-i ruḥsârı qaralar
Durıldı şimdi buldı bu yüzden qarâr ḥaṭ
- 3 Başladı zâhir olmağa yüzüñde fitneler
Bir gün diyâr-ı hüsne şakın el qarar ḥaṭ
- 4 ‘Âşıkılarına bûy-ı vefâ ‘ arz idüp yürür
Çîn’den getürdi var ise misk-i Tatâr ḥaṭ
- 5 Çok yazdı çizdi qaraladı derc-i hüsnüñi
Yazdı ḥaṭuñ yaza yaza bir yâdigâr ḥaṭ
- 6 Reyḥân ḥatuñ mişâlini yazmadı cehd idüp
Gül-ruḥlarıñda yazdı egerçi gubâr ḥaṭ

2b- Durıldı / Ṭurıldı M / Ṭoldurdu P

2. beyit P nüshasında 6. beyit olarak geçmektedir.

4b- misk / müşg M

5b bir / bu M

- 7 Şûret bulursa hattı ‘ izârında vechi var
Hüsn ile buldı çünkü Sehî i‘ tibâr hat

Fî Harfi’z-Zâ

116 (B: 91a)

Fâ ‘ i lâ tün / Fâ ‘ i lâ tün / Fâ ‘ i lâ tün / Fâ ‘ i lün

- 1 Kâkül-i müşgîn ki itmişdür leb-i cânânı hıfz
Gûyiyâ zulmetdür eyler çeşme-i hayvânı hıfz
- 2 Cân u dil zülfünde hıfz itse hayâlün n’ola kim
Bendeler ‘ âdetdür itmek her gice sulţânı hıfz
- 3 Hatţuñ örter haddüñi ağıyardan kim soñ nefes
Ey melek Qur’ân ider şeytândan imânı hıfz
- 4 Şaqlaram dilde hayâli çihresin her dil-berün
Vechi var âyîne itse tal‘at-ı hûbânı hıfz
- 5 Mısr-ı hüsnî zabt idüp aldı Sehî kabzına zülf
Rûm sulţânıdur itmiş milket-i ‘Osmânı hıfz

117 (B: 91a)

Me fâ ‘ î lün / Me fâ ‘ î lün / Fe ‘ û lün

- 1 Şu kim la‘l-i revândan eylemez haz
O hergiz kût-ı cândan eylemez haz
- 2 Nihâl-i serv-i kıddün seyr iderken
Göñül serv-i revândan eylemez haz
- 3 Oquñ geldükçe eglenmez gider cân
Bu cism-i nâ-tüvândan eylemez haz
- 4 Leb-i şîrînüñe meyl eyleyenler
Şarâb-ı ergavândan eylemez haz

- 5 Yüzüñ gül-zârın idenler teferrüc
Gül-i bâğ-ı cinândan eylemez haz
- 6 K̇o ağıârı şağın dil-dâra añma
Gider ol bir fülândan eylemez haz
- 7 Çenârı kıddine beñzetme zinhâr
Sehî servi yılandan eylemez haz

Fî Harfî'l-Ayn

118 (B: 91b, M: 212a, P: 299a)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Bûseye ağızuñla itmeyem nizâ'
Sözümü cân ile itseñ istima'
- 2 Şağınur cânıdan lebüñ râzın gönül
Küllü sırrın câveze'l-işneyni şa'
- 3 Remz-i 'aşkı yazdı haddüñ üzre hağ
Küllü 'ilmin leyse fî'l-kırtâsi zâ'
- 4 Şems uşurlâb-ı hüsnüñ gözleyüp
Almağ ister gün yüzüñden irtifa'
- 5 Gice gitdi işigüñden âfitâb
Ay yüzüñ var iken istemez şu' a'
- 6 Baş virenle bir degül cân oynayan
Dôstum rakşa kıyâs olmaz semâ'

Küllü sırrın câveze'l-işneyni şa' : İki kişiyi aşan bütün sırlar yayılır.

3b 'ilmin / şey'in P

Küllü 'ilmin leyse fî'l-kırtâsi zâ' : Kâğıtta olmayan her şey kaybolur

6b- Dôstum rakşa kıyâs olmaz semâ' / Bir degül ey dil kıyâs eyle semâ' M / Bir degül ey cân kıyâs eyle semâ' P

- 7 Tolinup gitdũn gözümden göz göre
El-vedâ‘ ey nûr-ı ‘aynum el-vedâ‘
- 8 Bağmağ ile ağzı bilinmez Sehî
Yok yire göz nûrını gel itme zâ‘

Fî Harfi'l-Ğayn

119 (B: 91b, M: 214b, P: 304a)

Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lün

- 1 Hâl-i gendüm-gûndan itme ki dil murğın ırağ
Hürmen-i hüsni içre her yüzden aşupdur zülfi zâğ
- 2 Üstü‘hân oldum gam-ı zülfüñle derdüm katıdur
Hey baña rahm it efendi süñüğe irdi bıçağ
- 3 Dağa Mecnûn tek düşüp Leylî saçuñ sevdâsına
Bağladı miskîn benefşe bûy-ı zülfüñle dimâğ
- 4 Yüzine gülse rakîbüñ gam yime ey dil habîb
Meclis-ârâdur ne yüzden gözleseñ lâ-büd çerâğ
- 5 ‘Âleme virmez Sehî izüñ tozını n’eylesün
İşigüñ itüñ gibi idindi bu miskîn yatağ

4, 5 ve 7. beyitler P nüshasında yok. 7. beyit B nüshasında yok.

8a- bilinmez / bulunmaz P

8b- Yok yire / Göz göre P

1b- Hürmen / Harf P; zâğ / râğ M / ağ P

2b- Hey / Gel P; süñüğe / sevgüñe M

3a- Dağa / Tağa M, P

5b- itüñ / iti P

Fî Harfî'l-Fâ

120 (B: 92a)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Varmağa şeh şöhetine eylemiş âgâz def
Uçmağ ister per ü bâl açmış idüp pervâz def
- 2 Kuşanup zerrîn kemer geymezi altunlu benek
Hûb-rûlar arasında olmasa mümtâz def
- 3 Gördüğü hûba ağızdan eşrefiler gösterür
Beñzer olmuşdur yine bir rind-i şâhid-bâz def
- 4 Gögsi açuk kulağı mengûşlu beg dil-ber gibi
Bezm-i hüsne çenber olmuş tıfl-ı mevzûn-bâz def
- 5 Yağalar yırtup göğüsler çâk ide her gonca-leb
Bûselikden eylese 'uşşâka ger şehnâz def
- 6 Gerçi rindân lâğ ile meclisde pula bozdılar
'Aynına almaz Sehî kulağına koymaz def

121 (B: 92a)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Kıbkıızıldur lâlelerden tağ u şahrâ her taraf
Kanlu yaşum eyledi dünyâyı deryâ her taraf
- 2 Başladı donanmağa şahn-ı çemende her çiçek
Seyr-i gül-zâr eyle gel oldu temâşâ her taraf
- 3 Her yañadan yaşum ayağına ağıtsam n'ola
Şalınur kolın şalup ol serv-i bâlâ her taraf
- 4 Yirde gökde bulmadılar şîve-i refîârûñı
Gerçi kim çoğ istedi serv ile tûbâ her taraf

- 5 Gördüğine meyl ider meclisde bir hercâyidür
Sâkıyâ döner yürür câm-ı muşaffâ her taraf
- 6 Gün yüzünde fitne menşûrın yazaldan hatt u hâl
Tutdı dünyânuñ yüzün âşûb u gavgâ her taraf
- 7 Ğam degül sâkî güle baksa Sehî her şaḡsa kim
Şem‘dür n’ola olursa meclis-ârâ her taraf

Fî Harfî’l-Kâf

122 (B: 92b, M: 223a; P: 314b)

Mef‘ûlü / Fâ‘îlâtü / Me fâ‘îlü / Fâ‘îlün

- 1 Hüsnuñ kitâbın oḡur idi dil sebaḡ sebaḡ
Naḡsuñ ezelde yazılır iken varaḡ varaḡ
- 2 Dil tıflı yazdı mekteb-i hüsnuñde bî-hisâb
Vaşluñ firâḡ-nâmelerini ḡabaḡ ḡabaḡ
- 3 Yüz sürdügüm ḡapuñda görüp itlerüñ didi
Eyler tavâf-ı Ka‘be ḡarîfe be baḡ be baḡ
- 4 Gül gibi içmek ister iseñ câm-ı lâle-reng
Şahn-ı çemen diyârına seyr it ayaḡ ayaḡ
- 5 Beñzer ki ḡadd-i yâra Sehî ḡizmet itdiler
Servi müselleme itdi çenârı idüp yamaḡ

123 (B: 92b)

Mef‘ûlü / Fâ‘îlâtü / Me fâ‘îlü / Fâ‘îlün

- 1 Tîr-i müjeñle ḡaste dil-i nâ-tüvâna baḡ
Zülfüñ ḡamıyla gözden aḡan‘ayn-ı ḡana baḡ

- 2 Ey gonca-leb der-i güli o gör gözüm yaşın
Şâyed ki gönülün aıla âb-ı revâna ba
- 3 Gördüm zam ne uymadı uydum zam neye
Benden yüzin ev rdi Şon ucu zam ne ba
- 4 Nergis gibi elermeye her bir yüzi güle
N z kl k ile gözle gönül n z k ne ba
- 5 Agy r zülf-i y ra dolaŐma diler Seh 
Görmez yüzi arasını ol bir f l na ba

124 (B: 93a)

Fe  i lâ t n / Fe  i lâ t n / Fe  i lâ t n / Fe  i l n

- 1 Bend-i zülfüne tolaşdı dil-i  v re yazu
ıl kadar olmadı b - reye bir  re yazu
- 2 Gel es rge beni ey lu eyesi lu eyle
G z göre yama dil-i misk n m odlara yazu
- 3 D stum ipini kes zülfüne Şalındı gönül
Nie bir arŐuna boynın ege yalvara yazu
- 4 Ayaun tozun ider sürme iki gözüm i n
Demidür an aıdur d de-i h n-b ra yazu
- 5 G n l mi delmede g mze n atılır p relere
Dil-i misk n me ram itmedi bir p re yazu
- 6 Egmedi sihr   f s n ile o servi bu Seh 
Yandı odlara düşüp s z ile eŐ   ra yazu
- 7 M Őter  süst   met  -1 dil   c n oldu kes d
Őatamaz s z g herin nazm-ı dürer-b ra yazu

125 (B: 93a, M: 219b, P: 317b)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün

- 1 Dem olmaz kim yüzün şevkıyla biñ feryâd u zârum yok
Yiridür inlesem çün bir habîb-i gül-' izârum yok
- 2 Nevâzişler kılar ağıyâra itün dôsta bakmaz
Dirîgâ âsitânuñda bir itce i' tibârum yok
- 3 Ayağun tozına cân virüp öldüğümü ' ayb itme
Yolında öldüğüm Tañrı haqıçün ihtiyârum yok
- 4 Eli boş itün ayağın nicesi öpebilem ben
Kim aña üstüh'ânımdan yarar bir yâdigârum yok
- 5 Kaçup şıgınmağa devrân gamından ey Sehî bir dem
Şurâhi gibi bir şıgındı müstaħkem hişârum yok

126 (B: 93b)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Baña çoğ iş itdün ey inşâfsuz oranı yok
Bâri gel cevri ile öldürme behey imânı yok
- 2 Her ne deñlü hüsn ile mümtâz olursa naqş-ı Çîn
Hüsn bahşin itmede senünle anuñ cânı yok
- 3 Beñzin iksîr-i fenâ zerd itse şüfi vechi var
Her kimün yanında bir sîmîn-beden oğlanı yok
- 4 Kirpigi ucından olmışdur benüm bağrumda yaş
Gamzesi oğlarına kimdür diyen peykânı yok

1a- şevkıyla / şevkına P

2a- kılar / kıılır P

3a- virüp öldüğümü / virüben öldüğüm P

5a- Sehî bir dem / Sehî-i zâr

5b- bir şıgındı / şıgındı bir M

- 5 Dôstum şî'ri Sehî'nüñ şöyle mümtâz oldu kim
Serv-şadler ögmede şimdi anuñ akrânı yok

127 (B: 93b)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün

- 1 Didüm gül-zâr-ı kûyuñda gel eyle cismümi oyuk
Gelüp gül gibi didi kim bu sitânda hemân o yok
- 2 Şakın hattuñ gelüp dilden lebüñ fikri gider şanma
Benüm çok sevdüğüm dilber yazılmış da yuyulmuş yok
- 3 Yüzüñ gördükce ağzuñla miyânuñ bilmek ister dil
Göñül bûs u kenâr özler görünürden görünmez çok
- 4 Diküp meydân-ı 'aşkuñda nişâne itmege sînem
Kaşuñ yâsına ey ebrû-kemânum gamzeñ olmuş ok
- 5 N'ola gül-zâr-ı bezmüñde olursa lâle la' lîn câm
Gül-i nesrîn kilindirdür olupdur goncalar yatuk
- 6 Nigârüñ hûşe-i zülfine ağyâr el şunar lîkin
Raķîb-i rû-siyâhuñ ol sızurmaz gözine koruk
- 7 Sehî ol serve karşı vâ' iz-i bârid-nefes doñsun
Cihân doñdı sözinden tutdı dünyâ yüzünü şovuk

Fî Harfi'l-Kâf

128 (B: 94a)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Ey kaşı yâ itdi bağrum zaħm-ı peykân çâk çâk
Şol enâr emşâli k'eyler anı bârân çâk çâk

7b metinde "dünyayı" şeklinde yazılmış.

- 2 Ğonca-i la‘l-i lebûñ şevkıyla germ olur müdâm
Kim ider pîrâhenin gül-berg-i ħandân çâk çâk
- 3 Şevk-ı ħaddüñle gören dir sîne-i şad-pâremi
Yiri yir yir eyledi mihr-i dıraşşân çâk çâk
- 4 Kande bulaydum diyü la‘lün gibi bir la‘l-i ter
Tîşe-i derd ile eyler bağrımı kân çâk çâk
- 5 Kâmetin ańsam Sehî mânend-i pîr-i Mevlevî
Rağş idüp her yańdan serv ide dâmân çâk çâk

129 (B: 94a)

Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lün

- 1 Mest olup cân üstine gel çekme cânâ ħançerüñ
‘Âşık-ı bî-çâreye kıyma doğunma ħançerüñ
- 2 Sînede ğamzeñ ħayâli cân uğurlar döstum
Şâh-ı ħüsn iklîmisin gel kıana kıoyma ħançerüñ
- 3 Yalvarup cânlar virüp bağruma başsam tañ degül
Bir güzeldür sîm-ten meh-pâre ğarrâ ħançerüñ
- 4 Ey Mesîĥâ-dem beni öldürmeyince kirpügüñ
Mürde cismüm itmez ‘Îsî gibi iĥyâ ħançerüñ
- 5 Şerĥa şerĥa itdi bağrum derd ile hey pür-belâ
Raĥmı yok bî-çâreler ħaqqında kıat‘â ħançerüñ
- 6 Şaķınur ğamzeñ Sehî’den bûseñi çok sevdüğüm
Şusuz olursam bir içüm şu dimez mâ ħançerüñ

130 (B: 94b)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün

- 1 Beni âşüfte-ğâl itdi şacı sevdâsı Ferhâd'ũñ
Delürdüm tağlara düşdüm olup şeydâsı Ferhâd'ũñ
- 2 ' Aceb mi şeh-süvâr-ı nâz olursa milket-i Rûma
Nişândur nâme-i hüsne kaşı tuğrâsı Ferhâd'ũñ
- 3 İrerse göklere başı boyına beñzemez tûbâ
Olupdur sidreden a' lâ kad-i bâlâsı Ferhâd'ũñ
- 4 Yaluñuz ben degül gül-zâr-ı hüsne karşı âh iden
Niçe bülbüller iñletdi gül-i ra' nâsı Ferhâd'ũñ
- 5 Hoş añdum tîşe-i âh ile ol şîrîn-dehen gönlin
Kaya kesmekde olmışam Sehî üstâdı Ferhâd'ũñ

131 (B: 94b)

Fe 'i lâ tün / Me fâ 'i lün / Fe 'i lün

- 1 Ben kuluñı begüm aña geldüñ
Merhabâ merhabâ şafâ geldüñ
- 2 Gice kıandayduñ ey ' aceb mâhum
Çın seher gün gibi tağa geldüñ
- 3 Bend-i zülfüñde idi cân evine
Dil-i miskînümi tuta geldüñ
- 4 Şormaduñ bûse ile haste dili
Serv gibi koluñ şala geldüñ
- 5 Bizi toprağdan götürdi demüñ
Ey şabâ yüzümüz başa geldüñ
- 6 ' Aşk-ı yâr ile yâdlığ eyleme kim
Ezelî ey dil âşinâ geldüñ

- 7 Kimse yetmez semend-i tab‘uñı koş
Sehî ‘aşk öñdülün ala geldüñ

132 (B: 95a)

Mef ‘û lü / Me fâ ‘î lü / Me fâ ‘î lü / Fe ‘û lün

- 1 Çün boynuma dağduñ güzelüm zülfüñi bek çek
Cân u dili bir kıl ile zülfüñe yeter çek
- 2 Kûyından ırağ eyledi sevdüm didigüm-çün
Şardan kovılır şol kişi kim söyleye gerçek
- 3 Yanınca yeter şalına ey serv o nigâruñ
Sağdıç mı oğışduñ nedür ey gölgesi gökcek
- 4 Dolaşma gönül zülfine gel geç bu hevâdan
Olmaz yire yeltenme bu sevdâdan elüñ çek
- 5 Gözüm yaşın ol serv Sehî itdi gül-efşân
Âhum odı kığılıcımını eyledi sürçek

133 (B: 95b)

Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lün

- 1 Bencileyin kim çeker hecr oğı yayın böyle bek
Ey kemân-ebrû meded öldüm buña döymez yürek
- 2 Kırpügüñ düzdi delüp gönüm evine itdi yol
Bulduğın sildi süpürdi kıomadı uvağ devek
- 3 Derd-i dil bir dağidür derdüme dermân eylegil
Sen bilürsin hâlümü lâzım degüldür ben dimek
- 4 Vaşf iderken hâlüñi gonca şabâyâ döstüm
İşidüp şüşen didi ağzuñda durmaz mercimek

- 5 Sol yüce dergâhuña beñzetdüğüçün kendüyi
Mâh-ı çarh-ı pîre-zen ardına aşmışdur elek
- 6 Cennete beñzetmek ile varımazsın kûyına
Dâd-ı Hâk'dur kişiye ol şûfi gel çekme emek
- 7 ‘Aşk ile ‘âşıklar içre olmağ isterseñ ‘azîz
Yâr ışiginde Sehî hor u zelîl olmağ gerek

134 (B: 95b)

Me fâ ‘î lün / Me fâ ‘î lün / Me fâ ‘î lün / Me fâ ‘î lün

- 1 Dil ü cân mülkine fitne bırağdı çeşm-i fettânuñ
Beni âşüfte-hâl itdi ser-i zülf-i perîşânuñ
- 2 Karañu gönlüm evin rûşen itmek kaçdına yer yer
Konulmuş câm-ı rengîndür nigârâ kanlu peykânuñ
- 3 Şeh-i hürşîd-baht encüm-haşemsin ey gül-i ra‘ nâ
Ki pür-nağş-ı gülistândur begüm altunlu kaftanuñ
- 4 Vişâlün ‘îdına kurbân olan ‘âşıklarunñ kanın
Sürüp alnuña hâl itdünñ kabûl olmağa kurbânuñ
- 5 Yazarken gül-ruhuñ şevkın kara kan ağladı hâme
Anuñ-çün böyle rengîndür Sehî evrâğ-ı divânuñ

135 (B: 96a)

Fâ ‘î lâ tün / Fâ ‘î lâ tün / Fâ ‘î lâ tün / Fâ ‘î lün

- 1 Sîneme aşdı hamâyil zağm-ı şemşîrün senün
Dağdı heykel boynuma tûmâr idüp tîrün senün
- 2 Tozudursın tîşe-i derd ile miñnet tağını
Hâle gibi devr idüpdür anı zih-gîrün senün

1a'da "bırağdı fitne" şeklinde geçen ibare, vezin gereği "fitne bırağdı" şeklinde okunmuştur.

- 3 Mâh-1 nevdür barmağũ ey âfitâb-1 hÿsn kim
Var ise ey dil meger Ferhâd'dur pîrũ senũ
- 4 Kâmetũ şevkıyla ölrsem eyâ kaşı kemân
Sînũm üzre serv ola sînemdeki tîrũ senũ
- 5 Nâlişũ yakdı beni ey bülbül-i bî-çâre gel
Şafha-i gül-zârda hoş düşdi taħrîrũ senũ
- 6 Âferîn ey haı ki i' câz-1 Ĥalîlullâh gibi
Gÿlsitân itdũ makâmı od iken yirũ senũ
- 7 Vaşf-1 gül-ruhsâr-1 yârı hoş didũ el-haı Sehî
Anũ içün ġayrdan yeg hÿsn-i ta' bîrũ senũ

136 (B: 96a, P: 353b)

Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lün

- 1 Yakdı kandîl-i sipihri gönül âh-1 seherũ
Ĥamdülillâh ki bugün kaldı yine bir eşerũ
- 2 Beli yok kimse çoçamaz didügüm-çün yârı
Baña dolaşmağ ider kendüye aldı kemerũ
- 3 Ağladum bÿse içün şöyle ki hall oldu nebât
Yaşumı gör nice başına şũ koydı şekerũ
- 4 Sırr-1 cåndur lebũ anı dehenũnden şordum
Ĥaberin aldum anũ yog iken aşlâ haberũ
- 5 Seni hâk eylemeden dehr Sehî õn öligör
Soñı râhatlığ imiş çünki bilürsin seferũ

1b- bugün kaldı yine / yine kaldı bugün P

2b- dolaşmağ / dalaşmağ P

137 (B: 96b)

Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lün

- 1 Şevk-ı çeşmüñle yaşımı gül-i bâdâm itdüñ
Heves-i zülfüñ ile Mısr-ı dili Şâm itdüñ
- 2 Dimiş idüñ gelem aḥşamlayam ey bedr-i münîr
Gelmedüñ menzile gündüzümi aḥşâm itdüñ
- 3 Ben firâkuñ orucın tutmuş iken yıllar ile
Ey 'aceb kimler ile sen yine bayram itdüñ
- 4 Çifte tolular içüp câm-ı lebüñ mest itdi
Tek dururken beni 'âlemlere bed-nâm itdüñ
- 5 Şâh-bâz-ı dili şayd itmege şayyâd gibi
Hâlünü beñ idüben perçemüñi dâm itdüñ
- 6 Yüz sürüp ayağın'ol serv-i revânuñ Sehiyâ
Baş koduñ çok kademinde eyü iqdâm itdüñ

138 (B: 96b)

Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lün

- 1 Olalıdan dil ü cân bendesi sen pâdişehüñ
Ayağumda görürüm yüzüñi mihr ile mehüñ
- 2 Hiç meskende bu miskîn gönül itmedi qarâr
Görelî gün yüzüñ üstindeki zülf-i siyehüñ
- 3 Kâmetüñ servi gönül hânesin ideli maḥâm
Sularam çeşm-i hûn-âb ile i cân cilve-gehüñ
- 4 Sen ki 'âlem yüzine 'arz-ı cemâl eyleyesin
Yüzi ḥacletle yire düşe meh-i çâr-dehüñ
- 5 Bu Sehî'ye görünür necm-i Sühâ şems-i duḥâ
İdelî gözlerine kuḥl-ı cilâ ḥâk-i rehüñ

139 (B: 97a)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Cân bağışlar söze gelse la' l-i cân-perver lebün
Gülse dünyâ yüzün eyler ser-te-ser şeker lebün
- 2 Hâce-i Hindû gibi zülf ü ruhuñda beñlerün
Gice vü gündüz şakınup cevherin bekler lebün
- 3 Bilmezem zülfün 'aceb ne sihr ider yüzüñde kim
Köl dolayup boynuña hâ oğşayup öper lebün
- 4 Âfitâb-ı hüsn-i ruhsârũdan irmiş perveriş
Hoğça-i yâkût içinde oldu gül-şeker lebün
- 5 Sen gül-i bâğ-ı cinânsın saña hayrândur melek
Ravza-i cennet yüzüñdür çeşme-i Kevşer lebün
- 6 Cân virürken la' l-i nâbuñ fikri gelse gönlüme
Çıkmağa tenden kıomaz cismümde cân egler lebün
- 7 Bûse añduğca Sehî miskîne durmaz dış kıasar
Öldürür bir gün anı yok yire kıan eyler lebün

140 (B: 97a)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Hızır hattũñ âb-ı hayvândur lebün
Mürdeler ihyâsına cândur lebün
- 2 Cânuma cân kıatdı şîrîn bûseler
Gül gibi her derde dermândur lebün
- 3 Sebz hattũñ gömgök etümdür benüm
Hân-ı hüsnüñe nemek-dândur lebün
- 4 Ğamzeler zağmuma tuz ekmek neden
Sözde çünkü şeker-efşândur lebün

- 5 Mülk-i hüsni saña teşhîr itmege
Hâtem-i mühr-i Süleymândur lebüñ
- 6 Yüzüme bir güle baksañ n'ola kim
Dôstum gül-berg-i handândur lebüñ
- 7 İtdi bûseyle Sehî gönlini hoş
Hağ budur hikmetde Loğmândur lebüñ

141 (B: 97b)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Fe 'û lün

- 1 Ben öldüm sen yeter zülfüñi ger çek
Kime yalan ise bu baña gerçek
- 2 Olurduñ sîne-i mecrûha merhem
Kara bağruma şarsam seni pek pek
- 3 Tırâş itme ço dursın hatt-ı sebzüñ
Yüzüñde âyet-i hüsn olmasın hakk
- 4 Ğam-ı hecrüñ yükin çekmez ider 'âr
Rağîbüñ özge hardur aña ne şek
- 5 Vireyin yoluña biñ cân u biñ baş
Hemân bir çifte tolu iç baña tek
- 6 Yañunca yiter uydurduñ rağîbi
Anı bir bitmeyicek yerde var ek
- 7 Göñül virme saçınıñ 'uğdesine
Sehî gel mâr-ı zülfinden elüñ çek

142 (B: 98a)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Nâz idüp gitdüñ beni âşüfte vü hayrân kuduñ
Varumı yağmaladuñ ne 'aql u ne hod cân kuduñ
- 2 Veh ki hicrân odına yakduñ beni hâk eyledüñ
Eski dâğ üstine âhir âteş-i hırmân kuduñ
- 3 Bağrumı ney bigi deldüñ bir nefes rahm itmedüñ
Bezm-i ğamda inledüp ben hasteyi nâlân kuduñ
- 4 Nice el şunsun kimesne gülsitân-ı hüsnüñe
Cennet-i Firdevse mâr-ı zülfüñi der-bân kuduñ
- 5 Cân virür buseñ velî göz göre ğamzeñ cân alur
Cân virüp cân almada cânâ 'aceb 'unvân kuduñ
- 6 Haste-dil yatur Sehî ğamzeñ okından sen gidüp
Künc-i ğamda anı n'içün böyle bî-dermân kuduñ

143 (B: 98a)

Fe 'i lâ tün / Me fâ 'i lün / Fe 'i lün

- 1 Şâd ol ey haste-dil şifâ bulduñ
Cân u dil derdine devâ bulduñ
- 2 Leb-i cân-bağşı yâruñ âb-ı hayât
Hızr gibi yine beğâ bulduñ
- 3 Bilmiş ol kim beğâ-yı sermeddür
Yâr işigiñde çün fenâ bulduñ
- 4 Hâmdülillâh diyâr-ı ğurbetden
Seg-i küyını âşinâ bulduñ
- 5 Koma elden ayağı toprağını
Ey gözüm nûrı rüşenâ bulduñ

- 6 Mûmiyânıyla dil şikeste yatur
Sevin ey dil ki mûmiyâ bulduñ
- 7 Ğamzesi hañçerinden ölme Sehî
Leb-i la' lini hûn-bahâ bulduñ
- 8 Ol sa' âdet sipihrinüñ güneşi
Toğdı çün ' âlemi ziyâ bulduñ
- 9 Kim kûlî ol kapusına yûri var
Bir cihân şâhî pâdişâ bulduñ
- 10 Mercî' -i ehl-i fazl u şâhib-i ' ilm
Muhyî-i şer' -i dîn-fezâ bulduñ
- 11 İşigi Ka' be-i sa' âdetdür
Merve haqqı ' aceb şafâ bulduñ

144 (B: 98b)

Fâ ' i lâ tün / Fâ ' i lâ tün / Fâ ' i lâ tün / Fâ ' i lün

- 1 Gûşe-i gül-şende dirmiş haylî mâlı var gülüñ
Yoluña işâr için beñzer hayâli var gülüñ
- 2 Ağı ağ u kızılı kızıl olup gül-zârda
Şâhid-i gül-şen gibi ra' nâ cemâli var gülüñ
- 3 Allar giymiş şalınur çâr-sû-yı bâğda
Bülbül-i bî-çâreye beñzer bir âlı var gülüñ
- 4 Bir nefes yanuñdan ayırma güli ey ' andelîb
Bezm-i bâğa varduñca bile alı var gülüñ
- 5 Al evrâk üstine naqş itmege taşvîrünü
Meşş ider yazup çizüp bir hõş mişâli var gülüñ

- 6 Gel kemâl-i hüsne mağrûr olma fânîdür cihân
Bülbüle cevr itme çün âhîr zevâli var gülûñ
- 7 Çoñ o serviyle Sehî'yi arada olmañ diken
Bülbül-i dil-ğaste ile özge hâli var gülûñ

Fî Harfî'l-Lâm

145 (B: 99a)

Mef'û lü / Fâ'î lâ tü / Me fâ'î lü / Fâ'î lün

- 1 Zülfüne tolaşup yürür âvâredür göñül
Şarb aşılması özge yüzi qaradur göñül
- 2 Bir bahtı kara tâlî' i hergiz açılmadı
Hağ-ı ruhuñ ğamıyla siyeh-kâredür göñül
- 3 Tâkat getürmez ey kaşı yâ tîr-i ğamzeñe
Tîğ-i ğamuñla hasta yatur yaredür göñül
- 4 Meyl itmek ile her gözi hûn-ğ'âr âlına
Alındı tîr-i ğamzeñe şad-pâredür göñül
- 5 Câm-ı lebüñ şarâbına bir çâre olmadı
Ğam meclisinde derd ile bî-çâredür göñül
- 6 Dâyim Sehî'ye fûrkat ü ğamda enîs olan
Eglence oldı 'aşıkça ğam-ğ'âredür göñül

146 (B: 99a)

Fâ'î lâ tün / Fâ'î lâ tün / Fâ'î lün

- 1 Bir senüñ gibi güzel sevmek güzel
Hağğ baña virmiş baña rûz-ı ezel
- 2 Şehre şığmazsın güneşden hûbsın
Söylenür meşhûr olmuş bu meşel

- 3 Dôstum ayağuna yüz sürmege
Sen boyı şimşâd virmez baña el
- 4 Görmek isterseñ yüregüm yarasın
Tîğ-i ğamzeñ ile gel bağrumı del
- 5 Göñlüme biñ dürlü pâre ‘ arz ider
Görmedüm ğamzeñ gibi ‘ ayyâr çel
- 6 Duğter-i rez la‘ lüñe öykünmesün
Yoğsa alur hürmetini ol çepel
- 7 İşüm âhîr nîş olur zenbûr-vâr
La‘ l-i şîrînüñden irmezse ‘ asel
- 8 Gül-ruhuñ vaşfinda ey servüm Sehî
Yazdı bir ayda iki rengîn ğazel
- 9 Ey rumûz-ı ‘ aşka âgâh olmayan
Öldüğüm vaqtin benüm kabrûme gel

147 (B: 99b)

Fe ‘ i lâ tün / Me fâ ‘ i lün / Fe ‘ i lün

- 1 Ğamzeñe cân atar lebüñ-çün dil
Öldüğünde dirildüğünde degül
- 2 Gün yüzüñ gösterem dimişdi saçuñ
Geçdi ol ayuñ üstine iki yıl
- 3 Hüsni içinde Emîr-zâde gibi
İtdi hâlüñ ‘ imâmesini yeşil
- 4 Hüsni bahşini itme yâr ile gel
Ey gül-i ter ço lâfî yiter açıl
- 5 Serv-ğadler saçına şunma Sehî
Saña andan dimez miyin ki çekil

148 (B: 100a, M: 265a, P: 369a)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Hâme zülfüñle miyânuñ vaşfin eyler kı-l-be-kıl
Gonca-i handânuñ zıkr itsem itmez kâl u kıl
- 2 Darb-ı tîrûnden ten-i pür-derde iren yareye
Üstüh'ânım döstüm olmuş durur yer yer fitil
- 3 H'ân-ı miñnetden beni gamzeñ efendi aç komaz
Beñzer ol hûnî benüm rızkuma olmuşdur kefil
- 4 Göñlümi açar şeb-i vuşlatda âh-ı âteşin
Mûm uyarur şanasın bayram düninde yir yir il
- 5 Müntehâ dirsın Sehî vaşfin o servüñ sidreden
K'ışidüp eş'âruña taşsın eyler Cebre'îl

149 (B: 100a)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Gonca-lebler gül-şen-i hüsnuñde açmış râz gül
La' l-i handânuñ gibi ey serv-i gül-ruh az gül
- 2 Çözmege sancağ nihâl-i gülden idinmiş direfş
Dikdi la' lîn mâh-çe dağdı yeşil pervâz gül
- 3 Hizmette el kavşurup dîvâra nakş olmuş durur
Bir kız oğlandır ki ad olmuş aña gülnâz gül
- 4 Geh şovur geh ısınur cevriñe dil dil-ber güler
Açılır hüsni gülistânında kış u yaz gül

1a- Hâme zülfüñle / Hâme-i zülfüñ P; vasfin / şerhin M, P

3b- hûnî / h'ânı M, P

4a- Göñlümi açar / Zeyn ider göñlüm M, P

5b- K'ışidüp eş'âruña / İşidüp eş'âruñı M

5a- dirsın / dirsiñ P

- 5 Her gice âhumdur ol gül yüzlüyi bîdâr iden
Bülbülüñ zârîlîğundan gözlerin yummaz gül
- 6 Bülbül-i dil-ḥasteye bir demde virür biñ ḥayât
Her nefesde gösterür ‘Îsî gibi i‘ câz gül
- 7 Gül-şen-i vaşfinda çok gül açılır lîkin Sehî
Olmaya şî‘rüm redîfi gibi bir mümtâz gül

150 (B: 100b)

Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lün

- 1 Nev-bahâr irdi eline aldı la‘lîn câm gül
Tâb-ı mülden oldu her bir serv-i gül-endâm gül
- 2 Şubḥ olunca her gice bülbül figân itdüğü bu
Dimek ister geldi geçdi mevsim-i eyyâm gül
- 3 Gülsitân-ı Ka‘be-i ḥüsnüñ tavâf itmek diler
Al vâlâdan beline bağlamış iḥrâm gül
- 4 Çın seḥerden yüz sürüp ayağıña saçmağ için
Dâmenini taldurur dürlerle her aḥşâm gül
- 5 Bülbül-i şûrîdenüñ gönlini şayd itmek diler
Gülsitân-ı ḥüsn içinde kırdı yer yer dâm gül
- 6 Ağladuğça fûrkatünde eşk-i çeşmüm dir gören
Ne ‘aceb kış mevsiminde virdi bu bâdâm gül
- 7 Gel çemen hengâmesinde nûş-ı câm it gül gibi
Ola bir servi Sehî fevt olmadan hengâm-ı gül

151(B: 100b)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün

- 1 Gel ey cân cenneti añma yeter müştâk-ı Rıdvân ol
Kerem kı l bir nefes gitme muķîm-i kûy-ı cânân ol
- 2 Koyup yâr ışigin şûfi hevâ-yı Ka'be isterseñ
Yüzüñi görmeyeyin tek yûri var Mışra sultân ol
- 3 Şuşaduñ kanuña bir gözi kanlu yâra meyl itdüñ
Göze göz kanuma girdüñ göreyin ey gönül kan ol
- 4 Bilürsin dâyimâ künc-i harâbât içre olur genc
Vişâli gencin isterseñ gönül cevri ile vîrân ol
- 5 Sa'âdet çünki dil-dâruñ reh-i 'aşkunda ölmekdür
Yolına cân vir ol servüñ Sehî maķbûl-ı cânân ol

152 (B: 101a)

Fe 'i lâ tün / Me fâ 'i lün / Fe 'i lün

- 1 Bir güzel sevmişem tırâşî güzel
Hatt u hâli vü gözi kaşî güzel
- 2 Bezm-i hüsne yazıldı hâdim-i zülf
Hûb olur olıcaķ tavâşî güzel
- 3 Âşıka yavuz olma hey güzelüm
Güzelüñ çün olur yavaşı güzel
- 4 Beni aldı gözüñ elüñ güzelüm
Güzel oldur ola ķumaşî güzel
- 5 Beñzemez tûbâ boyuña heyhât
Servüñ irerse göge başî güzel
- 6 Hattüñi ķo yüzüñde ķazıtma
Kim kitâbı ider havâşî güzel

- 7 Mâr-ı zülfüñ firâkı ile Sehî
Zehr-i ğamdur yedügi aşı güzel

153 (B: 101a)

Mef'û lü / Fâ'î lâ tü / Me fâ'î lü / Fâ'î lün

- 1 Dür dişi vaşfi ile şu kim âşinâ degül
Ġavvâş-ı baħr-i 'aşk ise de âşinâ degül
- 2 Mihr ü vefâdan iki gözüm yâd olup yürür
Şol dil ki derd-i dil-ber ile âşinâ degül
- 3 Tek bâr-ı derd-i hecrini çeksün dil-i za'îf
Bâlâ-yı kıaddi başum için az belâ degül
- 4 Vird ü namâz ile iremezsın ħabîbe sen
Şûfî bu himmeti kıo olacağ du'â degül
- 5 Şalınma her pelîd ile ey serv-i nârven
Her dîve hem-dem olmağa sen meh revâ degül
- 6 Şükr it Ĥudâya ol şanem-i serv-i ser-firâz
Devr-i zamâne gibi Sehî bî-vefâ degül

154 (B: 101b)

Fâ'î lâ tün / Fâ'î lâ tün / Fâ'î lâ tün / Fâ'î lün

- 1 Kıaşlaruñ sevdâsın itdükce ħayâl olur hilâl
Ol ħam-ı ebrû ğamından buldı beñzer inħilâl
- 2 Hey kıyâmet fitne-i âhir zamândur şanuram
Maşşer-i ħüsnünde zülf ü çeşm ü ebrû ħaţţ u ħâl
- 3 Dilerem ol mâh bir bed-mihre olsun mübtelâ
Tâ benüm ħâlüm bilüp añlaya ola ehl-i ħâl

- 4 Tâğ-ı ebrûsında ol hâl-i siyâhın dil-berûñ
Gördüğümce şanuram mihrâba geçmişdür hilâl
- 5 Tîğ-i cevri ile delerseñ bağrını ey serv-i nâz
Dâmen-i pâküñ Sehî elden kıomaz ne ihtimâl

155 (B: 101b)

Fâ ‘ i lâ tün / Fâ ‘ i lâ tün / Fâ ‘ i lün

- 1 Nâr-ı hicrânuñla nâlândur gönül
Âteş-i ‘ aşkuñla sûzândur gönül
- 2 Degme bir şâha kul olmağdan kaçır
Taht-gâh-ı ‘ aşka sultândur gönül
- 3 ‘ Ömri geldi geçdi dil-şâd olmadı
Zülfüñ ucından perîşândur gönül
- 4 Kaşlaruñ yâsına kurban olduğum
Tîr-i gamzeñden delü kıandur gönül
- 5 Kirpügüñ okına sînemdür nişân
Kaşlaruñ yâsına kurbandur gönül
- 6 Vâkıf olmadı dehânuñ sırrına
Ağzuñ esrârına hayrândur gönül
- 7 Gördüğüne meyl idüp ağımak diler
Ey Sehî incinme oğlandur gönül

Fî Harfi'l-Mîm

156 (F: 102a, P: 403a)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün

- 1 Tavâf-ı Ka'be-i kûyuñ virür câna şafâ kıblem
Hâbîbüm Merve haqqıçün işigüñdür Şafâ kıblem
- 2 Gözüm câmi'-i hüsñünde namâz itmege 'aşıklar
Kaşuñ mihrâbını gözler olup kıble-nümâ kıblem
- 3 Yüzüñ görmege toprağa yüz urup secde eyler dil
Teyemmüm itse câyizdür kişi bulmasa mâ kıblem
- 4 Ölen Ka'be vişâlüñ şevkı ile berr-i miñnetde
Yunursa âb-ı Zemzemle n'ola a Ka'be'm a kıblem
- 5 Per-i tãvusdan cârû mı Beytullâh'da zülfüñ
Yâ atlasdan aşılmış zâr mı bu misk-sâ kıblem
- 6 Nigârâ kâmetüñden yüz çevürdüm itmedüm secde
Dirîgâ sehv idüp itdüm namâzumı kazâ kıblem
- 7 Yüzüm Haq kıbleden mihrâb gibi döñsüñ ey 'ömrüm
Harîm-i âsitânuñ ger degülse muñlakâ kıblem
- 8 Hevâ-yı serv-i kaddüñle Sehî ölse namâzına
Menâr-ı kâmetüñden eyle 'uşşâka şalâ kıblem

1b- Hâbîbüm / Senüñ P

1b- haqqıçün / haqı kapuñ P

2a- Gözüm câmi'-i hüsñünde namâz itmege 'aşıklar / Bu çeşmüm câmi'-i hüsñünde [toğrica] namâz için P

3a- yüz urup secde eyler dil / düşüben secde eylerdi P

4a- berr-i miñnetde / bezm-i miñnetde P

4b- n'ola / revâ P

5 ve 6. beyitler P nüshasında yok.

7a- Yüzüm Haq / Yönüm çaq P

157 (B: 102b)

Mef'û lü / Me fâ'î lü / Me fâ'î lü / Fe'û lün

- 1 Gördüm ruḥ-ı yârı gül-i ḥandâna yetişdüm
Bülbül gibi gül diyü gülistâne yetişdüm
- 2 Hicrân beni ḥâk itmedin ey âfet-i devrân
El-minnetü-lillâh ki yârâna yetişdüm
- 3 Ben ḥâke n'ola sâye şalarsa o semen-sâ
Bir yañağı gül serv-i ḥırâmâna yetişdüm
- 4 Ne guşşa baña düşmen-i dîvüñ zararından
Bir mûr-ı za' ifem ki Süleymân'a yetişdüm
- 5 Yüzüñ güneşi oldu baña bedreḫa-i râh
Furḫat gicesinde meh-i tâbâna yetişdüm
- 6 Şi' rüm yine bir vech ile irişdi kemâle
Söz ile Sehî Ḥusrev ü Selmân'a yetişdüm

158 (B: 102b)

Mef'û lü / Fâ'î lâ tü / Me fâ'î lü / Fâ'î lün

- 1 Baş urmadur işigüñe ḫapuñda rif' atüm
İzüñ tozına gözlerüme sürme' izzetüm
- 2 'Aşḫ işini şaçuñ gibi ben başa ilteli
Yoluñda baş virmedür eñ cüz'î şan' atum
- 3 Ḥizmet baña ḫapuña varup cân iletmedür
Cânâ ḫapuñda bileli ben kendü ḫizmetüm
- 4 Ölseḫ ḫayâl-i zülf ü ruḥ-ı yâr ile eger
Naḫş-ı nigâr-ı Çîn ola toptolu türbetüm
- 5 Şunmadı elini öp didi yüzini açdı yâr
Baḫtum açıldı gör nice el virdi devletüm

6 Gördüm leb-i nigârı şarâb istedüm hemân
Virdi elüme sâkî-i gül-çihre hürmetüm

7 Ol serv işigine Sehî yaşum revân olur
‘Azm-i diyâr-ı Ka‘ be durur yine niyyetüm

159 (B: 103a)

Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lün

1 Yüz yumaz yaşum yoluñda dîde giryân itmesem
Kana kıanmaz çeşm-i mestüñ bağrumı kıan itmesem

2 Şerha şerha pârelerdi tîr-i fûrkat bağrumı
Şevk-ı gül-ruhsâr ile çâk-i girîbân itmesem

3 Âteş-i sûz-ı derûnumdan yanardı kâyinât
Sînede hâkister-i cismümle pinhân itmesem

4 Halka âhumdur viren sûz-ı derûnumdan haber
Kim bilürdi derdümi feryâd u figân itmesem

5 Eşk-i çeşmüm dâmenin itmezdi gevherlerle pür
Ârzû-yı bûse-i la‘l-i dür-efşân itmesem

6 Gonca gibi açılıp dil bülbülü olmaz ferağ
Bâğ-ı hüsnüñ gül-şenin bir lahza seyrân itmesem

7 Genc-i ‘aşkı eylemezdi ey Sehî gönümde yir
Cân u dil ma‘mûresin cevri ile vîrân itmesem

160 (B: 103a)

Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lün

1 Ğamzesi ölümlüsi oldum degüldür cân benüm
Hâlüme itmez nazar ol gözleri fettân benüm

- 2 Çana girdüm hâk-i pâyn gözûme kuhl itmedüm
 Çorqum oldur yoluma âhir gelür ol çan benüm
- 3 Haç getürmiş hân-ı hüsnine nice germ olmıyam
 Gömgök otumdur haç-ı sebz-i leb-i cânân benüm
- 4 Cân sevincinden çıkardı tende ârâm itmeyüp
 Bir gice ol mâh girse koynuma ‘uryân benüm
- 5 Düşmenüm gibi görüp yaşum şikâyet itdügüm
 Dôstlar çanlum durur bu dîde-i giryân benüm
- 6 Serv-çad dil-berleri ögmekde şâ‘ir çok velî
 La‘l-i mey-gûnın Sehî vaşf itmede meydân benüm

161 (B: 103b)

Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lün

- 1 Tîr-i çamdan hûn-ı dil olmuş durur aşum benüm
 Gerçi tîguñ gibi şûfidür içüm taşum benüm
- 2 Hayretümden yüzüñi görsem açar akmaz yaşum
 Taña kalmış yıldıza beñzer ağan yaşum benüm
- 3 ‘Aql u fikrüm gitdi kaldı tîr-i çamdan haste-dil
 Gör nelerden arta kaldı oñmaduğ başum benüm
- 4 ‘Aşğ elinden bir ayak mı içdüm ey Leylî-hırâm
 Deşt-i çamda olımaz Mecnûn ayakdâşum benüm
- 5 Vâlih ü ser-geşte hayrân olduğum ‘ayb eyleme
 Böyle taşvîr eylemiş naçsumı naççâşum benüm
- 6 Ey Sehî virmezdi ol serv ayağında şâzi el
 Râh-ı çamda ‘aşğ-ı pâk olmasa yoldâşum benüm
- 7 Şöyle erlik eyleyem dünyâyı kullanmağda kim
 Bu cihân-ı pîre-zen olsun çaravaşum benüm

162 (B: 104a)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Sırr-ı 'aşkı fâş ider bu eşk-i gammâzum benüm
'Âleme destân ider veh şaklamaz râzum benüm
- 2 Başuma gün toğdı ol mihr-i cihân-ârâ ile
Sâye şaldı üstüme serv-i ser-efrâzum benüm
- 3 Şâh-bâz-ı 'aşkam ol kebgî şikâr itsem n'ola
Yücedür tâğ-ı felekden çünki pervâzum benüm
- 4 Yüksek uçar nâleye sen alçağ işdür dime kim
Gökyüzinde Zöhre'ye rağş itdürür sâzum benüm
- 5 Bûseye cân aldı dil-ber nâz idüp geldi didi
Vaşlum isterseñ Sehî çekmek gerek nâzum benüm

163 (B: 104a, M: 287a)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Yağmasun dirsên cihânı âh u figânüm benüm
Gün gibi seyr eyleme her câyı cânânüm benüm
- 2 Dem-be-dem kapuñda yaşum mâcerâsın 'arz ider
'Âlem ağlar acıyup bu çeşm-i giryânüm benüm
- 3 Suç ise cânlar virüp yoluñda toprağ olduğum
Geç suçından ben kuluñ luğf eyle sulţânüm benüm
- 4 Çözme zülfüñ öldürüp düşmânlara karşı beni
Boynuña alma yazuğdur dôstum kanum benüm

1a- figânüm / efgânüm M

1b cânânüm / yârânüm M

3b luğf eyle / devletlü M

- 5 Çoyınna girse ‘aceb mi şi‘rüm ol servüñ Sehî
Berg-i gülden tâzedür evrâk-ı dîvânım benüm

164 (B: 104a)

Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lün

- 1 Dinlemezsin nâlemi ey boyı şimşâdım benüm
Göklere irdi saña irmedi feryâdım benüm
- 2 Derdüñi tağlar kadar çekmekte pervâ çekmezin
Kûh-ı gam çekmekte Ferhâd oldu üstâdım benüm
- 3 Yanuma gelmez beyâbân gözler âhû çeşmüm âh
Âdeme bir dem enîs olmaz perî-zâdım benüm
- 4 Gice gündüz vaşluñı Haqq’dan temennâ eylerin
Zikr-i zülfüñle ruhuñ olmuşdur evrâdım benüm
- 5 Reh-güzâruñda kara toprağ olmuşdur Sehî
Sâyê şal üstine gel ey serv-i âzâdım benüm
- 6 Mağlaş-ı şi‘rüm okumaz leblerin öpem diyü
Ağzına bu yüzden almağ istemez adım benüm

165 (B: 104b, M: 282b, P: 413a)

Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lün

- 1 Hayli fettândur gönül almağda dil-dârum benüm
Bî-vefâlığda bütün dünyâ deger yârum benüm
- 2 Gül-şen olmuş ‘aks-ı rûy-ı yâr ile iki gözüm
Tolidur gül yüzlü dil-berlerle gül-zârum benüm

1a- Bî-vefâlığda bütün dünyâ deger yârum benüm / Arturırsın dem-be-dem bülbül gibi zârum benüm P

2a- olmuş / oldu M

2b- gül yüzlü / gün yüzlü P

- 3 Sâķî-i ‘ayş-ı tarab el çekdi ben dil-ğasteden
 Kıandasın hey ğam diyen yâr-ı vefâ-dârum benüm
- 4 Dôstum düşmen güler cevr ile öldürme beni
 Gözlerümden ğayrı yok ardumca ağlarum benüm
- 5 Varlığum ‘ömrüm gibi yoluñda ğarc itdüm dirğ
 N’eyleyeyin yile vardı âh kim vârum benüm
- 6 Zârlığum işidüp her kişi raħm eyler baña
 Zâr zâr inletdi ‘âlem ğalkını zârum benüm
- 7 Bezm-i dil-berde Sehî bir şem‘-i kâfûrî gibi
 Sûz-ı şî‘ rümle yanar tûmâr-ı eş‘ ârum benüm

166 (B: 104b)

Mef‘û lü / Me fâ‘î lü / Me fâ‘î lü / Fe‘û lün

- 1 Gökler yüzini tıtsa n’ola şevķ ile âhum
 Ben bendesine raħm ide şâyed Memi Şâhum
- 2 Bir ğaymeye döndi görinen bu yedi eflâk
 Kim aña direk yirinedür dûd-ı siyâhum
- 3 Şâd itdi beni koynuma girdi benüm ol yâr
 Beñzer ki şeref burcına vardı yine mâhum
- 4 Durmaz cigerüm nâvek-i derd ile delersin
 Ey şûğ-ı cefâ-pîşe ‘aceb ney ki ğünâhum
- 5 Kıapuñdan ırağ itme Sehî kıuluñ esirge
 Ey işiği toprağı benüm püşt ü penâhum

3. beyit B ve M nüshasında yok.

5. beyit M ve P nüshasında yok.

6. beyit P nüshasında yok.

167 (B: 105a)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 La' l-i mey-gûnuñ gamından durmaz ağlar gözlerüm
Şanki şınmıŝ ŝiŝedür şu dutmaz aqar gözlerüm
- 2 Kîmyâ-yı hâk-i pâyuñ eşkümi sîm eyledi
Ĥamdülillâh devletüñde buldı cevher gözlerüm
- 3 Qanlı yaşumdan yüzüme eyledi rengîn niqâb
Baħr-i ' aŝqa taldı gāvvaŝ oldu beñzer gözlerüm
- 4 Dil marîz-i ' aşq olmuşdur ' ilâc itmek diler
Kim ĥabâb-ı eşkümi qarûre eyler gözlerüm
- 5 Sürme idinem gibi yâruñ ayağı toprağın
Umarın ĥayr ola segrür durmaz oynar gözlerüm
- 6 Gül-şen-i ĥüsn-i cemâl-efrûza qarşu aqmağa
İki göz bir çeşme şudur taşa kaynar gözlerüm
- 7 Serv-i dil-dâre müşâbih görmedüm hergiz Sehî
Bunca demdür gülsitân-ı ĥüsnî gözler gözlerüm

168 (B: 105b)

Me fâ 'i lün / Fe 'i lâ tün / Me fâ 'i lün / Fe 'i lün

- 1 Qaŝuñla gamze-i nâ-mihribânı n'eyleyelim
Oquña canda yir itdüñ yâ anı n'eyleyelim
- 2 Lebüñ görüp bilüñe eylemez heves göñlüm
Bize kenâr gerekdür miyânı n'eyleyelim
- 3 Bize egerçi ki vâ' iz behiŝti durmaz öger
Qapuñı göre dururken cinânı n'eyleyelim
- 4 Baña gözüm yaşı ŝevq-ı lebüñle la' l yeter
Getürme göze ' aqîq-i Yemân' ı n'eyleyelim

- 5 Öpüp nigârı yaladum diyen kerem kııl gel
Bu sözi söyleme gider yalanı n'eyleyelim
- 6 Gider ferîsteh ü hûrî güzelligin añma
Nigâr ânını gel gör ço anı n'eyleyelim
- 7 O serv işigini ter tut yaşuñla nâm yeter
Sehî cihânda kıuru ad u sanı n'eyleyelim

169 (B: 105b)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün

- 1 Dil-i bîmârı hecrüñde za' îf ü nâ-tüvân buldum
Bi-ğamdillâh kıapuñda ölmîş iken tâze cân buldum
- 2 Yitürmüşdüñ dil ü cânı ğamuñdan ey Mesîhâ-dem
Lebüñ dârü's-şifâsında dil ü cândan nişân buldum
- 3 ' Aceb mi eşk-i çeşmüñden cihân pür-lâle-zâr olsa
Ruğuñ şevkıyla ey ğonca-dehen hoş gülsitân buldum
- 4 Kıad-i dil-cûsına yâruñ hevâ-dâr olalı göñlüñ
Dil ü cân sebze-zârında Sehî serv-i revân buldum
- 5 Yaşum altun olur sürsem yüzümü hâk-i pâyuña
Yine ey Âşaf-ı devrân kıapuñda tâze kân buldum

170 (B: 106a)

Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lün

- 1 Teb-i ğasret yine ditretti beni iki gözüm
Görmek ister gibi sen sîm-teni iki gözüm
- 2 Ğaı-ı sebzüñle boyuñ fikrin idüp ağlamadan
Kana ğarķ eyledi serv-i çemeni iki gözüm

- 3 Ağlamağ ile yaşum la' l-i Bedeşşân olalı
Şerm-sâr itdi ' aqîk-i Yemen'i iki gözüm
- 4 Şarmağa âl ile ol cism-i laţîf-endâmı
Boyadı ala yaşum pîrezeni iki gözüm
- 5 Âşinâ oldı belâ baħrine ğavvâş olup
Yoluña şaçmağa dürr-i ' Aden'i iki gözüm
- 6 Devr elinden şu kadar ağladı bî-çâre Sehî
Toldı kan yaş ile çarħuñ legeni iki gözüm

171 (B: 106a)

Fâ ' i lâ tün / Fâ ' i lâ tün / Fâ ' i lâ tün / Fâ ' i lün

- 1 Dâğ-ı mührüñ sînedede abdâluñ oluban yaqam
Tekye-i ğamda çerâğ-ı ' aşkuñı andan yaqam
- 2 Isınur sînemdeki ' aşq âteşine cân u dil
Bir iki ' uryân ışık abdâl için külhan yaqam
- 3 Kıbkıızıl oddur yanar egnümdeki pîrâhenüm
Zih gibi kabkaradur çepçevre âhumdan yaqam
- 4 Gel gül-i ra' nâ gibi her ħâra olma hem-nişîn
Şâyed ola ħâr için âh eyleyem gül-şen yaqam
- 5 Dâğ yaqadum sîneme taşlarla döğdüm kendümi
Kaşdum oldur ħâl-i gendüm-gün için ħırmen yaqam
- 6 Korqaram sûz-ı derûnum açmağa bir dem Sehî
Nâgehân dünyâyâ od düşe cihânı ben yaqam

172 (B: 106b)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün

- 1 Senün nâr-ı ruḥun şevkıyla cân göynür benüm cânum
Lebüñ senbûsesine her nefesde gevrer î mânüm
- 2 İşigüñde beni düşmen dilemez cânâ kaşd eyler
Raķîb-i dîve kapdurma esirge â Süleymân'um
- 3 ' Aceb mi göklere yerler boyansa dūd-ı âhumdan
Benüm âhum duḥânından tutıldı mâh-ı tâbânüm
- 4 Müşevveş-hâl idüp ' aqlum dağıtdı zülf ü hâl ü ḥaṭ
Dirîgâ gitdi cem' olmaz benüm hâl-i perîşânüm
- 5 Açılır ravza-i cân içre cennet gülleri gûyâ
Şalınsa gül-şen-i dilde Sehî serv-i hırâmânüm

173 (B: 106b)

Fâ 'î lâ tün / Fâ 'î lâ tün / Fâ 'î lâ tün / Fâ 'î lün

- 1 Oldı dil fikr-i lebüñle mest ü bî-ḥûş ey şanem
Virdi mey ḥâşıyyetin la' l-i güher-pûş ey şanem
- 2 Gülsitânda şanuram serve dolaşur sarmaşuḳ
Dil ḥayâl-i ḳaddüñi itse der-âgûş ey şanem
- 3 İtüñe ten peşkeş iltür ḳapuña varduḳca cân
Bir uludur varıamaz aña eli boş ey şanem
- 4 Zıkr iderken leblerüñ vaşfın işitmiş mey-fürûş
Ol şafâdan mey ider ḥum-ḥânede cûş ey şanem
- 5 Cân bağışlar cânına luṭf eyle ben dil-ḥastenüñ
Süñdügince aḡzına la' l-i şeker-nûş ey şanem
- 6 Şeh-süvâr-ı ḥüsnsin meydân senüñdür bilmiş ol
Kimseler yetmez saña ḥüsn atını ḳoş ey şanem

- 7 ‘Andelîb-i gül-şen-i kûyuñdur ey servüm Sehî
Ġam bucağına şalup itme ferâmûş ey şanem

174 (B: 107a, P: 391b)

Fe ‘i lâ tün / Me fâ ‘i lün / Fe ‘i lün

- 1 Nice bir sebze-zârı gözleyelüm
Nağş-ı ħatt-ı nigârı gözleyelüm
- 2 Mihr ü mehden bize ‘aceb ne toğar
Berü gel rûy-ı yârı gözleyelüm
- 3 Fülk-i ten düşdi gitdi engine
Niçe bir biz kenârı gözleyelüm
- 4 Mey içüp sâde-rû güzeller ile
Devr-i gülde bahârı gözleyelüm
- 5 Bâd-ı âhum o servi bir gün eger
Sehî biz rûzgârı gözleyelüm

Fî Ĥarfi’n-Nûn

175 (B: 107a)

Fe ‘i lâ tün / Fe ‘i lâ tün / Fe ‘i lâ tün / Fe ‘i lün

- 1 Nicesi el çeke dil turra-i tannâzından
Nice cân kırtara yâ ġamze-i ġammâzından
- 2 Şakınurdum ġamuñı tıydı tıyurdu nâlem
Kişi sır çekmege âsân gibi hem-râzından
- 3 Şöyle nâl eyledüñ ey döst ġamuñla dili kim
Ĥağğ bilür güc ile bildüm anı âvâzından

1b- Nağş-ı ħatt-ı nigârı / Biz de nağş-ı nigârı P

- 4 Leb-i cânânumuzuñ tûtî-i şekker-şikeni
Göñül âyînesine söyleyemez nâzından
- 5 Güpgüp eş'âr-ı Sehî üstine düşse n'ola yâr
Hiç Maḥmûd olan ayrıla mı Âyâz'ından

176 (B: 107b)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Tîr-i ğamzeñden beni şaḳlar bu baḫt-ı ğam-füzûn
Ĝam beyâbânında şan çetr-i belâdur bî-sütûn
- 2 Kesme başum ey ecel ḫaṭṭ-ı ḫayâtum itme ḫak
Şekl-i ser bir noḳṭadur ḫadd-i ḫamîde ḫarf-i nûn
- 3 Tîregî rûzum degülse ḫaṭ n'îçün sebz-reng ola
Ḳara baḫtum çün degül zülfüñ nedendür ser-nigûn
- 4 İ' tidâl-i serv-i ḫaddüñ câna virür hoş hevâ
Zîkr-i tûbâ idicek kimi kışa dir kim uzun
- 5 Şaḳınur ğamzeñ Sehî'den bûseñi çok sevdüğüm
Bir içüm şu ḫançerüñ ben ḫasteden ṫartınmasun

177 (B: 107b)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün

- 1 Meded cân yandı yaḳıldı behey nâ-mihr-bân senden
Lebüñ şun cân umar cânâ bu cism-i nâ-tüvân senden
- 2 Saña derd-i derûnum âşikâr itdüğüm incinme
Benüm her derde dermânüm degül râzum nihân senden
- 3 Dükendi ṫâḳatüm hecr ile zâr u nâ-tüvân oldum
Beni cevr ile pîr itdüñ fiĝân ey nev-cüvân senden

- 4 K̇o yaşum gl-şen-i ĥsnnde seyrn eylesün bir dem
şarb-ı ergavn benden kenr-ı bstn senden
- 5 İzi tozına yüzünü ur yolında cn u baş oyna
Revn it cnu isterse Seh serv-i revn senden

178 (B: 108a)

F  i l tn / F  i l tn / F  i l tn / F  i ln

- 1 İşigünde yüz sürüp şapuda ten ĥk eylerin
Bu kermt ile gr ben seyr-i eflk eylerin
- 2 Her gice yaşum işign toprağına şu seper
řubĥ olunca kirpigmle yüz urup pk eylerin
- 3 Ĥsnni gördükde böyle ĥayret almışken beni
Gün yüzünü mhiyyetin ben nice idrk eylerin
- 4 Bir mferriĥdr ĥam-ı la' l-i leb-i cn-baĥř-ı yr
Kim dil-i ĥam-gnm anula feraĥ-nk eylerin
- 5 Ol gözi ĥ ĥamından ey Seh Mecnn gibi
Deşt  şahr seyr idüp ten cbbesin şk eylerin

179 (B: 108a)

Mef   l / F  i l t / Me f  i l / F  i ln

- 1 Ey dst cn evindeki cnn degül misin
Dil gl-şenindeki gl-i ĥandn degül misin
- 2 Gel glsitna nz ile şaln gören disin
Bu şve ile serv-i ĥurmn degül misin
- 3 Ĥsnn felekde ay u güni eyledi ĥacil
Billhi söyle fet-i devrn degül misin

- 4 Nûr-ı ruhuñdan oldı cihân yüzi rûşenâ
Ey mâh-çihre mihr-i dıraşşân degül misin
- 5 Bir bend ile şaçuñ beni âhir helâk ider
Cânlar alan o zülf-i perîşân degül misin
- 6 Yûsuf gibi kuluñı çeh-i gamdan it halâş
Dil Mısrı taht-gâhına sultân degül misin
- 7 Çaç cânda şakla lebleri helvâsı râzını
Esrâr-ı aşk ile Sehî hayrân degül misin

180 (B: 108b)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Gerçi sen hüsn iqlîminüñ hânısın sultânısın
Pâdişâhum ben kulunuñ cânı sen cânânısın
- 2 Bezme gel luğ eyle gül gibi açılsun göñlümüz
Bâğ-ı cennet gül-şeninüñ bir gül-i handânısın
- 3 Gel berü ey câm-ı bâde ber-bere ağlaşalum
Sen daği ehl-i şafânuñ dîde-i giryânısın
- 4 Nesne eksilmez gülüñ koçmağdan ey ârâm-ı cân
Kadrüñ artar bezm-i hüsnüñ deste-i reyhânısın
- 5 Sûz-ı eş'âruñ Sehî yandurdu 'âlem halkını
Gül-şen-i aşkuñ meger bir bülbül-i nâlânısın

181 (B: 108b)

Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lün

- 1 İrdi bir dem yine gül-şende açup gonca dehen
Şubh-dem bülbül-i bî-çâre figân ide çü men

- 2 Ağzuñuñ yarın eger yire nişâr ide lebüñ
Cevher-i lü'lü ola rûy-ı zemîn üzre biten
- 3 Kıaddüñi gûşe-i gül-şende hayâl itdi meger
Haşr olunca bir ayağ üzre durur serv-i çemen
- 4 Yüzüñe misk ile imzâ yazalı zülf ü hañuñ
Oldı râm emrüñe Rûm u ' Arab u mülk-i Hoten
- 5 Dil ü cân olalı cânâ saçun âşüfteleri
İdinür işbu Sehî gûşe-i kûyuñı vañan

182 (B: 109a)

Fâ ' i lâ tün / Fâ ' i lâ tün / Fâ ' i lâ tün / Fâ ' i lün

- 1 Ol cefâ-hû cevriñi ' uşşâka diñ az eylesün
Tıfl-ı dil nev-restedür dimez yeter nâz eylesün
- 2 Çöpce gelmez nergisüñ sensüz gözine serv-i bâğ
Yalıñuz biñ kerre şalınsun gerek nâz eylesün
- 3 Ağzı râzın dil-berüñ meclisde keşf eyler müdâm
Kim didi peymâneye şahbâyı hem-râz eylesün
- 4 Ser-firâz itdüñ beni ' uşşâk içinde ' aşk ile
Hağğ seni mañbûblar içre ser-efrâz eylesün
- 5 Cennet itdi meclis-i ' uşşâkı sâkî muñribâ
Gel muhayyer kııl mağâmı sen de şehnâz eylesün
- 6 Yir öpüp meydân-ı gamda cân u baş oynar Sehî
Billâh ey dil nâleler tekbîre âvâz eylesün

183 (B: 109a)

Mef 'û lü / Fâ 'i lâ tü / Me fâ 'î lü / Fâ 'i lün

- 1 Vaşl olup öpsem ol şanemüñ ben n'ola elin
Öpse 'aceb mi manşıb alan pâdişâ elin
- 2 Bektâşî tâc geydi girüp aq 'abâlara
Beñzer semen çemende alupdur şabâ elin
- 3 Bezm-i çemende câm-ı lebüñ yâdına şunar
Serv ü çenâr birbirine merhabâ elin
- 4 Bülbül çemende sen güle karşı niyâz idüp
Âmîn için götürdi şanavber du' â elin
- 5 Bir serv-i ser-firâza kul olmak gerek Sehî
Üftâdeyi ayakda göricek ala elin

184 (B: 109b)

Mef 'û lü / Fâ 'i lâ tü / Me fâ 'î lü / Fâ 'i lün

- 1 Cânım çıkar görünce o serv-i revânı ben
Yâ Rabb ne yüzden egleyeyin tende cânı ben
- 2 Yârum gerek baña n'ideyin ben cihânı kim
Bir daği görsem iki olur bu cihânı ben
- 3 Ey nisbet eyleyen günü ol mâh-çihreye
Nisbet ide mi aña gül-i ergavânı ben
- 4 Yiter habîb kapısı cennet neme yarar
Yâr işgiyle bir mi görürin cinânı ben
- 5 Ölsem Sehî o serv yolında ne var ola
İller diye nihâyeti sevdüm fülânı ben

185 (B: 109b)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Cân u dil iz'ân idinmeyince 'ilm-i hey'etin
Hiç fehm itmez kemâhî ol mehûñ mâhiyyetin
- 2 Hey yolında öldüğüm raḥm it dil-i sûzâna kim
Tâb diyince yeter çekdi vişâlûñ firkatin
- 3 Devletümdür yâr iti dirken raḳîb-i ḥar-mizâc
Tek dururken yâr itine urdı depdi devletin
- 4 Yazdı çok şûret saña beñzetmege naḳḳâş-ı Çîn
Saña beñzer yazmadı bir çihre bozdı şûretin
- 5 Ölse bir sengîn-göñül servüñ hevâsından Sehî
Billâhî ey serv-i men mermer yapasız türbetin

186 (B: 110a)

Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lün

- 1 Dil güler yüz görelî ḥaçer-i cânânımdan
Göz ile yidi beni yaralarum yanımdan
- 2 Yatağumda bulımazdı şeb-i rıḫletde ecel
Virmese âhum odı şu'le girîbânımdan
- 3 Ger şehîd ide beni tîğ-ı cefâ ile nigâr
Al idüñ seng-i mezârımı aḳan ḳanımdan
- 4 Câna geldüm lebüñüñ fikri ile n'eyleyeyin
Âh kim ğamzeñ uşandurdı beni cânımdan
- 5 Gül yüzüñ şevḳı ile 'azm-ı gülistân itsem
Yapışur ḥâr-ı belâ her yaña dâmânımdan
- 6 Sehiyâ şunsam o servüñ saçı gencînesine
Mâr-ı zülfi ḳuşadur beni iki yanımdan

- 7 Sûz-ı eş'ârüm ile tütüŝa Husrev vire cân
Oķısa bu ğazeli ŝevķ ile dîvânımdan

187 (B: 110a)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün

- 1 Benüm ol zülfi reyĥânım ğüle gelmezse saĝ olsun
Boyı serv-i ĥırâmânım ğüle gelmezse saĝ olsun
- 2 Ziyâfet-ĥâne-i 'aşķ oldu ğönlüm döstü ister
Bu ğam bezmine miĥmânım ğüle gelmezse saĝ olsun
- 3 Uyarmaĝa benüm baĥt-ı siyâhum ĥ'âb-ı ğafletden
Yüzi şem' -i şeb-istânım ğüle gelmezse saĝ olsun
- 4 Firâķından ķatı dil-ĥaste oldum ŝormaĝa ĥâlüm
Benüm her derde dermânım ğüle gelmezse saĝ olsun
- 5 Hevâ-yı ķadd-i dilberden Sehî ölse namâzına
Boyı serv-i ĥırâmânım ğüle gelmezse saĝ olsun

188 (B: 110b)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Ğül yüzüñsüz dünyede ben ğülsitânı n'eylerin
Döstüm dîdârsuz bâĝ-ı cinânı n'eylerin
- 2 Çün leb-i cânân ile zülf-i nigâr olmaz naşîb
Âb-ı ĥayvân ile 'ömr-i câvidânı n'eylerin
- 3 Câm-ı la' lüñ ŝevķı ile mest ü bî-hûş olmuşam
şimdiden girü şarâb-ı erĝavânı n'eylerin
- 4 Ol perî şabr u ķarârım itse yaĝma tañ degül
'Âŝıķ-ı dîvâneym ben ĥânımânı n'eylerin

- 5 Cân dilerse bûsesine ğamze-i ğammâz-ı yâr
Yolına ölsün Sehî virmeyüp anı n'eylerin

189 (B: 110b)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Tîr-i ğamzeñ gezleyüp қаşuñ yine gözler kemân
Beñzer ol atıcıya kim luř ile oğşar kemân
- 2 Tîr-i ğamzeñ sîneye gerçi geçer iç kabzadan
Yâ niçün қаşuñ gibi bîĝânelik şatar kemân
- 3 Hüsñ bâzârında қаşuñ gibi olmışdur mezâd
Ol sebebden 'aşıkına kendüyi şatar kemân
- 4 Câmı ğamzeñle қаşuñ yâsına kurbân istemez
Kendüyi bu yüzden anuñ-çün gerer çeker kemân
- 5 Sildi süpürdi қаşuñ fikri bu göñlüm tozını
Katı kattâldur Sehî bulduĝını oğlar kemân

190 (B: 111a)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Zülfüme dil vermedin derse baña incinmesün
Âh u zârumdan benüm ol dil-rübâ incinmesün
- 2 Ağlasun zârîliğ itsün dir ise ol serv-i nâz
Yüzüm üzre ağlayayın tek baña incinmesün
- 3 Gel semend-i nâza çignetme bu ben dervîşüñi
Pâdişâh-ı hüsñsin senden gedâ incinmesün
- 4 Koynına 'uryân koyup şarar habîbi pîrehen
Nicesi yüz kızdırup aña kabâ incinmesün

- 5 Cevrin az itsün yaşum derse cihânı yıķımasun
Bir yaña ben bir yaña ol bî-vefâ incinmesün
- 6 İşıgüñde hâr-ı hecr ile Sehî'yi itme zâr
Gül-şenüñde bülbül-i destân-serâ incinmesün

191 (B: 111a)

Fâ ' i lâ tün / Fâ ' i lâ tün / Fâ ' i lâ tün / Fâ ' i lün

- 1 Al güllerle donanmış bir gümüş şımşâdsın
Anuñ için ' aşık-ı gam-h'âreye dil-şâdsın
- 2 İki cânibden elif kıaddüñe dâl olmuş şacıñ
Başdan ayağa anuñ-çün ey şeker-leb dâdsın
- 3 Murğ-ı dil şaydına hâlüñ dâne zülfüñ ağ idüp
Avladuñ gönülüm kuşın bilsem nice şayyâdsın
- 4 Göñlin añañ tîşe-i âh ile ol şîrîn lebüñ
N'ola ey dil kûh-ı gamda sen de bir Ferhâd'sın
- 5 Cûy-ı eşk ile kenâr itdüñ o servi ey Sehî
Kâr-ı ' aşk içre be oñmaduķ ' aceb üstâdsın

192 (B: 111b)

Fâ ' i lâ tün / Fâ ' i lâ tün / Fâ ' i lâ tün / Fâ ' i lün

- 1 Hicr ile niçüñ kıala kûyında ruhsârın gören
Oda yanmaz çünkü kıblem Ka'be dîdârın gören
- 2 Yir idinse yaraşur baş üzre a çok sevdüğüm
Rûh-ı pâk-i Aħmed-i Muhtâr envârın gören
- 3 Dirliginden el çeker olursa da begler begi
Ey tabîbüm derd ile bîmâr tîmârın gören

- 4 Hâlüm añlar döstlar bir demde dilden şındıgum
Çeşm-i gevher-pâşumuñ kalb ile bâzârın gören
- 5 Her kenârı cûybâr-ı eşk-i çeşminden Sehî
Bîd ile zeyn ide yâruñ serv-i bî-bârın gören
- 6 Bezm-i dil-berde yanar bir şem‘-i kâfûrî şanur
Sûz-ı şî‘ rümle Sehî ben haste tûmârın gören

193 (B: 111b)

Fe‘ i lâ tün / Fe‘ i lâ tün / Fe‘ i lâ tün / Fe‘ i lün

- 1 Dilerem cümle cihân halkı saña kul olsun
Râh-ı ‘aşkuñda baña ölmege tek yol olsun
- 2 Geç cihândan dir iseñ yoluma cân eyler nişâr
Her ne emrûñ var ise iki gözüm ol olsun
- 3 Gögsümi bezm-i elemde def idinürsem olur
Çevre yanında olan dâğlar aña pul olsun
- 4 Kõ beni ‘aşk ile bir baş açuk abdâl olayın
Zülfüñüñ silsilesi boynuma meftûl olsun
- 5 Döstum zülf ü ruhuñ fikrini eylerse n’ola
Kõ Sehî şâm u seher virdine meşgûl olsun

194 (B: 112a)

Me fâ‘ î lün / Me fâ‘ î lün / Me fâ‘ î lün / Me fâ‘ î lün

- 1 Mağalgara letâfetde cinânuñ yeg havâsından
Dimâğ-ı dil mu‘atırdur nesîm-i cân-fezâsından
- 2 Ser-i kûyuñı ey dil-ber İrem bâğına virmez dil
İşigüñ toprağı yegdür aña cennet şafâsından

- 3 Dimişler yârı terk itdi benüm-çün hey ma^ç âzallâh
İlâhî kullaruñ sen şaqla düşmen iftirâsından
- 4 Atup gamzeñ oqın ^ç uşşâka gözüñ hışm ider her dem
Cihân halkı helâk oldı qaşuñuñ yayqarasından
- 5 Eridi kara şu oldı aqar yaş yirine gözden
Yüregüm taşdı döküldi yaşumuñ mâcerâsından
- 6 Ne deñlü ^ç izz ü nâz eylerse yâr incinmezem hâşâ
Cefâ vü cevri çok yegdür baña anuñ vefâsından
- 7 Sehî'nüñ kanlu yaşına meded kııl hâk-i pâyuñdan
Ayağun toprağı yegdür hakîmüñ tûtiyâsından

Fî Harfi'l-Vâv

195 (B: 112a)

Me fâ ^ç î lün / Me fâ ^ç î lün / Fe ^ç û lün

- 1 Yire yüz sürmeden açıldı qapu
Anuñ-çün olmışam qapuñda cârû
- 2 Beni güldürmedi göz yaşı bir dem
Göñül açar egerçi kim aqar şu
- 3 Olur zülfüñ ^ç izâruñ üzre ejder
Şuda yatmağla dirler mâr olur mû
- 4 Ğam-ı hecrüñle la^ç lüñ şerbetin dil
Çeker her ne ki gelse acı tatlu
- 5 İki qarşulu evdür beytüm anda
Boyuñ vaşfiyla bitmiş serv-i dil-cû
- 6 Hâyâl-i çeşmüñi göñlümde her kim
Göre dir küpe binmiş baq bu câdû

- 7 Sehî miskîne raḥm it kim ḳapuñda
Müjeñ tîrinden olmış baġrı başlu

196 (B: 112b)

Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lün

- 1 Özenür göñlüm yine cânânı eyler ârzû
Ġayrı nesne istemez cân anı eyler ârzû
- 2 Nâfe gibi leblerüñ şevḳına ḳan oldı göñül
Bu sebebden zülf-i müşg-efşânı eyler ârzû
- 3 ‘Ârızuñdan la‘lüñe cân atsa ḥattuñ tañ degül
Ḥızrdur kim çeşme-i ḥayvânı eyler ârzû
- 4 Ḳaşuñı ḳoyup göñül ruḥsâruña vardığı bu
Germiyândur milket-i ‘Oşmân’ı eyler ârzû
- 5 Çün Sehî irdi kemâle buldı üslûb-ı Ḥasan
Şimdi göñli şîve-i Selmân’ı eyler ârzû

197 (B: 112b)

Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lün

- 1 Yâr işigin gözle ey dil cennet ü didârı ḳo
Kûy-ı cânân seyirin it gel cânib-i gül-zârı ḳo
- 2 Añma gül seyirin gider bir dem dehân-ı yâra baḳ
Ġonca ebkârını gel gör şâhid-i bâzârı ḳo
- 3 Dôstum ḳoma yanuñda düşmeni luḫ it gider
Yoluña cân terkin eyler yârı gör aġyârı ḳo
- 4 ‘Ömrüñ içre göñlüñe dirseñ ki ḳonmaya ġubâr
Ḥaḫ-ı miskîñüñ trâş it zülf-i ‘anber-bârı ko
- 5 Ḥâlüñ aġla ey Sehî ol serv-i nâzük-ḫab‘a kim
İşidüp raḥm ide şâyed saña âh u zârı ḳo

198 (B: 113a, P 417a)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Gün gibi yüksekten uçar varsa kûy-ı yâra şü
Yârdan uçar gör iner bir gün ol bî-çâre şü
- 2 Seyle viridi gerçi kim dünyâ yüzini göz yaşı
Kûy-ı yâra varamaz dönüp yürür âvâre şü
- 3 Yüz urup toprağa yaşum gitdi kûy-ı yâra dek
Durmayup çağlar akar 'aşık durur dîdâra şü
- 4 Başını taşdan taşu urup döginür taş ile
Düşdi zencîrün sürer dîvânedür tağlara şü
- 5 Hañçerüñden yüregüm zahmı oñulmaz çâre ne
Ey gönül bilmez misin oñulmaz alsa yara şü
- 6 Şovuk el degmemek için gülsitân-ı hüsñüñe
Her yaña çepçevre şî' rüm aqıdur gül-zâre şü
- 7 İşigünde hasta yatur hayliden dermân umar
Leblerüñden şun Sehî'ye ara şerbet ara şü
- 8 Dilde dâğ-ı 'aşkı tâze eyleyelden oldılar
Göñlümün şehri Yeñice eşk-i çeşmüm Kara Şü

1a- varsa / irse P

1b- gör iner / göresin P

2a- yüzini / evini P

2b- varamaz / varımaz P

3b- Durmayup / Turmayup P

6. beyit P nüshasında yok.

8. beyit P nüshasında yok.

199 (B: 113b)

Mef 'û lü / Fâ 'i lâ tü / Me fâ 'î lü / Fâ 'i lün

- 1 Sevdâ-yı çîn-i zülfüñ idüp nâfe ârzû
Miskîn bunı diye diye ağzında bitdi tü
- 2 Demdür yaqada tağ etegin yaşdanup yatur
Yüz kızdurup ruhuñdan umar lâle reng ü bû
- 3 Ağzına geldi qopdı içi sâgaruñ meger
Meclisde gördi saña tolu içdügün sebû
- 4 Zülfüñ haţuñla baş qoşuban el bir ideli
Ėam-gîn yatur benefşe çemende başı kayu
- 5 Yüzine beñzedürse güli bülbül itme 'ayb
Bî-hûde sözi çok Sehî söyler delü delü

200 (B: 113b)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün

- 1 Müselmânlar helâk itdi beni bu çeşm ü bu ebrû
Meded cevri ile cânım aldı qomañ şol gözi qanlu
- 2 Kemend-i zülf-i dil-berden nice baş qurtaram yâ Rab
Virüp sevdâlara gönüm beni miskîn idendür bu
- 3 Cigerde Yeñice dâğ uralıdan beñlerüñ şevkı
Gözümüñ Qanluca ırmağı oldu şanki Qara şu
- 4 Şeb-i firqatde iñler âh ider zülfüñ Ėamından dil
İşüm veh ki figân u nâle oldu yârdan ayru
- 5 Benüm serv-i hırâmânım Sehî miskîne cevri itme
Quluñdur pâdişâhum gel ele al gönlini qarşu

Fî Harfî'l-Yâ**201 (B: 113b)**

Fe ' i lâ tün / Fe ' i lâ tün / Fe ' i lâ tün / Fe ' i lün

- 1 Mümkin olmaz ki gözüm yaşı gamuñdan yeñile
Raħm idüp bârî yaşum güzelüm şol yeñ ile
- 2 Bûse ' ahd itmiş idüñ virmedüñ ey şâh didüm
Nâz idüp güldi didi kim paşa borcu diñile
- 3 Hoş gelür derd ü gamuñ bu dil-i bîmâra begüm
Câna cevır okımı ur eskice derdüm yeñile
- 4 Dil-i nâ-şâda düşürdüñ gamın âhû gözünüñ
Merdüm-i mest-şıfat kim düşe öksüz de güle
- 5 Saña meclisde boyın çekdi şurâhî yine âh
Tîz günde göreyin kim boğazından çekile
- 6 El uzunluğın idermiş saña ey serv çenâr
Kolu kıpsun uzamaya senüñ ilen dikile
- 7 Gözi âdem mi görür haylice ağıâr oldu
Meger ol âhû enîs oldu Sehî şol seg ile

202 (B: 114a)

Fe ' i lâ tün / Fe ' i lâ tün / Fe ' i lâ tün / Fe ' i lün

- 1 Gözümüñ yaşı hayâlünüñle olupdur ılıca
Resmdür bu ki perînüñ yeri olur ılıca
- 2 Baħr-i hüsünüñde iken gamzeñe cân atdı gönül
Ėarķ olurken yapışur bir kişi yalın kılıca
- 3 Nicesi beñzedeyin zülfine misk-i Hoten'i
K'olmaz misk-i Hoten zülfinüñ eñ kem kılıca

4 Tolidur dirhem-i eşk ile gözüm hemyânı
Yaşlu gözüme n'ola dirler ise aqçalıca

5 Tañrı Tağınca olupdur Sehî yürekdeki dâğ
Gözüm ırmağı taşup olalı Kızıl Delice

203 (B: 114a, M: 428a, P: 489a)

Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lün

1 Dâğlar halkası geydürdi zırılılar tenüme
Cebe şatmak nic'olur göstereyin düşmenüme

2 Hakk oğuldur yakadan geçme begüm eşk-i yetim
Tıfl iken dağı bırakmışdı gözüm dâmenüme

3 Sîmden heykel aşar boynıma gûyâ meh-i nev
Toladukca kolını yâr benüm gerdenüme

4 Sînede derd-i gamuñ dâğını setr itmek için
Tügmeler dağdı yaşum kaçresi pîrâhenüme

5 Feth-i bâb olup o mihr olsa Sehî mihmânım
Hücre nûr ile tola câm ola meh revzenüme

204 (B: 114b)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

1 Sînesin açup güle bağıdukca cânân koynına
Toldurur luğ ile ol gül-berg-i handân koynına

2a- begüm / bugün P

2. beyit M ve P nüshasında bu beyit 4. beyit olarak geçmektedir.

3. beyit M ve P nüshasında bu beyit 2. beyit olarak geçmektedir.

4a- dâğını / 'aybını M

4b- Tügmeler / Dügmeler M

4. beyit M nüshasında bu beyit 3. beyit olarak geçmektedir.

5a- mihr / serv M, P

- 2 Zaḥm-ı dendân ile pürdür sîne-i sîmîn-i yâr
Bûseden şeftâlûlar qoymış o fettân qoynına
- 3 Bağrına başmazdı her bir gördüğü meh-pâreyi
Âyine yüz berkidüp girmese hûbân qoynına
- 4 Çekmeyince dil ğam-ı zülfüñi rağbet görmedi
Nâfe rağbet mi bulurdu girmese kan qoynına
- 5 Göñlüne gir şî' r ile yâruñ Sehî kim diyeler
Girmedi sencileyin bir kimse devrân qoynına
- 6 Hıfz idüp şevk ile her meclisde dîvânım oğur
Girdi eş' ârum bi-ḥamdillâh ki cânân qoynına

205 (B: 115a)

Mef'û lü / Me fâ'î lü / Me fâ'î lü / Fe'û lün

- 1 Gerçi ki figânım irişür kevn ü mekâna
Bir kimse meded irmedi ḥayfâ bu figâna
- 2 Cân virdi göñül ğamzesi tîrine nigâruñ
İrişdi hele yine murâd oğı nişâna
- 3 Şol deñlü dolandurdu bilüñ zer kemerüñden
Bir kılcâ kişi nesne inanmaz o miyâna
- 4 Mecnûn birez' aşk işini öğrense olurdu
Sen Leylîñüñ' aşkı ile qalsa bu zamâna
- 5 Fâriğ ola nazmından elin yuya Nizâmî
Varsa Sehî bu şî' r-i laṭîfüñ Karaman'a

206 (B: 115a)

Fe ‘i lâ tün / Fe ‘i lâ tün / Fe ‘i lâ tün / Fe ‘i lün

- 1 Virse şûret haţ-ı ruhsârına kâküller ile
Hüsni mecmu‘ ası zîver bula sünbüller ile
- 2 ‘Âşık-ı lâle-kefen kanlu yaşından dem dem
Şuvarup hâk-i mezârını bezer güller ile
- 3 Hâlümi yâra nice ‘arz ide nâme yazamaz
Derdümi münşî olan bunca teressüller ile
- 4 Zülf ü hâlüni ‘izâruñda görenler didi kim
Tutdı sultân-ı Habeş Rûm’ı kara kıllar ile
- 5 Zâr zâr ağladuğınca yücelür nâle Sehî
Gülsitânda çıkışasın gibi bülbüller ile

207 (B: 115a)

Mef ‘û lü / Fâ ‘i lâ tü / Me fâ ‘î lü / Fâ ‘i lün

- 1 Nûr idi gice meclisimüz şem‘ ü câmla
Bir de şu yüzi gül yañağı lâle-fâmla
- 2 Mey-gûn lebi şafâsı ile mest olup müdâm
Teskîh okurdu bezme gelüp şûfî câmla
- 3 Bizden peyâm ol şacı miskîne ey şabâ
Añmadı gerçi bizi o bir kez selâmla
- 4 Dil gülsitâni dün gice bir nûr idi yine
Bir boyı serv yañağı gül hoş-hırâmla
- 5 Sürüldüğüne meclis-i meyden tarıldı dün
Meclisde nice bahş idişdük imâmla

- 6 Kıldum namâz-ı aşkı kapuñda ale'ş-şabâh
Biñ biñ rükû ile vü hezârân kıyâmla
- 7 Evşâf-ı hüsni ço eyü yazduñ yeter yeter
Hâtm it Sehî bu nâmeysi gel ve's-selâmla

208 (B: 115b)

Mef ' û lü / Fâ ' i lâ tü / Me fâ ' î lü / Fâ ' i lün

- 1 Gül yüzlülerle cennete dönmiş Semendire
Gül-zâr-ı hüsnden gele sen de semen dir e
- 2 Ol âhû-çeşme uyma üleşme be it rakîb
Şakın kaçam irür saña dirin bire bire
- 3 Disem ki ağzı var dili yok daği goncadur
Kaķır iki de bir baña var yire yok yire
- 4 Başdan okına Leylî vü Mecnûn hikâyeti
Gel tek libâs-ı aşkuñı sen baña geydür e
- 5 İncinme gayra cevri ider ise o serv-i nâz
Şâyed Sehî saña daği luḫfı gele ire

209 (B: 116a)

Mef ' û lü / Me fâ ' î lü / Me fâ ' î lü / Fe ' û lün

- 1 Menşûr-ı cemâl ile müjeñ geldi bu câma
Ey kaşları yâ tîr-i murâd irdi nişâna
- 2 Ayağa düşürse beni zülfüñ gibi cânâ
Luḫf eyle elümi aluban atma yabana
- 3 Çokdan göz ucından gönül oda köze düşdi
Azdur bu daği iki gözüm saña uyana

- 4 Cevr itmek ile mihrüni terk eyleyimez cân
Şanma şanemâ cevr ile dil senden uşana
- 5 Ağyâr baña kendüsü çün eylese isnâd
İnanma yalandur o fülân ibn-i fülâna
- 6 Ey serv Sehî miskîni fûrkatde unutma
Her demde revâ görme ki hecr odına yana

210 (B: 116a)

Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lün

- 1 Yağdı ğamzeñ ey kemân-ebîrû beni bir tîrle
Dökdi şanum gözlerüñ yanındaki şemşîrle
- 2 Cür‘ a-i câm-ı lebüñ mest ü ğarâb itdi beni
Göñlüm alduñ sâķiyâ bir bûse-i tezvîrle
- 3 Leblerüñ yanında gören göñlümi zülfüñdedür
Bir delü dârü’ş-şifâda bağludur zencîrle
- 4 İsterem cân virmek ile vaşl olam dil-dâra ben
Cehdüm oldur yâra irem ben de bu tedbîrle
- 5 Toptoludur gözlerüm naķş-ı ğayâl-i yârdan
Beñzer ol bir dîve kim şûret bula taşvîrle
- 6 Düşde gördüm ağzuma sögerdi ol Yûsuf-cemâl
Ğayra yordı düşümi şâd itdi ol ta‘ bîrle
- 7 Geçse ol serve seni ağyâr sen şabr eyle kim
Ğayra döner niçe şerr işler Sehî te’ĥîrle

211 (B: 116b)

Me fâ 'i lün / Fe 'i lâ tün / Me fâ 'i lün / Fe 'i lün

- 1 Bir oldı yâ kaşı tîr-i hadeng-efgenle
Döye mi gamzesi cengine ten bu cevşenle
- 2 Geçe mi dil gözi fikriyle zülfi derbendin
Nicesi cân ile dem ben bu çeşm-i reh-zenle
- 3 Dil irse tîr-i müjeñle kapuñda saña n'ola
Felekde mihre irişdi Mesîh sûzenle
- 4 Biline hançer-i gamzeñden öldüğüm tâ kim
Mezârum üstine zeyn eyle bârî sûsenle
- 5 Sehî baş egme er iseñ cihâna bek baş ayak
Dürîşi gör çıkışasın ola ki ol zenle

212 (B: 116b)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Virdi 'ömrüm âh kim ol gözleri âhû yile
Bilmezem yâ Rabb nic'idem ol delü kanlu ile
- 2 Korkudur öldürmek ile gamzesi 'aşıkların
Korkum ol bir gün beni öldüre ol korku ile
- 3 Dil bugün görsün göreyin yâ İlâhî şaneyi
Kim çekişdürdi dili ol zülf-i 'anber-bû ile
- 4 Ölssem ağzuma şu damzurmaz lebüñden kirpigüñ
Hançerüñden odlu olmadum bir içim şu ile
- 5 Ol hilâl-ebrû ile her gice hem-pehlû olup
Yire göge şıgmaz oldı çarh bir meh-rû ile
- 6 Her ne deñlü hüsn ile maḥbûb-ı 'âlem geçseler
Ay u gün olmaz muḫâbil sen hilâl-ebrû ile

- 7 Sevmese zâhid n'ola 'aşk ehlini olmaz 'aceb
İmtizâc itmez delü olan Sehî uşlu ile

213 (B: 117a)

Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lün

- 1 Cigerüm dâğ olur ol hâl-i siyeh-kâruñla
Yüregüm pârelenür gamze-i hûn-h'âruñla
- 2 Eyledi mihr-i miyânuñ beni kapuñda hayâl
Bir şanur şimdi gören sâye-i dîvâruñla
- 3 Gerçi eglenmez oquñ sînede ey kaşı kemân
Dil ü cân eglenür oldı hele oqlaruñla
- 4 Dile hattuñdan irişdi ise bir veche gubâr
Başumuz hoş güzelüm nergis-i bîmâruñla
- 5 Şahn-ı gül-şende o servüñ yüzi şevkıyla Sehî
İnedürsin dil ü cân bülbülin eş'âruñla

214 (B: 117a)

Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lün

- 1 Hem-nefes düşdi bu gönlüm leb-i cânâneyle
Bâde-nüş olalı ol gözleri mestâneyle
- 2 Bezmümüz neyle müşerref ola didüm didi yâr
Ney ola dirsene ola çeng ü def ü yâ neyle
- 3 Bu perîşân dile cemiyet-i hâtır görünür
Tağdıcek ser-i zülfin o perî şâneyle
- 4 Dutuşup âteş-i 'aşkuñda gönül yanmağda
Bağş ider şem' -i ruhuñ şevkına pervâneyle

- 5 Bize kâr itmez olupdur Sehî ef'î-i humâr
Sâkî tiryâk-i lebin şunalı peymâneyle

215 (B: 117b)

Mef'û lü / Fâ'î lâ tü / Me fâ'î lü / Fâ'î lün

- 1 Vâ'iz içüp yürür meyi cûş u hurûşla
Beñzer ki baḥş ider yine ol mey-fürûşla
- 2 Vaḥşet tutar özümnden eyâ Leylî ins ü cin
Mecnûn gibi enîs olalı ben vuḥûşla
- 3 Meyl eyler ise leblerüñe dil'aceb degül
Hem-dem durur müdâm gönül bâde-nûşla
- 4 Şeh-bâz-ı zülfüñ ile gönül murgın it şikâr
Şayyâd gibi avla begüm kuşu kuşla
- 5 Zülfüñ gamıyla cism-i Sehî oldı dâğ dâğ
Bebr ü pelenge benzemiş ol bu nuḳûşla

216 (B: 117b)

Fâ'î lâ tün / Fâ'î lâ tün / Fâ'î lâ tün / Fâ'î lün

- 1 İtdi dîvâne beni ol zülf-i'anber-bû yine
Gıtdi uşlanmaz gönül bend itmez ise bûyına
- 2 Şunmazın mâr-ı zülfüñden lebüñe korķarsa
Göñlüme zülfüñ ucından düşdi bu korķu yine
- 3 Tatlu kıll ağzımı bir bûseyle guşşañ çok yidüm
Çün yine efyûn gerekdür döstüm tatlu yine
- 4 Merdüm-i çeşmüm utanup dökdi ölüm derlerin
Ġamzesinüñ ḥançerinden oldum ölmelü yine

- 5 Ol şanem la' line meyl itse n'ola her teşne-dil
Şusuz olmağın Sehî cân virür 'Îsî şuyına

217 (B: 118a)

Mef 'û lü / Me fâ 'î lü / Me fâ 'î lü / Fe 'û lün

- 1 Sâkî di şarâbı içelüm eyle zücâce
Şerbet mi olur mey gibi taşşîl-i mizâca
- 2 Kân eyler idi bağrumı şol iki ala göz
Hâl-i leb-i la' lüñ eger olmasa qaraca
- 3 Ten cübbesini dâğ-ı gamuñ itdi munaqqaş
Geydürdi baña devlet-i 'aşkuñ bir alaca
- 4 Zülfüñ güzelüm Çîn'den ezel bâc alurdi
Rûm'a geleli hattı-ı ruhuñ kesdi harâca
- 5 Uşlanmadı zülfüñde dirîgâ delü gönülüm
Kâbil degül ey serv Sehî daği 'ilâca

218 (B: 118a)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Bî-vefâ dil-dâra yâ Rab kimseyi yâr eyleme
Cevr-i yâr ile cihândan anı bîzâr eyleme
- 2 Virmesün Hakk hâlümü bir dîni ayruq kâfire
Kâfiri daği İlâhî böyle nâ-çâr eyleme
- 3 Kâkül-i 'anber-şiken gibi şinarsın bilmiş ol
Ey gözüm yaşı şağın kalb ile bâzâr eyleme
- 4 Gâmze-i sihr-âferinüñ geçdi baña niçe naqş
Bârî nerd-i gamda ço cân u dili zâr eyleme

5 Gülsitân-ı bâğ-ı hüsnüñ bülbülidür gönlümüz
Dâm-ı zülfünde tutup anı giriftâr eyleme

6 Baş çeküp kaçma Sehî dervîşden ey serv-i nâz
Hüsn ili sulâtânısın ben bendeden ‘âr eyleme

219 (B: 118b)

Fe ‘i lâ tün / Fe ‘i lâ tün / Fe ‘i lâ tün / Fe ‘i lün

1 Nedür ol za‘f u harâret ten-i cânânumda
K’âteş-i derd ü belâ oldı benüm cânumda

2 Hüsni gül-zârına âhum yili kâr itdi meger
Lerzeler var yine ol serv-i hırâmânumda

3 Teb ki âbile ile yâr lebin zeyn itdi
Jâlelerdür şanuram gonca-i handânumda

4 Gün yüzine meger ey mâh küsûf irdi yine
Şufret-i teb görünür mihr-i dirahşânumda

5 Gül-i nesrîn ile zeyn eyledi ol serv Sehî
Ağ kızıl gül yerini tâze gülistânumda

220 (B: 118b)

Mef ‘û lü / Fâ ‘i lâ tü / Me fâ ‘î lü / Fâ ‘i lün

1 Hûb irdi tîr-i gamzesi gönlüm nişânına
Kurbân olayın anuñ o kaşı kemânına

2 Çok çekdi tîr-i gamzesi cevrin ten-i za‘îf
Kaddini yay idüp şoñ ucı geçdi cânına

3 Ben mübtelâyı karşı saña gamz ider raķîb
Gerçekleri severseñ inanma yalanına

4 Şordum dehânı sırrını bir zerre deñlü yok
Kim nisbet ide hâtemi yârũ dehânına

- 5 Akıtma gel Sehî gözi yaşını kıl hâzer
Bî-çâredür esirge begüm girme kıanına

221 (B: 119a)

Mef 'û lü / Fâ 'i lâ tü / Me fâ 'î lü / Fâ 'i lün

- 1 Ey bâd gel ilet beni cânân işigine
'Arz eyle hâl-i mûrı Süleymân işigine
- 2 Ey dîde Ka'be şehrine şu iledür gibi
Akıt gözüm yaşını firâvân işigine
- 3 Hâk-i der-i nigârı güneş yaşdanup yatur
Işındı gibi ol meh-i tâbân işigine
- 4 Mâh-ı nevi öge öge göge çıkardılar
Öykündügiyçün ol şeh-i hûbân işigine
- 5 Olmağ için zamâne gamından Sehî hâlâş
Var sür yüzüñi Âşaf-ı devrân işigine

222 (B: 119a)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Tıoludur gün yüzlü meh-rûlarla şeh-i Pergama
Her birisi bir melekdür beñzemişdür âdeme
- 2 Taht-ı Cemşide geçüp câm-ı Cem içsem tañ degül
Sen Süleymân devletinde mâlikem mülk-i Cem'e
- 3 'Ârif iseñ ey gönül kıoma bugüni yarına
'Ayş u nûş eyle bilürsün çünkü irmez dem deme
- 4 Gönlegümle kıoñ ölürsem Ka'be-i kûyında kim
Bir kefendür gönlegüm batmış yaşumdan Zemzeme

- 5 Ğarķ-ı ħûn itdi beni eşkümle ol serv ey Sehî
 Ķo yaşum ırmağını aķsun neme yarar neme

223 (B: 119a)

Me fâ ‘î lün / Me fâ ‘î lün / Fe ‘û lün

- 1 Göñül ğamzeñ oķından oldu yare
 Ciger tıĝ-i ğamuñdan pâre pâre
- 2 İñen öykünmesün ğün yüzüñe ay
 Neden beñzer saña ol yüzi ħara
- 3 Boyun burc u bedendür lîk cismüñ
 ‘ Aceb beñzer o billûrîn ħisâra
- 4 Raķîbüñ şayd-ĝâhında revâ mı
 Düşesin ğözleri âhû şikâra
- 5 Senüñ her vech ile hercâyiligüñ
 Güneş gibi olupdur âşikâre
- 6 Olursa ğam degül hercâyî dil-ber
 Hemân Allâh’dur ancak ber-ķarâra
- 7 İtümdür dir imiş saña Sehî yâr
 Ne hoş irdüñ bu deñlü i‘ tibâra

224 (B: 119b)

Mef ‘û lü / Fâ ‘i lâ tün / Mef ‘û lü / Fâ ‘i lâ tün

- 1 Miĝnet beriyyesinde Mecnûn-ı nâ-murâda
 Vaş ile tayr ĝeldi bilişdi âşinâ da
- 2 Cemşid tâc u taĝtı aldurdı rûzgâra
 Câm-ı Cem’üñ şafâsın virdi ħabâb-ı bâde

- 3 Âyinelerde bakıp görme özüñ ki Yûsuf
Kendüyi görmeyince girmede ol mezâda
- 4 Deryâ-yı hüsn-i zülfüñ gelmezdi topuğına
Miskîn haţuñ gelelden çodı ayak çarada
- 5 Kaddüñe öykünüp serv yalımın itdi alçağ
Bir pâre yili yatdı başı dağı hevâda
- 6 Bulduğça hâk-i râhuñ üstine düşdügüm bu
İzüñ tozını gördüm misk ile bir bahâda
- 7 Cennet şarâbın añma şevğ-ı mey-i leb ile
Hoş geç Sehî cihânda nûş eyle câm-ı bâde
- 8 Eş'âr-ı dil-pezîrûñ erbâb-ı fazla 'arz it
Şi' r añlar olmayıcağ sözüñ düşer kesâda

225 (B: 120a)

Fâ ' i lâ tün / Fâ ' i lâ tün / Fâ ' i lâ tün / Fâ ' i lün

- 1 Zülf-i kâfir-kîşi kim çekmiş lebüñ pehlûsına
Gûyiyâ Meryem'dür almış 'Îsî'yi bâzûsına
- 2 Rişte gibi mûy-ı cismüm pîç ü tâb itdi felek
Yâr ışigin pâk iderken şarmağa cârûsına
- 3 Lâleler la' lîn kabâ vü kırmızı taqyâ ile
Beñzemişdür her biri bir Rûm ili meh-rûsına
- 4 Kal' a-i gül-şende beñzer kim mübâriz oldu gül
Goncalardan gülleler zeyn eylemiş bârûsına
- 5 Yüzi dönmedi imâmuñ kıbleden mihrâb-vâr
Sûre-i Nûn oğına yârûñ Sehî ebrûsına

226 (B: 120a)

Mef 'û lü / Fâ 'i lâ tü / Me fâ 'î lü / Fâ 'i lün

- 1 Az eyle cevri nâzı behey bî-vefâ gel e
Şâyed ne çekdüğüm bilesin başuña gele
- 2 Tenhâ iken seni biricik öpeyin meded
Nâgâh yâdlıg eyleye bir âşinâ gele
- 3 Gözüme nûr baħş ide hâk-i reh-i habîb
Bir zerre ey nesîm-i şabâ el vara gele
- 4 İtse 'aceb mi Mısr-ı dili garķ-âb ile
Şol dem ki Nîl-i eşk gözümde taşa gele
- 5 Bâlâ-yı kadd-i yârı añup cân virür rakîb
Haķ'dan dilegüm ol başına bir belâ gele
- 6 Miħnet bucaķlarında Sehî kaldı yaluñuz
Raħm it Muħammed 'aşķına â Muştafâ gel e

227 (B: 120b)

Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lün

- 1 Vaķtidür lâle bisâtı çemene yaza gele
Gül-i nergisde ħumârın demidür yaza gele
- 2 Beni öldürmek için külbe-i aħzânuma yâr
Kim bile yolu düşe bir gün ola aza gele
- 3 Muķribüñ kolına dil meyl idüp efgâna gelür
Beñzer ol bülbül-i şûrîdeye kim sâza gele
- 4 Görse bu ħüsn ü leţâfetle 'izâruñla yüzüñ
Bezm-i gül-şende semen şiveye gül nâza gele
- 5 'Aşķ efsânesi öldürse beni hâkümdeñ
Dâstân-ı ħamı vaşında bir âvâze gele

- 6 Dil ü cân kebkini bir demde Sehî ide şikâr
Zülfî şeh-bâzı eger bâl açâ pervâza gele

228 (B: 120b)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Şâh-ı gam n'eyler konup yâ Rab dil-i nâlânuma
Bunca biñ leşker şıgar mı bu dih-i vîrânuma
- 2 Âh kim şîrîn lebüñ sevqına ey cân pâresi
Hâsret-i nâr-ı ruhuñ odlar yaqıpdur cânuma
- 3 Yaraya n'îçün lebüñ tuz ekmege hâlün kıomaz
Yoğsa göz göre benüm itmek mi doğrar kıanuma
- 4 Uğrın uğrın itlerün bezmine varmağ istesem
Kırtuluş yok sâyeden elbette düşer yanuma
- 5 Şöyle rengîn yazdum ol servün ruhı vaşfını kim
Reşk ider gül-şen bakıp şimdi Sehî dîvânuma

229 (B: 120a)

Me fâ 'i lün / Fe 'i lâ tün / Me fâ 'i lün / Fe 'i lün

- 1 Ğamuñla mâlikem ey döst mâl-ı Kıârün'a
Ğümüşe döndi gözüm yaşı beñzüm altuna
- 2 Gider kıo 'aşkı ne bilsün o bir yaban delisi
Tırudur öğredeyin tavr-ı 'aşkı Mecnûn'a
- 3 'İlâc itmegi kıo çünkü döndüm oldum zâr
Bir işüñ uymaz olupdur tabîb kıanuma
- 4 Raķîb olmadı esrâr-ı 'aşkıña kıâyil
Mezâķı yok gibi hayrân bu tırfâ ma'cûna

- 5 ‘ Aceb ne sihr ü füsûn ile derledi hâttuñ
Ki beñzedi ‘ arağ-ı gül-ruhuñ gül-efsûna
- 6 Turunc-ı çihrem olaldan ğam-ı lebüñl’ eyvâ
Çomadı göz yaşı rağbet şarâb-ı leymûna
- 7 Cihânı yine Sehî zezem ile taldurdu
Bırakdı şît u şadâ şî‘ ri tāk-ı gerdûna

230 (B: 121a, P: 493b)

Mef ‘ û lü / Me fâ ‘ î lü / Me fâ ‘ î lü / Fe ‘ û lün

- 1 Hatt-ı siyehüñ la‘ l-i güher-bâr ter üzre
Dendâne-i şîn ola mı şehd ü şeker üzre
- 2 Sînemde ğamuñ dâğı eyâ kaşı kemânum
Şan âyinelerdür ki konılmış siper üzre
- 3 Nağş-ı kef-i pâyuñ şakınup bâd-ı şabâdan
Ferş eyledüm ey döst yüzüm reh-güzer üzre
- 4 ‘ Anber kaşuñ üstinde gören hâlünü eydür
Nûn noğtası yazdı yed-i kudret nazâr üzre
- 5 Hâl-i ruhuñuñ resmi begüm gönüm içinde
Bir zâğ durur kondı şanasın ciger üzre
- 6 Dür dişüñi bir vech ile vaşftı Sehî kim
Şarrâf-ı cihân noğta komaz bu güher üzre

231 (B: 121b)

Fe ‘ i lâ tün / Fe ‘ i lâ tün / Fe ‘ i lâ tün / Fe ‘ i lün

- 1 Sâgar-ı çeşmüm olup hûn-ı cigerden silme
Meclis-i ğamda gözüm yaşı sen art eksilme

2 Yine şeftâlû tutar avlayup ayvâ zekānuñ
Zülfünüñ hey güzelüm bûseleri var silme

3 Niçe bir yüregümi tîğ-i cefâ şerha kıla
Hañcer-i cevri ile gel bağrumı cânâ dilme

4 N'ideyin şormağ ile derdüme olmadı devâ
Ey tabîbüm ço beni derd-i derûnum bilme

5 Meclis-i meyde şeker gibi ezerler hāzer it
Sehî ol servi görüp leblerine ezilme

232 (B: 121b)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

1 Çok haberler uçdı gerçi ol perî-zâd üstine
Kimse nokta koyamaz bu serv-i âzâd üstine

2 Bahtımı ayakladı bu tâli' -i ser-geşte âh
Ey dirîgâ gitdi dönmez çarh-ı bî-dâd üstine

3 Gelse dil-ber gönlüne dil-ber hayâli şanuram
Rûm sultânı varup düşdi Beligrad üstine

4 N'ola cân virsem elif kıddüñle zülfüñ dâlına
Ölmege cânlar virür yoldaş olan ad üstine

5 Ey şeker-leb gel habâb-ı eşküme gârķ it beni
Türbe yaptı diyeler Şîrîn'i Ferhâd üstine

6 Serv kıddüñ vaşfını bir veche naķş eyler Sehî
Kimse bu resm ile iş aşmaz ol üstâd üstine

233 (B: 122a)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Zülf-i miskîn kim şalındı kıadd-i cânân üstine
Kıondı bir tâvûsdur serv-i kııramân üstine
- 2 Yıkmağa gönlüm kıisârın cevır ile ol seng-dil
Kıl ...dur¹⁹ atılmış gamzesi cân üstine
- 3 Güne göstermez tırâş eyler gubâr-ı kıaıtı gör
Nice yüz kıondurmaz ol meh mihr-i kıaışân üstine
- 4 Muşhaf-ı kıüsın üzre zülfin kıüfr kıısem vechi var
Kâkırem tercih idersem kıüfri kımân üstine
- 5 Yüze yüz kıüsününe kıaıtıñ dil uzatsa gam degül
Bir kıarıncadır kıi söz atar Süleymân üstine
- 6 Cân kıırürken kıtlerüñ kıırdildi geldi üstüme
Bir nice kıimesne üşdi tut kıi kıurbân üstine
- 7 Naķř iderken şâh dıvânın Sehî naķķâř-ı çarķ
Hall ile yazdı şi'ri tâķ-ı eyvân üstine

234 (B: 122b)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Kâkül-i miskîn kıi kııtmış kıadd-i dil-ber üstine
şanasun bir zâğdur kıondı şanavber üstine
- 2 Yüz urup ayacağına sen servüñ kıışâr kıımege
Göz kıızardup nergisi gör kıim düşer zer üstine
- 3 Her gice nâr-ı ruķuñla cân kııren kıervânenüñ
şem' -i meclis sûre-i Nûr oķur ezber üstine

¹⁹ Metinde “پرنقی” şeklinde yazılmış olan kelime okunamadı.

- 4 Mey leb-i cân-bağşuña fi'l-cümle olmasa şebîh
Güvleyüp âvâreler düşmezdi sâgar üstine
- 5 Bend-i zülfünden gönül cân atdı vardı gamzeñe
Cân-bâz olan 'aceb mi varsa hañçer üstine
- 6 Şuda görmişdür güneş cism-i laîfüñ gâlibâ
Kanda şu görse düşüp şu gibi ditrer üstine
- 7 Sen şeh-i hûbânken sengîn-dil olduğñ görüp
Nağş ider vaşfuñ Sehî mâliki mermer üstine

235 (B: 122b)

Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lün

- 1 Nice cân virmeye dil sen büt-i sîmîn püsere
Utanur itmege nisbet lebüñi gül-şekere
- 2 Beni ğarķ itdi yaşum gitme gözümden hażer it
Tutdı eţrâfı şular çıkma kerem kıl sefere
- 3 Dil-i bîmâra lebüñ hoķķasını 'arz idicek
'Aceleyle irişür merhem-i vaşluñ cigere
- 4 Kırđı yâ kaşuñı gamzeñ ki ura sîneme tîr
Dil ü cân aldı vü ķasd itdi be baķ şimdi sere
- 5 Kûyuñ âşüftesi oldı güzelüm uşbu Sehî
Vireliden dil ü cân sen büt-i sîmîn püsere

236 (B: 123a)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Hâl-i miskînüñ senüñ bu la' l-i nâ-yâb üstine
Bir mekesdür geldi ķondı şanki cüllâb üstine

- 2 Hây kıblem key şakın yañlış hayâl eyler imâm
 aşlaruña harf atar gel varma mihrâb üstine
- 3 Şafha-i ruhsâruña geldi ayağın başdı ha
 Hızr gibi yürimek ister meger âb üstine
- 4 anlı yaşım işigüñde mâcerâsın ‘ arz ider
 Beyt yazmak sürh ile ‘ âdet durur bâb üstine
- 5 Hâtı-ı yâûtuñ dehânuñ çevresinde dir gören
 Sûre-i Kevşer yazar var ise tatâb üstine
- 6 Eşk-i çeşmümden tokuz eflâk şeklin dir gören
 Bir aarşunuñ urulmuş niçe dólâb üstine
- 7 albüñ almağın Sehî zülfüñ elini kesdiler
 Töhmet isnâd itdiler beñzer o ullâb üstine

237 (B: 123a)

Fe ‘ i lâ tün / Fe ‘ i lâ tün / Fe ‘ i lâ tün / Fe ‘ i lün

- 1 İşigüñ tozını virmezse ne tañ gün feleke
 Bûstân-ı ser-i küyuñsuz o degmez keleke
- 2 İşigüñden feleke ağduğıçün şems-i münîr
 Tîğ-i zerrîn ile meh yüzüñe irerdi leke
- 3 Lu u hüsn içre begüm gün yüzüñe beñzeyemez
 Nûrdan üstine biñ kez meh eger câme çeke
- 4 Sensin ol nûr-ı maız ‘ âlem-i uds üzre müdâm
 Vaşf-ı hüsnüñdür olan hâşıl-ı zıkr-i melege
- 5 Cân u ser terkini ur vaşlına irem dir iseñ
 Reh-i ‘ aşkıñda Sehî bulmuş iken dil meleke

238 (B: 123b)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Sînede hâttuñ hayâli oldu mihmân dün gice
Hamdülillâh oldu âhîr nâr-i hicrân dün gice
- 2 Doğmadı ol meh gelüp burc-ı melâhatdan yine
Var ise aḥşamlamışdur mâh-ı tâbân dün gice
- 3 Hızır gibi zulmet-i miḥnetden oldu dil ḥalâş
Sâķî-i gül-çihre şundi âb-ı hayvân dün gice
- 4 Dil perîşân olduğudur düşde gördüm döstlar
Boynuma şalındı zülf-i 'anber-efşân dün gice
- 5 Şubḥ olunca her gice gördi yanup yakılduğum
Ḥâlüme çoğ ağladı şem' -i şebistân dün gice
- 6 'Âleme ğavĝâ bıraķdı ey Sehî uşsuñ ķanı
Ḥasret ile itdüğün feryâd u efgân dün gice

239 (B: 123b)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Ey gönül koçmaķ dilersen yârı 'uryân bir gice
Şem' gibi karşıusunda şubḥa dek yan bir gice
- 2 Kırtarup ĝamdan müşerref itmedi bir ĝün dirîĝ
Olmadı ĝam-ḥânemüzde yâr mihmân bir gice
- 3 Yılda bir gelse kayırmaz yâr mihmân-ḥâneye
Ayda aḥşamlar bilürsin mâh-ı tâbân bir gice
- 4 ĝün gibi toĝup beni yakma esirge her seḥer
ĝöklere irer şaķın feryâd u efgân bir gice
- 5 İşigünde ḥ'âba varsa şâm-ı zülfün fikrine
Düşde ey servüm Sehî olurdu sulṫân bir gice

240 (B: 124a)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Bezm-i yâra germ olup şem' -i şebistân her gice
Hizmete tûrmuş yanar şevk ile handân her gice
- 2 Uyhu gelmez gözüme zülfün gamıyla döstüm
Şubha dek yıldız şayar bu çeşm-i giryân her gice
- 3 Yanmağa şem' -i ruhuñ şevkına dil pervâne-vâr
Câme-h'âbuña gelür üftân vü hîzân her gice
- 4 Sen yalñ yüzlü perî teshîri için şubha dek
Da' vete meşgûl olur derd ehli yârân her gice
- 5 İrteye degin Sehî kirpüklü gözüm yummazın
İtdügi feryâddan bu cân-ı nâlân her gice

241 (B: 124a)

Mef 'û lü / Me fâ 'î lü / Me fâ 'î lü / Fe 'û lün

- 1 ' Arz itdügi bu zülf ü ruhuñ yaza benefşe
İster ki haţuñ berg-i güle yaza benefşe
- 2 İtme kerem it sünbül-i gül-pûşuña hem-dest
Nâgeh ol uzunluğın ide aza benefşe
- 3 Bülbül nice feryâd u figân eylesün kim
Başladı yine kânışa gül nâza benefşe
- 4 Egmiş külehin gözine güzelleri gözler
Dönmiş yine bir rind-i nazâr-bâza benefşe
- 5 Hoş derd ile Ferhâd olup almış ele tîşe
Diler ki belâ tağlarını kaza benefşe
- 6 Yüzinde haţı zülfi hevâsıyla irişdi
Bu yıl gül ile çıkdı yine tâze benefşe

- 7 Şebnemden utanup gice gömgök dere batdı
Öykündügiçün bu haţ-ı ʔannâza benefşe
- 8 Mecmu‘ ası eczâsın idüp ʔâyime-i pîç
Zer-rişte ile bağladı şirâze benefşe
- 9 Sâķi haţı şevķıyla leb-i câmını şundi
Nûş eyle ħumâruñı Sehî yaza benefşe

242 (B: 124b)

Mef ‘ û lü / Me fâ ‘ î lü / Me fâ ‘ î lü / Fe ‘ û lün

- 1 Hindû-peçedür düzdi gelüp bâġa benefşe
Zülfüñ n’ola daķınsa şola şaġa benefşe
- 2 İki etegi belde şabâdan yelüp ister
Bûy-ı ser-i zülfüñi düşüp ʔaġa benefşe
- 3 Bâl u per açup mişl-i piristû-peçe her dem
Ķanatlanup eyler heves uçmaġa benefşe
- 4 Ķand-i leb-i dil-dâra ne şerbetler içürdi
Meclisde budur düşdüġi ayaġa benefşe
- 5 Öyküneli zülfüñe yüzi yirlere düşdi
Ķacletden eger başını aşıġa benefşe
- 6 Sünbül şaçuñ aşüftesi olmasa gönülden
Kühsârı ķoyup gelmez idi bâġa benefşe
- 7 Gül-şende Sehî serv-i çemen sâyelerinde
İç müfte iken yâsemen aylaġa benefşe

243 (B: 125a)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Cân virür dil-ḥasteler yâruñ bıçağı üstine
Mürdeler ihyâ ider beñzer bucağı üstine
- 2 Hüsni bâzârında kıymetde ḥarîr-i sebz-i ḥaṭ
Kem-bahâya çıkdı vü düşdi dudağı üstine
- 3 Lâle-ḥaddüñden meger sünbül şaçuñ bû cerr ider
Şedde-i ' Abbâsî dikmişdür çerâğı üstine
- 4 Sînesine yaqdı gün mihr-i ruḥuñla tâze dâğ
Kara vâlâ bağladı şeb mihr dâğı üstine
- 5 Göñlini alsañ ele servüm Sehi'nüñ dir gören
Âşiyân idindi bülbül gül budacağı üstine

244 (B: 125a)

Mef 'û lü / Fâ 'i lâ tü / Me fâ 'î lü / Fâ 'i lün

- 1 Germ olsa qoysa qoynına cânânı Qablucâ
Ölmelü ḥasteye vire cân anı Qablucâ
- 2 Râm oldı cümle emrine ins ü perî vü cin
Var ise buldı mühr-i Süleymân'ı Qablucâ
- 3 Başdan ayağa luṭf u kerem ıssı qalbi şâf
Oldur el üzre tutduğı mihmânı Qablucâ
- 4 Şan bûse ile cân u dil ağzına bal ezer
Qaçan ziyâfet eylese yârânı Qablucâ
- 5 Dönse ' aceb mi Bursa güzelliğe cennete
Bir yaña bâğ u bâğçe bir yanı Qablucâ
- 6 Biñarbaşî olalı hecrüñde gözlerüm
Ol mâhuñ oldı çâh-ı zenaḥdânı Qablucâ

- 7 Aķ Çağlan itdi yaşum olup Gök Dere gözüm
Olalı Bursa hûbları seyrânı Kâbluca
- 8 Sürsün Emîr Efendî işigine yüzini
Her kim dir ise saña Sehî kıanı Kâbluca

245 (B: 125b)

Fe ‘i lâ tün / Fe ‘i lâ tün / Fe ‘i lâ tün / Fe ‘i lün

- 1 Şevk-ı hüsnuñle gülen eşk-i güher-fâmı gör e
Mevsim-i gülde açılmış gül-i bâdâmı gör e
- 2 Kuru ârâyış olan serv ü çenârı gider e
Şalınan nâz ile bu serv-i gül-endâmı gör e
- 3 Nice bir mu‘ tekif-i künc-i harâbât olalım
Gül-şene açılalım gel bu hoş eyyâmı gör e
- 4 ‘ Aşk-ı rüsvâyî olup gitsem eger dünyâdan
Birbirine diye haşr ehli şu bed-nâmı göre
- 5 Âferîn ide tura ‘ aşkuña tolular içe
Sehî bu şi‘ r-i laîfüñi eger Câmî göre

246 (B: 125b)

Fe ‘i lâ tün / Fe ‘i lâ tün / Fe ‘i lâ tün / Fe ‘i lün

- 1 Seni bu hüsñ ü cemâl ile gören şâh diye
Dil ü cândan kıul olup yarıcuñ Allâh diye
- 2 Niçe ferzâneyi şatranc-ı maħabbet ide mât
Beydağ-ı hâl-i ruħuñ bir kez eger şâh diye
- 3 ‘ Âleme nûr-ı ruħuñ şu‘ le virürken şeb ü rûz
Kânkı yüzüzdür ola gün yüzüñe mâh diye

- 4 Şıfr ile şekl-i elifdür yazıla kabrümde
Her ne dem cân vire dil ‘aşkuñ ile âh diye
- 5 N’ola ben bendeye ey şâh-ı cihân bakmaz iseñ
Nicesin bârî bu bî-çâreye geh gâh diye
- 6 Nice er diyem aña kim zen-i dünyâyâ uyup
Devlet-i ‘izz ü şeref manşıbına câh diye
- 7 Rûh-ı Selmân işidürse Sehî ehliyyetüñi
Gele diz çöke önüñde rağıyallâh diye

247 (B: 126a, P: 505a)

Fe ‘i lâ tün / Fe ‘i lâ tün / Fe ‘i lâ tün / Fe ‘i lün

- 1 Şu gibi aqđı gönül serv-i gül-endâmlara
Deli gönüm n’ideyin uydı dil-ârâmlara
- 2 Beñzemez başı göge irse dağı gül-şende
Kuru şalınmağ ile serv gül-endâmlara
- 3 Halka halka idüben hâl-i ‘izârında saçın
Murğ-ı dil şaydı içün dâne döker dâmlara
- 4 Dil ü cân Kâ‘be-i kûyında n’ola giyse kefen
Hâcılar hacc idicek şarılur ihrâmlara
- 5 Bir iki taş şu dökeyin diyü yâr ayağına
Yüz sürüp hizmet ider göz yaşı hammâmlara
- 6 Ğamzeñ öldürdüğü ‘uşşâkı gâzâ itmek içün
Ela gözler kara reng eyledi bādâmlara
- 7 Bûse ihsân idüben bir tolu içdi baña yâr
Sehî biz degmez idük bu kadar in‘âmlara

4. beyit P nüshasında 6. beyit olarak geçmektedir.

5a- dökeyin / koyayın P

248 (B: 126a)

Mef'û lü / Fâ'î lâ tü / Me fâ'î lü / Fâ'î lün

- 1 Diñler kuluñ sözini dise pâdişâsına
Diñle kuluñı sen de begüm pâdişâsın a
- 2 Yârı koyup muşâhib olursın rakîb ile
Böyle m'ider kişi güzelüm mübtelâsına
- 3 Tırmış hañib öñüñde kazâ-yı namâz ider
Bî-çâre uğramış gibi Tañrı kazâsına
- 4 Ey kaşı yay pâreledi kirpügüñ dili
Ġamzeñ oķı atılmasun anuñ pâresine
- 5 Çeşmüm ruħuñ hayâli ile yetdi birliğe
Şu sızma ey perî ikisinüñ arasına
- 6 Meyl itdi dil didüm kad-i bâlâña küsdi yâr
Bilmezlik ile uğramışam dil belâsına
- 7 Gül-zâr-ı hüsne bülbül olup zâr ider Sehî
Luţ eyle a gülüm kulaġuñ tut nidâsına

249 (B: 126b)

Me fâ'î lün / Me fâ'î lün / Fe'û lün

- 1 Müjeñ Mûsâ hañuñ Fir'avn-ı kîne
N'ola Fir'avnı da'vet itse dîne
- 2 Yüzüñdür Mañla'-ı Envâr' aşķa
Olupdur Mañzen-i Esrâr sîne
- 3 Görüp miskîn saçunuñ' uķdesini
Ķul oldı boynı baġlu' anberîne
- 4 Göñülde şaķladı dil genc-i' aşķı
Ķarâb içre olur ekşer defîne

- 5 Lebüñ vaşfında her defter ki yazdum
Olupdur baħr-i nazmumda sefine
- 6 Yazılır nâme-i ‘aşkuñda nâmum
Eyâ servüm Sehî kemter kemîne

250 (B: 127a)

Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lün

- 1 Zülf-i dil-ber pâdişâh-ı hüsndür bî-iştibâh
Kim serîr-i şuffa-i hüsn oldu aña tekve-gâh
- 2 Çün dehânuñ mîm ü zülfüñ şırdur kıaddüñ elif
Yaraşur sen sîm-ten dil-dâra dirsem ben de mâh
- 3 Dâğ-ı zülfüñle elif-kıaddüñ nihâli şevkına
Şafha-i sînemde yazdum her tarafda âh âh
- 4 Kıoynına kıoyduğıçün âyîne sen meh-pâreyi
Dûd-ı âh-ı ‘aşk anuñ yüzini itdi siyâh
- 5 Hâk olursa ârzû-yı la‘ l-i nâbuñdan Sehî
Yaz mezârum üstine luţf it *seķallâhu şerâh*²⁰

251 (B: 127a)

Mef ‘û lü / Fâ ‘i lâ tü / Me fâ ‘î lü / Fâ ‘i lün

- 1 Ol yâr olduğına gönül kışverine şâh
Efgân u âh u nâle-i ‘âşık yeter güvâh
- 2 Sulţân-ı heft-kışver-i ‘âlemdür ol meger
K’olmuş aña sipâh meh ü mihr-i zer-külâh

²⁰ “Allah mezarını sulandırısın” anlamında bir dua.

3 Beñzer vefâ diyârına eyler icâzeti
Kim luţfi defterini açıp yo ladur sipâh

4 H atır- ikeste n ame gibi yazılurdu ger
Yazsa Seh 'yi deftere ol serv-i b -g n h

5 Ba  egmeyem kimesneye d ny  içün da i
D ny da ba a i igi ta ı yeter pen h

252 (B: 127a)

Me f     l n / Me f     l n / Me f     l n / Me f     l n

1 Virüp dil d m-ı zülfine dil-efg r olmasun kimse
Kara zülfi gibi y ru  siyeh-k r olmasun kimse

2 Hev y  gönlüme d  di hev -y  serv-i b l s 
Hey ol serv-i hev -ba  sa hev -d r olmasun kimse

3 H al   umdu  a zülfinden dola dum  urtulu um yo 
Es r-i derd-i   a   olup girift r olmasun kimse

4 Virüp c n na din ol m ha gönül gel m  ter lenme
Met   -ı mihr-i dil-d ra  ar d r olmasun kimse

5 Bis t-ı  e -cihetde z r olup c n na din  terd m
 l h   e -der-i g mde d   p z r olmasun kimse

6 G z   h  mıyla z lf  nde t tuldu m n -t v n oldum
Yatup g rbet buca larında b m r olmasun kimse

7 Beni g rbet buca ında unuttu açmadı y rum
Seh  bigi cih n içinde b -y r olmasun kimse

253 (B: 127b)

Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lün

- 1 Tütalum cânı görem bûse-i dil-ber yirine
Baña kim cân vire ya ol leb-i şekker yirine
- 2 Dil kesilmez n'ideyin tûğ-i hûn-âşâmuñdan
Bârî gönder oquñı eqliye hançer yirine
- 3 Yerleşüpdür şeb ü rûz âteş-i ruhsâruñda
Zülfüñi görsem olur ben de semender yirine
- 4 Nice ahmağ ola kim beñzede yârı melege
Hüsñ ile aña melek beñze mi her yirine
- 5 Beni öldürmek ile gönlini eglerse nigâr
Uçuram cân u dili aña kebûter yirine
- 6 İşigüñde n'ičün ola Sehî hor ü hacil
Görme lâyıq ki ebed ola mükedder yirine

Fî Harfî'l-Lâm-elif

254 (B: 128a)

Mef 'û lü / Fâ 'i lâ tü / Me fâ 'î lü / Fâ 'i lün

- 1 Aldum lebüñi ağızuma didüm şarâb ola
Dil gördi 'aks-i 'ârızuñı didi âb ola
- 2 Ey nûr-ı 'ayn eşküme garğ eyle tâ benüm
Seylâb-ı ğamda merdüm-i çeşmüm habâb ola
- 3 Kõnsa hayâli şâhı gelüp taht-ı mağleme
Ecfân haymeler tuta müjem tınâb ola
- 4 Añup belâ nemeklerin ey dõst niçe bir
Miñnet ocağlarında bu bağrum kebâb ola

- 5 Cevr ü cefâyı itme Sehî miskînüñe hû
Dâyim revâ degül ki maħall-i ‘ itâb ola

255 (B: 128a)

Me fâ ‘ i lün / Fe ‘ i lâ tün / Me fâ ‘ i lün / Fe ‘ i lün

- 1 Koma kazıt ħaţuñı gün yüzi münevver ola
Şaçuñı çöz ki dimâğ-ı cihân mu‘ aţtar ola
- 2 Hevâ-yı serv-i ħadüñle ölüsem ey ħaşı yâ
Yürekde olan oħuñ üstüme şanavber ola
- 3 Yüzümi sürmek ile ħâk-i pâyına zer olur
Ayağı tozı nigâruñ ‘ aceb ne cevher ola
- 4 Bu bezm-i ħamda olan mâcerâsını gözümüñ
Ĥikâyet itse eger çeng ü nây defter ola
- 5 Sehî bu serv ü semen sâyesinde hoş geçe gör
Ĥuşûşı ile zahîrüñ Emîr Ca‘ fer ola

256 (B: 128b)

Fâ ‘ i lâ tün / Fâ ‘ i lâ tün / Fâ ‘ i lâ tün / Fâ ‘ i lün

- 1 Dilerem o mâh bir bed-mihre olsun mübtelâ
Tâ benüm derd-i derûnum bilmede üstâd ola
- 2 Gördüğümce fitne-i âĥir zamândur şanuram
Ĥâmet-i bâlâ vü ħaţţ u ħâl ile ol pür-belâ
- 3 Kılca deñlü ħâţır-ı fâtırda ħalmadı gubâr
Viridi dil âyînesine ħaţţ u ruĥsârı cilâ
- 4 Künc-i miĥnetde ħam-ı hecr ile oldum dil-şikest
Ey tabîb-i cân gelüp bir ħâţırım şorsañ n’ola

- 5 Şerbet-i la[‘]l-i lebünden bir nefes emsem buyur
Hûn-ı cevrüñden Sehî ey serv oldı imtilâ

Fî Harfî'l-Yâ

257 (B: 128b)

Mef[‘]û lü / Fâ[‘]i lâ tü / Me fâ[‘]î lü / Fâ[‘]i lün

- 1 Derdâ ki derde itmez iseñ çâre Muştafâ
Cân kıldı derd-i[‘] aşk ile bî-çâre Muştafâ
- 2 El urdı bâd-ı şubh girîbân-ı gönçaya
Öykündügiyçün o leb-i ruhsâra Muştafâ
- 3 Kurbânlar olduğum seni sevmek günâh ise
Bend it dili o zülf-i siyeh-kâra Muştafâ
- 4 Nâr-ı[‘] azâb içinde koma[‘] aşkuñ ümmetin
Rağm it şefi[‘] olup bu günâh-kâra Muştafâ
- 5 Rağbetle sözini Sehî'nüñ itseñ istimâ[‘]
Vire nizâm dür gibi eş[‘] âra Muştafâ

258 (B: 128b)

Fâ[‘]i lâ tün / Fâ[‘]i lâ tün / Fâ[‘]i lâ tün / Fâ[‘]i lün

- 1 Ğamze-i bîmâruña hem-dest olan sağ olmadı
Niçe olsun dilde derdüñ dâğ olup dağ olmadı
- 2 Miğnet eyyâmında ol deñlü belâ çekdüm kim âh
Şaç şağal ağardı bu baht-ı siyeh ağ olmadı
- 3 Cân şağınur dir benüm-çün ol kara yüzlü rağîb
Hamdülillâh kim yalan oldı yüzi ağ olmadı
- 4 Dôstum yoluñdan ırmağa o sedd-i düşmeni
Yaşım ırmağ itdüm ammâ anı ırmağ olmadı

- 5 Hâl-i erzen guşşası kaçdına dâğ-ı hecr-i dost
Hürmen-i sînemde n'eyler çünki ol zâğ olmadı
- 6 Ey Sehî bilmez giriftâr-ı ebed hâlin ebed
Şol ki yâruñ zülfi kullâbında dutsağ olmadı

259 (B: 129a)

Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lün

- 1 Yârda nesne mi var mihr ü vefâdan ğayrı
N'ideyin yok görünür baña cefâdan ğayrı
- 2 Guşşadan 'âşık ölürse de n'ola kimsesi yok
Gül gibi gönlin açar bâd-ı şabâdan ğayrı
- 3 Ne belâdur kad-i bâlâsını yâruñ gözeden
Görmeye zerrece mihrini belâdan ğayrı
- 4 Lâm zülfiyle elif kâmeti 'âşıklarına
İkide bir sözi yok vaşlına lâdan ğayrı
- 5 Nice çekmeye Sehî gözine izüñ tozını
Gözine nesne görünmez bu cilâdan ğayrı

260 (B: 129a)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Kanı ol dem kim senüñ gibi efendüm var idi
Bâğ-ı dilde şalınur serv-i bülendüm var idi
- 2 Bir melek yüzlü perî dîvânesi olup gönül
Tâb-ı zülfinden benüm boynumda bendüm var idi
- 3 K'o beni derd ile bîmâr olayın itme 'ilâc
Şâyed ola diyesin bir derd-mendüm var idi

- 4 Yıllar olmuşdur ki künc-i gâmda olmuşam esîr
Dimedüñ bir gün añup bir müstemendüm var idi
- 5 Ben za‘îf irmege kûy-ı yâra atlanup Sehî
Âhdan bir bâd-pâ yiler semendüm var idi

261 (B: 129b)

Mef‘û lü / Me fâ‘î lü / Me fâ‘î lü / Fe‘û lün

- 1 Halkuñ boğazın düğdügiçün rûze nihânî
Her kişi gâzabdan yimek umar Ramazânî
- 2 Bed olmuş iken sâğarı gör döndi hilâle
Telh olduğına meclis-i mey acıdı cânı
- 3 Hâzır ağıza gelmiş iken bûse-i sâkî
Rûze boğazum kesdi meded virmez emânı
- 4 Devşürdi şurâhi boğazın şaḥne-i rûze
Bezm ehlinüñ ayağını aldı tutuñ anı
- 5 Mey meclisine rûze gelüp mâni‘ olursa
Hoş gör Sehî bayram olıcaḡ bâḡî ḡalanı

262 (B: 129b)

Mef‘û lü / Me fâ‘î lü / Me fâ‘î lü / Fe‘û lün

- 1 Âhum odına yâr‘aceb yana dimez mi
Yâ âhum odı göklere boyana dimez mi
- 2 Câmı niye iler çeker ol ṭurra-i miskîn
Göñlüm dolaşa zülf-i perîşâna dimez mi
- 3 Yüzüñe n’içün öykine yüzüzliḡ idüp gül
Yüze yüz olıcaḡ hele utana dimez mi

- 4 Ben mûrçenüñ hâlini ol Âşaf-ı devrân
Yâ Rab yogise Şâh Süleymân'a dimez mi
- 5 Diline Sehî var disem hışm ider ol yâr
Yok nesne için yâr girem kıana dimez mi

263 (B: 130a)

Mef 'û lü / Fâ 'i lâ tü / Me fâ 'î lü / Fâ 'i lün

- 1 Mihri yapar egerçi ki gönlüm hârâbını
Göge şavurdu cevri eli cismüm türâbını
- 2 Bilmez saçı yüzinde ay artuğın eksügin
Kâfir egerçi hûb bilürken hesâbını
- 3 Câm-ı mey-i lebüñi añup içelüm müdâm
İnez toluları ile mağri²¹ şarâbını
- 4 Def i uyar ne ezgiye çalarsa çeng ü ney
Beñzer def okımış gibi uşûl kitâbını
- 5 Âhum yüceldi derd-i derûnumdan ey Sehî
Meclisde inledür gibi mutrib rebâbını

264 (B: 130a, M: 467b)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Hâl-i ruhsârüñ gamından yandı gönlüm ey perî
Beñzer olmışdur bu dil bezm-i mağabbet micmeri
- 2 Gönlümü yağmaya virdi hey müselmânlar meded
Ol büt-i tersâ hayâli bir perîdür kâferî
- 3 Kâkül-i miskînüñ öykündügiyçün rûzgâr
Kara dürtüp yüzine teşhîr itdi 'anberi

²¹ Okunuşundan emin olmadığımız bu kelime metinde “مغرى” şeklinde yazılmıştır.

- 4 Hızr-ı hattuñdan mı öğrendi lebüñ bu hikmeti
Şuya iletirdi şusuz getürdi ol İskender'i
- 5 Tañ degüldür medd-i âhum egse ol âhen-dili
Sûz-ı eş'ârum Sehî nerm itdi seng ü mermeri

265 (B: 130b)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Çeşm-i pür eşkümdede yir itdi hayâlün ey perî
N'ola yir itse perîñün çeşme-sâr olur yeri
- 2 Sîm-i hâlişden boyuñ bir nañl-i güldür râstî
Kaddüñe kim nisbet eyler şâñ-ı serv ü 'ar'arı
- 3 Hâlün sehv ile beñzetmiş özin 'anber garîb
Yüz karalığını hâşıl itdi od oldı yeri
- 4 ...
...
- 5 'Âşık-ı dil-teşneye vuşlat deminde şunmağa
Bir içim şudur Sehî yâruñ elinde hançeri

266 (B: 130b)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Sen melek yüzlü ile cennet baña külhan dañi
Âteş-i dûzañ gelür sensüz velî gül-şen dañi
- 2 İşigünde menzil-i hürşide irdi nâlişüm
Veh ki ey meh nâlemi gûş eylemezsın sen dañi

4. beyit metinde yazılmamış.

- 3 Bülbül için yalnız kan ağlamaz her gonca-leb
 Karalar geymiş durur zülfüñ gibi sÛsen dağı
- 4 Ağlamakdan fÛrkat-ı dil-berde irdüm bu deme
 Dôstlar ağvâlüme şimdi güler düşmen dağı
- 5 Yağdı yandurdı beni mihr-i ruğ-ı dil-ber Sehî
 Sâye şalmaz üstüme ol serv-i sîmîn-ten dağı

267 (B: 131a)

Fe ‘ i lâ tün / Fe ‘ i lâ tün / Fe ‘ i lâ tün / Fe ‘ i lün

- 1 Nev-bahâr irdi şurâhiyi getür câmı dağı
 İçelüm şun berü sâkî mey-i gül-fâmı dağı
- 2 Gözi nergisleri ile hağ-ı sebzi var iken
 N’idelüm biz çemeni vü gül-i bâdâmı dağı
- 3 Kuru şalınmağ ile serv-i çemenden ne biter
 Kadd-i yâra nazar it gözle bu endâmı dağı
- 4 Perde-i zülf ü ruđuñda koma ey dôst keder
 Mış-ı hÛsni görelüm seyr idelüm Şâm’ı dağı
- 5 Serv-i kaddüñ Sehî vaş itdügin işitse Kemâl
 Sûz-ı şî‘ rümle dutuşup yana hem Câmî dağı

268 (B: 131a)

Mef ‘ û lü / Fâ ‘ i lâ tü / Me fâ ‘ î lü / Fâ ‘ i lün

- 1 ‘ Arz eyledi müjeñ dile sen serv-kâmeti
 Getürdi bir oğ atımı yir o kıyâmeti
- 2 Mihrâba geçmesün katı ser-mestdür gözüñ
 Kıblem revâ degül ola mestüñ imâmeti

- 3 Tögruluğ ile oldı çemen şahına re'îs
 Servi ayakda kıomadı gör istiğâmeti
- 4 Gitmedi ölmek ile gönülden haç-ı lebi
 Bî-çârede henüz dağı var cân 'alâmeti
- 5 Bir demde yandurur yağar âhuñ yiri göki
 Az şanma ey Sehî yüri sen bu kerâmeti

269 (B: 131b)

Mef 'û lü / Fâ 'i lâ tü / Me fâ 'î lü / Fâ 'i lün

- 1 Şordum haç-ı lebin göricek ol kıyâmeti
 Hışm itdi baña söğdi didi cân 'alâmeti
- 2 Yumruğla urdı başuma ol serv-ğad gelüp
 Getürdi bir çomağ atımı yir kıyâmeti
- 3 Cân virüp öldüğüm yoluña toğrusı bu kim
 Kimdür cihânda sevmeye sen serv-ğâmeti
- 4 Ruhsâruñ üzre geldi ayak başdı Hızr-ı haç
 Çıkmış yürür şu üstine gör bu kerâmeti
- 5 'Uşşâğ içinde 'aşğ ile ey serv-i ser-firâz
 Bir dağı yok Sehî gibi rüsvâ melâmeti

270 (B: 131b)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün

- 1 Ye iç gül yüzlülerle ey gönül hoş gör bu bayramı
 Bahâr u 'ayş u 'işret mevsimidür hem gül eyyâmı
- 2 Ruğuñ devrinde n'ola mey içerse çeşm-i mağmûruñ
 Açılmışdur gülistânuñ yine bu demde bādâmı

- 3 Şalınur goncadur gül-şende şanki bâd-ı âhumdan
Şalıncağda şalınur görsem ol serv-i gül-endâmı
- 4 Cihân pür-zînet olmuşdur güzeller şevkına sâkî
Berü şun ‘ aşkuña nûş eyleyelüm toptolu câmı
- 5 Hâyâl-engîz eş‘ âruñ Sehî varsa Hôrâsân’a
Okıyup dura yirinden şafâdan raqs ura Câmî

271 (B: 132a)

Mef ‘ û lü / Fâ ‘ i lâ tü / Me fâ ‘ î lü / Fâ ‘ i lün

- 1 Gül-gûnî meyle gonca pür idüp kabağını
Aldı benefşe nergis-i mestüñ ayağını
- 2 Beñzer ki bezm-i hüsne gelüp hâdim oldı zülf
Reyhân u sünbül eylemiş iki kucağını
- 3 Miskîn saçuñ hevâsı eyâ âhû-yı Hôten
Virdi fesâda nâfe-i Çîn’üñ dimâğını
- 4 Ğamzeñ gözün hâyâlini dilden şorar gelür
Şayyâd gibi k’izleye âhû yatağını
- 5 Miskînlik itdi haţtuña baş egdi sünbülüñ
Anı görüp benefşe de çekdi kulağını
- 6 Görüp dehân-ı yârı söger gonca ağzına
Bülbüllerüñ çemende Sehî gözle lâğını

272 (B: 132a)

Fâ ‘ i lâ tün / Fâ ‘ i lâ tün / Fâ ‘ i lâ tün / Fâ ‘ i lün

- 1 Şavm-ı ğam tutup şu kim yâr ile bayram eyledi
Hağ dünini kadr idüp günini bayram eyledi

- 2 Ben gedâ tutmuş iken yıllarla hicrân orıcın
Ey ‘aceb kimüñle ol meh yine bayram eyledi
- 3 Leblerüñ şevkına nâm u nengi şuya şalmışam
Baña hep bu işleri şol bir iki câm eyledi
- 4 Tende peykânı göçüp eglenmez iken dil-berüñ
Ėamzesi oqları geldi dilde ârâm eyledi
- 5 Ağlamağdan kıara şu olmışken eşküm ey Sehî
Lâle-gün yaşımı ol serv-i gül-endâm eyledi

273 (B: 132b)

Me fâ ‘î lün / Me fâ ‘î lün / Me fâ ‘î lün / Me fâ ‘î lün

- 1 Göñül eglenmez oldu şehrden beñzer o cân gitdi
Görinmez oldu hayliden ‘aceb bilsem kaçan gitdi
- 2 Hâs u hâr egleyimez kıo yanayın bârî derdümler
Göñül sen bildüğüñ ol tâze serv-i gülsitân gitdi
- 3 Şu deñlüden beni ağlatdı yârüñ fûrķati derdi
Bıñarından gözümüñ şu yirine kıara kıan gitdi
- 4 Gözüm ağlar iken oķı hayâli geķse göñlümden
Kenârumdan şanuram yine ol serv-i revân gitdi
- 5 Nice şâd olmasun rûķ-ı Necâtî ey gül-i cennet
Sehî eş‘ârı İstanbul’a şimdi armağân itdi

274 (B: 132b)

Mef ‘û lü / Me fâ ‘î lü / Me fâ ‘î lü / Fe ‘û lün

- 1 N’eyler ki nigârüñ haķ-ı miskîni tırâşı
Olsa yaraşur hüsni kitâbına havâşî

- 2 Zehr-i ğam-ı cânânı çekerse n'ola ' âşık
Ey haste ciger dil bilür ol yiyecek aş
- 3 Bir kâse şuda kondı şanasın iki mâhî
Görinse gözüm içre nigâruñ kara kaç
- 4 Esrâr-ı lebüñ şorduğumı duymasun ağıâr
Şâyed güzelüm duyıla andan ola nâşî
- 5 Akıتما Sehî yaşını ey serv-i sehî-ğad
Şağın şaňa hayr eylemez anuñ gözi yaş

275 (B: 132b)

Fâ ' i lâ tün / Fâ ' i lâ tün / Fâ ' i lâ tün / Fâ ' i lün

- 1 Oldı dil bir serv-i bâlâ dil-berüñ efgendesı
Bir melekdür kim olur mihr-i felek şermendesı
- 2 Âh idüp ağladuğumca nâz idüp dil-ber güler
Bâd u bârân ile açar gonca ağzın ğandesı
- 3 Tañlama cân virsem ol tâze tırâşuñ ğağğına
Ey gönül mergûb olur her nesnenüñ tervendesı
- 4 Ğâlüme bağmaz efendüm hey müselmânlar meded
Pîrlüğüme olmışam bir nev-cüvânuñ bendesı
- 5 Ayağ üzre durıamaz derd ile bî-dermân yatur
Beñzer olmuş yine bir servüñ Sehî efgendesı

276 (B: 133a, M: 474b, P: 625a)

Fâ ' i lâ tün / Fâ ' i lâ tün / Fâ ' i lâ tün / Fâ ' i lün

- 1 Oda yağsa yiridür âhum cihân gül-zârını
Bülbül-i şûrîde-ğâlüñ diñlemez gül zârını

- 2 Mâr-ı zülfin giderüp yüzden beni bîmâr ider
Ol tabîb-i cân u dil görmez gelüp bîmârını
- 3 Yârına bakmaz şalar yârım bugünü yarına
Ol kıyâmet bî-vefâ añmaz dirîgâ yârını
- 4 Zerrece gelmez gözüme hâk-i pâyuñ var iken
Hâce-i âlem baña arz itse dünyâ varını
- 5 Mâ-cerâ-yı eşkümi yazmağa yaşum sürh ezüp
Za ferânî kâgîd itmişdür Sehî ruhsârını

277 (B: 133a)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Gönlüm alınca ruḥ-ı gül-gûnı çok âl eyledi
Döndi kan yaş ile beñzüm şarusın al eyledi
- 2 Vaşl olup gözüm yaşı dest-i hayâl-i dil-beri
Naş-ı hınnâ ile 'îd irdi diyü al eyledi
- 3 Ele al gönlümi luḥ it dest-gîr ol döstüm
Ġam diyen zâlim beni cevr ile pâ-mâl eyledi
- 4 Avlayup tıfl-ı hayâlün bu kebûter gönlümi
Halka-i cismüm daḳup pâyına ḥalḥâl eyledi
- 5 Vaşf-ı hâlün virdi ḥabbü'l-misk şevḳın gönlüme
Hâl-i müşgînün Sehî miskîni ḥoş-ḥâl eyledi

3b dirîgâ / bugün de P

5a- eşkümi / çeşümü M, P

278 (B: 133b)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Zülfi tekrâr eyledükce hattına miskînligi
Ğamzesinüñ iki ol deñlü olur keskinligi
- 2 Hey güzeller yolına cân virüp ölmezsın diyen
Baña isnâd itme gel billâhi bu çirkinligi
- 3 Nüşâ yazmağa qosun misk ile gül evrâkına
Şehd-i la' lüñ var iken n'eyler hatuñ şîrînligi
- 4 Gün yüzüne bakmağ ile yaşarur iki gözüm
Tûtiyâ-yı hâk-i pâyuñdan gider nem-gînligi
- 5 Uydı ulaşdı ırağ itdi habîbümnden beni
İt raķîbüñ ey gözi âhû meded girginligi
- 6 Dil perîşândur şaçuñ derdinden ey servüm Sehî
Leblerüñ ağızına vir tâ kim gide ğam-gînligi

279 (B: 133b)

Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lün

- 1 Yine bir şîve ile la' l-i leb-i ğandânı
Yazdı yâķûta be baķ mühr-i ğaķ-ı reyğânî
- 2 N'ola bir ğamze ile şınsa bu gönüm sipehi
Şaf tutup karşı gelür kalb-i dile müjğanı
- 3 İşigünde güneşüñ başı göge ağısa n'ola
Saña kul olmağ ile oldu cihân sulţanı
- 4 Baña şor zevķ-i mey-i la' lüñi bilmez şûfi
Dostum özge olur ehl-i mezâķ iz' ânı
- 5 Ğayrıya bûse virüp baña göz itme kerem it
Göze göz cânuma kıyma be hey âdem cânı

- 6 Serv boyuñ şıfatın yazmada sıhr itdi Sehî
Vaşf-ı hüsnüñ dimede yokdur anuñ aqranı

280 (B: 134a)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Olmuşam sen nev-civânuñ ben deli dîvânesi
Olmadum ey pîr olası ben daği uşlanası
- 2 Zülfüñe Meryem lebüñe nice 'Îsî dimeyem
Nağş-ı aşnâm ile tolmış hüsnüñüñ büt-hânesi
- 3 Misk uvağı saçılur kâfur üzre döstum
Zülfüñe doğunsa bu kirpüklerümüñ şânesi
- 4 Tâğ-ı gerdûnda yine ılduz tütildi şanuram
Konsa kaşuñ üstine hâl-i siyâhuñ dânesi
- 5 Âteş-i âhumla göñlüm şehri hâ durmaz yanar
Görmedüm hergiz Sehî âbâd ola ol yanası

281 (B: 134a)

Me fâ 'i lün / Fe 'i lâ tün / Me fâ 'i lün / Fe 'i lün

- 1 Hezâra ta' ne iden gül niye ider zârı
Teferrüc eyle seherden çemende gül-zârı
- 2 Bahâr ehl-i mezâka berât itdi gibi
Cerîde-i çemene yazdı haţ-ı jengârî
- 3 Yañağı gül-şeni tâb-ı mey ile gül gül olup
O serv-i sebz-kaşâ içse câm-ı gül-nârı
- 4 Göñül hevâ-yı ser-i zülfüñi ider sevdâ
Gözine kılca görünmez bu 'âlemüñ varı

- 5 Gören seni Sehî eydür sirişk ü nâle ile
Muğannîdür ki yine çenge dağdı evtârı

282 (B: 134b)

Fe ‘ i lâ tün / Me fâ ‘ i lün / Fe ‘ i lün

- 1 Yâr zülfin çözüp yüzün büridi
Bulut içine şanki gün yürüdi
- 2 Pâdişâhum beni ayaklatma
Leşker-i derd üstüme yürüdi
- 3 Zülfini kesdi ağzın öpdügiçün
‘Ömrümüz hayf yok yire çürüdi
- 4 Dili zülfine bend idüp dil-ber
İldi çekdi vü her yaña sürüdi
- 5 Eski derde yeñice dâğ urdı
Sehî bir tâze dil-rübâ dürüdi

283 (B: 134b)

Mef ‘ û lü / Fâ ‘ i lâ tü / Me fâ ‘ î lü / Fâ ‘ i lün

- 1 Müşkil belâ imiş reh-i ğurbet didükleri
Kâr itdi câna âteş-i fûrkat didükleri
- 2 Döne döne didiler idi çarḥ oyunların
Geldi doḡundı başuma kat kat didükleri
- 3 Kûy-ı nigâr vaşfin idelden berü gönül
Görinmez oldı gözüme cennet didükleri
- 4 Ğavġâya virme başuñı devlet diyü Sehî
Yâr izi tozıdur baña devlet didükleri

- 5 Derdüme şerbet ile ‘ilâc itme ey raķîb
Zehr-i ğam oldu baña o şerbet didükleri

284 (B: 135a)

Mef ‘û lü / Me fâ ‘î lü / Me fâ ‘î lü / Fe ‘û lün

- 1 Ağzuñ kadeh öpdüm dir imiş lâf degül mi
Câm-ı mey-i nâbı gör e leffâf degül mi
- 2 Yalın kılıç idüp depeme çalma efendî
Yiter depele ben kuluñ inşâf degül mi
- 3 Göñlüne neden toz kona ben hâk için ey dost
Yoluñda göñül âyine-i şâf degül mi
- 4 Kûyuña nice nisbet idem cenneti cânâ
Cennet kûyuña nisbet ile A‘râf degül mi
- 5 Dür dişüñi vaşf itmede irişdi kemâle
Ey serv Sehî billâhî şarrâf degül mi

285 (B: 135a)

Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lün

- 1 Yüregümi tîğ-i hasret yaralar cânum Memi
Bûse-i la‘l-i lebünden eyle aña merhemi
- 2 Bunca hüsñ ü hulķ ile bilsem nice cânsın ‘aceb
Sen perî-peyker melek şeklinde olmaz âdemî
- 3 Ağlamağdan dem-be-dem kana boyadı gözlerüm
Hey meded yaşuma rahm eyle demidür çaķ demi
- 4 Olalı sen yâr ile ağyâr-ı bî-dîn hem-nişîn
Fürkatüñde gözlerümüñ kan olupdur hem-demi

- 5 Terk idüp ben bendeyi ağıyâra meyl eylersin âh
Eyle mi ey pâdişâh-ı kişver-i hüsn eyle mi
- 6 Hâsret-i şevk-i lebûnle haste cân olmuş Sehî
Ey tabîb-i cân u dil yok mı bu derdüñ emsemi

286 (B: 135b)

Fe ‘i lâ tün / Fe ‘i lâ tün / Fe ‘i lâ tün / Fe ‘i lün

- 1 Ğayra meyl itmek ile gözlerüñ öldürdi beni
Nic’ideyin seni ey şûh-ı cefâ-pîşe seni
- 2 Yârı ağıyâr sözi ile n’ideyin terk itdüm
Tutup öldürmelüdür it yirine vâ y beni
- 3 Burc-ı bârûdur elifler bu hişâr-ı tende
Dâğ-ı miñnetdür anuñ sînede yer yer bedeni
- 4 Nev-‘arûs-ı ruḥ-ı gül-gûna şebîh olmağ için
Al vâlâdan idinmiş gül-i ter pîreheni
- 5 Sehî ol serv lebi oldı ‘aķîķ-i Yemenî
Ḳara beñlerdür ‘izârında Üveysü’l-Ḳarenî

287 (B: 135b)

Me fâ ‘i lün / Fe ‘i lâ tün / Me fâ ‘i lün / Fe ‘i lün

- 1 Gözüm yaşıyla cihân bâğı lâle-zâr ola mı
Bu demde içmemege bende ihtiyâr ola mı
- 2 Ḳıyılıyup geçüp ol âşinâliğ eylemeyin
Ḳıya baķışlu şu bir gamze-kâra yâr ola mı
- 3 Ḳarâr isteme benden Ḳara saçuñsuz kim
Ḳarârı yok dil-i bî-çârede Ḳarâr ola mı

- 4 Semend-i nâz ile gönlümi çignedüp yürüyen
Diyâr-ı hüsn ili sulţânı şeh-süvâr ola mı
- 5 Sehî o serv bu âhum yiline meyl itmez
‘ Aceb o kıanlu yaşuma vara kenâr ola mı

288 (B: 136a)

Mef ‘û lü / Fâ ‘i lâ tü / Me fâ ‘î lü / Fâ ‘i lün

- 1 Kesdi saçını ğuşşamı dilden kem eyledi
Müşğîn haţın kıazıtdı beni bî-ğam eyledi
- 2 Gördüm ki kıullarına söğer ol güzel begüm
Söğ ben kıuluña dağı didüm verhem eyledi
- 3 Yap gönlümi didüm ki hayâlün maķâmıdur
Seng-i cefâ urup yüregüm muķkem eyledi
- 4 Âlâm-ı hecr-i yâr ile dil derd-mend idi
Efsûn okudı haţ-ı lebi emsem eyledi
- 5 Ağladuğumca haţını tam tâze itdi yâr
Dil sebze-zârını şıvarup hurrem eyledi
- 6 Ol serv niçe ağlayayın göz yaşından âh
Bilsem Sehî gözüm yaşı n’itdi nem eyledi

289 (B: 136a)

Me fâ ‘î lün / Me fâ ‘î lün / Me fâ ‘î lün / Me fâ ‘î lün

- 1 İñen hecr odına yaķma esirge cân-ı müştâķı
Bilürsin dünyede kıalmaz güzellik kimseye bâķî
- 2 Bahâr-ı hüсне aldanma şakın kim bülbül âhından
Tağıtdı yaprağın sünbül yile virdi gül evrâķı

- 3 Felekden yücedür eyvân-ı hüsnüñ ey hilâl ebrû
Bırakdı sâye hûrşide anuñçün kaşlaruñ tâķı
- 4 Gel ey muṭrib maķâm-ı bûselikden yine şehnâz it
Nevâ bezmine dem-sâz ol muḫayyer eyle ‘uṣṣâķı
- 5 Ser-i kûyuñı ey servüm Sehî âh ile ṭoldurdı
Seni vaşf ideli şît u şadâsı ṭıtdı âfâķı

290 (B: 136b)

Mef ‘û lü / Fâ ‘i lâ tü / Me fâ ‘î lü / Fâ ‘i lün

- 1 Lezzetde didüm aģzuña beñzer mi ķand-i nây
Gül gibi güldi didi anı yok yirine şay
- 2 Doķınsa ķalb-i ‘âşıkā ey ķaşı yâ n’ola
Müjgân-ı tîr-i ğamzeñ olupdur alay alay
- 3 Ğamzeñ oķı ta‘ addîsi yâyını kim ķeker
Ķaşıñ mişâli olmaya bir baĝrı ķatı yay
- 4 Gücdür didüm cefâ ile öldürme ‘âşıkı
Didi sen epsem ol yûri işüñ senüñ ķolay
- 5 Her gice ḫalkı âhuñ uyutmaz sabâḫa dek
Billâhî diye sôfi nedür bunca hûy u hây
- 6 Nâzüklük eyleyüp Sehî ol serv-i nâzı gör
Ayaĝına aķıtdı gözüm yaşın itdi çay
- 7 Vaşf-ı ķadüñle buldı sözüm pâye-i bülend
Beytüm ‘aceb mi olsa iki ķarşılı sarây

7b’de “sarây” kelimesinden önce “bir” kelimesi yazılıdır. Ancak vezni bozduĝu için metne dahil edilmemiştir.

291 (B: 136b)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Ân u hüsnüñ tatludur pîrâyesi
Beslemiş şekerle anı dâyesi
- 2 Şehr-i hüsne sâye şalmış zülf-i dost
Hatt u hâl olmuş meger hem-sâyesi
- 3 Zülfi mi' râcına irmek isteyen
Dâr olur Manşûr gibi pâyesi
- 4 'Aşk bâzârında cânâ 'âşıkun
Zülfüne cân virmedür sermâyesi
- 5 İşigüñi her gice pâk itmeden
Ayuñ ey meh-rû aşınmış ayası
- 6 Sırr-ı 'aşkı tıfl-ı eşküm itdi fâş
Çıkdı gözümde o yaşa mâyesi
- 7 Gün gib'irerdi Sehî başum göge
Üstüme düşse o servün sâyesi

292 (B: 137a, M: 515a)

Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lün

- 1 Yine bağlandı gönül zülfüne dîvâne gibi
Yine cân şem'-i ruhuñ şevki ile yana gibi
- 2 Niçe dil-bend oluban 'âşıka zülfün geçe bend
Göreyin dil bu gûne uğraya ol şâne gibi
- 3 Dôstum 'ârif olanlar seni yerler hâzer it
Varma her meclise elden ele peymâne gibi
- 4 Aş yirer gamzelerün çanımı dökmekte velî
Çanımı içmek ile çana gözün çana gibi

- 5 Avladuñ murğ-ı dili hırmen-i hüsnuñde yine
Dâm idüp zülfüñi hâl-i siyehüñ dâne gibi
- 6 Kıtı dîvâne idi bend olalı zülfüñde
Delü gönüm umarın bir pere uşlana gibi
- 7 Genc-i ‘aşkıñı o servüñ Sehî hıfz itmek için
Bir maķâm olmaya aña dil-i vîrâne gibi

293 (B: 137b)

Me fâ ‘î lün / Me fâ ‘î lün / Me fâ ‘î lün / Me fâ ‘î lün

- 1 Seher zülfüñden irişdi nesîm-i bâd-ı nev-rûzî
Ki böyle bî-ķarâr itdi bu miskîn-i siyeh-rûzı
- 2 Egerçi h’ân-ı hüsnuñe haķ-ı sebzüñ virür şûret
Lebüñ senbûsesi oldı melâhaķ bezminüñ tuzı
- 3 Nigâruñ tîğ-i cevrenden gönül şad-pâre olmışdı
Bitürdi dikdi bir bir hep gelüp müjgân-ı dil-dûzı
- 4 Eyâ muķrıb götürdükçe ķopuzı bezm-i ‘irfândan
Ķo tek dururken aĝlatma yazuķdur ol bir öksüzi
- 5 Sehî’nüñ âh u zârından bütün dünyâ duĝân oldı
Cihânı yaķdı yandurdu meger âh-ı ciger-sûzı

294 (B: 137b)

Me fâ ‘î lün / Me fâ ‘î lün / Fe ‘û lün

- 1 Gözüñ sihr içre bulmışdur kemâli
Ki cân almaķdur anuñ eñ kem âli

6b- pere / yire M

7b- vîrâne / dîvâne M

- 2 Kızıl geymiş açuğ maḥbûbdur gül
Semen bir dil-rübâdur aḡ seyâli
- 3 Mekes mi ḥâl-i miskînüñ ‘ aceb kim
Gözümde uçar olmışdur ḥayâli
- 4 Senüñ bu ḥâl-i miskînüñ arıdur
Atam anam lebüñ oğul balı
- 5 Ne deñlü tatlu añılursa şekker
Lebüñ katında yoğdur dadı dalı
- 6 Gül açıldı çemenden yaña gel git
Sehî sünbüllerüñ bitdi sağalı
- 7 Görüp şî‘ rüñi Zöhre bağladı nağş
Çalup çağırdı itdi yalalelli

295 (B: 138a)

Fe ‘ i lâ tün / Fe ‘ i lâ tün / Fe ‘ i lâ tün / Fe ‘ i lün

- 1 Câmeden çığ gider ol pîrehen-i gül-bûyı
Ey gül-i sîm-tenüm seyr idelüm pehlûyı
- 2 Dilerem sîneme bir serv yazam saña mişâl
Çoçam añduğça şu sen serv-ğad u dil-cûyı
- 3 Çeşm-i bîmâruñ ucından bu gönül ḥaste yatur
Bunca demdür şora gelmez lebüñ ol şayruyı
- 4 Mey-i pür-mest lebüñ şevğına bed-mestlik ider
Gelmesün bezmüñe ayruğ gider ol bed-ḥûyı
- 5 Sehî biz lebleri ḥelvâsına ḥayrân geçerüz
Bengî abdâllaruz kim severüz tatlıyı

296 (B: 138a)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Dil yatur derdüñden olmuş tîğ-i hicrân hastası
La' l-i nâbuñdan bilür bulursa dermân hastası
- 2 Bâğ-ı hüsnüñde eger cādû gözüñ sihr itmese
Nergis olmazdı çemende çeşm-i fettân hastası
- 3 Kâkülüñden kıl kadar şıhhat yüzüni görmedi
Gerçi kim sünbül geçer zülf-i perîşân hastası
- 4 Gûyiyâ dârü's-sifâdur kûyı kim ' âşıkları
İñleşüp yatup durur olmuş firâvân hastası
- 5 Hâtırım bir bûse ile lebleri şormış degül
Kapusında olmuşam yıllarla cânân hastası
- 6 Bâr-ı hicrân çekmeden gâyetde oldı cân zebûn
Leblerüñden bûse añdum didi kim cân hastası
- 7 Pîr iken sevdi Sehî bir nev-civânı n'eyesün
Kocalığında o miskîn oldı oğlan hastası

297 (B: 138b)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 İşiginden gerçi kim dûr eyledi devrân beni
Hâli itmedi hayâlinden hele hicrân beni
- 2 Şol kadar derd ü belâ çekdüm gam-ı hecrinde kim
İtleriyle ' âkıbet hecr eyledi yârân beni
- 3 Dil-rübâlar şevkına dîvâne olduğum görüp
Yakadan geçürdi başdı bağına zindân beni
- 4 Karşuma düşmenleri güldürmek için dem-be-dem
Yandurup ' aşk âteşine eyledi giryân beni

- 5 Şâdî-i vaşla bu ben dil-ḥasteyi göstermedi
Hecr nâ-peydâ idüp za' f eyledi pinhân beni
- 6 Umaram maḥşerde ser-bâz olduğumdan bileler
Barmağ ile birbirine göstere ḥûbân beni
- 7 Vâlihem her mâh-pâre mihri şevkından Sehî
Âh kim günden güne çarḥ itdi ser-gerdân beni

298 (B: 138b)

Fâ ' i lâ tün / Fâ ' i lâ tün / Fâ ' i lün

- 1 Bir zamân gül-zâr-ı ḥüsnüñ bâğ idi
Gözlerüm yaşı ana ırmağ idi
- 2 Sen melek-sîretle ey ḥûr-ı behişt
Kuyuñuñ her gûşesi uçmağ idi
- 3 Zülfüñüñ her bir kılında niçe biñ
Cân u dil bağı yatur tutsağ idi
- 4 Hâl-i ruḥsârüñ ğamından lâlenüñ
Gice gündüz bağı yanar dâğ idi
- 5 Hecr ile pür-dâğ idi bağrum velî
Şevkıdan dâğ üsti baña bâğ idi
- 6 Mest idi bûy-ı gül ü mülden hezâr
Bâğ-ı ḥüsnüñ gülleri aylağ idi
- 7 Şimdi kim ḥüsnüñ kemâlin buldı çağ
Luṭf u iḥsânüñ diñecek çağ idi
- 8 Eyleme vaşluñ Sehî'den sen dirîğ
Men' idüp dime naşîb ancağ idi

299 (B: 139a)

Mef'û lü / Fâ'î lâ tü / Me fâ'î lü / Fâ'î lün

- 1 Pîr-i muğâna şol kişi kim hizmet eyledi
Mey-ğâne mu' tekiflerine hürmet eyledi
- 2 Bir cür'a ile keşf-i kerâmât ider hemîn
Şol kimseye ki pîr-i muğân himmet eyledi
- 3 Rağl-ı girân elümde iken şıdı muhtesib
Yüzüm şuyını dökdi yire hıffet eyledi
- 4 Olmaz marîz-i 'aşka devâ didi dün tabîb
Derdüme çâre eylemedi 'illet eyledi
- 5 Bir reng geçdi cânuma şûret nigâr-ı Çîn
Aldadı aldı gönlümi bir şûret eyledi
- 6 Beñzer güneş yüzüñe diyü lâf-ı hüsn ider
Anı cemâlün ayna kim nisbet eyledi
- 7 Virmedi h'âce vâ'ize mey-ğâneci şarâb
Mey-ğâne başdı geldi o çok şirret eyledi

Ġazeliyyât-ı Mevķûfe**300 (B: 141b)**

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Baġladum ġam mülkine 'aşķuñla maħmil dōstum
İsterem derdüñ göçüp menzil-be-menzil dōstum
- 2 Dil çekildükce tolaşdı kâkül-i pür-çîne âh
Bend-i zülfüñden ġalâş olmak ne müşkil dōstum
- 3 Her nefes odlar yaġar feryâd u âhumdan benüm
Âh-ı 'aşıkdan yigitsin olma ġâfil dōstum

301 (B: 141b)

Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lün

- 1 Gün yüzüñ ehl-i ġaķîķat görüp Allâh didi
Ne 'aceb itdi tenezzül yire bu mâh didi
- 2 Leb-be-leb olmaġa meclisde şurâhî saña câm
Ayaġ üzre şunuban yarıcuñ Allâh didi
- 3 Dil elif ķaddüñ ile ġalķa-i zülfüñ göricek
Ne ķara yazu imiş başuma bu âh didi

302 (B: 141b)

Mef 'û lü / Me fâ 'î lü / Me fâ 'î lü / Fe 'û lün

- 1 Olmasa cemâlüñ dil ü cân ķiblesi Aħmed
'Uşşâķa ķapuñ olmaz idi mesken ü ma'bed
- 2 Ye'cüc-ı yaşum viridi cihân mülkini seyle
Ĥâk-i tenüm İskender-i 'aķl idemedi sed

- 3 Eşki Sehî'nüñ düşe dura irdi қаpuña
Sâyildür anı luḡ idüben eylemegil red

303 (B: 142a)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Aқdı göñlüm şu gibi ol serv-қaddüñ pâyına
Râstî hoş düşdi vardı ol nigâruñ pâyına
- 2 Qanı ol tecrîd ile keşretten el çek ki şaқın
Bu cihânuñ ey göñül aldanma hûy u hâyına
- 3 Şeh-süvâr-ı nâz olmuş gün gibi ol yüzi ay
At şalup aylandurur maḡbûblar alayına

MURABBA'LAR

1 (B: 139b)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Gördüm ol gün yüzlü yârı tâli'üm mes'ûddur
Nâzına öğrendi dil her cevrine hoşnûddur
Ġamzesinüñ ħançeri pür-ħûn zehr-âlûddur
Şol güzeller şâhı kim ismi anuñ Maħmûddur
- 2 Bir ħul oĝlı ħulıyam ol beg efendümdür benüm
Bâĝ-ı dilde şalınur serv-i bülendümdür benüm
Ĥâlüme baħup dimez bu derd-mendüm benüm
Şol güzeller şâhı kim ismi anuñ Maħmûddur
- 3 Sünbül-i gül-pûşın ol serv-i dil-ârâ çün kese
Bârî ben dil-ħasteye bir mû ħadar bu mâr ise
Vây baña ger şayd olursa her pelîd-i nâ-kese
Şol güzeller şâhı kim ismi anuñ Maħmûddur
- 4 Varduĝumca şîve resmin arturur ol serv-i nâz
Öldürür âħir beni itmezse cevr ü nâzın az
Yaraşur Sultân Maħmûd olsa bende Âyâz
Şol güzeller şâhı kim ismi anuñ Maħmûddur
- 5 Serv-i gülgün-pûşdur gûyâ ħabâ-yı aldan
Ya gül-i terdür ki gül-şende açılmış daldan
Bülbül-i zârencidür bilmez dirîĝâ ħâlden
Şol güzeller şâhı kim ismi anuñ Maħmûddur
- 6 Bir güler güldür yüzi sünböldür anuñ perçemi
Ĥıble-i 'ayn-ı sa'âdetdür ħaşınuñ her ħamı
Ĥüsn ü ħulħ u luţf ile olmaz o deñlü âdemî
Şol güzeller şâhı kim ismi anuñ Maħmûddur
- 7 Her ne gelse luţfidur ol serv-i hoş-refîardan
Yüz çevürme gel Sehî öldürse tîĝ-i yârdan
Leblerinden bûse ile şulħ ider inkârdan
Şol güzeller şâhı kim ismi anuñ Maħmûddur

2 (B: 140a)

Fâ ' i lâ tün / Fâ ' i lâ tün / Fâ ' i lâ tün / Fâ ' i lün

- 1 Sev göñül şol bî-vefâ dil-dârı gâyet hûbdur
Nâzı nâzûkdür anuñ her şîvesi mergûbdur
Tâzeler de gerçi her bir sâde-rû mañbûbdur
Şimdi hüsñ iqlîmine sulţân olan Ya' kûbdur
- 2 Ol perî-rû bâğ-ı hüsñüñ bir gül-i handânıdur
Dil nice meyl itmesün la' line âdem cânıdur
Mısr-ı hüsñüñ ey göñül ol Yûsuf-ı Ken' ânıdur
Şimdi hüsñ iqlîmine sulţân olan Ya' kûbdur
- 3 Bunca ' izz ü nâz ile ol hüsñ ilinüñ şâhıdur
Hem vefâ vü mihr ile gökler yüzünüñ mâhıdur
Kendüzi bir beg güzeldür hûblar sipâhıdur
Şimdi hüsñ iqlîmine sulţân olan Ya' kûbdur
- 4 Hâk-i pâyı irmeyen gül-şen şakın gül-şen degül
Cân virüp yolında toprağ olmayan ten ten degül
Halk-ı ' âlem zülfünüñ efgendesı bir ben degül
Şimdi hüsñ iqlîmine sulţân olan Ya' kûbdur
- 5 Ol güzeller şâhınuñ inmiş güzellik şânına
İns ü cin şaf bağlayup karşı durur dîvânına
Vaşfını bilmek dilersen bak Sehî dîvânına
Şimdi hüsñ iqlîmine sulţân olan Ya' kûbdur

3 (B: 140b)

Fe ' i lâ tün / Fe ' i lâ tün / Fe ' i lâ tün / Fe ' i lün

- 1 Tîğ-i cevri ile idüp yâr-ı be-ğam bağrumı baş
Göze göz ğamze-i bîmârı yerer kanuma aş
İtdi dîvâne beni ol haţ u hâl u göz ü kaç
N'ideyin çâre nedür veh başayın bağruma taş

- 2 Dem mi vardur ki gamuñ gönlümi zâr eylemeye
Elem ü derd ü firâk ile nizâr eylemeye
Dil-i senginüñe âhum niye kâr eylemeye
N'ideyin çâre nedür veh başayın bağruma taş
- 3 Her nefesde dikilür göklere âhum 'alemi
'Âlemi yakdı şağın derd-i derûnum eleme
Olmadı lebleriñüñ derdüme bir emi semi
N'ideyin çâre nedür veh başayın bağruma taş
- 4 Yüregümde görürin nâvek-i gamzeñ eşerin
Meclis-i gamda deler nâlelerüm ney cigerin
Korqaram söylemege derd-i derûnum haberin
N'ideyin çâre nedür veh başayın bağruma taş
- 5 Yârı ağıâr ile görsem ölürin gayret ile
Kendümi unuduban yoğ olurun hayret ile
Sehî sırrum dimezem ölür isem hasret ile
N'ideyin çâre nedür veh başayın bağruma taş

4 (B: 141a)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Şol gözi nergis boyı serv itdi 'uşşâkın deli
Bâğ-ı hüsnüñ olalı görür gözi tutar eli
Dimesin mi baş egüp her gonca-leb aña belî
Gül-şen-i hüsn içre bir serv-i dil-ârâdur Velî
- 2 Alçağ itdi yalımın servüñ boyı refâtarda
Goncaya ağız mı açdurur lebi güftârda
Bitmeye bir gül yüzi gibi daği gül-zârda
Gül-şen-i hüsn içre bir serv-i dil-ârâdur Velî
- 3 Lâle-zâr-ı hüsnüñüñ şeydâsı olmışdur çemen
'Ârızından cerr ider reng-i leţâfet yâsemen
Nice hayrân olmasun qaddine serv-i nârven
Gül-şen-i hüsn içre bir serv-i dil-ârâdur Velî

- 4 Çeşm-i mesti ğamzesi pür-fitne vü âşûbdur
Nâzı nâzûkdür anuñ her şîvesi mergûbdur
Sev gönül ol bî-vefâ dil-dârı ğâyet hûbdur
Gül-şen-i hüsni içre bir serv-i dil-ârâdur Velî
- 5 Bâĝ-ı hüsne fer viren gül-ruhlarınıñ alıdur
Nergisi bî-hâb iden ala gözinüñ âlıdur
Ğamzesi tîrinden ey dil sende hişşe alıdur
Gül-şen-i hüsni içre bir serv-i dil-ârâdur Velî
- 6 Şun' -ı luţfindan yaratmış Hakk zihî hüsni zihî
Kim ider şermende zîbâ tal' atı mihr ü mehi
Ol cemâl-i pür-kemâli nice medh itsün Sehî
Gül-şen-i hüsni içre bir serv-i dil-ârâdur Velî

FÎ'R-RÛBÂ' İYYÂT

1 (B: 142a)

Mef 'û lü / Me fâ 'î lü / Me fâ 'î lün / Fâ' (1,2,4)

Mef 'û lü / Me fâ 'î lü / Me fâ 'î lün / Fe 'û lün (3)

Her derde devâ senden olur yâ Allâh
 Her dince şifâ senden olur yâ Allâh
 Her sır saña ma' lûm eyâ 'âlim ü dâna
 Dermân baña da senden olur yâ Allâh

2 (B: 142a)

Mef 'û lü / Me fâ 'î lü / Me fâ 'î lü / Fe 'û lün

Birliğüne şek yok saña şâhid yer ü gök hep
 Bir sözüñ ile iki cihân oldu müretteb
 Dördüm görüp uşandı yüzün döndi hâlâyık
 Sensin yaradan saña şıgındum yine yâ Rab

3 (B: 142a)

Mef 'û lü / Me fâ 'î lü / Me fâ 'î lü / Fe 'û lün

Yâ Rab beni qahruñ odına yakma esirge
 Boynuma belâ zencîrini daqma esirge
 Suçuma göre işbu 'uqûbet baña azdur
 Lîkin keremüñ çok suçuma bakma esirge

4 (B: 142b)

Mef 'û lü / Me fâ 'î lü / Me fâ 'î lü / Fe 'û lün

Ay ile güneş yir ü gök ü cümle-i 'âlem
 Buyruğuñ ile seyr ider emrüñle durur hem
 Emr eyle şifâ-hâne-i luţfuñdan eyâ Hakk
 Ben haste faķîre virile bir pâre merhem

5 (B: 142b)

Mef 'û lü / Me fâ 'î lü / Me fâ 'î lü / Fe 'û lün

Bir ferd ü aħadsın ki saña olmaya şirket
 Birligüñe ikrâr ide yetmiş iki millet
 Sensin görinen arada bir ğayrı daħi yok
 Sen durur iken yâ Sehî kimden uma şıhhat

6 (B: 142b)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

Tîĝ-i cevri ile dilim itdi dilim
 Yâra cevri dimege varmaz dilim
 Cû-be-cû ol hâl-i gendüm-gûndan
 Kâha degmez oda yansun hâşılum

7 (B: 142b)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

Dest-mâle naqş ider kirpüklerüm bir hoş hayâl
 Ol hayâl ile umaram yâra idem 'arz-ı hâl
 'Arz iderken yâra miħnet günlerinüñ demlerin
 Al olupdur kanlu yaşımdan elümde dest-mâl

8 (B: 143a)

Mef 'û lü / Fâ 'i lâ tü / Me fâ 'î lü / Fâ 'i lün

Dülbendin ol şanem ki şarıcağ kabâ şarar
 Var ise yine anı şararsa kabâ şarar
 Sultân-ı heft-kişver-i 'âlem degül midür
 Şol kimse ki anuñ gibi bir pâdişâ şarar

9 (B: 143a)

Mef'û lü / Fâ'î lâ tü / Me fâ'î lü / Fâ'î lün

Ol serv-i nâz gonca-dehen virse baña el
 Vaşf-ı ruhıyla diyem iki günde bir gâzel
 Yoğ oldu za'f-ı hecr ile bu cism-i nâ-tüvân
 Ğam-ğâneme gelürse de bulmaz beni ecel

10 (B: 143a)

Müs tef'î lâ tün / Müs tef'î lâ tün

Ol serv-kâmet kıyâmet ancak
 Veylî bu zâlim pür-âfet ancak
 Dil dâm-ı zülfe hâl-i lebûñ çün
 Göz göre düşmek nedâmet ancak

11 (B: 143a)

Mef'û lü / Me fâ'î lü / Me fâ'î lü / Fe'û lün

Âhum gice dutdı yine şol gökteki mâhı
 Yirde qala mı ya güzelüm 'aşıkuñ âhı
 Görinse qaşı nûnı hayâli gözüm içre
 Bir kâse şuya qondı şanasın iki mâhı

12 (B: 143a)

Fâ'î lâ tün / Fâ'î lâ tün / Fâ'î lâ tün / Fâ'î lün

Nergisi çeşmüñ gibi mest ü humâr itmek neden
 Sünbüli zülfüñ ucından țâr-mâr itmek neden
 Kesmedüñ bir gün yanuñdan şol raqîb-i kâfiri
 Ey melek şeytâna bunca i'tibâr etmek neden

13 (B: 143b)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

Yâ Rab ol gamzeñ midür bağrumı pür-hûn eyleyen
 Sâhir-i çeşmüñ mi yâ bu cânı meftûn eyleyen
 Hüsrevâ şîrîn lebünüñ şevkına Ferhâd-vâr
 Zülf-i şeb-dîzüñ dürür eşkümi gül-gün eyleyen

14 (B: 143b)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

Tâc-ı müşgîndür başuñda kara saç
 Leblerüñ senbûsedür yâhuğ gülâç
 Şâh-ı hûbânsın urınsañ başa tâç
 Zülf-i müşgînüñ ala Çîn'den harâç

15 (B: 143b)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

Yazdı göñlüm bir selâm ile nigâruñ nâmesi
 Kaşları tuğrasına beñzer meger ser-nâmesi
 Murg-ı dil şaydına her bir harfini dâm itmese
 Dâne döküp noğtadan sihr eylemezdi hâmesi

FÎ'L-MUKAṬṬA' ÂT

1 (B: 143b)

Me fâ 'i lün / Fe 'i lâ tün / Me fâ 'i lün / Fe 'i lün

- 1 Eyâ vezîr-i mu'azzam kapuñ kemînesini
Esirge kıoma elin tüt ayakladı zillet
- 2 Çün oldı maķsem-i erzâķ dest-i pür-luṭfuñ
Kemîne bende-i muḥliş neye çeker kıillet
- 3 'Ale'l-ḥuṣûş cihân şehr-yârı medḥine
Ṭabaķ ṭabaķ dola ḥâmemele kıand-ı pür-lezzet
- 4 Güher sefînesi pürdür buḥûr-ı nazmumda
Sözüm cevâhiri anuñ-çün oldı bî-kıymet
- 5 Kilid-i genc-i kerem bâbına dilüñ miftâḥ
Dilüñi depret açılsın ḥazâyin-i devlet

2 (B: 144a)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Fe 'î lün

- 1 Elâ ey mefḥar-ı cûd u sa'âdet
İşigüñdür cihân ḥalkına maķşûd
- 2 Bilür cev cev zamîrûñ kâyinâtı
Ḳamu 'ilmüñ kıatında cüz'-i ma' dûd
- 3 'Abîr ü misk olur enfâs-ı ḥulķuñ
Sözüñ cevherleri lü'lü-i manzûd
- 4 Yüregüme şu şab luṭfuñ eliyle
Ki yandum miḥnet ocağında çün 'ûd
- 5 Hemîşe devletle kâm-kâr ola
Ola iķbâlüñ ismüñ gibi Maḥmûd

3 (B: 144a)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Örnek olduñ şekl-i kaçır-ı cennete
Hâbbezâ ey şuffe-i şahın-ı şafâ
- 2 Suyı kevşer toprağı ' anber-sirişt
Bûyı misk olmuş havâsı cân-fezâ
- 3 Bâğ-ı Firdevs oldu her bir güşesi
Hûr u gılmân oldu hizmet-kâr ana
- 4 Bu binânuñ bâr-gâhı toprağın
Hûr-ı ' ayn eyler gözine tûtiyâ
- 5 Olmaya cennetde dağı döstüm
Bir bunuñ gibi mağâm-ı dil-güşâ

4**Kıt'a**

(B: 144b)

Mef 'û lü / Me fâ 'î lü / Me fâ 'î lü / Fe 'û lün

- 1 Ey bizüm ile hem-dem olan yâr-ı kadîmî
Gönlüme doxinmağ saña düşmez idi zîrâ
- 2 Ben çekmiş idüm derdin ol ayuñ yeñi başdan
Ağşamlamak olur mı senüñ'ol kaçı garrâ
- 3 Hücreñ tolu iken senüñ envâ' -ı ni' amdan
Düşmez ola şûfî saña rind aşına şunma
- 4 Pehlû-keş olursa baña dil-dâr yaraşur
Hağ didi bilürsin ki Birâhîm ü Mûsâ

5 (B: 144b)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Fe 'û lün

- 1 Eyâ fahrü'l-kirâm-ı ekreme'n-nâs
Ki luţfuñla bürinür bay u yoĥsul
- 2 Uyup nefis itine suç itdüm ise
Mu' âf it k'oldum istigfâra meşġûl
- 3 Yüzüme urma suçumı baġışla
Ki olur 'özt 'inde'n-nâs maġbûl

6**İltimâs-ı Muşâhib**

(B: 144b)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Fe 'û lün

- 1 Kebâb u şem' u cem' ü 'âşık-ı zâr
İki üç derd-mendüz baġrı yanuġ
- 2 Ne ĥoş düşdi bu bir cem' iyyet-i ĥâş
Velî sensüz degül iken muvâfık
- 3 Kâdem-rencîde eyle meclise gel
Degüldür gerçi meclis saña lâyıġ

7**Ķıtt'a**

(B: 145a)

Me fâ 'i lün / Fe 'i lâ tün / Me fâ 'i lün / Fe 'i lün

- 1 Eyâ serîr-i sa' âdetde ĥayra şâdır olan
Hemîşe 'izzet ile hem-demüñ sa' âdet ola
- 2 Mizâcuña bugün irdiyse inĥirâf umarın
Zünûb-ı mâziye yarın o bir kefâret ola

- 3 Bu tehniyet için urup yüz işigüne didüm
Şafâ vü luţf ile dâyim şifâ vü şıhhat ola

8

Fî Hakk-ı Kışsa-hân

(B: 145a)

Fe 'i lâ tün / Me fâ 'i lün / Fe 'i lün

- 1 Ma' denü'l-kizb kışsa-hân beg kim
Oldı lâf u güzâfla mümtâz
- 2 İllere ' Amr oyunını geçüp
Oldı her fende cüst ü lu' bet-bâz
- 3 Geh muşannif dirildi geh şâ' ir
Beñzer el virdi aña hatt-ı cevâz
- 4 ' Âriyet şî' ri isti' âre şanur
Şî' ri bilmez haqîki mi yâ mecâz
- 5 Bilmez iken nedür şavâb u hâta
Taşnif-i Fürse eyledi âgâz
- 6 Umarın haqqı zâyi' eylemeye
Duyıcağ pâdişâh-ı bende-nuvâz

9 (B: 145b)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün

- 1 Edeb tavrın bozup yüzsüzlük itdi kışsa-hânı gör
Luğat cem' ine çalışdı selef haqqında kîn biçdi
- 2 ' Aceb sa' y itdi sûret virmedi çok yazdı yañıldı
' Acem dilini boqladı cihân yüzine çöp şaçdı

10

Kıf'a

(B: 145b)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Fe 'û lün

- 1 Virüp cân bûse ile ol kıyâmet
Beni luğf itdi toprağdan götürdi
- 2 Hayâl-i hâl-i ruhsârûnla gönlüm
Başuma Seydî hâlların getürdi

11 (B: 145b)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün

- 1 Dutup yabanı dîvâne olur sevdâ-yı zülfinden
Bu hüsn ile eger Leylî göreydi hâl-i Mecnûn'ı
- 2 Gözüme zerre gelmez ey kamer hûrşîd-i 'âlem-tâb
Yire geçsün ço sensüz n'eyleyeyin mâl-ı Kârûn'ı

12 (B: 145b)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 Zübde-i erkân-ı devlet Mîr Aḥmed şems-i dîn
Âsitânuñda eben-^can-ced sa^câdet bendedür
- 2 Hasteyem luğf it baña tîmâra himmet eyle kim
Derdümüñ dermânına dârû-yı himmet sendedür

13 (B: 146a)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Fe 'û lün

- 1 Meḥemmed Beg ki yümn-i himmet ile
Utandurdu yidi deryâyı desti
- 2 Ezel başıyla virürdi selâmı
Ağa olalı anı daḥi kesdi

14 (B: 146a)

Fe 'i lâ tün / Me fâ 'i lün / Fe 'i lün

- 1 Gâh dülbend şarar geyer geh tâc
İllere beñzemez bizim şûfî
- 2 Halk olduğına 'acebleme kim
N'eylesün şûfliğde geçdi anı

15 (B: 146a)

Me fâ 'i lün / Fe 'i lâ tün / Me fâ 'i lün / Fe 'i lün

- 1 هوای نفس مرا میکند چنین پامال
چها کشم بکه کویم فغان ز محنت دل
- 2 شدر قطره باران اشک تن نمناک
دریغ چون خرمسکین بمائدام در کل

16 (B: 146a)

Me fâ 'i lün / Me fâ 'î lün / Fe 'û lün

- 1 O gül bâd-ı hazândan şolduğına
Dögündi goncalar sünbül yolundu
- 2 Cihâna şems-i tâbân oldı toğdı
Dirîğ eglenmedi gözden dolundu

17 (B: 146a)

Me fâ 'i lün / Me fâ 'î lün / Fe 'û lün

- 1 O serve n'oldı yâ Rab yire batdı
Kara toprağı vardı kocdı yatdı
- 2 Teni incinür iken pîrehenden
İdindi hulle vü sündüs kefenden

FÎ'T-TEVÂRÎH

1 (B: 146b)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Fe 'û lün

- 1 Eyâ leşker-keş ü düşmen-küş-i dehr
Ki sensin lâyıķ-ı baht u sa' âdet
- 2 Bugün şeh Bâyezid'üñ devletinde
Naşîb oldu size cây-ı şadâret
- 3 Kuluñ târîh-i devlet fikr iderken
Didüm târîh erin buldı vezâret (920)

2 (B: 146b)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Fe 'û lün

- 1 Şeh-i kişver-güşâ sulţân Süleymân
Ki adı büsbütün dünyâya doldı
- 2 Ğuzâtı emr itdükde ğazâyâ
İşidüp ehl-i küfrüñ beñzi şoldı
- 3 Bu feth-i pür-sürûra dindi târîh
Bi-ğamdillâh Rodos feth oldu (929)

3 (B: 146b)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Fe 'û lün

- 1 Mürüvvet kânı Defterdâr Efendî
Ki oldur menba' -ı luţf u mürüvvet
- 2 Bir oğul virdi aña Hâķ Te' âlâ
Dür-i yek-dâne oldu zî-sa' âdet

- 3 İrişdi baña ilhâm-ı İlâhî
Dinildi aña târiḡ el-beşâret (934)

4 (B: 147a)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Fe 'û lün

- 1 Yüzün burtarsa dursa Lâlâ Kâsım
Kocunur şekl-i naḡsın görse Mirrîḡ
- 2 İşitdüm 'azli aḡbârın sevindüm
Didüm aña ...²² u Tunca târiḡ

5 (B: 147a)

Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lün

- 1 Ne 'aceb ḡoş düḡün olur bu düḡün
Eylesün ıssına mübârek Ḥaḡḡ
- 2 Bir kişi aña didi târiḡini
İctimâ' mihr ü mâha be baḡ (923)

6 (B: 147a)

Mef û lü / Fâ 'i lâ tü / Me fâ 'î lü / Fâ i lün

- 1 Naḡl-i Necâtî 'âleme târiḡ olmaḡın
Târîḡini didi Sehî gitdi Necâtî hây (914)

²² Kelime silik olduğundan okunamadı.

Fî Hakk-ı Post

(B: 147a)

Mef û lü / Fâ ‘i lâ tü / Me fâ ‘î lü / Fâ i lün

- 1 Yundı arındı gül gibi bu lâle-zâr post
Ağardı appağ oldu yine penbe-vâr post
- 2 Dil hânesinde tekye-nişîn olmağ isteyen
İtsün cihân içinde bugün ihtiyâr post
- 3 Muşta şabancasın yimedi bıçkı görmedi
Üstâd öñine varmadı çizdi kenâr post

Mülemma‘

(B: 147a)

Me fâ ‘î lün / Me fâ ‘î lün / Fe ‘û lün

- 1 تا متيا سو تا مور ا تا مغالا
Görürse âhû-berre tuta şahrâ
- 2 می قا کونس دريسم اغا پويسه
Göñüldendür başuma uşbu sevdâ
- 3 Gözüm yollaruñı gözler meded hây
تاها پيسه افندی آلا غور عيا

İstiftâ

(B: 147b)

Fe ‘i lâ tün / Me fâ ‘i lün / Fe ‘i lün

- 1 Ey fûnûn-ı ma‘ârif ile şehîr
Reh-nümûn-ı tarîk-i levha-i pîr
- 2 Müfti-i müşkilât-ı ‘uğde-güşâ
Hâkimü’l-vaqt kâzî-i fetvâ

- 3 Bir ulu müşkil işüm oldı benüm
Eridi nâr-ı guşşa ile tenüm
- 4 Nâgehân bir perî melek-sîmâ
Cân u dil mülkin eyledi yağma
- 5 Bir perîdür ki görse anı melek
Hüsni defterlerini eyleye hak
- 6 Gözi sihrinden olmuşam meftûn
Ġamzesi oķı cânı itdi zebûn
- 7 Zülfinüñ her hamını itdi kemend
Beni başdan ayaġa eyledi bend
- 8 ‘Âķıbet bîñ belâ vü miñnet ile
Hem-dem oldı baña sa‘ âdet ile
- 9 Dökülüben yolında saçıldum
Giderek bir gün aña açıldum
- 10 Didüm ey serv-i bûstân-ı vaķâr
Diksem olmaz mı bâġ-ı hüsne çenâr
- 11 Didi bu mûra baķ kıyup câna
Ġaşd ider hâtem-i Süleymân’a
- 12 Verhem itdi bu söze incindi
Süciyüben ziyâde ķocındı
- 13 Niçe kim aña nuş u pend itdüm
Ġutmadı ben didüm ben işitdüm
- 14 Beni ‘aşķında itdi ser-gerdân
Ol ķaşı gözi ķara tâze civân
- 15 Ey ki sensin bu yolda ehl-i şürût
Muķtedâ-yı tarîķ-i ümmet-i Lût

- 16 Hâlüm oldı benüm bu yolda ħarâb
Kerem eyle buyur bu derde cevâb
- 17 Bu hevâ ile olmışam pür-derd
Senden olur baña olursa meded
- 18 Derdüme çâre eyle Mevlânâ
Eylerem ħazretüñden istiftâ

Fi'l-Letâyif

(B: 148a)

Mef û lü / Fâ i lâ tü / Me fâ 'î lü / Fâ i lün

- 1 Şol sîm-ten ki 'âşık-ı dil-ħasteden kaçır
Cân ise terkin ur çün o dil ħasteden kaçır
- 2 Kaçsa perî gibi n'ola senden Sehî nigâr
Var ise ol hemân kîr-i nev-resteden kaçır

Fî Ĥakk-ı Ser-i Mehterân

(B: 148a)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Fe 'û lün

- 1 Bî-nevâlar begi Cenâb Ağa
Bu cihânuñ yüki başuña ağa
- 2 Bölügüñ ile rûz-ı maĥşerde
Dutulasın cehennemî duzağa

(B: 148b)

Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lün

- 1 Bunca çâpüklük ile sen behey ey ulu geyik
Yaraşur kim olasın zümre-i lenga peyk
- 2 Bu cihândur saña beñzer çoğ olur murğ velî
Görmedüm sencileyin bir daĥi tüy başlu ügeyk

MÜFREDLER**1 (B: 148b)**

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Fe 'û lün

İñende baş kışmasun Revânî
Bile doğdı benüm ol yaştaşumdur

2 (B: 148b)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Fe 'û lün

İlüñ ma' nâsın almasun Revânî
Ana hayr itmez âhîr Ka' be haqqı

3 (B: 149a)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

Zâtî şî'r içre ma' ânî kısmını
Şağır oşruğın sezer gibi sezer

4 (B: 149a)

Mef 'û lü / Fâ 'i lâ tün / Mef 'û lü / Fâ 'i lâ tün

Elmâs-ı tîğ-i şî'rüm Zâtî'yi itdi şağır
Albız kulağına kurşun dinür meşeldür

5 (B: 149a)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün

Necâtî şî'rîne geh geh Vişâlî ağanur ammâ
Meşeldür mâ-teqaddemden köpek ürer yeñi aya

6 (B: 149a)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün

Necâtî şî'ri yüzine 'aceb müşkil niķâb açmış
Anı perdeyle fehm itmeyiser bir ... ķabaķlı

7 (B: 149a)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Fe 'û lün

Şıçana beñzeyelden ağızında
Göre kedi bıyığın balta kesmez

8 (B: 149b)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Fe 'û lün

Bıçagına nigâruñ cân virüp dil
Çeküp bağrına anı öpdî ķocdı

9 (B: 150a)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

Gün yüzünde dâne dâne beñlerüñi dir gören
Şekl-i pervîndür ki geldi şûret-i mâh üstine

10 (B: 150b)

Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lün

Dil-i bîmâra lebi şerbeti tîmâr eyler
Saña tîmâr gerekse i göñül deftere geç

11 (B: 150b)

Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lün

Leblerüñ devrinde mesken itdügi dil zülfüñi
Bu ki üzüm hasretinden bâg dîvârın yaşdanur

12 (B: 150b)

Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lâ tün / Fâ ‘i lün

Her seg-i bed-ḥûya lâıyk görme vaşluñ ni‘ metin
Çün bilürsin Ḥaqq dimüşdür *lâ yuḥibbû’l-müsriḥin*²³

13 (B: 150b)

Fe ‘i lâ tün / Fe ‘i lâ tün / Fe ‘i lâ tün / Fe ‘i lün

Nâz ider serv-ḳadüñ cevriñi çekmekde gönül
Toḡru dirler güzelüm kişıye eylük yaramaz

14 (B: 150b)

Mef ‘û lü / Fâ ‘i lâ tü / Me fâ ‘î lü / Fâ ‘i lün

La‘ lîn lebüñe beñzemege fi’l-meşel i meh
Reşkinden itdi kendüyi ḥûrşîd sürḥ-pûş

15 (B: 150b)

Mef ‘û lü / Fâ ‘i lâ tü / Me fâ ‘î lü / Fâ ‘i lün

Tîr-i müjeñle sine kemân-ḥânesinden oḡ
Dil şîşesini deldi ḳaşuñ aşdı mâhiye

²³ “Çünkü Allah israf edenleri sevmez”. Kur’ân-ı Kerîm, 7/31. (Elmalılı M. Hamdi Yazır, *age.*, C: 5, s. 525.)

16 (B: 151a)

Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lün

Çeşmümi kanlu yaşum itse n'ola ğarğa-i âb
Bu meşeldür güzelüm şulu süñük şuda yiter

17 (B: 151a)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Fe 'û lün

Şalar başını meclisde şurâhî
Şanasın şûfi yine rağsa girdi

18 (B: 151a)

Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lün

Ağız açup leb-i dil-dâra güler
Goncanuñ avlaya nâzüklüğini

19 (B: 151a)

Mef û lü / Fâ i lâ tü / Me fâ 'î lü / Fâ i lün

Bir bağı yufğa öksüze beñzer fütâdedür
Rağm it esirge karşıña boynın eger kabağ

20 (B: 151a)

Mef û lü / Fâ i lâ tü / Me fâ 'î lü / Fâ i lün

Kevn ü mekânı âteş-i âhum yaqup yürür
Sînem harâretine döyüş vire mi cağm

21 (B: 151a)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

H'ân-ı luţfuñçün felek bir kâse-i Çînî durur
Kim anuñ içinde altun şemse olmışdur güneş

22 (B: 152a)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Fe 'û lün

Gidi Zeyd ' Amra uyup evlenelden
Geyikler içre gâyet ulu oldu

MAṬLA'LAR

1 (B: 149a)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün

Nigâruñ ğamze-i fettânına kim dir ki câdûdur
Bıçağı elde dil-dâruñ hemânâ bir içim şudur

2 (B: 149a)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

Ğamze-i yâra bıçağı haylice keskin geçer
Yanına dağındı bile şalınur şağın geçer

3 (B: 149b)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

Cevr-i ğamzeñden kurudum üstüh'ân oldum bu çağ
Baña rahm it pâdişâhım süñüğe irdi bıçağ

4 (B: 149b)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Fe 'û lün

Ne deñlü tîz ise ğamze yarağı
İki ol deñlü keskindür bıçağı

5 (B: 149b)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Fe 'û lün

Bıçağ aşı ola görem raķîbi
Ki benden kesmek istermiş ħabîbi

6 (B: 149b)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün

Mey-i gül-fâm şun bezm ehline sâkî ayaklandur
Ayağa düşmüşiz luţf it elümüz al ayaklandur

7 (B: 149b)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

Gerçi ey dil 'aşk ile 'âşıkларуñ üstâdısın
Tîşe-i derd ile miñnet tağınuñ Ferhâd'ısın

8 (B: 150a)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün

Yine ol serv-i ra' nânuñ gül açıldı nihâlınden
Göñüller sebze-zârında bitürdi gonca dalından

9 (B: 150a)

Mef û lü / Fâ i lâ tü / Me fâ 'î lü / Fâ i lün

Terk it hevâ heveslerin ey dil gedâlığ it
Dolaşma zülf-i yâra yeter bî-nevâlığ it

10 (B: 150a)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

Şevkı artar göñlümüñ olsa hilâl ebrûña düş
Mâh-ı nev görse cünûnuñ cinneti eyler hurûş

11 (B: 150a)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Fe 'û lün

Ḥabîbüm kara zülfüñ 'anberine
 ẖul oldu boynu bağlu 'anberîne

12 (B: 150a)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

Rûḥa râḥatlar virür şîrîn lebüñüñ ḥandesî
 Büy-yî cân virse n'ola bîmâra gül tervendesî

13 (B: 150a)

Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lün

Hele biz 'ahde vefâ itmegi unutmayalum
 Yâr zülfi gibi ḳolın şîr ise n'eyleyelüm

14 (B: 151a)

Mef 'û lü / Me fâ 'î lü / Me fâ 'î lü / Fe 'û lün

Lâle-ruḥuñuñ alına hem-reng dirildi
 Yüze gelicek bir paracığ ḳanı uyuşdı

15 (B: 152a)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Fe 'û lün

Başına 'ağlı gelmez gidi Zeyd'üñ
 Dağı âşârı vardur kös kebâbuñ

Fî Hakk-ı Kâdî

(B: 151b)

Fe 'i lâ tün / Me fâ 'î lün / Fe 'i lün

- 1 Ey umûr-ı kazâyâ hâkim-i vâkt
Kanı bunca hukuq-ı nân u nemek
- 2 Bir köpekden korunduğumuz için
Neydi bu bizi itlere virmek

Fî-Hakk-ı Mevlûd

(B: 151b)

Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lâ tün / Fâ 'i lün

- 1 İtdi bir meh maṭla' -ı burc-ı sa' âdetden zuhûr
Oldı anuñ toğmasından cümle ' âlem pür-sürûr
- 2 Bir meh-i hûrşîd-i enver aḡter-i ferruḡ-cemâl
Kim mübârek maḡdeminden şâd olup ḡalk itdi sûr

(B: 151b)

Mef 'û lü / Me fâ 'î lü / Me fâ 'î lü / Fe 'û lün

- 1 Maḡşûduñ ise ey dil eger ' ayş-ı müdâmî
Gûş eyle benüm pendümi güftârumı gözle
- 2 Dîvân-ı Sehî saña yiter yâr u muşâhib
Yanuñda tut elfâz-ı dürer-bârumı gözle
- 3 Ğavvâş oluban baḡr-i ma' ânî içine dâl
Baḡma şebihe gevher-i şeh-vârumı gözle
- 4 Dil lebleri esrârına ḡayrândur ezelden
Yâr ile olan şoḡbet ü âşârumı gözle
- 5 İsterseñ eger sen daḡi yâḡût-ı müferriḡ
La' l-i lebi vaşfındaki eş' ârumı gözle

(B: 152a)

Mef û lü / Fâ i lâ tü n / Mef û lü / Fâ i lâ tü n

- 1 Mezkûre gördi Zeyd'i temtâze bir yigitecük
N'itdiyse itdi aldı âhir gör aña n'itdi
- 2 Oynatdı naqd-i 'ömrin güzelligi geçince
Gördi ki rîşi geldi didi şaşalı bitdi

(B: 152a)

Me fâ 'î lün / Me fâ 'î lün / Fe 'û lün

- 1 Tabîbâ Zeyd'i sen mezkûre için
Çeküp zencîre eylersin 'azâbı
- 2 İçürüp aña nîlûfer şarâbın
Yidürdüñ tâze çölmekden cev âbı
- 3 Gider ço çölmek aşî şerbet olmaz
Gidi Zeyd oldı çünkim kôs kebâbı

(B: 152a)

Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lâ tün / Fe 'i lün

- 1 Hey gidi Zeyd nedür mezkûre g... uyup
Eyledüñ kendüzüñi dâm-ı belâda mağhûr
- 2 Gördüñ anuñ a.. yağmâya gider n'olsa gerek
'Ârif ol sen de hemân barmağın bir bañagör

Târîh-i Kaṭl-i İbrâhîm Paşa vü ‘Azl-i Çeşte

(B: 152b)

Me fâ ‘î lün / Me fâ ‘î lün / Fe ‘û lün

- 1 Niçe müddet bu meydân içre Çeşte
Çalup oynardı İbrâhîm ḥâli
- 2 Çün İbrâhîm götürdi ḳopuzı
Ḳapağın atdı Çeşte diñle ḥâli
- 3 Didi bir rind-i ‘ârif aña târîh
‘Aceb bozduñ düzeni Çeşte Bâlî (942)

(B: 152b)

Me fâ ‘i lün / Fe ‘i lâ tün / Me fâ ‘i lün / Fe ‘i lün

- 1 Bu ben şikeste vü ḥaste vücûda leyl ü nehâr
Nedür bu bunca hevâ vü heves bu ṭûl-ı emel
- 2 İlâhî ḥırş u hevâ mihrini gider dilden
Ayırma sevgüñi benden irince vaḳt-i ecel
- 3 Bu nâ-tüvân ü bu süst ü za‘îfi yâ Rabbî
‘İbâdetüñe ḳavî ḳıl namâza itme kühel

Mim